

TuvART

KÂZIM MİRŞAN

**Türklerin
Kaybolan Ataları**

**Türklerin
Kaybolan Ataları**

**Tatar Savaşçıları
Polonyada**

Ön ve arka kapak resimlerindeki yorum denemesi:

En eski çağlarda Türklerin kendilerine ON ve OQ dediklerini ve ON UYUL [On Federasyonu] şeklinde devletler kurduklarını görmekteyiz. D.ö.1517'de ise, bir Tatar devleti kuruluyor ve kendinden bin yıl önce kurulmuş olan bu devletin kuruluş şenlikleri için Orallara gitmiş ve ilk Türk Devletinin tarihini yazmış olan büyük Türk tarihçisi Öñre Bıña Başı şöyle diyor:

TATARİĞ OY ATADIM AT BAŞIĞIN YIL. (Bolbollar III/s.4).
Tatar Devletinin nam başlangıcı (yani, kuruluş) yılı.

Türklerin "Türük" deyiminden 1.000 yıl önce kullanmış oldukları "Tatar" isimli halkın, bugün *Polonya Tatarları* olarak gözükmeleri, kitabımızın konusu olan *kayıbolan atalarımızın* kimler olabileceğini açıklayan kavramlardan biridir, fakat bir-teki değil.

Türklerin Kaybolan Ataları

Bu
Kâzım Mirşan Kөгdesi

TUVART

MMB Yayını
ISBN: 978-975-01736-1-5

İçtelik Göstergici

- I. Oqudu söz, s.7
II. Konuşma sesleri, s.9
III. Dil sınıfları, s.11
IV. Yazıt çağları, s.13
V. En eski yazıtlardan örnekler, s.18
VI. Erken Türk alfabeleri, s.35
VII. Rusça, s.51
VIII. İngilizce, s.57
IX. Almanca, s.59
X. Fransızca, s.61
XI. Latince, s.62
XII. Yunanca, s.65
XIII. Retoromanca, s.67
XIV. Sırpça, s.68
XV. Gaelic (Skotça), s.69
XVI. Arapça, s.71
XVII. Farsça, s.72
XVIII. Sanskritçe, s.73
XIX. Erken Türkçe, s.74
XX. Erken Türkçede kesus'lar, s.86
XXI. Erken Türkçe söz ve cümleler için ündeğic, s.96
XXII. Türklerin Ataları, s.99
XXIII. Ulus Genetiği, s.125
XXIV. Çince, s.129
XXV. Türkçe Sayıların Yazılışı, s.131
XXVI. Erken Türkçe Yazıtlar, s.135
XXVII. Erken Türkler ve Yazı, s.147

- XXVIII. Amerika Bitigtaşları, s.153
XXIX. Amerika Bitigtaşları için Glossar, s.159
XXX. Greonland Bitigtaşları, s.161
XXXI. K.Mirşan tarafından 16.6.1998 günü Kazanda verilen konferans, s.164
XXXII. Şekiller göstergici, s.167
XXXIII. Ündeğic-(iyig bigü), s.169
Kitap Dükkânı, s.175

Cetveller

- Cet.1. Kürtçedeki Rusça Sözler, s.7
Cet.2. Konuşma Sesleri, s.9
Cet.3. Türkçenin Gelişler Sistemi ve Yasağları [affiksları], s.13
Cet.4. Elektromagnetik Spektrumun A,AW,OM,SWA,XA,ŞI,SI hallerinin, *globular clusterlerden* birinin detayını veren Hertzprung-Russel diyagramına göre tarihlendirilmesi (sağdaki skala), s.14
Cet.5. Avrmpada Arkeoloji ve İklim Safhaları, 15
Cet.6. Açıqtaş Alfabetesi, s.35
Cet.7. Ulu-Kem Alfabetesi, s.35
Cet.8. ISUB-ÖG Harfleri ve

- Hieroglifler, s.36
Cet.9. Pra-Mısır Tamğaları, s.36
Cet.10. Sümer Alfabetesi, s.37
Cet.11. Sümer Tamğaları, s.38
Cet.12. Etrüsk Alfabetesi, s.38
Cet.13. Ugarit, Erken-Türk ve Proto-Samî alfabeleri, s.39
Cet.14. Yemen alfabetesi, s.40
Cet.15. Yemen tamğaları, s.40
Cet.16. Glozel harflerini Prototürk ve Kärnten harfleri ile karşılaştıran cetvel, s.40
Cet.17. Proto-Samî alfabetesi ve Açıqtaş alfabetesinin devamı olan UW-ON alfabetesinden doğan alfabeleri, s.41
Cet.18. Avrupa alfabetesi, s.41
Cet.19. Proto-Portekiz alfabetesi, s.42
Cet.20. Side alfabetesi, s.49
Cet.21. Phryg alfabetesi, s.49
Cet.22. Başqırtstandaki Taşmürin ve Yürektaw yazıtlarının alfabetesi, s.49
Cet.23. Köypeñ Üy yazıtı alfabetesi (Bulğaristan), s.49
Cet.24. Erken Bizans alfabetesi, s.49
Cet.25. At-Oy BİL alfabetesi (d.ö. 522), s.50

- Cet.26. Uygur alfabetesi, s.50
Cet.27. İngilizcedeki Türkçe asıllı sözler, s.58
Cet.28. Yunanca ve Latince şahıs zamirleri, s.67
Cet.29. Yunanca ve Latince iyelik zamirleri, s.67
Cet.30. Kağşarlı Mahmuda göre, Türkçe ile Oğuzca arasındaki fark, s.74
Cet.31. Bugünkü Türkçe ağızlarından örnekler, s.75
Cet.32. Prototürkçe ile Tatarca ve Türkçe sözlerin karşılaştırılması, s.75
Cet.33. Dillerin cümle yapıları, s.99
Cet.34. Söz sesleri, s.101
Cet.35. Dillerin oluşum yöntemleri, s.102
Cet.36. F.Ş. Fattaxov'a göre Rusçadaki Türkçe kökenli sözler, s.114
Cet.37. Rus ve Tatar Alfabetesi, s.115
Cet.38. Rusya Devletini kuranlardan 500 Tatar ailesi, s.119
Cet.39. Ulusların ABO, M N ve Ph sistemlerinin genleri, s.125

1 Oqudu Söz

Şimdiye kadar yazmış olduğum 32 Türkçe, 7 İngilizce ve 7 Almanca kitaptan çıkan sonuç,—dünyamızdaki bütün uygarlıkların. Erken Türkler tarafından oluşturulduğudur; çünkü Avrasyanın neresinde taş üzerine yazılı eski bir yazıt var ise, bu Türkçedir ve Türkler, astrotizik ve astrokimya alanlarında da, Mısırca Tefriden [İsadan] çok önceleri, müspet eserler bırakmış bulunuyorlar .

Peki, bu halka ne oldu?

Dil, din, kültür, ve medeniyet kadar, ırklar da devamlı bir gelişim içindedirler, zamanımızda da ırklar oluşmaktadır ve, bunu kabul etmeden, sorumuzun yanıtını bulabilmemiz olanaksız.

Bu bakımdan, Erken Türkçe ile bağlantılı dünya dilleri alanında şöyle örnekler verelbiliriz:

(1) Bugünkü Moğulstanda [belki " Mon-Qul". Türklerden ayrılmış olan halk] bulunmuş olan bütün yazıtlar Türkçedir. Fakat Moğullar ilinde, kısmî bir Kazak yerleşimi dışında, Türk yok. Bunun sebebi ilmi olarak yazıla-gelinemediğinden, Moğulstan Türklerine ne olduğunu keşfedebilmemiz olanak dışı. Moğullar dışarıdan mı gelip yerleştiler, veya, onlar hakiki Türk mü idiler, böyle ise, neden ayrıştılar?

(2) Bu gibi sorulara cevap bulabileceğimiz gelişim izini, "Kürt" diye tanımladığımız halkın dilinde de görmekteyiz:

• "Kırmanç" ismi *Qırqız* [kenar halkı] sözü ile aynı ağılamlıdır.

• Anadolu Kürtlerinin bir kısmının ismi olan, "Qırt" deyimini "Baş-qırt" isminde de geçiyor.

• Yani, (At İle tabi) Qırtlar, Altaydan Türkmenistana indikten sonra, buradan kalkarak Oral Dağı bölgesine gitmiş olmalılar ve, hatta, İdil-Oralda dillerine Oris [Rus] sözleri de yerleşmiş bulunuyor .Bu günkü Zazaca ve Kırmanççada şu Orisçe sözlere rastlamaktayız:

Cet.1. Kürtçedeki Rusça sözlere

Zazaca	Kırmançça	Rusça	Rusçanın ağılamı
tı	tu	ті	sen
ma	ëm	мі	biz

ayno	—	anı	onlar
mezg	meji	mozg	beyin
zımısto	zivıstan	zıma	kış
dijn	—	doj	yağmur
—	baran	buran	bora
nuha	ıka	nu, nuka	haydi, şimdi
dewıra	—	derevnâ	köy

Yani, Anadolu Kürtlerin anavatanı değildir. Ben 70 adet Kürtçe sözün Proto-Türkçe kökenli olduğunu, 10 adet Kürtçe sözün, Türkçenin söz yapma kaidelerine göre teşkil edilmiş sözler olduğunu, 40 adet Kürtçe sözün, bilhassa Tatarcada var olan sözler olduğunu, 40 adet Kürtçe sözün Türkiye Türkçesinde var olan sözler olduğunu saptamış bulunmaktayım. Kürtçe ile ilişkili Erken-Türkçe sözler olarak ise, 52 söz saptadım.

Mirşan, K.1999; *Prototürkçeden Bugünkü Kürtçeye*, s.IV ve 11.

(3) Erken Türkçe ile Rusça arasında da, çok eski çağlara ait, ilişkiler bulunuyor: ÊLÛ ÊS AT [ehli at] → *loşat* [at]; AT-URUĞ [tebligat yolu, *highway*] → Tatarca *daruğ*, Türkçe *doruk*, Rusça *doroga*, *dorog* [sokak, yol]; *Yılğa* [Tatarca, nehir] → Volga [İdil nehri]; *Qıray* [Tatarca, *kenar*] → *kıray* [Rusça, *kenar*].

Mirşan, K.2007; *At-Oy Tarihi*, s.112-113.

(4) Aynı şey Cermence için de sözkonusudur: ÊL ANT [ülke] → *Land* [ülke]; ÊŞİ BİN [Tatarca *min min*] (Settina yazıtı) → *ich bin* [benim]; ALQU [BIRATYA ŞIRI, ATSAÑ; *kâinat*] → *All* [kâinat]; (5) İngilizceden şu örnekleri gösterebiliriz: QUT → *good*; BÛK → *bend*; BADIL [BRATYA ŞIRI, *belirsiz*] → *bad*; TİP → *deep*; ÖG ERİĞ' (BOLB.1991, s.99) → *Greek*; ÊŞİ ÊM (Bayqal-Lena yazıtı) → *I am*.

Konumuzu coğrafya bakımından ele alır isek, şunları görürüz: Erken Türkçenin en eski yazıtları (1) Tamğalı Sayı ve çevresinde, (2) Ulu Kem Biltirinde, (3) Güney Oral Dağlarında, (4) Doğu Anadolu'da. (5) ve Avrupadaki buzul çağı mağaralarında bulunmaktadır .

Mirşan, K.1999; *Erken Türk Devletleri ve Türk Bil*; s.52.

Mirşan, K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.7 -9 .

..

11 Konuşma sesleri

Türkçenin artikulasyon temeli yüksek dereceden fonksiyondur. Bu ebeb ile, Türk dilinin konuşma sesleri hakkında fikir edinebilmek, onların morfolojik-fonksiyonel pozisyonlarını ağılamak ile mümkün olur. Elbette, pozisyonlar opozisyonlar ve bu opozisyonların beraber edilme şartları ile ağılaşılır .Bu bakımdan, bir yandan, ses hasalarında *sınharmonik relevanlık* [seslerin verilen arifonemlerin llafonlarını seçme hassaları], diğer yandan, bu olasılığın gerçekleştirilme şartları, yani ses grupları arasındaki paralellik, başlıca hakket noktamızı olkunduracaktır .

Biz paralellığı *polisintezis-kinetiği imkânsızlığı* olarak tarif deedeğiz. Buna göre, Türkçede sesleri, kinetik olasılığa göre, bir yandan sözlerin birleşme olasılığına göre, *geniş-dar*, diğer yandan, itişme olasılığına göre *kapalı-açık* olmak üzere, tasnif edelim:

Cet.2. Konuşma sesleri

		Geniş		Dar		
		kapalı	açık	kapalı	açık	
VOKAL- LER (ünler)	arka damak	dudaklı	Q	U		
		dudaksız		I	I	
	ön damak	dudaklı	Ö	Ü		
		dudaksız	Ê	İ	I	
KONSO- NANTLAR (ünlülükler)	ünlülükler	tüm ünülükler(damak)	görgök	Y	R	L
			görgin	N	M	N
		süreklilükler (ant)	soall	W	H	
			sağır		X	
	ünlülükler	süreklilükler (damak)	soall	J	V	Z
			sağır	Ş	F	S
		antlor	soall	G	G	
			sağır	Q	K	
	soall	B	D	C		
	sağır	P	T	C		

Mirşan, K.1986; *Türk Metriği*, s.16

Bu özelliklere *İye* [sahip] seslerin söz veya sözlerdeki fonksiyonel yerlerini bulabilmek için, *söz potansiyelleri* ve bu potansiyellere ait türlü seslerin aynı bir locada bulunabilme olasılıkları tefrik olunmalıdır. *Alqu* [umumî] manada bu loca arka-arkaya söylenebilir. Bu bakımdan *vokal-konsonant* [VK], *konsonant-konsonant* [KK] ve *vokal-vokal* [VV] locaları tefrik olunur. Bu sonuncu locadaki vokaller arasında konsonant veya konsonantlar da bulunabilir .

Bu tariflerimizi VV locasına göre bir misalle izah edelim.

Oğul sözü, "*geniş o'dan sonra dar u gelir*" kaidesine göre, birleşik bir sözdür ve bu sözde *o* ile *u*, birbirlerine paralel olmadan, aynı bir locada ve, aynı zamanda, birleşik bir söz birimi içinde, aynı bir potansiyelde, bulunuyorlar .

Mirşan,K.1966, *Türk Metriği*, bkz: s.23, Sinormonik sıralanma

Bu sözün *polisintezis'i*, tahminimize göre, *o-ğu + bol > o-ğul* şeklindedir. Sözün bu ilk şeklinde iki muhtelif potansiyel bulunmaktadır, çünkü *u'dan sonra o gelmez*. Ayrıca, *oğu* sözünün *o^h+a > o-ğu* şeklinde türemiş olabileceğini kabul eder isek, *oğul* sözünün üç çekirdeğin, üç potansiyelin, birleşmesi ile teşekkül eden, iki çekirdekli bir söz olduğu anlaşılır, Hakikaten *o-ğu^h > oğ-lu* türevi ile sözün çekirdekleri meydana çıkmaktadır .Diğer taraftan, *oğul* sözünün *o^h* çekirdeğinin *ğ* sesinin *bo^h > o^h > lu* çekirdeğine *g e ç m e s i* sureti ile birleştiğini anlamaktayız ve, sözün *oğ -lu* şeklinde, bu birleşiklik keyfiyeti kaybolmuş değildir, çünkü *o'dan sonra u* gelmektedir, Buna karşılık, *oğ-lu-ma* sözünde *ma* eki [*affiksi*] birleşik *oğ-İt* sözüne yaslanmakta, bitişmektedir ki, bu keyfiyet *kapalı u'dan sonra açık a gelir* kaidesi ile de aflatılabilinmektedir .

Türk dilinin diğer bir *opozisyon* şekli olmak üzere, *arka ve öndamak paralellliğini* gözlemleriz. *Esöñük* olarak, *tü^h + a -ya^h > tu-ya^h* [atın tırnağı] türevinde *ü* sesinin *a*'ya karşı olan damak paralellığı, bu sesin *u*'ya çevrilmesi sureti ile yok edilerek, birleşik bir söz teşekkül etmektedir. Vokallerin olduğu kadar, bütün konsonantların da damağa göre paralel söyleniş şekilleri vardır. Ancak, bunlar aynı bir harf ile gösterilirler ve bundan yalnız *k-q* ve *g-ğ* ayrıcalıkları istisna teşkil eder.

Ses kalitelerini tarif edebilmek için, Türk dilinin söz çekir-

değini aşağıdaki formül ile dile getireceğiz:

$$E = (s_N + s_M) z^{s_K + s_L} \dots (1)$$

Bu formüle:

z = *vokal*,

s_N = *çekirdek girişi (Anlaut) konsonantı* [ÇGK],

s_L = *çekirdek çıkışı (Auslaut) konsonantı* [ÇÇK],

s_M = *çekirdek girişi iç konsonantı* [ÇGİK],

s_K = *çekirdek çıkışı iç konsonantı* [ÇÇİK] dir.

s_L = 0 olmamak şartı ile, (1)'deki *s_K* seslerine *sağır ünükler* diyeceğiz (*y,r,l,ñ,m,n,x,ş,f,s*),

Bütün bu ünüklerin *sesli*, ve konsonant locasında paralel, *al-lafonları* [diğer ses şekilleri] mevcuttur .Anî ünükler [sürekli ünülen ünükler] için bu birer *öz-erkine* [mustakil] ses (*h,j,v,z*) ve, damak ünükleri için ise, bunların sesli olarak da söylenilebilme olasılığı halindedir (*y,r,l,ñ,m,n,w,ğ,g,j,v,z*).

s_K = 0 olmamak şartı ile, (1)'deki *s_L* seslerine *sağır* diyeceğiz (*x,ş,f,s,q,k,p,t,ç*),

s_K = 0 olmak şartı ile, (1)'de bulunabilen *s_L* seslerine (gevşekler dahil) *sesli* diyeceğiz (*y,r,l,ñ,m,n,w,h,j,v,z,ğ,g,b,d,c*),

s_L = sağır iken, (1)'deki *z* vokallerine *sağır*, ve, *sesli iken* de, *sesli* diyeceğiz (*tart, aq* çekirdeklerindeki *a* sağır, *dar, ağ* çekirdeklerindeki *a*.seslidir). .

Mirşan,K. 1966; *Türk Metriği*, s.14-18.

III Dil Smfları .

Bir halkın dili bu halkın kullandığı sözlerin ve konuşma şekillerinin milli hazinesidir .Ancak, halklar birbirleri ile münasebette bulunarak yaşadıklarından, bütün halkların dillerinde anadil sözleri yanında,yad-sözler de bulunur. Bu yad-sözlerin kaynaklarının bulunması ise, bu halkın diğer hangi halklar ile temas ettiğini gösterecek, yani o halkın tarihinin daha iyi aydınlanmasına yardımcı olacaktır. .

Dillerde bulunan yad-sözlerin tespiti dışında, dillerin kuru-

luş şekillerinin etüdü de dil ailelerini, buna göre, bir halkın hangi uluslar ile beraber yaşadığını, belirtebilecek bir ölçüdür .Bu bakımdan diller, YAWALDIRĞU [isolating] diller , TÜÜ-EVİNİ [holomorphik, tam manası ile söz-elementli] diller ve BODIN [fuzional] diller olmak üzere, başlıca üç şekilde tetkik olunabilirler .

1. YAWALDIRĞU [izole edici] diller.

Bazen *analitik diller* de denilen bu dillerde söz şekli değişmez veya çok az değişir .Cümle kuruluşu; söz düzenleri, söz grupları, ve özel *grammatik* sözler (*esöñük* olarak, ĖSİS gibi) veya parçacıklar (*esöñük* olarak, A ve AW gibi) ile ifade edilir Vietnamca ve klasik Çince bu tipten diller için örnek teşkil ederler .Ancak, Proto- Prototürkçe de bu tipin en güzel örneğini vermektedir. *Esöñük* olarak, ÜE UQ ĖL ĖS [ÜE yazıtı; *deve-añlaşılma-halk-hatırlama*] cümlesi "*deve resmi aracılığı ile halka hatıra edilmiştir*" anlamında kullanılmaktadır.

2. BODIN [fuzional] diller.

Tasrifli diller [inflecting languages] de denilen (Rusça ve Arapça gibi) BODIN [*şarj subjeksionu*, yani, *fuzion*] dillerinde sözlerin grammatik kategorilere (geliş, şahıs, sayı ve zaman hallerine) tekabül eden BOD [şarj] halleri (yani, söz formları) her sözün kendine özgü *IN'*ına [ındığma, subjeksionuna] göre başka-başka türdür. *Esöñük* olarak, Latince yukarıda sözkonusu ettiğimiz *servum* [kölesi] sözünün *-um* yasağıcı dışımda, aynı BİRTEMLEĞİ [tekil] ve düşünüm gelişine tekabül eden, *fabulam* [tarihi], *turrim* [kuleyi] ve *mare* [denizi] sözlerindeki *-am*, *-im*, ve *-e* yasağıçlarını da görmekteyiz. Türkçeden de bu hale şu örnekleri gösterebiliriz: *söz/süylemek* (Tatarca), *at/ëtim* (Uygurca, "*beygirim*").

BODIN dillerin en güzel örneğini ise Arapça teşkil etmektedir: *Kıtab* [kitap], *'uktub* [yazmak], *takâtabü* [mektuplaştılar], *maktab* [yazıhane], *kutub* [kitaplar], *kuttab* [kâtip], *maktub* [mektup].

3. TÜÜ-EVİNİ [holomorphik, tam manası ile söz elementli] diller .

Agglutinativ [kümelenen] diller de denilen bu dillerde (Moğulca ve Türkçe gibi) söz şekilleri, herbiri birtek grammatik katagori gösteren

ren EV'lere [*morph'lara*, *morfem'lere*, söz elementlerine] parçalanabilir Yani, burda, herbiri tam manası ile *grammatik* bir fonksiyon gösteren, mütevali (*successive*) EV'ler bir vücut (yani, söz) halinde bağlanırlar .

Türkçe bu dil sınıfının en güzel örneğini vermektedir. *Esöñük* olarak, *QUL-QULI-QULLARI* sözlerindeki *QUL*, *-I*, ve *-LAR*'ın her biri birer "hakiki" EV'dir. Buna karşılık, Latince'deki *serv* [QUL] kökünden *servum* [QULI] ve *servos* [QULLARI] sözlerindeki *-um* ve *-os*'un hiçbirisi birer TÜÜ [tüm olarak] EV değillerdir .Bunlardan *-um* hem BİRTEMLEĞİ [*singular*] hali, hem de düşünüm gelişini [*accusativus* halini], *-os* ise hem çokluk [*plural*] halini, hem de düşünüm gelişini ifade etmektedir .

Cet.3, Prototürkçenin YAWALDIRĞU şeklinden hareket ile, bugünkü TÜÜ-EVİNİ .şeklini geliştirmiş olan dilimizin tasrif usulünü gösteriyor:

Cet. 3 .Türkçenin gelişler sistemi ve yasağıçları [affiksleri]

Gelişler (Causus'lar)	sual şekli	Tasrif 1		Tasrif 2		
		Tatarca	Türkçe	Tatarca	Türkçe	
1 Nöminativus	Baş geliş	Kim?, ne?	kök	gök	ata	ata
2 Genetivus	İyelik geliş	kimin?, neyin?	kökün	gökün	atanın	atanın
3 Dativus	Yöneliş geliş	kimə?, neyə?	kökke	göğe	atağa	ataya
4 Accusativus	Düşüm geliş	kimı?, neyı?	köki	göki	atani	atayı
5 Locativus	OS-UĞ geliş	kimde?, neredə?	kökde	gökde	atada	atada
6 Ablativus	Çıkış geliş	kimden?, neredən?	kökden	gökden	atadan	atadan

IV. Yazıt Çağları

Bazı kavramlar:

A, (1) *radiasion* (kozmetik ışınlar) erası ki, bu erada çok kısa dalgalı kozmetik ışınlar teşekkül etmektedir. Bize kadar gelebilen bu ışınlar A UZAQ URU [A-uzak tesiri] denilmektedir. (2) *Angstrom* = 1 cm'nin 100 milyonda biri.

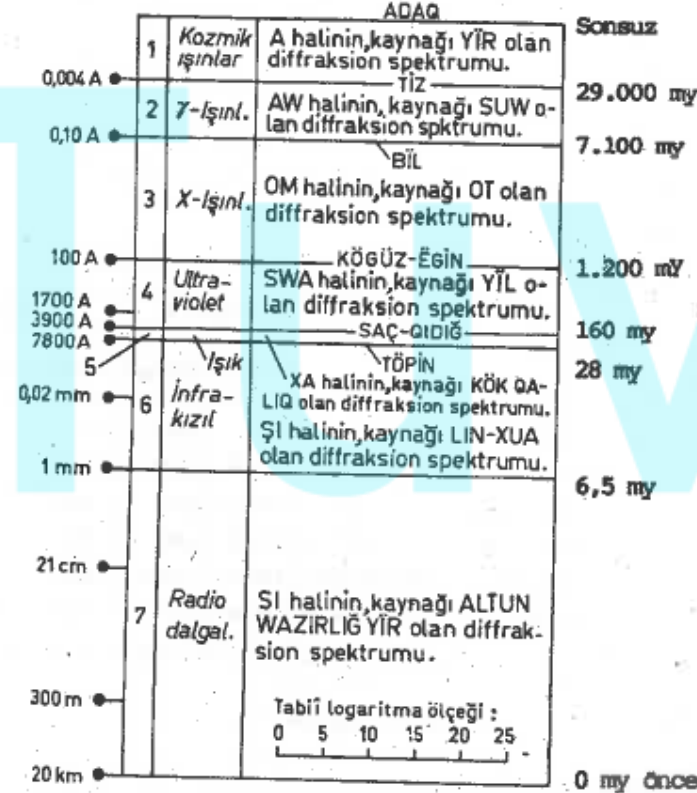
AQAŞ, madde içinden dışarıya akararak çıkan şey anlamında olan AQAŞ [flux] arkayakadaki karaten radiasionu [background blackbody radiation] demektir .

AW, (1) conversion, bir halden diğer bir hale geçme, devrilme, çevrüm; (2) gamma ışını [ENREYÜK NOMLUĞ YARUQ] veren şey.

Aşağıdaki cetvelimize göre, yerimiz ve insan canı, 29.000 milyon yıl önce, AW ÇAĞINDA teşekkül etmiye başlamış bulunuyor.

Mirşan,K.1990; Prototürk Bilginlerine göre Astrofizik, s.143.
Mirşan,K.1998; Dinlerin Gelişimi, s.29.

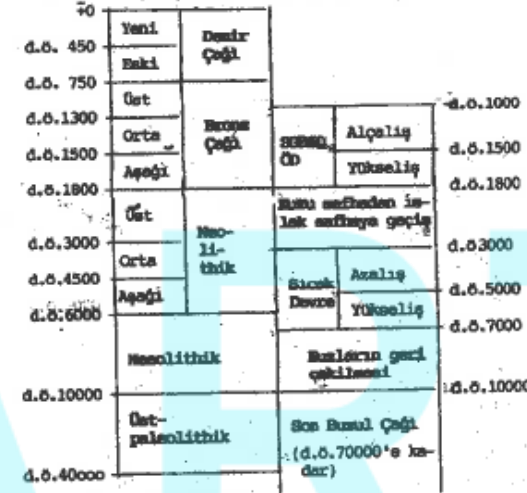
Cet.4. Elektromagnetik spektrumun A,AW,OM,SWA,XA,ŞI,SI hallerinin, globular clusterlerden birinin detayını veren Hertzsprung-Russell diyagramına göre tarihlendirilmesi (sağdaki skala!).

Cet.4 yerimizin teşekkülü çağlarını gösterir iken, aşağıdaki cet.5 OYUS AS [homo sapiens] çağlarını gösteriyor. Öfire Biña Başı, tarihî çağlarda bile (yaklaşık olarak d.ö.1517' de!) OYUS AS halinde ya-

şamakta olan Avrupalılar için, OY-TOĞŞIQDİQİ BUDUN [akıllanmakta olan halk] diyor.

Cet.5 Avrnpada arkeoloji ve iklim safhaları
(Neugebauer-Simperl 1979, s.14 'de Avusturya için verilen kronoloji cetveli esas alınmıştır)
(Mirşan,K.1998; Etrüskler, s.12).

Öfire Biña Başının bu ifadesi, Avrupada devletler kurulması çağının söz konusu olması bakımından ele alınmalıdır. Fakat,Avrupada Türklerin yaşamaya başladığı çağlardaki durum aşağıdaki gibidir Dünyamızda:

(1) resim yapılmıya 35.000 yıl önce başlanmıştır:

- Chauvet Mağarası (Ardèche, güney-doğu Fransa), 32.410-30.340 yıl önce
- Cosquer Mağarası (Bouches-du Rhône,güney-doğu Fransa), 27.110-18.010 y.ö.
- Cougnac Mağarası (Lot., güney Fransa), 25.120-13.810 yıl önce.
- Pech-Merle (Lot., güney Fransa), 24.640 yıl önce.

Bak : Chauvet, J-M.; Deschamps, E.B.; Hillaire, Ch. 1995; CHAUVET CAVE; Paris, s.131

(2) piktogramm'lara 20.000 yıl önce başlanmıştır:

- Tamğalı Sayı (Qazaqstan,galaksimiz ve kişi-oğlu) (tarih saptanması yapılmadı) Mirşan,K. 1978; Altı Yarıq Tigin, s.144
- Tamğalı Sayı (Qazaqstan, yaradılış tasfiri) (tarih saptanması yapılmadı). Mirşan,K. 1978; Altı Yarıq Tigin, s.51
- Tamğalı Sayı (Qazaqstan; Türklerin devlet yöneticilerine Tanrı tarafından verilen yetki) (tarih saptanması yapılmadı). Mirşan,K. 1970; Proto-Türkçe Yazıtlar, s.18

- Quersy Mağarası (Lot., güney Fransa; *ölü cesedinin yakılması*), 18.000 y.ö. Mirşan,K. 2000; *Şölgentaş Mağarası*, s.29
 - Lascaux Mağarası (Dordogne, güney-batı Fransa; *kuş resmi*), 17.000 y.ö. Mirşan,K. 2000; *Şölgentaş Mağarası*, s.30
 - Les Trois Frères Mağarası (Ariège, Fransız Pireneleri), *resim yolu ile düşünce aktarma*, 14.000 yıl önce. Mirşan,K. 2000; *Şölgentaş Mağarası*, s.30
 - Fransız Pirenelerindeki Les Trois Frères Mağarasında bir avcı resmi (Département Ariège), 13.000 yıl önce. Mirşan,K. 2000; *Şölgentaş Mağarası*, s.29
- (3) petroglyph'lere 18.000 yıl önce başlanmıştır:**
- Tamğalı Sayı (Qazaqstan; *üzerinde bir TAMĞA bulunan tasfir*) Mirşan,K. 1970; *Proto-Türkçe Yazıtlar*, s.14
 - Tamğalı Sayı (Qazaqstan; *Üstünde UB-AÑ [pre-zekâ] yazılı bir mahlûk*) Mirşan,K. 1978; *Altı Yarıq Tigin*, s.165
 - Abaqa (Ulu Kem Irmağı) Steplerinde üzerinde TAMĞALAR bulunan bir SINTAŞ, *Aq Yüs stelesi* (tarih tespiti yapılmadı) Mirşan,K. 1998; *Dinlerin Gelişimi*, s.10.
 - Üzerinde *tamğalar* bulunan bir Ulu-Kem *sıntaşı* (tarih tespiti yapılmadı) Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.26
 - Kâhn-ı Melikân kaya üstü resimleri (Güneydoğu Anadolu, 17.000-9.000 y.ö.) Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.32-33
 - Bİria/Tasmin SINTAŞI üzerindeki TAMĞALAR (tarih tespiti yapılmadı) Mirşan,K. 1998; *Dinlerin Gelişimi*, s.18.
 - Üçüncü göz üzerinde AÑ ĖS ĖD ĖS [akıl halinde can] yazıtı ve başın yan tarafında, UQ diye okunan bir kulak resmi bulunan bir Ulu Kem SINTAŞI. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.26.
 - Hazar Denizinin doğu koluğundaki Mağıstawda bir keçi resmi yanında yazılmış olan TAMĞALAR (Qazaqstan) (tarih tespiti yapılmadı) Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.103
 - Lascaux Mağarasında (Dordogne) üç inek ve bir at arasına yazılmış olan bir TAMĞA (güney-batı Fransa), 17.000 yıl önce, Mirşan,K. 2000; *Şölgentaş Mağarası*, s.31
 - Şölgentaş Mağarasında (Başkırtstan) bir öküzün ağzına ve de başının altına yazılmış TAMĞALAR, 16.000 yıl önce. Mirşan,K. 2000; *Şölgentaş Mağarası*, s.31
 - Mas d'Azil Mağarasındaki (gün. Fransa) iri çakıltaşları yazıtları, mesolitikum. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.17
 - Altamira Mağarasında (küzey İspanya) böğüren bir inek resmi üstüne ve altına yazılmış TAMĞALAR, 14.330 yıl önce. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.99
 - İgnatievka Mağarası (Oral Dağı, Sim Irmağı başlangıcı) hayvan resimleri ve TAMĞALARI, 14.000 yıl önce. Şelinskiy,V.E.-Şirokov,N. 1999; *Höhlenmalerei im Ural*; s.87-135
 - Güney Fransadaki Marsoulas Mağarasında bir bizon resmi üzerine yazılmış

- olan TAMĞALAR, 14.000 yıl önce. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.110
- Trois Frères Mağarasında (Fransa) bir koşu atı *tamğaları*, 14.000 yıl önce. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.100
 - Niaux Mağarasında (Fransa) iki bizon resmi üzerine yazılmış TAMĞALAR, 13.850 yıl önce. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.98
 - Tırşın yaylasının 8 km küzeydoğusunda bulunan Taht-ı Melik zirvesi yazıtı, 8.000-7.000 yıl önce. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.34
- (4) Gerçek aklamda yazı yazılmıya 14.000 yıl önce başlanmıştır**
- Süleyk Köyündeki Yazılıkaya yazıtları (Ulu Kem,Sibir) (tarih tespiti edilmedi) Mirşan,K. 1970; *Proto-Türkçe Yazıtlar*, s.66
 - Doğu Anadoludaki Çilgiri Köyü yazıtı (tarih tespiti yapılmadı) Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.54
 - Doğu Anadoludaki Cunnı Mağarası yazıtı (tarih tespiti yapılmadı) Mirşan,K.1985; *Anadolu Prototürkleri*, s.131
 - La Pasiğa Mağarası yazıtı (küzey İspanya), 14.000 yıl önce Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.109
 - Rochebertiér ve Gourdon Mağaralarında (Haute-Garonne, Fransa) kemik üzerine yazılan yazıtlar, 14.000-12.000 yıl önce. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.110
 - Çatal Hüyük yazıtı (Orta Anadolu), 8.000 yıl önce. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.39
 - Vinça yazıtları (Sırbistan), 7.300 yıl önce. Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.42
 - On Notası, Açıktaş yazıtı (Talas Özeni) (tarih tespiti yapılmadı) Mirşan,K. 1970; *Proto-Türkçe Yazıtlar*, s.64
 - Weser Irmağı (Almanya) yazıtları, 6.140, 3720, 4380, 1630 yıl önceleri. Mirşan,K.2004; *Skandinavya Yazıtları*, s.31
- (5) 5.000 yıl öncesinden başlayan yeni çağ**
- Uruk IV'de bulunmuş olan Sümer piktogramı, 5.200 yıl önce Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.59
 - Pra-Mısır hieroglifleri, 5.000 yıl öncesinden beri. Mirşan,K.2000; *Pra-Mısır Hieroglifleri*, s.11
 - Bir Girit mührü, 5.000-4.000 yıl önce Mirşan,K.2006; *Anadolu Yazıtları*, s.107
 - Bir *Linear- A* tableti, Girit, 4.000 yıl önce Mirşan,K.2006; *Anadolu Yazıtları*, s.111
 - Ugarit Yazıtları (Küzey Suriye), 3.500 yıl önce (kama yazısı) Mirşan,K.2006; *Anadolu Yazıtları*, s.69
 - Erenköy mermer sarayı yazıtı (tarih tespiti yapılmadı) Mirşan,K.1970; *Proto-Türkçe Yazıtlar*, s.79.
 - Altı Işık Nasibi (İçki Türkistanda bulunmuş olan çok eski bir felsefe yazıtı) Mirşan,K.1978; *Akıuş Mekanığı Altı Yarıq Tigin*; s.111-117,

V. En eski yazıtlardan örnekler

Piktografi, düşünceyi resim veya semboller (*tamğalar*) aracılığı ile aşılatan yazı.

Piktogram, piktografik yazı unsuru (*tamğası*).

Petroglyph, yazı elementleri taşıyan resim.

(1) Resimler (35.000 yıl öncesinden beri)

Şek.1 Şölgentaş mağarasında bir at resmi, 16.000 yıl önce (IV-3)

Avrupadaki diğer resimli mağaralar için IV-1'e bakınız. Asya Türkleri, genellikle ile, düşüncelerini *piktografik* olarak aşılatmayı tercih etmiş bulunuyorlar (aşağıya bakınız).

(2) Piktogramlar, 20.000 yıl öncesinden beri

Şek.2. Tamğalı Sayı piktogramı (IV-2)

Yedi kat göğü ve güneş sisteminin 9 uydusunu temsil eden spiral kollu bir mahlûk (yani, galaksimiz) ve UB-AÑ [pra-zekâ]

Şek.3. Tamğalı Sayı, yaradılış tasfiri (IV-2)

Resmimiz üç kompozisiyondan teşkil edilmiş bulunuyor. En üstteki kompozisiyonda AÑ'ın henüz teşekkül edememiş olduğu çağ gösteriliyor. Orta kısımda ise. AÑ'ın nasıl teşekkül ettiği hikâye ediliyor. Alt kısımdaki kompozisiyonda, artık—AÑ TAMĞA'sının bir kişi başına çizilmiş olmasından anlaşılacağı üzere— AÑ teşekkül etmiştir ve kişi, hayvanlar arasında, mes'ut bir hayat yaşamaktadır.

Şek.4. Tamğalı Sayı piktogramı (IV-2).

Buğ ve Qatunun, Tanrıyı temsil eden, güneş ve ay tarafından takdisi.

Şek.5. Lascaux mağarasında (Dordogne, Güney Fransa) bir kaya resmi (IV-2).

17.000 yıl öncesine ait bu resme "avcı trajedisini" ismi verilmektedir: Bir avcı mızrağı ile bir bizona öldürücü bir darbe vurur. Bizonun barsakları bile dışarı fırlamıştır. Ancak, bizon kuyruğu ile havayı kamçılar, tüyleri dikleşmiş, gözleri parlamıştır ve son deminde avcırı boynuzlar, öldürür!

Avcının beklenmedik bir darbe ile öldürülmüş olduğunu (yani, onun öbürdünyaya "UÇ'muş" olduğunu) belirtmek üzere, ressam onun başını bir *kuşbaşı* şeklinde çizmiştir ve, ayrıca, keyfiyeti avcının hemen yanına çizmiş olduğu "ES-kuş" [*can-uç*; yani, "canı uçtu"] resmi ile de canlandırmaktadır.

(3) Petroglyphler. 18.000 yıl öncesinden beri (IV-3)

Şek.6. ON-OĞ [kozmetik kişi] ve OQ [kuantum], *Tamğalı Sayı* (IV-3)

Şek.7. UB-AÑ [Pre-zekâ], *Tamğalı Sayı* (IV-3)

Şek.8. Kızların Mağarası (Doğu Anadolu)
Mirşan,K. 1999; *Erken Türk Devletleri ve Türuk B11*, s.7

Şek.8/1. Kızların Mağarasında (Doğu Anadolu) bir piktogramın [sözkonusu edilen şeylerin doğrudan-dogruya resimlerini veren yazı] : AT [erkek resmi] + OĞ [kadın resmi] = AT-OĞ [aile] ve de TOĞ [doğum].

Şek.8/2. Kızların Mağarasında *ideogrammlı* [söz işaretli] yazı : AT [at ideogramı] + OĞ [kadın piktogramı] = A T -OĞ [ai le] ve de TOĞ [doğum].

Şek.8/3. 3 Kızların Mağarasında bir *petroglif* [içinde harf bulunan piktogram]: "T-tamğası" + OĞ [kadın piktogramı] = TOĞ [doğum].

Bu üç resim bize bir TAMĞA'nın gelişim safhalarını gösteriyor → piktogram, ideogram, TAMĞA.

(4). İlk yazılar, 16.000 yıl öncesinden beri

Şek.9. Şölgentaş yazısı, 16.000 yıl önce (IV-3 ve şek.1) .
Mirşan,K. 2000; *Şölgentaş Mağarası*, s.31

Öküz başı [aş] önünde yazılmış olan yazı, bu başın altında şu şekilde tekrarlanmaktadır: AŞ ÊL IT [halk yemeği olan impuls (yani, can)]. Yazı AŞ ÊL AT [halk yemeği] şeklinde de okunabilmektedir.

Şek.10. Mas d'Azil mağarasında bulunmuş olan iri çakıtaşları yazıtı (IV-3)
Soldan 1.yazı→UÇ [lider]; 2.yazı→BU UÇ-UÇUS [beyin lider olması]; 3.yazı→UÇ ALTI [liderlik yetkisi].

(5) Olgun yazılar, 14.000 yıl öncesinden beri (IV-4).

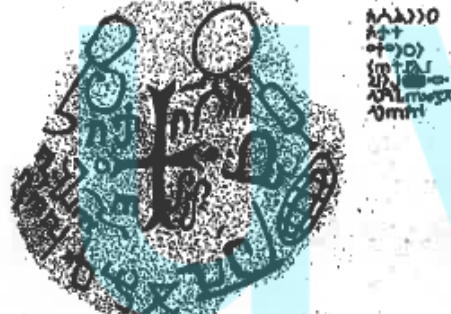

Şek.11. Ulu-Kem, Sülyek, Yazılı Kaya yazıtı (IV-4)

Bu yazıt Türkler tarafından kaleme alınan en eski uzun metindir:
 BUQUQUN ONÇ ÊS ÜE,
 İÇ AW UÇ ÜEW.
 ONÇ BU ÊSİTİS OY A ÊSİS,
 BU ÊL OY A ÜYÜ ÊM ÊSİS,

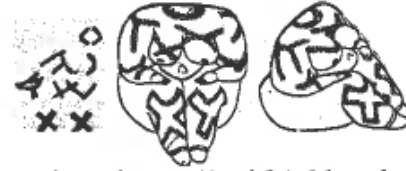
ONÇ ÊS BU ÊSİTİS ÊN
 UÇ ÊKİ BU UW.
 UÇ ÊSİTİS,
 OŞUŃ UÇ,
 UĞUQ ÊL
 ÊS ÊSİS
 ÜE UQ ÊL ÊS.

*Beyine bu şekilde hatıra edilen deve,
 onun sahip olduğu liderlik devesidir.
 Bu şekilde hatırlanmak üzere,
 halk tarafından benimsenilerek
 hatırlanmış,
 hatırayı bu şekilde algılayanların
 şerefli kutsal lideri yapmaktadır;
 çünkü onun lider oluşu,
 devlet lideri olarak,
 halkınca onaylanmış bulunuyor ki,
 bunun hatırası
 deve resmi yardımı ile halka hatıra
 edilmiştir.*

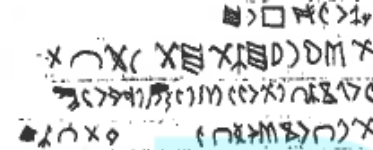

Şek.12. Doğu Anadolu'da, Vanın güneyinde, Tırşin alanındaki Cilgiri Köyü yazıtı.
 Yazıtlar 45 cm çapındaki bir silindirik taşta yazılmış bulunuyor (IV-4).
 Yyanık,M.1968; Van-Hakkâri sınırında, Tırşin yaylasında bulunan kaya resimleri hakkında.
 kollegium (Belleten, cilt XXXII, sayı 125; Ankara; s.51).

ONŪ UTUS ÖGİS *Medeniyetlerin tekvinini temin eden Ögis,*
 OQ AT ÖGİS. *OQ'ların içinden çıkmış olan bir Ögisdür ve*
 ONŪ-ONŪ OQUŃ, *OQ'ların medeni olmalarını sağlamış olan o,*
 AT-ATA OQ UŞ ÊSİS *OQ Majesteleri AT-ATA olarak anılacaktır.*
 İŞİ ÖZ-İÇİŞ BOLU *Cennet siperinde olabilme,*
 UB-OZ BU AŞA ÊKİNÇ, *Allaha aşma demektir ve,*
 ÊSİ ÖGİS AŞINÇ. *işte, Ögisin canı oraya aşmış bulunuyor.*

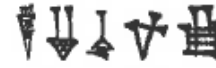

Şek.13. Çatal Hüyük yazıtı (Anadolu), 8 bin yıl önce (IV-4)
 OĞ [insan] ON AT [kozmostaki] UW İT [kutsal impulsudur] ÊD-
 ÊD [yaradılışın].

Şek.14. On Notası, Açıktaş yazıtı (IV-4)

ÖC-UÇU ÖGÜZ AŞU ÊL: *Liderlik sahipliği deniz aşu halk:*
 BU ALTIŃ ON-UYUL UÇ BU, *işbu yetkilin ON-UYUL lideridir,*
 ÊL BU, ÊS BU ÊSİD. *halkım adına söyliyeceklerimi dinle.*
 ÖGÜ AP-AQIN UÇ İSİP BUY, *Krallığı savaşlarda şöhet bulan lider*
 yazdı bu yazıtı,
 İP-İNİNÇİP, *sana barış teklif ederek ki,*
 İNİNÇİN AP-ANTI BU ÖGÜÇ. *bu barış şartları için yüce adım*
 teminattır.
 BU ÖP-ÖSÜ AQIN ALT AW ÊS, *Bunu yazan ordu akını yetkilisinin*
 ÖG[ÜÇ BU ÊSİD] ÊKİ. *haşmetmeab namı*
 ÖDÜS UÇU. *Devlet Lideridir.*

Şek.15. British Museum'da bulunan bir Sümer tabletinin 7. sütünü yazıtı (IV-5)
 Mirşan,K.2008; İskitler, Sümerler, Yemenliler, s.37.

AR İLİN ÊB-İTİB, *Ötelenmek üzere halkın impuls vermiş olması*
 dolayısı ile,
 OS İT OZU, *onun Tanrı Biline impuls ile ozması,*
 OQ AR OĞ AD *kuantum halinde ötelenen kişi adınının*
 (modalitesinin)
 OS OŞİB. *Tanrı Bilinde konfigurasıonudur.*

NYLYZ K(CZ)X
EXJJS L K P NYDYSHHIL KXY

Şek.16. "Altın elbiseli adam" da denilen Eşik Qurğam yazıtı (Qazaqstan)
Mirşan,K.1985; Anadolu Prototürkleri, s.35.

ÖGÜN AN Haşmetneaplığını taziz etmekte olduğun kişi
ONUY A kozmoslaşmış olan
ÖCÜ OQ. bir savaşçıdır.
UB-OZ UÇ EŞİTİS O, Zeus liderliğine
OZ ÖTÜ, geçmek sureti ile,
ONUY OY kozmoslaşmış olanlar
EKİÇ EKİL yerine
ALIZ AT. alınmış olan namdır.

Şek.17. Erenköy sarayı mermer yazıtı (IV-5)

UW-ON: Kutlu ON'lar hakkında beyan:
AT-ATA UÇ AT-ATA lider
ETİLİS EŞİS. ediliş hatırası

Şek.18. Eskişehir İli, Çifteler İlçesi, Yazlıhkaya Köyündeki mezar yazıtı.

(1) Soldaki ve ortadaki yazı: Mezarın en üstündeki yazıt
(2) Sağdaki yazı: Mezarın sağ yanındaki dikvi noter yazıtı
Mirşan,K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.30

Şeklin sağ tarafındaki dikvi yazıt (noter yazıtı):

ÖK ÖTÜK AT Rabbe geçmek üzere (vücuttan) atılma
EMİÇ-EMİÇ nasibine erişilen
EBİT EŞİNÇ düzendeki
ÖG ERİN "Kral" olarak
EŞİTİBİŃ ONÇ bilinen
İK USUŃ dual ["can" ve "ten"den ibaret] vücut
İS AT Ü, "can" edilmiştir,
ATAB UÇA OŃUNÇ. (vücuttan) atılarak uçmuya muvaffak
olmuş olması hesabı ile.
ONÇ EŞİKİÇÜ, Bu şekildeki bir tecelli ile,
UÇUM ETÜ, onun uçurulmuş olması,
UÇ İL-AT halk lideri olması dolayısı ile, vücu-
dundan atılarak
UÇUNÇ. uçabilmiş olmadır.

Öldükten sonra hakan canının cennete geçebilmesi için onun bendelerinin Tanrıya ANT SİZİME [Tanrıma ant ediyoruz], veya, ÖKÜK ANT ALTU [Tanrıya ant olsun], veya, ÖC ÊSİP ÖK ANT [kralımızın Tanrı vekili olduğuna ant] demeleri; yani, ÖCÜK ÊDİS ANTİS ÊSİS [Sahip olana ant etme] şarttır.

Ancak-ve-ancak bu hallerde ANT URUS ÖG AQINIS AT [ant edilen savaş haşmetmeabının (gazi kralın)] AT (yani, can) halinde akınışı (cennete eriştirecek olan uzay yolculuğu) tahakkuk edebilecektir.

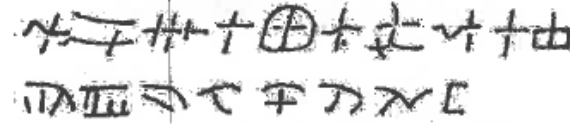
Elbette, halkın ant içtiğinin bitaraf bir merci tarafından teyidi zarurî olacaktır. Türükler, ancak özerk bir devletin bu hususta bitaraf olabileceğini düşünerek, hakanlarının YUĞ merasimine, “noter” olarak Çinlileri davet etmişler ve onlar da, Türklerin kendi hakanlarının tarihini yazdıkları taşların en sonuna, yazılanların doğru olduğunu bir Çince yazı ile teyit etmişlerdir.

Ancak, yukarıdaki UÇUD [Tanrı mutabakatı, Tanrı eşdeşliği] yazısını tasdik eden yazının Türkçe olduğunu görmekteyiz. Buna göre, bu yazıyı yazanlar özerk bir Türk devleti yetkilileri idi, veya, o çağda makbul olan dilin Türkçe olduğu aşılanmaktadır.

Şeklin orta (ve de sol) kısmındaki ana yazıtta ise şöyle deniliyor:

AT ÊSİÇ OZ (Bedeninden) atılma yolu ile (cennete) geçerek yer alan
 AT ÊRİK ÊSİT, atılma erki sahibi,
 UÇUB ÊTİĞÜW uçmak sureti ile
 AT ÊKİÇ, ÖTÜ OŃ. (bedeninden) atılarak, (cennete) geçmiş bulunuyor.
 AP-AT ÊBİŃİZ Atılarak aparılmak [götürülmek] üzere,
 ÊMİŃ ÊLİTİS, iletilmiş olan (yani, Tanrısına kavuşmuş olan)

AP-AT ÊBİT, —(vucuttan) atılarak aparılma düzenindeki—
 ÖG ÊSİTİÇ İS ÊBİT işbu Kral canı
 ÖTÜK ÊSİÇ İS, (cennete) geçmiş olan candır,
 UÇUD, AT UÇ OZ. çünkü o UÇUD [Allah tarafından tayin olunmuş lider] idi ve, atılarak uçmak sureti ile, (cennete) yerini almış bulunuyor.

Şek.19. Troya yazıtı

Mirşan,K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.104

OQ ONİSİN ANİQİSİ Oqun kozmoslaşmış olmasının açık delili
 OQ ÊSİŃ-IQİŃ Oq denenlerin
 ÊSİÇİ-ÊS OQ USUŞ canı olan Oqun Allahlaşmasıdır.
 ÊSİTİL ÖGİŞİN ÊT İşbu yazı
 ÖK ÊTİSİTİNİS. Kral hatırasınadır.

TE TINA TE: BEŞ CANAŞ

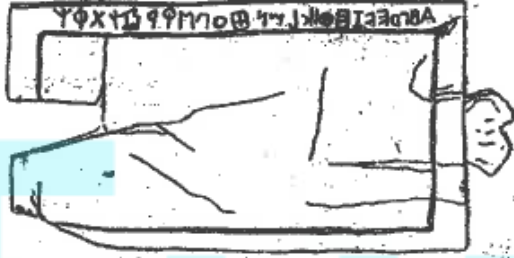
Şek.20. Etrüsklerin tıp alanındaki bir yazıtı (soldan sağa)
 Mirşan,K.1998, Etrüskler, Tarihleri, Yazıları ve Dilleri, s.43

ÊSİÇ ÊSİSİNİT ÊSİÇ Geçerli itibarımız
 ÊLİÇİZ OTUNUTUZ. İnsan doktorluğudur.

ADNODN (AD)Y

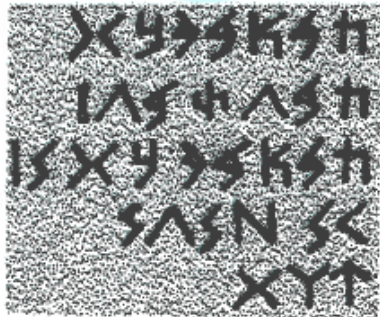
Şek.21. Ayna çerçevesine yazılan bir psula yazıtı (sağdan sola)
Mirşan,K.1998, Etrüskler, Tarihleri, Yazılan ve Dilleri, s.43

EZÜY ÈDITZ Hediye edilen
UNULT OÑUNUDUT. Sapan doğrultuyu düzelten alettir.

Şek.22. Bir yazı tahtası üzerine yazılmış olan Etrüsk alfabesi
Mirşan,K.1998, Etrüskler, Tarihleri, Yazılan ve Dilleri, s.43

AT ÖKÜDÜÇ
ÈB-ÈL
UQUÑUSUĞ OLUMUN,
OQUŞUÑUPULT ÈSİÑİR
ÈZİSİK UQUSUÑUÇ.
Düşünceleri
halka
anlatmayı mümkün kılan,
"alfabe" denilen
(yazı yazmak üzere) transfer
edilecek harfler.

Şek.23. Side yazıtlarından ÖGİS [havari] yazıtı.
Mirşan,K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.48

ÖGİS ATIQ ATAR OĞ,
ÖGİS ATALIQ ATALIS,
ÖGİS ATIQ ATAR OĞ-OZIS,
ÖZ ANIZILIZ
ÈTÜY OĞ.

ÖGİS ismi ile anılan kişi
ki, ÖGİS babalı olarak maruftur,
ve ÖGİS isimli büyük babalıdır,
kendi heykelini
takdim eden kişidir.

Şek.24. Bir Yemen yazıtı.
Mirşan,K.2008; İskitler, Sümerler, Yemenliler, s.58

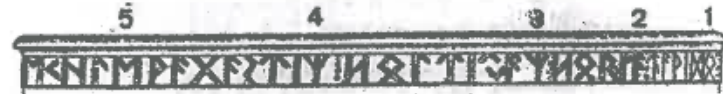
OÑ ÖK AÑ
ÖKÜKİS ÖKİSİÑ ÈD
İSİÑ AÑIZ

Kralı hatırlama
kederi ile kederlenme,
onun ruhunu hatırlamadır.

Şek.25. Sinuhe 3 yazıtı (Pra-Mısır)
Mirşan,K.2000; Hieroglifler, s.29.

AÑİN OÑ 313, SUB IDİD ÖD; AYIN OÑ 7
Su baskını erasına göre, tarih 313 ve 7inci ay.

Şek.26. Gallehus altın boynuz bitigi (Kuzey Jutland, Danimarka)
Mirşan,K.2004; Skandinavya Yazıtları, s.70

1. BU AQINIS ÈRİK AT	1. İşbu akımış sahibi
2. ÖK OQ UR BUN	2. OQ'lar Krallığı savaşçısıdır,
3. ÖC-ÖK UW ÈSİTİP BUN	3.o Tanrı Krallığı kutlu olarak anar.
4. ÖÇİS ATİZ ÈKİDİK ÈR	4. Tanrı bendesi olan bu eri
5. ALTIP ANU ALT	5. yadediniz. .

Şek.27. Northumbria sunbitiği, İngiltere (yazısı sağdan 2. adamın üstünde)
Mirşan,K.2004; Skandinavya Yazıtları, s.67
ÖK ÊDİS ÊPİS "Kral ediş" tertibatı.

Şek.28. Altın halka bitigi (Buzeu, Wallachia, Romanya)
Mirşan,K.2004; Skandinavya Yazıtları, s.72

1. ÊDİKİP ÊSİK	1. Sahiplenerek hediye
2. AN	2. an,
3. ÊSİR BU ÊS-ÊSİK	3. esine getirerek bu hediye
4. AT-İL ÊD	4. AT-İL varlığı.

Şek.29. Thera'dan bir kaya resmi, d.6.7. yüzyıl (özel bir yazı) (IV-5)
Mirşan,K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.110

ËRİÇİK ALT A (←)	Erişmiş olan (sağdan sola okunacak)
OÑ ÊR (←)	başarılı er (yani, Kral)
AT ÊRİK ÊL A	dua eden halk
ÖĞİÇ ÊSİT ALT (→)	tarafından öğülmüş bulunuyor,
UP-ODUÑ ÖKÛP	—(cesedini) ateşte yakan
ÊL ALT (→)	halk tarafından—
ÖKİP-İÇİT ÖGÛÑ	göğe kavuşacak olan Kralın
ËRİT ALT (←)	erişmesi için.
UP-UÇ	Yüce Lider (bu sayede)
ËRİT OZİÇUY ALT.	eriştirilmek üzere ozdurulmuş bulun-
	maktadır.

Şek.30. Aq İdil ve Sim tırmaklarının birleştiği yerdeki Aqtaş Köyü bitişindeki mezarlıkta bulunmuş olan kemik iğne, d.ö.400-d.s.300
Mirşan,K.1999; Erken Türk Devletleri ve Türük Bİ, s.13
ÖK AT UB-OZ Tanrıya yüce ozuş [geçme]
ÖK ATAB Tanrıya adanarak gerçekleşir.

ΛΡΣ.ΓΗΖ+ΘΗΤ+Ψ
CAX·Θ·K·CM·P·E·C
♡ φθψδρρ
Υ ρ π λ ρ ρ ρ ρ
I XABK P PVA
BΦANYP·M·ΦPH

Şek.31. Başkirtstanda, Sapay Köyünden 2 km uzaklıkta, büyük bir dağın ayağında, massiv ve kompakt bir dağ burnu uzanır, "Taşmurun" [Taşburun]. Üstü düz olan bu kayanın yan kısmında yukarıdaki yazıtımız yer almaktadır.
Mirşan,K.1999; Erken Türk Devletleri ve Türük Bİ, s.13

ÈL-ÈSİŞ *Halkın anmakta olduğu*
 ÖG-ÖGİNİZ *Haşmetmeab hakkında*
 UQUŞİNİT UQ ÈSİS *güven belirten*
 SAQ UQUŞ *tedbirlerin*
 ÈKİSİM ÈDİNİS: *alınmış olması.*
 OY-ÈS *ona,*
 ÈSİŞİŞ ÈSİS ÈD *bu hususun sahiplenilerek*
 İSİŞ İSİŞU, *yazılması yolu ile,*
 OÑİSİŞ UŞİŞ ÈDER: *başarı temin eder :*
 ÖCİ İSİŞU *Kendisi hakkında yazı yazma*
 ÈSİSİS *şeklindeki*
 ÈSİS ÈSİŞ *yetenek ifadesi*
 İŞİŞ ÖGİM *onun siperde olma [cennete girme]*
 şerefi içindir;
 UQA, ÖKÜK ÈD, *onun, işbu tevaf [halkın tevafı]*
 AYIL, ÖKİSİŞ ANUY *dolayısı ile, Tanrı anılarak*
 ÈRİM ÈSİŞİRİN. *erişmesi içindir.*

Bu yazıt bize Bizans ve Rus alfabesinin orijinini gösteriyor ve onda bu alfabelerin şu harflerini görmekteyiz: ΑΓΔΖΗ-ΚΑΜΝΡΣΤΥΧ.

Şek.32. Oqların Meryem Anası (Trakyada bulunmuş olan bir madalyon)
 Mirşan,K.1973. *Dechiffrierung der Protogriechischen Inschriften*, s.58
 Mirşan,K.1999; *Erken Türk Devletleri ve Türuk Bil*, s.56

OQ ÈZİSİÑİRÜ ANIZİÑİS OQ *kutsallığını anmak üzere,*
 ANISIQİN OZIRIW: *anmış olma ve*

ÈZİSİL UQURİSİS ATAW onu kutsal yazı aracılığı ile
 ÈDİÑİSİP ÈDİTİN ATAW *sahiplenerek zikretme,*
 BU ATANIÑİS ATIN *şu kavrama dayamr :*
 OQ ÈMİR ÈZÜY *kuantumun varlık haline erişme*
 transferi.

Bu yazıtta ÈZİS sözünü “kutsal” diye tercüme etmiş bulunmaktayız. Ancak, Etrüskçede ÈZİÇ ÈSİP ATAB “transfer olanlar” demektir (1998, s.8). Buna göre, ÈZÜY sözünü “transfer” diye ele alır isek, bizim Meryem Ana diye bildiğimiz, ÈMİR [< ÈM-ÈR] ÈZÜY “varlık haline erişme transferi” anlamına gelecektir (yani, Tanrı tarafından yeryüzüne transfer edilen İsanın Meryem Ana tarafından doğurulması).

ÈMİR ÈZÜY’e Leon VI (MS 886-912) *solidusun* dan beri “Maria” denmektedir. Bu söz, M-P ΘEOY şeklinde yazıldıktan sonra, *Mhetep Θεογ* [Tanrı Anası] denilerek okunmaktadır. Ancak, orijinal yazıtta “meter” sözündeki “t” harfi ve ΘEOΣ sözündeki E ve O harfleri yok.

Hristiyanlık dininin, Türkler tarafından, *Taşmurun* yazıtından (şek.31) geliştirilmiş bir din olduğunu şu Bulgar yazıtı da kanıtıyor:

ΖΗΤΚΩΗΗΤ ΖΗΡΓ
 ΨΥΒΩΥΛΕΧΩΥΜ
 ΣΤΗΚΥΠΕΥΝΕΤΩ
 ΥΛΣΧΗ:ΦΜ:ΕΣΤΡΩ
 ΓΗΝΚΥΠΕ:ΥΚΖ:ΤΩ
 ΥΛΣΧΗ:ΩΝΔ:ΤΩΥΡΤ
 ΨΥΝΑΠΗΛΕΖΩΠΑΝ
 ΕΣΤΡΥΓΗΝΚΥΠΕ:Κ:
 ΤΩΥΛΣΧΗ:Μ:ΑΛΧΑΧΗ
 ΚΥΠΕ:Α:ΧΑΨΥΒΡΗΝΑ

Şek.33. Bulgaristanda, Preslav bölgesindeki Bjel-Brjak klisesi yazıtı.
 Mirşan,K.1999; *Erken Türk Devletleri ve Türuk Bil*, s.56

UZANTQUN ANTIZIN
ARGUYUB LAÑ
QOYAM
ASQAN KÖYPEÑ ÜYÜNİN
TOYLASQAN ĖSÜSİM
AÑIS TURUĞININ
KÖYPEÑ ÜYÜKİZ
TOYLASQAN: OP-ONUD
TOYIR TOYIN
APPIN LAÑ
OZUPPAN AÑIS TURUYĞININ
KÖYPEÑ ÖK
TOYLASQANIM AL
OQASIN KÖYPEÑE
QOLUYIB ORNINA

Yüce imanımın
saflığı saiki ile,
koyuyorum
—gök mabedi evinin
mukaddes Esüs'ün [Allahın]
anıldığı
mabet olmasından dolayı
takdis olunan
yemek ziyafeti
verilmek sureti ile,
göge geçişin hatırası olarak
mabette yapılan
ayin ile—
işbu gök mabedinin haçını
yerine.

Yazıtımıza göre, haç sözünün oqaç'dan türediği anlaşıl-
maktadır. Ayrıca, KÖYPEÑ ÜY sözündeki köy, herhalde,
ÖK ÜY'den [Rap evi] türemiştir; yani, köy mabedi bulu-
nan bir yerleşmedir.

Hıristiyanlığın kaynaklandığı yerin Başkırtstan ol-
duğu ALTI YARIQ TİĞİN'den de anlaşılıyor:

[ULUĞ] İRKİN [Uluğ] İrkine
ÖC-OĞIN TİREKE YARIQIN varlık başarısı için inen nur
İNİL [UR]-OÑUQA İnilin yaradılış başarısına
YARLIĞ BOLTI. vahiy oldu.

Mirşan, K. 1978: ALTI YARIQ TİĞİN, s.115.

Burda söz konusu edilen ve "Barış" anlamına ge-
len İnİL, herhalde, Trabzon kilisesini kurmuş olan bir
peygamber olmalı, bu kilisedeki bütün yazılar Türkçe:

IC XC İSIS UQUS İsis Uqus,
OΦI OΠW OÑUZIS ĖZİRİW başarılı-ozma transferi
ΛAN ΠOC. ULUTIN ĖPİÑIS. meleği (Mirşan 2006, s.61).

Bu metinde geçen İsis Uqus bizim "İsa" dediğimiz peygamberdir.
Mirşan, K. 2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.61

VI. Erken Türk Alfabeleri

Cet.6. Açıqtaş Alfabesi
(en eski alfabe)

		Geniş				Dar			
		Kapalı		Açık		Kapalı		Açık	
Ünter	Arka	>	o	ı?	A	>	u	ı	i
	Ön	ı?	ö	ı	ē	ı?	ü	ı	i
Ünükler	Gevşek	D	y	>	w	ı?	r	ı	l
	Gergin	đ	ñ	ē	g	ı?	m	ı	n
Ünüenler	Sesli	b	x	B	x	D	ı	Z	Y
	Sağır	ı	p	ı?	t	ı	ş	ı?	k
Türev Sesler		ı?	ğ	+?	q	ı	s	ı	ç

Ş M X İ İ Y
NÇ LT BU UÇ AQIN ANT ĖKİ

Mirşan, K. 1970; Proto-Türkçe Yazıtlar, s.28

Cet.7. Ulu-Kem Alfabesi
(ikinci dereceden eski alfabe)

		GENİŞ				DAR			
		Kapalı		Açık		Kapalı		Açık	
ÜNLER	ARSA İKMAN	>	o	ı	A	>	u	ı	i
	ARSA İKMAN	>	o	ı	A	>	u	ı	i
ÜNÜKLER	TAM	D	y	>	w	ı?	r	ı	l
	YARI	đ	ñ	ē	g	ı?	m	ı	n
ÜNÜENLER	ÖZEL	b	x	B	x	D	ı	Z	Y
	ÖZEL	ı	p	ı?	t	ı	ş	ı?	k

Mirşan harfler: > → NÇ M → LT @ → ANT
D → AQIN

Mirşan, K. 1970; Proto-Türkçe Yazıtlar, s.27

Cet.8. ISUB-ÖG harfleri ve hieroglifler

ISUB-ÖG	Hie-rog.	Proto-Türk	Oku-nuğu	ISUB-ÖG	Hie-rog.	Proto-Türk	Oku-nuğu
Å	⊠	⊠	AQ	⊠	⊠	⊠	AÑ
Å	⊠	⊠	ÅS	⊠	⊠	⊠	UQ
Å	⊠	⊠	ÅS	⊠	⊠	⊠	ON
Å	⊠	⊠	ÅS	⊠	⊠	⊠	AT
Å	⊠	⊠	BU	⊠	⊠	⊠	OŞ
Å	⊠	⊠	UB	⊠	⊠	⊠	AŞ
Å	⊠	⊠	ÅS	⊠	⊠	⊠	OQ
Å	⊠	⊠	ÅS	⊠	⊠	⊠	ÅK
Å	⊠	⊠	ÅS	⊠	⊠	⊠	A

Mirşan,K.1933; *Alfabetik Yazı Başlangıcı ve Glozel Yazıtları* (Almanca), s.8

Şek.9. Pra-Mısır Tamğaları

♀	⊠	⊠	X	⊠	⊠	⊠	⊠
AT	ÖK	ÖÜ	ED	İÇ	EB	İL	UQ
⊠	I	⊠	UL	EM	ON	OQ	OŞ
⊠	⊠	⊠	T	⊠	⊠	⊠	⊠
AÑ	AP	ALT	ES	EÑ	ER	AÑ	AS
⊠	⊠	⊠	f	⊠	⊠	⊠	⊠
ÖG	UQ	US	AÑ	ÖC	OY	UW	A
⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠
AD	AD	AQ	AQ	AQİŞ	APA	AR	ASİSİŞ

⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠
AŞ	ATA	ATAL	TÖRT	AY	EB	EB	ED
⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠
ESÜ	ID	IL	ILID	IŞ	IŞUBIQ	İÇ	İNÇ
⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠
IŞ	IY	İZ	İZİN	İZİW	O, U	OG	OL
⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠
OL	OM	ON	ONIS	OS	OT	OY	OZ
⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠
ÖT	ÖZ	ÖZ	SU	TÖRT	UÇ	UÇ	ULAN
⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠	⊠
UR	UW	Ü	ÜR	ÜŞ	ÜY	ÜY	PARAMIT

Mirşan,K.2000; *Hieroglifler*, s.25

Şek.10. Sümer Alfabeti

A	⊠	ET	O	>	ET>
B	⊠	1.1;1.4;ET	Ö		
C	⊠	ET, UA 29	P	⊠	UA21
C	⊠	UA10, 4,7	R	⊠	ETP
D	⊠	UA36,4	S	⊠	UA31,22,19
E	⊠	UA1	Ş	⊠	UA13
E			T	⊠	ET, UA32
G	⊠	UA3	U	⊠	ET>, UA32
G	⊠	UA39	Ü		
II,I	⊠	ET 1	W	-	3.6
K	⊠	UA12	Y	⊠	UA11, 33
Q	⊠	ET, UA8,23	Z	⊠	PM, YY
L	⊠	ET, J, UA14	AQIQ	⊠	UA37
M	⊠	UA 15, ET	ANT	⊠	ET
N	⊠	ET (UA27,38)	İNÇ	⊠	ET

Mirşan,K.2008; *İskitler, Sümerler, Yemenliler*, s.47

Cet.11. Sümer Tamğaları
ET [Erken Türkçe], UA [Ugarit alfabesi] (sayılar yazıt No.larını gösterir)

4	ET	UA	INC	ET	UA	UA39
AD	UA35	IT	UA26	III	—	ET 1
AQ	ET	ITI	12	Q		
AQIQ	IZ	IM	OC			UA28
AL	1.11	IL	et-J	OC		ET Y
ALIB	3.10	IL	UA14	OC		UA3
AN	5.3; 6.1	TY	UA33	OC		UA12
ANT	ET	E	UA12	E		UA21
AP	UA 21	Q	UA23	E		ET P
AP	UA21	Q	UA8	E		UA21
AR	ATP	E	UA14	E		UA13
AT	ET	UA2	UA15	E		ET 2
B	1.1	OM	ET	E		ET 2, 1.3
C	ET	E	ET	E		ET 2
C	UA10, 4.7	Q	ET	UB		ET 2, 1.4
CC	3.7	OC	UA39	UC		UA10
D	UA36	OQ	UA25	UL		ET 1
E	UA1	ON	ET	UN		UA 38
EP	1.1, 3A, 8A	ON	UA27	UN		UA38
EBIS	5.3; 5.7; 6.1	ON	UA26	UN		UA38
ED	UA36	OS	UA22	US		UA19
ED	UA4	OŞ	UA 15	US		UA13
EM	UA15	OŞ	ET	E		3.6
EN	2.11	OTU	UA11	E		PM
ES	UA31	OY	UA11	E		PM
ET	ET	OZ	PM	E		YY 1
E	UA3	OZ	YY 1	E		YY 1

Mirşan,K.2008; İskitler, Sümerler, Yemenliler, s.48

Cet.12. Etrüsk alfabesi

>	O	J	A	Ɔ	7	U	1	I
Y	Ö	J	E	Ɔ	4	Ü	1	I
AYV	Y			9	R	B	J	L
OOO	N	M	M			O	H	N
88W	W			z	λ			G
		†	X	Q		S	K	K
1	B	D	G	A	D		Y	C
Π	P	A	A	T			E	Ç

T I M L T J L U B Ö K Ü { N Ç φ U A Ɔ U Ç - U Ç U
E S ↓ U S A U L U T J U Ç U φ S I N † U Q U A φ a i N

Mirşan,K.1970; Proto-Türkçe Yazıtları, s.34

Şek.13. Ugarit, Erken-Türk ve Proto-Sami Alfabeleri

Ugarit	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	→	II	Y	f	III	E	→	f	*
Pr.-Türk	L	Ş	Ŷ	Q	M	H	4	+	*
Pr.-Sami	š	š	g	š	h	w	z	z	š
Ugarit	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	→	→	→	→	→	→	→	→	→
Pr.-Türk	UC	OY	ÖK	OŞ	IL	EM	AW	ON	ONÇ
Pr.-Sami		š	š		š	š			
Ugarit	19	20	21	22	23	24	25	26	27
	→	→	→	→	→	→	→	→	→
Pr.-Türk	↑	○	↑	○	↓	↑	↓	↑	↓
Pr.-Sami	š	š	š	š	š	š	š	š	š
Ugarit	28	29	30	31	32	33	34	35	36
	→	→	→	→	→	→	→	→	→
Pr.-Türk	ANT	OC	ata-at	ES	U	BY	ANC	at-at	AD
Ugarit	37	38	39	40	41	42			
	→	→	→	→	→	→			
Pr.-Türk	AQIN	UN	OG	IV	at-ata	at			

Mirşan K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.72

39

Cet.14. Yemen Alfabeti

A		L, I	𐩣 𐩢	P, PP	𐩣 𐩢
B	𐩣	K	𐩣 𐩢	S	𐩣
C	𐩣	Q	𐩣	Ş	𐩣
C		L	𐩣 𐩢	T	𐩣
D	𐩣	M		U	𐩣
E		N	𐩣	Ü	𐩣
E		N	o	W	
G	𐩣	O		Y	
G	𐩣	O		Z	𐩣

Mirşan,K.2008; İskitler, Sümerler, Yemenliler, s.59

Cet.15. Yemen Tamğaları

AQIQ	𐩣	ESIP	𐩣	OŞ	𐩣
ANT	𐩣	IYY	𐩣 𐩢	OZ	𐩣
AÑ	𐩣	IB	𐩣	OZIP	𐩣
ANİN	𐩣	ISIŞ	𐩣	ÖC	𐩣
ANIŞ	𐩣	IŞ	𐩣	ÖG	𐩣
AP	𐩣	İNÇ	𐩣	ÖGİP	𐩣
AT	𐩣	İK	𐩣 =	ÖGIS	𐩣
BİR	𐩣	İKİ	𐩣 =	ÖK	𐩣
EB	𐩣	İL	𐩣	Ü	𐩣
ED	𐩣	ÖG	𐩣	UB	𐩣
EL	𐩣 𐩢	ON	(.)	UP	𐩣
ES-AN	𐩣	ONIN)(US	𐩣
ESİN	𐩣 𐩢	ON	O	Ü	𐩣

Mirşan,K.2008; İskitler, Sümerler, Yemenliler, s.59

Cet.16. Glozel harflerini Prototürk ve Kärnten harfleri ile karşılaştıran cetvel

Harf	Proto-Türk	Glozel	Kärnten	Harf	Proto-Türk	Glozel	Kärnten
a	𐩣	𐩣		ub	𐩣	𐩣	𐩣
b	𐩣	𐩣		k	𐩣, 8	𐩣	𐩣
c	𐩣	𐩣		i	𐩣	𐩣	𐩣
d	𐩣	𐩣		m	𐩣	𐩣	𐩣
e	𐩣	𐩣		n	𐩣	𐩣	𐩣
g	𐩣	𐩣		o	𐩣	𐩣	𐩣
ğ	𐩣	𐩣		on	𐩣	𐩣	𐩣
i	𐩣	𐩣		r	𐩣	𐩣	𐩣
l	𐩣	𐩣		at	𐩣	𐩣	𐩣
n	𐩣	𐩣		o/u	𐩣	𐩣	𐩣
o	𐩣	𐩣		y	𐩣	𐩣	𐩣
p	𐩣	𐩣		z	𐩣	𐩣	𐩣
s	𐩣	𐩣					
t	𐩣	𐩣					
u	𐩣	𐩣					
z	𐩣	𐩣					

ve [uç-uçu].
M[ALP] (yalnızca Kärnten'de).

Mirşan,K.1993; Alfabetik Yazı Başlangıcı ve Glozel Yazıtları , s.26

Cet.17. Proto-Sami alfabesi ve, Açıqtaş alfabesinin devamı olan, UW-ON alfabesinden doğan alfabe şekilleri

Proto-Sami	UW-ON	Pr-Bizans	İon	Pr-Gr
bif	a, b	A, E	a, b	A, B
bät	b	B	B	B
gami	g	G	G	G
delt	d	D	D	D
hë	h	H	H	H
waw	w, u	U, Ü	W	U, Ü
zaf	z	Z	Z	Z
hür	x	X	X	X
für	t	T	T	T
yöd	y, l	Y, L	Y	Y
kaf	x, k	K	K	K
lamd	l	L	L	L
mäm	m	M	M	M
nün	n	N	N	N
semk	s	S	S	S
'ayn	o, u	O	O	O
pë	p, f	P	P	P
qädü	q	Q	Q	Q
qür	q	Q	Q	Q
rög	r	R	R	R
gin	s, g	S	S	S
taw	th, t	T	T	T

Mirşan,K.1985; Anadolu Prototürkleri, s.24

Cet.18. Avrupa alfabeleri

Buchstabennamen	At	Öküdüç	Éb-Él	Uquşuşuğ	Otumun	Oquşuñuñ	Ésiñir	Oz
	al	ök	ü	d	ç	éb	é	l
	quñ	s	g	ol	m	n	quş	h
	p	it	siñ	r	oz			
Skythisch	𐰀	B	𐰁	X	𐰂	R	𐰃	𐰄
Etruskisch	A	B	𐌁	𐌂	𐌃	I	B	𐌄
Uw-On	A		𐌁	𐌂	𐌃	N	O	
Protobulgarisch	T		𐌁	𐌂	𐌃	𐌄	𐌅	𐌆
Protogriechisch	A	B	𐌁	𐌂	𐌃	𐌄	𐌅	𐌆
Protobyzant.	A		𐌁	𐌂	𐌃	𐌄	𐌅	𐌆
Buchstabennamen	Ézisiñ	Uquşuñuñ	Usuw	O A	Ö I	It	Differenzierungen	
	éz	s	i	k	uq	y	suñ	c
	us	w	U	E	Ö	I		
Skythisch	𐰀	𐰁	𐰂	𐰃	𐰄	𐰅	N	O
Etruskisch	𐌁	𐌂	𐌃	𐌄	𐌅	𐌆	𐌇	𐌈
Uw-On			X	Y	W	C	I	
Protobulgarisch	𐌁	S	𐌂	K	X	Y	W	O
Protogriechisch	T	K	+	V	D	<	𐌆	𐌇
Protobyzant.	𐌁	C	-	K	X	Y	W	O

Mirşan,K. Protogrekçe Yazıtların Deşifre Edilmesi (Almanca), s.

Cet.19. Proto-Portekiz Alfabeti

Harf	Proto-Port.	TAMĠA ismi	Örnek
a	1	AU	<p>𐤀 [a] (ALTI YARIQ TİĠİN).</p> <p>𐤁 ['] ('Abdo Fragmenti, Fen.).</p> <p>𐤂 [a] (Dipylon İbriği, Yun.).</p> <p>𐤃 [AŞA] (Çilgiri, Doğu An.).</p> <p>𐤄 [US A] (Proto-Portekiz).</p> <p>𐤅 [AT-A, ATA] (Lemnos).</p>
-a	1, /	-A	<p>𐤆 [ASA, ASIS] (Proto-Port.).</p> <p>𐤇 [ATAN] (Proto-Portekiz).</p> <p>𐤈 [ATA] (Vinça).</p> <p>𐤉 [AT-ATA] (Erenköy).</p> <p>𐤊 [ATA] (Pre-Misir).</p>
c	𐤋	ÖC	<p>𐤌 [ÖC-UÇ] (ON Notası).</p> <p>𐤍 [EL ÖC] (Grit).</p> <p>𐤎 [ÖC AP] (Proto-Port.).</p> <p>𐤏 [ÖC UÇ] (Guria, Avusturya).</p> <p>𐤐 [UQUSUŃUÇ] (Marsil. Taht.).</p>
ç	𐤑	UÇ	<p>𐤒 [UÇ] (ISUB=ÖG, Doğu An.).</p> <p>𐤓 [UÇ] (ON Notası).</p> <p>𐤔 [IÇU] (Gurina, Avusturya).</p> <p>𐤕 [ESÜWİÇ] (Etrüsk).</p> <p>𐤖 [UÇ ESİN] (Proto-Port.).</p>

Cetvelin devamı

Harf	Proto-Port.	TAMĠA ismi	Örnek
d	x	ED	<p>𐤗 [ESİD] (ON Notası).</p> <p>𐤘 [ED-ED] (Çatal Höyük).</p> <p>𐤙 [EDİ] (Lena).</p> <p>𐤚 [ED-AT, "Tanrı"] (Pr.-Port.).</p> <p>𐤛 [ALP ED] (Proto-Portekiz).</p>
d	𐤜	OD	<p>𐤝 [ODUŃUÇ] (Proto-Portekiz).</p> <p>𐤞 [ON ÖDİS] (Etrüsk).</p> <p>𐤟 [d] ('Abdo Fragmenti, Fen.).</p> <p>𐤠 [d] (Şapatba'al, Fenike).</p>
-d	𐤡	-D	<p>𐤢 [ELİD] (Proto-Portekiz).</p> <p>𐤣 [UL EDİS] (Glozel).</p> <p>𐤤 [d] (Thera, Yunanistan).</p>
ğ	𐤥, >	E	<p>𐤦 [ESİT] (Proto-Portekiz).</p> <p>𐤧 [ELİP] (Proto-Portekiz).</p> <p>𐤨 [ESİTİRİN] (Proto-Portekiz).</p>
g	𐤩	ÖG	<p>𐤪 [ÖGÜ] (Lena).</p> <p>𐤫 [ÖGÜZ] (ON Notası).</p> <p>𐤬 [ÖG] (Issıq).</p> <p>𐤭 [ÖGİS] (ALTI YARIQ TİĠİN).</p> <p>𐤮 [ÖGİS] (Proto-Portekiz).</p> <p>𐤯 [ÖGİS] (Çilgiri).</p>

Harf	Proto-Port.	TAMGA ismi	Örnek
ğ	𐤒	OĞ	𐤒𐤓 [OĞ ĖS] (Proto-Portekizce). 𐤒𐤓𐤓 [UĞUQ] (Sülyek). 𐤒 [OĞ] (Side). 𐤒𐤓 [OĞ] (Vinça). 𐤒𐤓 [OĞ] (Side). 𐤒𐤓 [OĞ] (Glozel). 𐤒𐤓𐤓 [OĞUW] (Ulu-Kem).
ı	𐤒	İS	𐤒𐤓 [İL] (Etrüsk). 𐤒𐤓 [BİS] (Tun-Huang). 𐤒 [İS] (Glozel). 𐤒 [İS] (Ulu-Kem). 𐤒𐤓 [İSİN] (Proto-Portekiz). 𐤒𐤓 [İSİS] (Proto-Portekiz). 𐤒 [İSİS] (Pre-Mısır).
y	𐤒	OY	𐤒𐤓𐤓 [BUY] (CN Notası). 𐤒𐤓𐤓 [OZUS OY] (Proto-Portekiz). 𐤒𐤓𐤓 [OZ OY] (Glozel). 𐤒𐤓𐤓 [USUY OĞ] (Side). 𐤒 [y] ('Abdo Fragmenti). 𐤒 [y] (Thera). 𐤒𐤓 [OY] (Etrüsk). 𐤒 [İY] (Pre-Mısır).

Harf	Proto-Port.	TAMGA ismi	Örnek
k	𐤒	İK	𐤒 [İK] (Kızların Mağarası). 𐤒𐤓 [İK, İKİ] (Vinça). 𐤒 [İK] (Vinça). 𐤒𐤓 [İKİP] (Proto-Portekiz). 𐤒𐤓𐤓 [ÖKÜNÜ] (Proto-Portekiz). 𐤒 [k] (Thera).
q	𐤒	- AQ	𐤒 [AQ] (Cunni Mağarası). 𐤒 [UÇUQ] (Homorodkaracsoni). 𐤒 [AQ] (Vinça). 𐤒 [AQ] (Proto-Portekiz). 𐤒 [q] (Meşa Taşı). 𐤒𐤓 [UĞUQ] (Sülyek).
l	𐤒	İL	𐤒 [İL] (Sülyek). 𐤒 [İL] (Proto-Portekiz). 𐤒 [İL] (Side). 𐤒𐤓 [İLİT] (Proto-Portekiz). 𐤒 [l] (Thera). 𐤒𐤓 [ATALIS] (Side).
m	𐤒	İM	𐤒 [İM] (Lena). 𐤒𐤓 [İSİM] (Proto-Portekiz). 𐤒 [m] (Meşa Taşı). 𐤒 [m] (Etrüsk).

Harf	Proto-Port.	TAMGA ismi	Örnek
w	}}	UW	<p>W [UW] (Çatalhöyük).</p> <p>}}K [OĞUW] (Uyuq-Malinov).</p> <p>NVY [UW-ON] (Erenköy).</p> <p>}}M [Üw] (Proto-Portekiz).</p> <p>{#9 [ER USUW] (Proto-Portekiz).</p>
w	}}	AW	<p>W [AW] (Sülyek).</p> <p>7 [AW] (ON Notası).</p> <p>}}E [ESİS AW] (Proto-Portekiz).</p>
z	H	ÖZ	<p>## [ÖGÜZ] (ON Notası).</p> <p>MH [ÖZ ER-AT] (Proto-Port.).</p> <p>H [ÖZ] (Glozel).</p>
z	}}	OZ	<p>}} [OZ] (Issiq).</p> <p>{#2 [OZUS] (Proto-Portekiz).</p> <p>Z [z] (Proto-Sami).</p>
alt	M	ALT	<p>DM [ALTIŃ] (ON Notası).</p> <p>MVY [ÖCÜM ALT] (Proto-Port.).</p>
aqin	}}	AQIN	<p>M8 [AQIN ALT] (ON Notası).</p> <p>}}D [AQ AQIN] (Proto-Port.).</p> <p>}}N [AQ AQIN] (Uyuq-Arxan).</p>
esis	}}	ESİS	<p>}} [ESİS] (Proto-Port.).</p> <p>}} [s] (Proto-Sami).</p>

Mirşan,K.1996; Preportekiz Bitigtaşları, s.5

Sek.20. Side Alfabeti

harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.
b	b	k	K	ñ	y, o	r	>	ü	Ü, >
ç	λ	q	X	o	Ü, >	s	I	w	ε
g	Γ	l	Λ, L	ö	<	t	τ, ↑	y	Y, V
ğ	>, Ω	n	N	p	↑	u	Ü, >	z	Z

Mirşan K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.88

Sek.21. Phryg Alfabeti

harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.		
a	∨	d	Δ	ı	ı	m	ı	p	ı	u	<	aq	Δ	oq	↑
b	F	e	∨	k	K	n	(r	P	ü	∨	añ	p	os	∩
c	Ψ	g	Γ	q	+	ñ	y, o	s	I	w	e	es	T	up	∞
ç	E	ğ	<	l	∨, Δ	ö	∨	t	A	z	Z	neç	Σ		

Mirşan K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.88

Cet.22. Başqırtstandaki Taşmurın ve Yürektaw yazıtlarının alfabetleri

Taşmurın Kayası Yazıtı							Yürektaw Yazıtı		
a	A	k	K, B	n	H, N	ş	□, III	b	F
c	Ψ	q	+, X	ñ	O, E	t	T	ñ	E
d	Δ	l	Λ	r	P	y	V, Y	p	Π
g	Γ	m	M	s	I, C	z	3, φ	z	φ

Mirşan K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.55

Cet.23. Köypeñ Üy yazıtı alfabeti (Bulğaristan)

a	A	k	K	ñ	Э	t	T
b	B	q	X	o	o	w	o
d	Δ	l	Λ	p	∞, Π	y	Y
e	A	m	M	r	P	z	Z
ğ	Γ	n	H, N	s	C, I		

Mirşan K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.57

Cet.24. Erken Bizans Alfabeti

harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.
a	∨	ē	/	iy	ı	m	M	p	Π	u	U	s	S
b	B	g	Γ	k	K	n	N, H	r	P	w	ω, ε	z	Z, Σ
ç	Э	ı	/	q	X, +	ñ	O	s	ı, C	y	Y, V	üy	γ
d	Δ	i	/	l	Λ	o	∩	t	A, T	z	θ, φ	us	ϥ

Mirşan K.2006; Erken Türklerin Anadolu Yazıtları, s.88

harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.	harf	tam.
a,e	⌘	ë		k	⌘	fi	⌘	s	l	z	⌘
b	⌘	g	⌘	q	⌘	o,u	7	ş	⌘	nc	⌘
c		ğ	⌘	l	⌘	ö,ü	⌘	t	⌘	ök	⌘
ç	⌘	x		m	⌘	p	7	w	⌘	oq	⌘
d	⌘	l,i,i	⌘	n	⌘	r	⌘	y	⌘	oñ	⌘

Mirşan.K.2007; At-Oy Tarihi, s.49

Cet.26. Uygur Alfabesi

A	⌘	(Orkun 1938, s.97, sat.1: UB-ÖZÜLİNDA). (Mirşan 1978, s.111, sat.21: TENLİG APA).
B	⌘	(s.64, sat.4 vs).
Ç	⌘	(s.64, sat.2 ve 4).
D	⌘	X (Orkun 1938, s.87, sat.25: BEĞ EĞİME KE). X (s.64, sat.3: ED); X (s.64, sat.11: BİTTİDİM).
F	⌘	Yani, P : 1, 1 (Orkun 1938, s.99, sat.6 ve 7).
X	⌘	"Q"dan türeme!
K	⌘	⌘ (Mirşan 1978, s.111, sat.6 ve 8). ⌘ (s.64, sat.1).
Q	⌘	X (s.64, sat.7).
L	⌘	⌘ (s.64, sat.2,3); ⌘ (s.64, sat.8).
M	⌘	⌘ (s.64, sat.2); ⌘ (s.64, sat.9).
N	⌘	⌘ (s.64, sat.3).
R	⌘	⌘ (s.64, sat.6); ⌘ (Mirşan 1993, s.87, sat.3).
S	⌘	⌘ (Mirşan 1978, son satır, s.111).
Ş	⌘	⌘ (Orkun 1938, s.99; alt sol şekil, sat.7).
T	⌘	⌘ (s.64, sat.4); ⌘ (Orkun, 1938, alt sol şek. ; s.99)
W	⌘	Yani, P : P [ü] (Mirşan 1978, s.111, sat.2).
Y	⌘	⌘ (s.64, s.1).
Z	⌘	⌘ (s.95); ⌘ (Mirşan 1978, s.111, sat.19: QÜT-ÖZ).

Mirşan,K.1994; Alfabetik Yazı Başlangıcı; s.160

Tanıflar:

Bir cümledeki bir sesin, konuşma organının her hangi bir elemanna göre, ilk söylenilen şekli—sesin yutulması dahil—daha başka bir şekilde söylenmesine bu *sesin türemesi* denilir. Sesin türevi söz veya cümledeki yerini vasitasız komşularına göre değiştirmemiş ise, o sese *stabil* denilir, —ö — küş > ö — gis' deki k' = g gibi.

Konsonantlar, söz çekirdeğinin vurgusunu vokal üzerinden kısmen kendilerine çekmek üzere, seslilenmek, k' = g gibi, veya süreklilenmek, bar > var gibi ; vokaller ise daha az vurgulu olarak söylenebilmek üzere, ö — gis > ö — gış gibi, sözü stabillendirirler.

Eğer türev ses kendi söz çekirdeğindeki vasitasız komşuları arasında kaybolur ve kendine stabil bir denge yeri (sesin yutulması dahil) arar ise, bu sese *labil* denilir,—qart + bol — ğan > qar — tal — ğan'daki t ve, sözden kaybolan, b gibi.

Eğer ses cümledeki yerine göre türetilemez ise, o sese *indifferant* denilir—tup + a — yaq > tu — yaq türevindeki y gibi. .

Eğer "tarih ve medeniyet yazı ile başlar " der isek, şimdiye kadar sergilediğimiz tabloya göre, her şey Türkler ile başlamıştır.

Peki, bu halka ne oldu, neden onlar bugün sahnede yok?

Bunu aklıyabilmek için, biz Türklerin komşuları üzerinde durmalıyız. Bu komşulardan onlara en yakın olanı, Çinliler değil, fakat Ruslardır.

İleride Çinliler üzerinde de duracağız. Fakat burda, Türkleri arama bakımından, Ruslar üzerinde durur iken, ele alabileceğimiz biricik konu Rus dilidir, çünkü Rus tarihi diye bir şey yok, konumuz olan eski tarihlerde onları göremiyoruz. Buna göre burada, Ruslar hakkında elimizdeki biricik veri olan, Rus dili üzerinde duracağız.

Aslında, Roma tarihi dışında, Avrupalıların tarihi yok, Avrupa medeniyetinin temelinde Türkler yatar.

İlk önce Rusçanın labil bir dil olduğunu gösteren delilleri sıralıyalım.

1.Rusçada ünlerin [vokallerin] yutulması

o→sıfır: *posol* [elçi]—*poslat* [gönderme]; *son* [uyku, düş]—*sna*

[uykuyu, düşü];

e→sıfır: *soberu* [tophyorum]—*sobrat* [toplamak].

2.Ruşçada ünlüklerin [konsonantların] söylenmemesi

t→sıfır: *izvestny* [belli] (t okunmaz).

d→sıfır: *Pozdno* [geç] (d okunmaz).

3.Ruşçada söylenmiyen vokallerden sonra ün erupsionu

o→sıfır ve o→a: *golova* [baş]—*glava* [baş]; *zdorovy* [sağlıklı]—*zdravie* [sağlık]; *zoloto* [altın]—*zlato* [altın]

o→sıfır ve o→e: *molochny* [sütlü]—*mlechny* [sütçül].

e→sıfır ve e→e: *bereg* [sahil]—*bezbrejny* [sahilsiz]

4.Ruşçada ünlerin [vokallerin] eruptivliği [BODIN hali]

o→a: *sprosıt*—*spraşivat* [sormak].

o→ı,u: *zasoxnut*—*zasıxat* [kuruma]—*sıxo* [kuru].

e→i: *viçest*—*viçıtat* [okuyup bitirme]

e→a: *umeret*—*umirat* [ölme]

e→o: *vezıtı* [alıp varma]—*vöz* [yük]

a (eski Rusça)→i (modern Rusça): *Reşat*—*reşıt* [karar verme, -etme, -kılma].

i→ı: *ışkat* [arama]—*obıskivat* [didik-didik etme, arayıp-tarama]

5.Ruşçada ünlüklerin [konsonantların] eruptivliği [BODIN hali]

b→bl; p→pl; v→vl; m→ml; f→fl: *lyubıt* [любить, sevmek]—*lyublyu* [seviyorum] vb

d→j: *vodıt* [yürütme]—*voju* [yürütüyorum]

d→jd: *vodıt* [yürütme]—*vojd* [lider]

g→j: *dolg* [borç]—*doljnik* [borçlu]

g→z: *drug* [dost]—*druzva* [dostlar]

x→ş: *uxo* [kulak]—*uşı* [kulaklar].

k→ç: *ruka* [kol]—*ruçka* [kolcuk]

k→ts;lik [yüz, görünüş; alm. *Blick*]—*litso* [bet, yüz]

s→ş: *nosıt* [taşıma]—*noşu* [taşıyorum]

sk→şs: *do ska* [tahta]—*doşşeçka* [tahtacık]

st→şs: *mest* [yer]—*pomestşenie* [yerleştirme]

sk→st: *puskat* [bırakma]—*pusıt* [bırakma].

t→şs: *sokratıt* [kısaltma]—*sokraşsu* [kısaltıyorum]

z→j: *nızkıy* [alçak]—*nıje* [aşağıda]

6.Ruşçada unutulmuş bir tasrif

Я ЕСМЬ, ТЫ ЕСИ, ОН ЕСТЬ, МЫ ССМЫ, ВЫ ЕСТЕ, ОНИ СУТЬ

Ruşça	Almanca	Türkçe	Ruşça	Almanca	Türkçe
<i>ya yesm</i>	ich bin	benim	<i>mı yesmı</i>	wir sind	biziz
<i>tı yesı</i>	du bist	sensin	<i>vı yeste</i>	ihr seid	sizsiniz
<i>on yest</i>	er ist	odur	<i>onı sut</i>	sie sind	onlardır

Bu örnekler bize Rusçanın *labil* (s.51) bir dil olduğunu gösteriyor. Labil bir dil, aynı zamanda, *geçmişini karanlık* olan bir dil demektir, çünkü böyle bir dil yad-sözleri kolaylık ile benimser ve benimsediği sözleri de *tanınmıyacak bir hale* getirir. Böyle olmak ile beraber, Rusçadaki pek çok Türkçe kökenli sözleri tanımlamamız da mümkün olabiliyor:

7.Türkçe-Ruşça söz benzerliği

Bütün Avrupa dilleri kadar, Rusça da BODIN [*fusional language*] dillerdendir Türkçe ise, TÜÜ-EVİNİ diller [*holomorphic language*] ailesine girer (s.12).

bez→siz: *bez* oğnya—*ateşsiz*

bık [boğa]→**BUQA** [boğa]

bog [Allah]→**ÖK** [Rab]

ditya [çocuk]→**EDİNİS** [ediniş, yavru]

dorog, doroga [sokak,yol]→**AT URUĞ** [emir, tebligat, tebligat yolu, *highway*]→Tat. *daruğ*→Türkçe *doruk*

dyen [gün]→**day** [İng. *gün*]→**KÜN** [ışık]

dvor [avlu]→**davar**

glaza [göz]→**göz**

xod [adım, yürüyüş, varma, varış, yol; Alm. *Gang*]→**AD** [adım, yol] ve de **OD** [zafer, şarj]

xoroşiy [iyi]→**yaxşı** [iyi]

xoroşo [iyi, yakışıklı]→**qaraşu** [Tat. *bakışma*]

İdu [gidiyorum]→**kütü** [Tat. *gitme*]
 jena [karı]→**cñge** [Tat. *yenge*]
 kak [nasıl]→**qalay** [Kırğ.*nasıl*]→**kalaısi** [Rumca, *nasılsın*]
 katolik→**qatılıq** [(Romalılar ile Kıpçaklar arasındaki) katılım
 (ittifak) mensubu]; **Katalonıa**→**qatıl**[anlar?]
 kray [kenar]→**qırıy** [Tat. *kenar*]→**QIR** [kenar]
 loşat [at]→**ĖLÜ ĖS AT** [ehli at]
 mne [bana]→**mñña** [Tat. *bana*]
 muj [koca]→**MOĞOÇ** [rahip]
 na→**da: na** telegi—arabada
 nad→üstünde: **nad** gorodom—şehir **üstünde**
 par [çift]→**PARİŞQAR** [çift]→**par** [Tat. *çift*]
 pât [beş]→**PİS** [beş]→**bış** [Tat.*beş*]
 poçemu [ne için]→**nı** için; yani, **po**→**nı**
 pyat [beş]→**bış**→**penç** (Farsça)→**fünf** (Almanca)→**five** (İng.)
 reka [nehir] (<ARIQA)→**arıq**
 rod [nesil, soy]→**UD** [dişi], **UDU** [dişilenme]
 sabaka [köpek]→**sabaq** [Tat. *ders*]
 soloma [saman]→**saman**
 syelo [köy]→**sala** [Tat. *köy*]
 syever [север, *küzey*]→**sibir** [Sibirya]
 slovo [şöz]→**söz**
 ştanı [donlar]→**ıştan** [Tat. *don*]
 tavar [товар, *mal*]→**TABAR** [mal] (Bolbollar,tëg.II,şloq 18, s.17)
 tot [şu,o,bu]→**ATI-AT** [işbu]→**that** [İng.o,*şu,ordaki,işbu*]. ĖSÖNÜK
 [misal]: BU İLİ ATI-AT [beyi bulunduğu **işbu** halk] (**qarç** yazıtı)
 tsar [царь, *çar*]→**ÇUR** [kral]
 tyurme [тюрьма, *hapishane*]→**türme** [Tat. *hapishane*]
 veçer [вечер, *gece*]→**kıç** [gece]
 Volga [İdil Nehri]→**yulğa** [Tat. *nehir*]
 volost [idare mıntıkası (birimi), vilâyet]→**ULUS** [populasıon]
 voyna [savaş]→ **ur,ura,uruş** [vuruşma, savaş]→**wor** [İngl.*savaş*]
 v'yuk [вьюк, *yük*]→**YÜK**
 yedem [едem, *gitmek*]→**adım** (Türkçe, Tatarca)
 yeş [ешь, *ye,aşa*]→**ye, aşı**

8.Türkçe-Rusça söz eki benzerliği (*postpozitiv gelişim*)
 bogatıy [zengin]→**qalmıy, kılmıy** (Tatarca) sözlerindeki **ıy, ıy**
 kuşat [yemek]→**aşıq** [yiyelim]

Xod→AD'dan (VII-7) şunlar elde olunur:

xadı [yürü]→ADı [adım at, yürü]
 xadıt [yürüme]→ADı **ĖT** [yürüme], veya
 xodıt [yürüme, varma, gitme]→AD **İT** [**impulziv** yürüyüş]
 xodatay [kollayıcı, avukat]→ADITAY [adım attırıcı, yol gösterici]
 xodba [yürüme, yürüyüş, yol]→AD **ĖBİ** [yürüme terdibi]
 xodı [yollar]→AD [yol, yollar]
 xodı [yolları]→ADı [yolları]
 xodı [yolları]→ADIN [yolların]
 xodkıy [tez yürüyüşlü]→ADQIY [tez yürüyüşlü]
 xodok [yaya yürüyücü]→AD-UQ [yürüyücü olarak bilinen]
 xodyacıy (ходячий) [yürüyebilen]

9.Rusça ön-ekler ve Türkçe karşılıkları (*prepozitiv gelişim*)

ne znaet→Tatarca *bilmı, bilmıdı, bilmıt*; Kazakça *bilmeyt*
ne znayu, ne znam→Tatarca *bilmım*

ne znaeş→Tatarca *bilmısiñ*

y xode [varışında, vaktinde]

vıxod [çıkış]

vıxodıt [çıkma]

oçevıdno [açıkça]→**açıkça**

Türkçede ön-ekler hemen-hemen hiç kullanılmamaktadır. Rusçada ise, bunlar çok kullanılır. Rusçadaki ön-eklerden bazıları şöyle:

ıxodıt [dağılma, alınma]

otxodıte [**uzaklaşınız**]

poходka [yürüyüş]

prıxodıte [geliniz, giriniz]

rasxod [masraf]

vıxodıte [giriniz]

vıxod [çıkma, çıkış yolu; Alm. *Ausgang*]

vıxodıte [çıkınız]

zaxadıt [girme]

10. Affikslar [yasağıklar] (Mirşan 1997, s.33'e bkz)

-a/-ya → Rus. *slış-a* [duy-a duy-a]; Rus. *duma-ya* [düşü-e-düşüne]

→ Erken Türkçe *KĒÇĒ* [geçerken, geçerek]

-*ēnn* → Rus. *unesēnniy* [götürülmiş olan, Alm. *weggetragen*] → Erken Türkçe *KĒLGEN* [gelmiş; Alm. *gekommen*] Türkçe *seven* [Alm. *liebend*]; İng. *broken bottles* [kırılmış şişeler; Alm. *zerbrochene Flaschen*]

-*ist/-ast* → Rus. *kamenisty* [taşlı] → Erken Türkçe -*sit*: AT OÑUÇUN *ĒTİSİT* [Athena] (Protogr. Insch. s.50)

-*ot* → Rus. *krasota* [güzellik] → Erken Türkçe -*it*: ÜÇ BASIT [üç başlıklı; Alm. *drei köpfig*] (Mirşan 1970, s.75)

-*t* → Rus. *slışat* [duyma; Alm. *zu hören*]; Rus. *nesfī* [getirme; Alm. *bringen*]; *stroit* [inşa etmek] → Proto Türkçe -*it*: UQUS *ĒRIKİT* [anlayışlı olma; Alm. *einsichtsvoll zu sein*] (Mirşan 1973, s.17)

-*ya* → Rus. *podprigivaya* [sıçrıya-sıçrıya]; *dumaya* [düşüne- düşün-e]; *slışa* [duya-duya]

-*i/-i* → Rus. *Volni* [dalgalar]; *zēmlī* [yerler]; *okna* [pencereler]; *pol-ya* [kırılar]. Bu ekin Erken Türkçedeki karşılığı *I* [genellik] olabilir.

11. Rusçada konsonant yutulması (konsonantların söylenmeme hali için, VII-2'ye bkz)

xojdenie [ходжение, yürüme] → *xodit* [ходит, yürüme]

Bunu, sah.11'deki formüle göre,

$xo^l + de + ni + ye \rightarrow xo + di^t$

şeklinde yazar isek, şunu görürüz: *rijit* di çekirdeği *j*'nin çekirdeğe girmesini önlemekte ve yutulmasına sebep olmaktadır.

Diğer taraftan, bu değizliğe göre xo^l çekirdeğinin *passiv* yönünün solda ve *aktiv* yönünün sağda olmasına karşılık, di^t şeklinde teşekkül eden çekirdeğin *passiv* yönü (di^t şeklinde) sağda bulunuyor. Rusçadaki bu hali, yani çekirdeğin *aktiv* yönünün *passivleşmesini*, aşağıdaki türemede de gözlemliyebilmekteyiz (VII-3):

$mo + lo^f + ni^k \rightarrow mlo^f + ni^k$.

Burda da *mo* çekirdeğinin *passiv* yönünde bulunan *m* aktivlenmektedir: *Türkçede bir çekirdeğin passiv ve aktiv yönlerinin türemelerinde değışmemesine karşılık, Rusçada böyle bir değışim mümkün o-*

labilmektedir ki, bu da Rusçanın labil bir dil olduğunun kanıtlarından biridir.

Şimdiye kadar gördüklerimizi özetlemek üzere, şu sözleri ele alalım:

raz-de-vatsya [*soy-un-ma*] → *o-de-vatsya* [*giy-in-me*]

ot-krivat [*aç-ma*] → *za-krivat* [*kapat-ma*]

Bunlara göre, çok eski Rusçada *raz* "soyunmak", *o* "giyinmek", *ot* "açmak", *za* "kapatmak" demektir ki, bu sözler hiçbir dilde yok. Bu sözlerin Türkçe ile ilişkileri olmadığı kadar, bunları biz İngilizce, Almanca gibi Avrupa dillerinde de göremiyoruz. Yani Rusça, Türkçe gibi, yaygın bir dil değil, bir kabilenin yaşadığı sınırlar içinde kalan *iptidaî* bir dildir ve bugünkü zenginliğini Türkçeye borçludur. Nitekim Şihabetdin Mercanî şöyle diyor:

Ruslar, esas itibarı ile, bir adada yaşamışlardır, tarlaları yoktur, ekincilik bilmezler; samur, sincap, ağaçsansarı gibi hayvanları avlıyarak ve onların derilerini satarak geçinirler. Seqalibelere (Oqlara, yani bugünkü Tatarlara) karşı savaşırılar iken, Seqalibelere onlardan esir alıp, Bulğarlara, Hazarlara satmışlar.

Mirşan, K.2007; *At-Oy Tarihi*, s.111

VIII. İngilizce

İngilterede biz, İngilizcenin kökeni olarak, Türkçe yazıtlar görmekteyiz. Bunlardan *Thames Bronz Muskasında*, Türklerin Avrupadaki devletleri olan, *AT İL* ismi de geçiyor:

1. OÑ AN	2. <i>Rabbani akın</i>
2. ÖKİK AQIN	1. <i>amdi olan ve</i>
3. ĒKİL ARILT	3. "talih getirici"
4. OÑ	4. <i>denen,</i>
5. OÑ ĒSİK ĒT	6. <i>Rabbin AT-İL</i>
6. ÖK A AT İL	5. <i>muskası</i>
7. AQIN İK	7. <i>akınlara.</i>
8. ARILT ÖKİN.	8. <i>Rabbin talih getiricisidir.</i>

İngilterede Erken-Türkçe olarak en azından 4 yazıt görmekteyiz.

Mirşan, K.2004; *Erken Türklerin Skandinavya Yazıtları*, s.55,63,65,67 (bak:s.30)

Ayrıca, Bayqal-Lena yazıtlarından ÖZÜ yazıtındaki ĖSi ĖM [benim] sözünün İngilizce *I am*'e karşılık gelmesi v.b. da İngilizcede pek çok Türkçe söz olması gerektiğini gösteriyor:

Cet.27. İngilizcedeki Türkçe asıllı sözler

Erk.Türkçe	İngilizce	Erk.Türkçe	İngilizce	Erk.Türkçe	İngilizce
ANT	engagement	ĖSİ ĖM	I am	Tat. <i>saw</i>	save
Tat. <i>añlaw</i>	know	ĖSİS,ĖSİÇ	sense	Tat. <i>stihq</i>	Sterling
ATI	the	İDİ	inductive	söylemek	to say
ATI-AT	that	KÖNİ	conventional	-SUB	sub-
ATI-ĖS	this	QUT	good	TARŞIN	shorten
BADIL	bad	qaz	goose	taş	stone
BİĞ, BĖĞ	big	LUQIDA	looking	TĖGRİK	tangent
BUD	bud	NAMAN	name	TİK-Vİ	ver-tical
BÜK	bend	OT	hot	TİP	deep
BRATYA	brotherhood	ÖG AT	God	TÖP	top
çare	care	ÖG ĖRİĞ	Greek	WAÇIR	watch
ĖD	to do	ÖRGÜN	organ	YİR	earth
ĖL-ANT	land	PIRAY	free		

Mirşan,K.1996; *Die Spuren des Prototürkischen in verschiedenen Sprachen*, s.14

Mirşan,K.1996; *Bugünkü Avrupa Dillerinde Etrüskçe İzleri*; s.7

Mirşan,K.2002; *The Science of Physics and Astrophysics according to Old Turkish Scholars*; p.6

Bunlar dışında, Çuvaşca *siltır* sözünü İngilizcede *star* şeklinde görmekteyiz ve *postpozitiv gelişim* alanında da şu misalleri verebiliriz: İKİTİ ĖTİGMİŞ [ikiye ayrılmış] → *beuty*; UYUŞUL → *federal*.

Zamirler

I [ben] → Erken Türkçe *ĖSİ* [ben]: ÖZÜ ĖSİS ĖD BUĞ BU *ĖSİ* ĖM

[*ben* kendisi (işbu anıt ile) hatırlatılmış olan BUĞ'um]

(Mirşan,K. 1970, *Proto-Türkçe Yazıtlar*, s.67)

that → Erken Türkçe ATI-AT; BU ĖLİ *ATI-AT*, ON UÇ UYUN A [beyi *bulunduğu* halk, On Federal Devletine dahildir; Alm. *dieses hier, das Volk, ist doch die ON'sche Bundesführung*] (Mirşan,1970, s.67)

this → Erken Türkçe ATI-ĖS [-nim]: OĞLI *ATI ĖS* OĞUP OĞUR OTI A [(defin) ateşi (halk) evlâdının şerefi içindir; Alm. *das Feuer ist für die Gelobung des [dieses] Volkssohnes bestfunt*] (Mirşan 1970, s.68)

Artikeller [harfi tarifler]

the [der,die,das:die (çokluk)] → Erken Türkçe ATI [es ist ihm bewußt: d.h.the]: ULİ *ATI* A ON UWUŃ [*onun* ululuğu ON Mukadde-satına mahsustur: Alm. *die* (d.h.seine) *Erhabenheit gehört der ON'schen Heiligkeit*] (Mirşan 1970, s.67) .

Kapula

am → Erken Türkçe ĖM: ÖZÜ ĖSİS ĖD BUĞ BU *ĖSİ* ĖM [-im, -um;

Alm. *ich bin der Fürst, der sich erinnern liess* (s:58'e bkz)

Affiklar

-al → Erken Türkçe -İL,-İL: UYUŞUL ÖGÜZ [Federal Nehir]

-en → Ėsöñük olarak, *broken bottles* [kırılmış olan şişeler; Alm. *zerbrochene Flaschen*] → *gelen* kişi vb

-ut → Erken Türkçe -İT: İKİT ĖSİTÜ [duallik, yani evlilik] (Proto-grekçe pg 7), İng. *beauty*

IX. Almanca

Sözler

All [kânat, universum] → *ALQU* [univerzum] .

Atta [baba] (Codex Argenteus) → *ATA* [baba] .

biege [bük] → *BÜK* [bük] .

Bruder [birader] → *BRATYA* [biraderlik] .

esse [ye, aşı] → *aşa*

frei [serbest] → *PIRAY* [serbest]: *ABI-PIRAY* [açılma, çözülme, meydana çıkma; hürriyet] (Astraofizik, s.172).

gut [iyi] → *QUT* [emniyet, talih, mükemmellik].

ich sei (veya, ich bin) [benim] → *ĖSİ BİN* [*benim*]; *UW-ULUNUZ ĖSİ*

BİN [*ben* kutsal ulunuzum] (Etrüskler, s.27).

Bohrer [burgu] → *burgu*

Fahren [gitmek, yürümek] → Tatarca *barmaq* [girmek, yürütmek]

Ochse [boğa] → *BUQA* [boğa, öküz], Erken Türkçe *BOS* [*bison*],

Latince *bös* [öküz].

Ort [mevki] → Erken Türkçe *OYIR* [denilen yer]: *OYIRIN KĖÇE*

[denilen yeri geçerek] (At-Oy Tarihi. S.7,8)

paar [çift, eş] → Tatarca *par* [çift], Erken Türkçe *PARİŞQAR* [çift],

Türkçe *parça*

sagen[söylemek]→söylemek.
Stein [taş]→taş
Stern [yıldız]→Çuvaşça sıtır [yıldız]
Tante [hala, teyze]→Tat. *tete, tetey* [hala]; Rus. *tetya* [hala, teyze]
tief [derin]→TİP [temel, dip]; Tat. *füren* [derin].

Gelişler (cet.3'e bkz)

Baş geliş:

der→Erken Türkçe **ĒR** [erişme]: TÜRÜK UC A KÜMÜSUG **ĒR** [isbu madalya sahib] Türk lideridir; Alm. *der Würdenträger ist doch türkischer Führer* (Mirşan 1970, s.75)

das (eşya için) (İngilizce *that*)→Erken Türkçe **ATI AT** [Alm. *das heißt*]: BU, ĒLİ **ATI-AT**, ON UÇ UYUN A [Alm. *dieses hier, das Volk, ist doch die ON'sche Bundesführung*].

die (kadın için) [İngilizce *the*]→Erken Türkçe **ATI** [Alm. *seines Namens hin*]: ULİ **ATI** A ON UWUŃ [Alm. *die* (d.h. *seine*) *Erhabenheit gehört der verehrten QN'schen Heiligkeit*].

die (çokluk)→Erken Türkçe **AP-AT** [Alm. *die betreffende Berufung* (das ist *Gott*); *eine höhere Instanz*]: BASINIŃ USUTUL **AP-AT** UQU-SUT OY OLUÇUZ [Alm. *die die Hinrichtung Beglaubigenden* (d.h. *die Geschworenen*)].

İyelik gelişi

des (erkek veya eşya için), **der** (kadın için) →AT-ĒR [tayin etme] (veya ATAR) [Nennung, Bestimmung; Ernennung]: ĒSİNİTİLT **AT-ĒR** UQUQUNUTULUL [hatıra yazısı, Alm. *das Schreiben des Erinnern-Lassens*] (Etrüskler, s.49); OYUNUS ĒL **AT-ĒR** [ATAR] [Halkın ses]; Alm. *die Stfume des Volkes*] (Etr. s.27)

→ATI ĒS [ismi olarak; Alm. *des Namens hin*]: OĞLI **ATI-ĒS** [oğlunun; Alm. *des Sones*]; OĞLI **ATI-ĒS** OĞUP" OĞUR OTI A [*dieses Feuer* (d.h. *Leichenverbrennung*) *ist für die Gelobung des Volkes-sonnes bestimmt*] (Mirşan 1970, s.68)

→Erken Türkçe ĒS [Alm. *Erinnerung, Angehörigkeit, Eigentümer zu sein*]: İKİRİT **ĒS** İÇİSİT [*Ermöglichung des Beischlafens* (d.h. *die Braut*); oder auch: *Inhaber der Zweitheit* (d.h. *die :Braut*)]

İyelik zamirleri

meines, meiner→Erken Türkçe -IM AT ĒS [Alm. *meines Rufes hin*]: ATIM AT ĒS [Alm. *meines Namens*]→Erken Türkçe -IM ĒS [Alm. *meines*]: ĒRİM ĒS UB-URUNUSUMUN [Alm. *meiner Beerdi-gung*

Kapula

İst→Erken Türkçe A [Alm. *ist doch*]: AP-ATIM QARA-ÇUR A [Alm. *mein guter Ruf ist QARA ÇUR*] →Erken Türkçe **ĒD** [vollgezogen]: UYULUTUĞUÇ UÇ-UÇU **ĒD** [Alm. *es ist ein grosser Staat*]

bin,sci→Erken Türkçe **BİN** [im]: UW-ULUNUZ ĒSİ **BİN** [ich **sei** (od. **bin**) eure heilige Hoheit].

Affikslar

-e→Erken Türkçe A [ist doch]: AM A [Liebe] (Latince *ama*); İNİ ĒL-ĒRİ A [Alm. *Volksfriede*]; ULU ATI A [Alm. *seine Erhabenheit*]
-en→Erken Türkçe -UN: BU OQ UQUN [Alm. *des Fürsten*]; Uygurca *könülün içre* [Alm. *in seinem Herzen*]; Türkçe *gönlünde*.
-er (çokluk eki; Alm. *Häuser, Bilder* gibi)→Erken Türkçe **ĒR** [zu erreichen (die Personen des Stammes)]; OĞLIN **ĒR** [die (d.h. *meine*) *Söng*]; ĒLİŞİM **ĒR** [meine Landsmänner]
-heit→Erken Türkçe İT [leisten]: İKİRİT ĒS İÇİSİT [Inhaber der *Zweitheit* (d.h. *die Braut*)].

X. Fransızca

adulte [(adült) reşit]→Erken Türkçe ODUQ [liderlik ederek]
ardeur [(ardör) çaba]→Erken Türkçe ĒRÜ ĒR [gayretlilik]
boeuf [(böf) öküz]→Erken Türkçe **BOS** [bizon]
casannier [evcil]→Erken Türkçe ÖZÜ ON [talimli]
ce [(sö) işbu]→Erken Türkçe OŞ [işbu, odur]
chef [şef]→Erken Türkçe UÇ [lider]
ciel [(syel) gök, cennet]→Erken Türkçe ĒSİ ĒL [kişi canı]
donnée [(donne) done]→Erken Türkçe ĒS OŃ ĒDÜ [bir şeyi yeniden tertipleme]
élite [(elit) seçkinler]→Erken Türkçe ĒL-ĒSİS [seçkinler]

enceinte [(aı̃seı̃nt) gebe]→Erken Türkçe ĖS-ĖSİS [gebelik]
guenon [(gönoı̃) disi maymun]→Erken Türkçe ÖGÜGÜN [maymun].
moi [(mua) ben]→Erken Türkçe ĖM AT [ben, İngilizce *me*]; **ĖMAT** ODUÇ ULU USUNUTUZ [**ben** başbuğum]; **ĖMAT** [yetkili]; BUNÇA **ĖMATI** BĖGLER [bunca **yetkili** lordlar]
mon, mı̃en, ma, á moi [benim]→Erken Türkçe ĖM OY [benim]; **ĖMÜY** [aitlilik]: EM UÇ UQUQUYUÇ, **ĖM OY** ĖLİTİYİZ [benim liderliğim hakkındaki yazı, **benim** halk tarafından defnedilmiş olmamdan dolayıdır].
nature [(natür) tabiat]→herhalde ON TUR: Erk.Türkçe ONUN [tabii]
osé [(oze) cüretli, küstah]→Erken Türkçe OS-OS [kızgın, Tat. *osal*]
se háter [(sö :ate) acele ebnek]→Erken Türkçe ĖS ARU AT [koşmak, koşan at].
sens [(saı̃s) his, aı̃lam, idrak]→Erken Türkçe ĖSİS [manası aynı]

XI.Latince

ab-nuo [reddetme]→Erken Türkçe ABINĞU [birinin üstüne yürüme, abınmak]
ac-cēdo [düşmanca yaklaşma]→Erken Türkçe AQIN [hücum, akın]
acrōasis[konferans, okuma]→Erken Türkçe AQIRIWIZ-UTAN [ünlü şekilde (exclamatory) izah ederek; açıklıyarak]
altus [yüce]→Erken Türkçe ALTUÇ [kıral]
ama [sevgi]→Erken Türkçe AM A [sevgi]
amātrix [sevgili, oynaş]→Erk. Türkçe AMRAQ [sempatik, sevimli]
ambio [istemek, talip olmak]→Erken Türkçe AMITA [tendens]
antiquitus [eskiden beri gelmekte olan, eski zamanda]→Erken Türkçe ANANTIMADI [çok **eski** zamanda, antik]
atavus [ecdat]→Erken Türkçe ATA [ecdat]
atque [ilâveten]→Erken Türkçe ADAQ [son değer]
attāctus [temas]→Erken Türkçe TAQI [takı]
attribūtiō [attribut]→Erken Türkçe ATRUQ [attributiv]
bōs [öküz]→Erken Türkçe BOS [bizon]
circulus [daire, muhit]→Erken Türkçe SOLA [kapalı hacim]

co-gnōsco [algılamak, tanımak]→Erken Türkçe KÖGÜZ [algılama, tanıma]
Diana [Doğum Tanrısı, Ay Tanrısı]→Erken Türkçe DİYAN [laser]
dūcō [liderlik etme, çekme]→Erken Türkçe ODUQ [liderlik ederek]
ē-gloria [meşhur]→ Erken Türkçe ANĞARAQ [parlak]
ē-rigō [erme, yapma]→Erken Türkçe ĖR [erme]
genus [cins]→Erken Türkçe ĖGİN [cins, çekirdek]
habēō [elde bulundurma, sahip olma]→Erken Türkçe XA [bir sistem içinde değişmeden kalma]
momentum [hareket ettirici güç]→Erken Türkçe OM [hareket ettiren (omqıran) kuvvet (omaq)]
ōsor [nefret edici]→Erken Türkçe OS [şerir, Tat.*osal*]
ovāriō [bir küçük zafer]→Erken Türkçe ÖVKE [müşahede olunabilir kalite (miktar)]
pār [çiftlenmiş,, eşit]→Erken Türkçe PARIŞQAR [çiftlenmiş, eşit]
sabulum [kaba kum, çakıl]→Erken Türkçe SWA [granulasyon]
sata [ekin, bitki dikme]→Erken Türkçe SAÇ [tohum saçma, atma]
sē-cedō [gitmek, uzaklaşmak]→Erken Türkçe ĖS-ARU [koşma]
sensus [his]→Erken Türkçe ĖSİS [his]
suf-fundo [dökerek üsteleme, içine dökme, dökerek ilâve etme]→Erken Türkçe SUW [su]
ululo [uluma]→Erken Türkçe UL ĖDİS [uluma]

Hissî ifade kesekçeleri [emotional-expressive Partikeln] A ve AW
Erken Türkçe hissî ifade kesekçelerinin izi, Latincenin kök teşkil edici art-eklerinde tanımlanabilmektedir:
(1) şimdiki halin yasalma sözü [Alm. *der Präsensstamm*]; *ēsōñük* olarak, AM (kök) + A → **am** (kök) + -a- → **amā-**,
(2) tamamlanmış halin yasalma sözü [Alm.*der Perfektstamm*], *ēsōñük* olarak, AMA AW→**amā** (kök) + v → **amāv-**,
(3) geçmiş zamanın tamamlanmış sıfat-fiili [Alm. *Part.Perf.Pass.*]; *ēsōñük* olarak, AMA AT US →**amā** (kök) + -tus → **amatus**.
Ėsōñükler: Latince **ama** [sev]; **facile est factū** [Tat. *qılığa oñay* (kılmaıya kolay)]; **pōns fieri coeptus** est [köprü yapımlıya başlanmıştır] (burda -tus eki -mı̃s aı̃lamındadır).

Bunlara göre Erken Türkçenin -A, -W, -Ş/S karşılığını Latince -a, -v/-u, -s şeklinde görmekteyiz. Ayrıca bu üç halin Kazan Türkçesindeki karşılıkları da Latince ile uyum halinde:

- (1) Şimdiki hal, *süyerge* [Alm. *zu lieben*]→*amare* [aynı mana];
(2) Tamamlanmış hal: *süyüw* [sevme, geliebt zu haben]→*amay-isse* [geliebt zu haben].
(3) Part.Perf.Pass.: *süymiş* [geliebt]→*amatus* [geliebt]

Şahıs zamirleri

ego [ben]→Erken Türkçe **ÖGÜ** ALTI AT [ben (yani, şerefli olan)]
-met. *Ėsöñük olarak, egomet* [Alm. *ich meinerseits*]→Erken Türkçe **ĖMAT** [ben kendim]: **ĖMAT** ODUÇ ULU USUNUTUZ [**ben kendim** zaferlerin ulu şahsiyetiyim] (Etrüskler,1998, s.4o).

tuted > tute [sen]→Erken Türkçe **ATADINIĞN AT** [senin]: AL AT ĖDISİZİTİL UP-UÇUZUS UÇUZ **ATADINIĞN AT** ĖLİSİLT ATALIT [namının Tanrıya alınması şerefine erişen, yüce Han-Katı Hanı **senin** halk olarak Tanrıya ulaştırdığın kişidir] (Etr. 1998, s.36)

is [o]→Erken Türkçe **ĖSİS** [o (yani, kendisini hatırladığımız kişi)]: ÖCÜC **ĖSİS** OQ UQUN [**o** bir Oqdur]

nös [biz]→Erken Türkçe **AĞIYIS** [bizim tarafımızdan]: ĖLİT ODUÇ UB-UÇUL USUTUZ **AĞIYIS** ĖL ATAR OQ UÇUĞ ĖBİL [iletilmek üzere yakılmak sureti ile, Tanrıya *Yüce Lider* halinde **bizim tarafımızdan** uçurmuş bulunuyor] (Etrüskler 1998, s.90)

vös [siz]→Erken Türkçe **OYUNUS** [fikriniz]: UW-ATANIS ONUÇ **OYUNUS** ĖL ATAR OQ UÇUĞ [mukaddes olarak adanmış lâyik olmak üzere, halkın **fikrini** kazanan Oq Hanı] (Etrüskçe 1998, s.27)

ü [onlar]→Erken Türkçe **ĖSİSİS** [hasbıhal, **onlar**]: ĖZÜSİĖ IQUSUY AT-ALTI ĖSİDİT **ĖSİSİS** ĖMİNİS [Ėzus dinine mensup olanları **hasbıhali** (yani, **onlar** *Ėzus dinine mensuptur*)] (Etrüskler 1998, s.35)

İyelik zamirleri

meused>meus [benim, benimki olan]→Erken Türkçe **ĖM USULT AT** [benim, benimki olan]: ATANĖ OY **ĖM USULT AT** [atan olan **benim**] (Etrüskler 1998, s.50)

tuus [senin]→Erken Türkçe **ATILİLTİQ US** [söz konusu şahsiyet] (Etrüskler 1998, s.49)

suus [onun]→Erken Türkçe **USUS** [onun]: **USUS UYUSUÇ** [onun toplantısıdır] (Etrüskler 1998, s.49,50)

Yardımcı fiil "esse"

İndikativ hali **sum** [benim], konyunktiv hali **sim** [ben olmalıyım] →Erken Türkçe **ĖSİ ĖM** [benim] (s.58'e bkz)

Affixlar [yasağıklar]

Niyet mastarı art-eki [suffixi] **-ere**; *Ėsöñük olarak, legere* [okuma] →Erken Türkçe **-Ü(W) ĖRE** ; *Ėsöñük olarak, ĖSÜW ĖRE* [ideal] (Bollard 2010, I, s.10); Tat. **-ırğa**; *Ėsöñük olarak, oqırğa* [okumaya]. **-it**; *Ėsöñük olarak, pulchritüdö* [güzellik]→Erken Türkçe **-İT**; *Ėsöñük olarak, İKİT* ĖSİTÜ(W) AT USUN [evlilik] (pg 7)

-n; *Ėsöñük olarak, amāns* [Alm. *liebend*] → Türkçe **-en**: *seven* **-nt**; *Ėsöñük olarak, amāntis* [severek]→Erken Türkçe **-UNUT**; *Ėsöñük olarak, UNUT ONUTUNUT* [psula] (Etrüskler 1998, s.43)

-isti; *Ėsöñük olarak, amavisti* [sen sevdin; Alm. *du hast geliebt*] **sit** [odur]→Erken Türkçe **-SİT**; *Ėsöñük olarak, İKİRİT ĖS İÇİSİT* [nişanlı kız] (pg 4);UQUÇ ĖLÜTİP ĖSÜY ĖDİTİLSİT [yazı göndererek hatırlanmış olma](Etrüskler 1998, s.44)

-is ile yapılan i-deklinasyonunda iyelik teşekkülü; *Ėsöñük olarak, animalis* [canlılar]; *mari-* (kök) [deniz], tekil iyeliği halinde *maris*→Erken Türkçe **ATI-ĖS** ve **ĖS**; *Ėsöñük olarak, OĞLI ATI-ĖS* [oğlunun] (Miršan 1970, s.68) ve **İKİRİT ĖS** [çiftleşmenin] (pg 4)

XII. Yunanca

agathos [iyi]→Erken Türkçe **ĖGİTİS** [iyileştirme] (pg 20)

agon [savaş]→Erken Türkçe **ÖGÜÇ** [saygıdeğer] (pg 31,32,33)

andrias [heykel]→ Erken Türkçe **AĞIQIĞ ĖTİRİS** [anıt edis]: AL ÖTÜSÜĞ **AĞIQIĞ ĖTİK AÇUR** ĖS [göge geçiş **anıdını** açma dolayısı ile] (Etrüskler, s.79)

astron [yıldız]→Çuvaşça **sıltır** [yıldız]

boreas [küzey yeli]→Tatarca **boran**, Türkçe **bora**

edo [yemek]→Türkçe **ye**

egon [ben]→Erken Türkçe **ÖGÜÇ** [şerefli olan] (pg 15,32, An.Yaz)

2010, s.43)

eidolon [resim]→Erken Türkçe UQUTULUÑUZ [tasfir] (pg 22)
eimi [benim]→Erken Türkçe ĖSİ ĖM [benim] (s.58, 65)
eitheos, etheos [delikanlı, oğlan]→Erken Türkçe ĖDİNİS [yavru]
(Bugünkü Avrupa Dillerinde Prototürkçe İzleri, 1997 s.11)
elegos [ağıt]→herhalde Erken Türkçe ĖL ÖKÜS veya ĖL ÖGÜS
episteme [bilgi]→herhalde ĖP-ĖSİS ĖMİTÜ (Erk.Türkçede BİLİG)
epos [söz, konuşma]→Erken Türkçe ĖPPİS [olmuş olduğundan]
(An.Yaz.2006, s.63,64), ĖPPİN [bulduğundan] (Miršan 1970, s.99)
epta [yedi]→ Erken Türkçe YİTİ [yedi]
ergon [eser]→herhalde Erken Türkçe ĖR ÖGİN
eros [sevgi]→ĖRİNİS [erişme] (Ugarit Yazıtları 130/10)
eu [iyi]→Erken Türkçe ĖDGÜ [iyi] (Bolbollar 2010, I/s.10,23,24)
genea [nesil]→herhalde Erken Türkçe ÖGÜN A
gertis [bağırış]→Erken Türkçe ÖGÜRÜT ĖSİÑ [bağırış] (pg 4)
kalaīsī [nasılsın?]→Kırgızca qalaysıñ [nasılsın?]
kirios [bey, iye]→Erk.Türk.OQ-ĖRÜY [bevin evine dönüşü] (pg.1)
laos [halk]→ herhalde, Erken Türkçe ĖL US [halk şahsiyeti]
logos [söz, konuşma]→herhalde Erken Türkçe ĖL UQUS
oikos [ev]→Erken Türkçe ÜY (UQUS) ve ÖG [ev] (pg.1)
pater [baba]→herhalde AP-ATA ĖR
palaios [yaşlı]→herhalde Erken Türkçe UP-ULU US
protos [birinci]→herhalde, Erken Türkçe BİRİTİS veya BİR AT ĖS
pyr [ateş]→herhalde Erken Türkçe UP-UR [cesedi ateşte yakılmak üzere, mezara konulma]: UB-URUNUSUMUÑ [gömülüşümün] (Miršan 1970, s.99)
selaxos [köpek balığı]→Erken Türkçe SU AT ANIQIL (pg 28),
herhalde, SU ĖL UQUS [su halkı]'da denmiş olmalı
sos [sağ]→herhalde Erken Türkçe SAW ĖS [sağ]
sthenos [güç]→Erken Türkçe ÖÇ ĖSİÑİZ [güç] (pg 25)
thalatta, thalassa [deniz]→ Erken Türkçe TALUY[Kore denizi]
thanatos [ölüm]→Erken Türkçe OTUÑUT [yakılma] US (Etr.s.27)
Theos [Tanrı]→ Erken Türkçe ĖDİS OÑ [var edici] (pg 76)
Thoine [ziyafet]→Erken Türkçe TOYIR TOYIN [yemek ziyafetini]
(Anadolu Yaz.2010, s.57)

tu [sen]<tune [sen]→Erken Türkçe ATIN [sen]; ONUÑ OQ AT ĖS
ATINITIS [senin askerî başarı madalyonun] (pg 16); BU ATANIÑIS
ATIN [senin şu kavramına dayanır] (pb 3)
uranos [gök]→Erken Türkçe UB-URUNUS [cesedi yakılmak sureti ile, göğe uçmak üzere *mezara verilme*] (Proto-Türkçe Yazıtlar 1970,s.99)

Cet.28. Yunanca ve Latince şahıs zamirleri

Şah. Zam.	Protogrek	Yunan	Proto-Latin	Latin
ben sen o	ÖGÜN pg15,32 ATIN pg15,pb3 ĖSİÑ pg7,12,34,	έγόν τόνη -	ÖGÜ ĖM AT s.64 ATADINIÑ AT ētr24 ĖSİS öcç	egomet tuted > tute is
biz siz onlar	ĖMİS pg3 ĖMİÑ pg21,38 ĖSİÑİS ?	άμμες ύμμες σφεις	AÑIYIS ētr69 OYUNUS ēyr50 ĖSİSİS ētr46	nōs vōs iī

Not: ētr numaraları ve öcç,oqç gibi kısaltmalar için Miršan,K.1970; Prototürkçe Yazıtlar kitabına , pg ve pb numaraları için Miršan,K.1973; Dechiffrierung der protogriechischen Inschriften kitabına bakınız.

Cet.29. Yunanca ve Latince iyelik zamirleri

İy.zam.	Protogrek	Yunan	Protolatin	Latin
benim senin onun	ĖMİM pg45,52 ATINITIS pg16 ĖSİÑİZ pg12	έμή έμός έμόν τεός τίός ός Homer έός	ĖM USULT AT ētr54 ATILITIQ US ētr54 USUS ētr54	meused tuus suus
bizim sizin onların	ĖMİS pg62 ĖMİÑ pg56 ĖSİÑİN g64,117	άμμος έμμέων ύμμεων ύμός σφείων	AÑIYIS ētr72 UW-ĖSİÑİTİZ ētr50 ĖL-ĖRİM klgti	nosterus vesterus eōrum

Miršan,K.1973; Dechiffrierung der protogriechischen Inschriften; s.62, 63.

XIII. Retoromanca

Kuoni, M. 1886; Überreste der romanischen Sprache in den Thälern der Landquart und der Plessur; Chur; kitabına göre.

asma [Alp barınakları veya köylü evlerindeki basit konstruksionların iskelesi]→Qırğızca *asma* [asılı tutan iskele; eşöñük olarak, ateşte su kaynatmak için kullanılan üçayak]
bûha [keskin (alkalili) su ile yıkama]→Erken Türkçe YUWU A [yıkama]

blädärä [konuşma, çene çalma]→Tatarca **bildire** [bildiriyor] veya **bidire-bildire** [bildire-bildire bitiremiyor]
canalja [kötü kadın]→Tatarca **qanala** [aybaşı kanaması]
férgga [getirmek, alıp gelmek]→Tatarca **berirge** [vurmuya, döv-müye], veya **ciberirge** [göndermiye]
gada (çoğulu **gädä**) [dağ ahırları]→Tatarca **kütüw** [gütme, sürü]; Rusça **gurt** (ayni şey)
glâra [tetkik etmek, adamakıllı bakmak]→Tatarca **köre** veya **köre-köre** [görerek, göre-göre]
pôrta [kapı, giriş, gitmek]→Tatarca **barıta** [vardırıyor]
sâla [otlak]→Tatarca **sala** [köy; bırakıyor]; Rusça **selo** [köy]; Kırgızca **talaa** [step]
sôsa [et suyu]→Erken Türkçe SUUSIŃA [sos verme]; Tatarca **soslı**
spülsig [güvey]→Etrüskçe USU-UÇULUSUQ [güvey] (étr 48)
stâfel [Alp hayvanlarının toplanma ve dinlenme yerleri]→Tatarca **ast awıl** [aşağı köy]
sötşgi[yağ]→Tatarca **siit üsti** [kaymak]
tatta [çocuğun “baba” yerine kullandığı ilk söz]→Tatarca **tete** [hala; Rusça **tetka**]
çéra[çehre]→Tatarca **çiray** [çehre, yüzün aldığı ifade şekli]
çiégga [mutad olmuyan şekilde gitme]→Tatarca **aşığa** [acele ediyor]
totş [ahşap parçası]→Türkçe **tutusma**
titaliera [nam verme, isim verme]→Erken Türkçe ATIM ÊL-TOĞAN
TUTTUQ BUN [benim ismim Êl-Toğandır]
widala [gebe kalamıyan inek]→Erken Türkçe UDULA [halâ çiftleşebilecek olan inek] (1996, Bugünkü Av.Dil. Etr.İzl.,s.11)

XIV. Sırpça

bunar [pınar]→Türkçe **pınar**; Almanca **Brunnen** [pınar]
dom [ev]→Kırgızca **tam** [duvar; ev; dolu şekli **tam üy**]; Türkçe **dam** [çatı; ev]
haika [tepe]→Kırgızca **küyük** [yangın kalıntısı]; Türkçe **hüyük** [tepe; tumulus]
kirtinak [köstebek]→Türkçe **köstebek**; Erken Türkçe KÖSİ [sıçan].

Kırgızca **kirtildek** [çıtırdatan]
konşi [komşu]→Türkçe **komşu**; Kırgızca **qonıstas** [komşu]
kuça [ev; yığın]→Uygurca, Tatarca **köçe** [sokak]; herhalde **köç-** [göç-] kökünden türemiş olmalı. Kırgızca **köçö** [sıralar arasında bir geçit bırakmış olan ve yüz-yüze duran iki insan sırası; sokak]
silyek [birden iki yaşına kadar olan koyun]→Tatarca **tişlek** [dişlek, ısırıcı]
slama [saman]→Türkçe ve Tatarca **saman**; Rusça **soloma** [saman]
syas [ışık]→Rusça **sianıvi** [parlaklık, ışık, aydınlık, parıltı]; Pramişirca **ısı** [koruma, saklama]; Tatarca **ışık** [koruma,saklama]; Türkçe **ışık**;
şala [şaka]→Rusça **şutka** [şaka]; Kırgızca **şaq** [beklenmeyen tutum]; Tatarca **şaqqatw** [hayret etme, şaşırma]; Türkçe **şaka**
şator [çadır]→Türkçe **çadır**; Tatarca **çatur** [çadır]
tetka [hala]→Tatarca **tete** [hala]; Türkçe **teyze**; Rusça **tyetya** [hala]; Alm. **Tante** [hala]
yedi [ye]→Rusça **yies** [ye]; Türkçe **ye**

XV. Gaelic (Skotça)

Munro, J. *Gaelic Vocabulary and Phrase Book*; GAIRM Publications kitabına göre.

ach'qrus [açlık]→Türkçe **acıkas**; **açlık** Tatarca **acığw** veya **acığis** [acıkma]; **açlıq** [açlık]. Herhalde **acqiris**'dan **ach'qrus**
ah'êr [İng. *father*]→Erken Türkçe AT ÊR [teninden ayrılarak Tanrıya erişecek olan]
ah'êr kélw [kaynata]→ **ah'ér** [baba] **kiliw** (Tatarca) [olarak kabul gören, yani, *baba yerine komulan*]
âir'tyü tüâ [küzey], **ghû tüâ** [küzey yeli]→Tatarca **ayrı tuyıw** [ayırt edilen] **tüâ** [küzey]→Tatarca **tünyaq** [küzey]
âigl'glÿu [güzellik]→Herhakde AYİĞİL [*expressive*] ÖĞÜLİW [güzellik]
ar'ân [ekmek]→Erken Türkçe ARAN [çekirdek]; Kırgızca **aran-daw** [kuvvetlenme]; Tatarca **aran** [kutu, (at ahır) hücresi]
brâ'êr ké'lu [kayın birader]→ **brâ'êr** [birader] **kiliw** (Tatarca) [olarak kabul gören, yani, *birader yerine komulan*]
dïu, dïa [Tanrı]→Erken Türkçe EDİS OŃ [yoktan var edici], ED AT

[Tanrı], ÊD AÑ [yoktan var etme]. Herhalde **diu** < ÊDİW [var etme]
druim [dam]→Türkçe **dam** [çatı, ev]
dÿal'lan [parlıyarak, *lightening*]→Erken Türkçe DİYAN [laser].
dÿé [dün]→Türkçe **dün** . .
dÿess [güney]→Tatarca **tüş** [günortası, öğle] .
gâir-u [gülme, *laugh*]→Tatarca **küldiriw** [güldürme]
gial [white]→Tatarca **ağal** [to became white].
glÿên'uv [child]→Erken Türkçe ÖG ÊSİÑİL [son]; Türkçe **ogul**
[son] .Herhalde **glÿên'uv** < **ögüliniw** [to take pride].
gnûur [batı]→herhalde **küniy ur** [gün sonu]; Tatarca **kün batıs**
[batı].
gnÿéll [bulut]→herhalde **küniy êl** [gün sakini olan bulutlar] .
gnÿêr [doğu]→herhalde **küniy êr** [günün gelişi]; Tatarca **kün çığıs**
[east].
gnÿêr'ir [the day after tomorrow]→herhalde **küniy êr yır(aq)** [*af-*
ter the arrival of the day].
gÿöp'ak [dog-fish]→Türkçe **köpek** [dog]
gor'om [blue]→Tatarca **kögerim** [to be blue], **kök** [blue].
gÿüll'an [boy]→Türkçe **oğlan** [boy] .
îüşq [fish]→Erken Türkçe SU AT ANIQ [delphin] .
kllaış'tÿuchq [hearing]→ Herhalde **kllaış TUYUQ** [to hear the
kllaış]; Tatarca **tuyuw** [to perceive, to hear] **tuymaq** [to hear];
Türkçe **duyuk** [information] .
klüaş'un [ears]→ Herhalde UQULUSUN [to hear, ears]; Erken
Türkçe UQ [ears; to conceive], UQUSUN [conceived as]
kreq [rock]→Tatarca **qaya** [rock]; Türkçe **kayraq** [flat and wide
stone (rock)].
kÿô [fog]→Tatarca **quyw** [to pour out] .
llânhv [hand]→Tatarca alımıw [to be taken]; Çuvaşça **ala** [hand];
Türkçe **el** [hand]
mânh'er ché'lu [mother in law], bak "ah'êr ké'lu" .
mê'êr, mânh'êr [mother]→Türkçe **emdir** [give to suck!], **emzir**
[suckle]; Tatarca **imiw** [to suck].
ô'r-daq [thumb]→Tatarca **barmaq** [parmak]
spé'rr [sky]→Erken Türkçe ASPAN, ASQAN [sky]

tah'êr [father]→Herhalde ATA ÊR [father] ; Erken Türkçe ATAN ES
[father]; bak "ah'er".
tal'uv [yer]→Erken Türkçe TALUY [okyanus]; Tatarca **dala** [step];
Qırğızca **talaa** [step].
toil'uch-us [pleasure]→Tatarca **tuyğı** [his]; Qırğızca **tuylatıs** [to
make feeling] ..
trüih [ayak]→Tatarca **turıw** [ayağa kalkma; to stand up] .
trÿo'ir [binalar]→Erken Türkçe TURĞUR- [inşa etma]; Tatarca
turtw [durma; yani trÿo]+Erken Türkçe ÊR [çokluk eki; yani -s]
tshir-mör [continent]→Tatarca **cir omur** [part of the earth] .
tuıh, taih [ev]→herhalde Erk.Türk.AT ÜYİW [the (AT) house].
tüä [küzey]→Tatarca **tünvaq** [küzey] .
tÿëng-gu [tongue]→Erken Türkçe TİL OÑĞU [in order to make
successful the language].
Tÿess [heat]→Erken Türkçe OT [heat, hot]; OT ÊS [the heat]
üşh'kÿu [su]→Tatarca **yüwis quyuw** [to pour wet]; karşılaştır:
Erken Türkçe AQLIÇ [that what flows; i.e. water", Lat. **aqua**].
uışh'kÿu [rain]→Tatarca **yüwis quyuw** [to pour wet]; .
ung klıuv [chest]→Tatarca **oñ kilıw** [to be suitable]
ü'sh [age]→Erken Türkçe YAŞ [age]
üäıgh [grave]→Erken Türkçe ÜRÜÑMİ [grave] ve ÜR [perma-
nency, the other world].
üi-um [clothes]→Tatarca **kiyim** [clothing, clothes] .

XVI. Arapça

amud [takviye, direk]→Erken Türkçe UMUĞ [referens]
atalet →Erken Türkçe AĞILIQ [atalet]
'ays [hayat]→Erken Türkçe YAŞ [ilâve zaman, yaş]
battal →Erken Türkçe BADIL [geçersiz, kullanılamaz halde]
beka→Erken Türkçe BAQA [baki kalma]
beyan→Erken Türkçe BUYAN [manifestasyon, deklarasyon]
eda [ödema, performans]→Erken Türkçe ÊD [artikel]
his→Erken Türkçe ÊSİS [his]
ivaz, awwaze [Ersatz, Vergütung, Austausch]→Erken Türkçe AWIŞ
[değiştirme]

kadud [çalışkan]→Erken Türkçe KÜTİDMİŞ [kontrollü]
kül [hepsi]→Erken Türkçe KÜL [hepsi]; Qazaqça **bükül** [hepsi]
quwwe [kuvvet]→Erken Türkçe QU(W)A [kuvvet]
setir [koruma]→Erken Türkçe SETİREK [korunmuş]
sevk [dispatch]→Erken Türkçe SEVIĞLİĞ [dispatched]
sıdık [realite, doğruluk]→Erken Türkçe SIDIĞ [realite, mükemmellik]; Sanskritçe **siddhi** [tamamlama, perfeksion, kontrol]
sudur [emenasion]→Erken Türkçe SUDUR [emenation]; Sanskritçe **sutra** [discourse]
şık [alternativ]→Erken Türkçe ŞI [yeni bir durum, yeniden bina]; Çince **şih** [prensipl]
terk [terk etme]→Erken Türkçe TERK [tahakkuk ettirme, teşekkül]
yağız [kızgınlık, hiddet]→Erken Türkçe YAWIZ [sert, sağlam, yüksek enerjili; yabanî, acımasız, korkunç]
yaqız [uyanık]→Erken Türkçe YAĞIZ [kinetik]
zuhük [imha edilmiş olma]→Erken Türkçe YOQ [yok etme]

XVII. Farsça

alâyiş [pomp, display, show]→Erken Türkçe ALASIZ [karaktersiz, istisnasız]
alûde [kirlenmek, bulaştırmak]→Erken Türkçe ALQATMIŞ [relativ]
ân [güzellik]→Erken Türkçe AN [anma]
ant [yemin]→Erken Türkçe ANT [yemin]
âsa [benzer]→Erken Türkçe AS [bağımlı]
asüman [gök]→Erken Türkçe ASPAN [gök]
aşam [içme]→Erken Türkçe AŞ [yemek]
ateş [ateş]→Erken Türkçe ATAS [ateş]
azade [serbest]→Erken Türkçe AZ [(hakana) bağımlı]
bahadır [kahraman]→Erken Türkçe BATIR [kahraman]
baht→Erken Türkçe QUT [baht]
beraber→Erken Türkçe BİRGERÜ [beraber]
birader→Erken Türkçe BIRATYA [biraderlik]
humayun [royal]→Erken Türkçe UMAMAQ [konsept]
hun [kan]→Erken Türkçe QAN [kan]
köhne→Erken Türkçe KÖNİ [konvensiyonel]

nam→Erken Türkçe NAMAN [meşhur]
sergerde [şef, lider]→Erken Türkçe SERGÜRÜ [saygınlık]
sitayiş→Erken Türkçe SİTİ [egemen]
ümit→Erken Türkçe UMUĞ [referans]
Yezdan [Tanrı]→Erken Türkçe YAQTIN [tahaddüs]

XVIII. Sanskritçe

amitâbba [parlaklığı ölçülemeyecek derecede olan]→Erken Türkçe AMITA-ABA [abınma temayülü gösteren]
amitâyus [hayatın sahibi]→Erken Türkçe AMITA-AYUSI [ifade (dönüştürme) temayüllü]
amrta [ölümsüzlük usaresi]→Erken Türkçe AMITA [temayül neticesi]
antarâyika [engelli]→Erken Türkçe ANTIRNI [angajman]
ârya [loyal]→Erken Türkçe ARYA [tertibat]
âsmi [benim]→Erken Türkçe ÊSİ ÊM [benim]
asura [can, ruh]→Erken Türkçe [ilk madde]
bhavâgra [univerzumun en yüksek noktası, varlık sınırı]→Erken Türkçe BAWAĞIR ["ağırlık bağı" aiflamında *proton*]
bodhicitta [aydınlanma düşüncesi]→Erken Türkçe BODI-ÇİT [şarj aşırılığı; yani, iyonizasyon şarjı]
dhvaja [işaret, bayrak]→Erken Türkçe TUWAÇA [radyo patlaması]
kârikâ [concise statement in verse of doctrines]→Erken Türkçe QARİQ [ansiklopedi]
mahâyâna [büyük tekerlekli (büyük araba)]→Erken Türkçe MA-XA-YAN [madde dünyası]
mandala [teşekkül eden benek, leke]→Erken Türkçe MANTAL [düzeltme, kızıla veya maviye kayma]
nâgârjuna [dünyayı aydınlatan dört oğuldan biri]→Erken Türkçe NAGARÇUNI [nukleon]
paramanu [en küçük parça, atom tozu]→Erken Türkçe PARAMA-NU [polarizasyon]
paramitâ [her BODI-SATAW'ın gittiği patikaya ait 6 esas erdem]→Erken Türkçe PARAMIT [polarize oriyentasyonlar]

pariskāra [teçhizat, alet-edevat, şahsî eşya]→ Erken Türkçe PA-RIŞQAR [uygun, çift]

sakhāvati [müsebbib saadet, *causing bliss*]→ Erken Türkçe SUQ-AWADI [(sil-baştan) teşkil edilen cazibe populasıonu]

samādhi [derinleşme]→ Erken Türkçe SAMADI [çekirdekleşme]

samsara [değişmeler dünyası, doğumlar dünyası, yeniden doğumlar perıodu]→ Erken Türkçe SANSAR [tasrif]

sumeru [her kâinatın merkezini teşkil eden dağ]→ Erken Türkçe SUMIR TAĞ [prostetik]

nirvāna [ne yer, ne su, ne ateş, ne hava, ne ölüm, ne doğum bulunmayan; doğmuyan, olkunmuyan, yaradılmıyan şekilsiz ve hareket-siz UYU-USUQ [vucut idtirahatı]]→ Erken Türkçe NI-IRWAN [geriye dönme]

Mirşan,K.1990; *Prototürk Bilginlerine göre Astrofizik* kitabına bakınız.

XIX. Erken Türkçe

Türkçenin nasıl bir dil olduğunu anlamak için başvurabileceğimiz çarelerin en önemlisi Türk ağızlarını ele almaktır.Bu yol ile,"*Türkçe deyimler böyle söylene de olur, böyle söylene de*" tarzında,büyük bir liste elde olunabilecektir. Bu bakımdan, d.s.1073'de yazılmış olan, Kağsarlı Mahmudun Divanü Lügat-it-Türk'ünden şöyle bir örnek verebiliriz:

Cet.30. Kağsarlı Mahmuta göre, Türkçe ile Oğuzca arasındaki fark

Söz	Türkçe	Oğuzca	Söz	Türkçe	Oğuzca
aldırdı	aldırdı	aldırdı	hançer	büğde	bükte
av	aw	av	ığde	yiğde	yikte
ben	mēn	ben	ılık	yılığ	ılığ
çorba	mün	bün	qayın	qadın	qayın
delik	öt	öd	varan	barğan	baran
deve	tewc	deve	yolcu	yėklin	ėlkin
ev	ew	ev	damak	tamğaq	tamaq
gidecek	barğu	barası	alakarğa	çumğuq	çumuq

Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.93

Kağsarlı Mahmut Türklerin 20 boyu olduğunu söylüyor: Tatar, O-

ğuz, Qırqız, Uyğur, Qıfçaq, Beçenek, Başğırt, Bulğar, Suwar, Bas-mul, Yemek, Qay, Yabaqu, Çigil, Toxsı, Yağma, İğraq, Çaruq, Ço-mul, Tangut [<AT-OÑUT], vb.

Cet.31. Bugünkü Türkçe ağızlarından örnekler

Türkçe	Tatarca	Başğırtça	Qırğızca	Xaqasça
Altın	Altın	Altın	Altın	Altın [Alt-on]
Beşik	Bişik	Bişik	Bişik	Pizik
Çık-	Çıq-	Sığ-	Çıq-	Sıx-
Gül-	Kül-	Kül-	Kül-	Kül-
İr [şarkı]	Cır	Yır	İr	İr
Olsun	Bolsın	Bolhın	Bolsun	Polzin
Vermiş olan	Birgen	Birgen	Bėrgėn	Pirgen
Yıldız	Yuldız	Yunduz	Cıldız	Çiltis

Asıl konumuz olan Erken Türkçe alanında ise, şöyle bir karşılaştırma yapabiliriz:

Cet 32. Prototürkçe ile Tatarca ve Türkçe sözlerin karşılaştırılması

Proto-Türkçe	Tatarca	Türkçe	Proto-Türkçe	Tatarca	Türkçe
AĞIR	Avır	Ağır	SÜNİS	Soğuş	Savaş
ALTUN	Altın	Altın	SUY	Sıy	Sev
ANÇA	Ança	Anca	TAMQA	Tenğa	Danga
BĖĞ	Bük	Bey	TĖMİR	Timir	Demir
BİŞ	Biş	Beş	TĖNRİ	Tenri	Tanrı
ĖMGEK	İngək	Emek	TİĞİN	Tigin	Değın
İDİ	İdi	İdi	TÖRÜ	Töre	Töre
İS	İs	Es	ULUĞ	Ulı	Ulu
KĖL	Kıl	Gel	YAD	Yat	Yad
KĖN	Kın	Gen	YADAĞ	Ceyev	Yayan
KÖK	Kök	Gök	YAPIRGAQ	Yafraq	Yapraq
KÜMİS	Kümüş	Gümüş	VASUQ	Yasaq	Yasaq
KÜN	Kün	Gün	YAŞ	Yeş	Yaş
OĞLI	Olı	Oğlu	YİL	Cıl	Yel
OYUBIZ	Oyubız	Oyumuz	YİP	Cip	İp
SOĞAN	Soğan	Soğan	YİTİ	Cıi	Yedi

Mirşan,K.1992; *Tatarcanın Türk Alfabesi ile karşılaştırılması*, s.7

Konuşma sisteminde Erken Türkçe söz—anadil tarafından verilmiş olan kendine özgü *semantik* ve *formal* ilgi alanında—Erken Türkçenin *assosiyatif* alanında bulunur ve kendine özgü *semantik* ve *formal* uyuşma şekli gösterir. Kıyaslayınız: **BU** **ËL** [**işbu** halk], **ËL** **BU** [**das** Volk], **ËL** **ËDİL** [halk **olma**, **das** Volk **zu sein**].

Başlangıçta bağımlılık yan-yanaya gelme ve ses tonunun basamaklandırılması ile ifade olundu; *ësönük* olarak, İÇ AW UÇ ÜEW [lider devesi = *develenmenin lidere aitliği*] ki, burda ÜWE AW'dan ÜEW türemiş bulunuyor.

Bu devrede *substantivler* [varlık hali gösteren isimler] yalnız *casus rectus* [bükülmüyen bağımsız hal] halinde ifade edilmiş bulunuyorlar ve *casus*'ların [tasrif hallerinin] sentaktik fonksiyonları ilişki belirten şu yardımcı sözler ile dile getirilmiş bulunuyor: BU, UW, OŞ; ÖC, ÈS, AT; ÈM, ON; ÈR, ÈL; ON, ÈN; US, UQ; A, AW; *ësönük* olarak, **BU** **ËL** OY **A** [halkın **bu** düşüncesi] ve **ËL** **BU**, **ÈS** **BU**, **ÈSİD** [halkın **sesini** dinle; *höre die Meinung meines Volkes*].

Yardımcı sözlerin *casus rectus* ile birleşmeleri sonucunda ise, ses değişimi yolu ile, bir *substantiv bükülmesi* husule gelmiş bulunuyor, UÇ A→UÇU gibi.

İlişki belirten yardımcı sözler zayıf ifadeli olduklarından, bunlardan belirgin çekim hali *artikelleri* [(söz sınıfını belirten) ÈD'ler] ve tasrif hali *suffiksları* [söz fonksiyonlu (yani, yeni bir söz yapan) art-ekler] gelişmiş bulunuyor. *Èsönük* olarak, *prepozitiv* [isim önü] konumlu *demonstrativ* zamir BU [burdaki, işbu]'dan *post-positiv* [isim sonu] konumlu BU artikeli okunmuş bulunuyor (*ësönük* olarak, ÈL BU) ki, Erken Türkçede *artikellerden*, cins ve sayı şekillerini değil, fakat *kazusları* belirleyen ilgi parçacıkları aşılaşmalıdır. Bunlar ancak *substantivin* kendisi belirleyici karakterde olmadığı, *formal* ve *semantik* olarak fonksiyon belirtisi (bükülme eki, karakteristik yer) göstermediği, ve diğer ilgi belirtici sözlerin kullanılmıyacağı veya kullanılamıyacağı hallerde kullanılırlar. *Èsönük* olarak, OQUŞ ÈS / UÇUŃ ONIŃ / ÈSİS ÈS [şeref ON liderine mahsus-tur] cümlesinde UÇUŃ ONIŃ bükülme yöntemi ile belirgin haldedir. Buna karşılık, OQUŞ ÈS'de OQUŞ sözü ÈS *artikeli* ile tanımlanmaktadır. Karşılaştır, *domus patris est* [Lat., ev babama **ait**].

Türk sentaksının temel *phonolojik* birimi *segment*'lerden teşekkül eder. *Segmentler*, final bağlantılar bakımından, *reksional* [**reksion**, iki sözün bağlanma tarzı] cümle azalarıdır ve içerik bakımından cümlelerin çerçevelenmiş bir basamağını teşkil ederler. Añlatım konusu olarak, bir *segmentin* öne çıkarılması ile Türkçede añlam hareketleri elde olunabilir. *Èsönük* olarak, üç *segmentten* teşekkül eden yukarıdaki cümle, üçüncü *segmentin* öne çıkarılması ile, “şerefli ON liderinin *hatırlanması*” [*die Erinnerung des würdigen ON'schen Führers*] ve üçüncü *segmentin* ÈS artikeli ile *artikülativ* tanımlanması ile “şerefli ON liderinin *hatırlanması dolayısı ile* [ÈSİS ÈS]” [*wegen der Erinnerung* (ÈSİS ÈS) *des würdigen ON'schen Führers* (errichtet)] şeklinde tercüme olunabilir.

İlişki belirten refakat sözleri Erken Türkçede başlangıçta *autosemantika* [kavram sözleri] idiler, “bey” [*der Fürst*] añlamındaki BU ve “isim” [*der Name*] añlamındaki AT gibi; ve, ancak bundan sonra *synsemantika* [şekil sözleri] halinde geliştiler, “burdaki” [*dieser hier*] veya “*der, die, das*” añlamındaki BU gibi. *Èsönük* olarak karşılaştır: ÖZÜ ÈSİS ÈD BUĞ **BU** ÈSİ ÈM [*ich bin der Fürst, der sich erinnern liess*]. ve “olarak” [*als*] añlamında AT gibi; *ësönük* olarak, karşılaştır: QARA **AT** ULU A QULUŃIB [*durch seine erfolgreichen Dienste war er eine Erhabenheit als Gouverneur*].

Refakat sözlerinin az sayıda olmaları dolayısı ile, türlü *kazus*'lar [*die syntaktische Funktionen der Nennwörter*] için aynı bir *artikel* kullanılma durumunda da kalınmış bulunuyor; *ësönük* olarak, BU ALTIŃ ON UYUL UÇ **BU**, ÈL **BU**, ÈS **BU** ÈSİD [*dieser Bevollmächtigte ist der Führer der ON'schen Föeration, höre die Meinung meines Volkes* (der doppelte Akkusativ)] cümlesinde ÈL BU [**das** Volk] semantik olarak “benim halkım” şeklinde tercüme olunmalıdır, çünkü BU ALTIŃ [aynı zamanda = ben] “*onun*” halkının yetkilisidir ve aynı bir BU *artikeli*, ÈS BU şeklinde, tekil düşünme gelişimi [*accusativus*] halinde de kullanılmaktadır. Diğer taraftan, bir çok *kazus*'ların bir çok teşekkül şekilleri vardı; *ësönük* olarak, tekil düşünme gelişiminin BU ile (yuk.bkz) ve AP-AT ile ifade olunabilmesi gibi; *ësönük* olarak, BASINIŃ USUTUL **AP-AT** [baş kesme] ve ALTUN OŞUĞU UÇ **ÈS** BÈG ÈSİS [*durch Seine Majestät der Führer Fürst be-*

nannt:eigentlich UÇ ÈS = des Führers] hallerinde olduğu gibi.

Erken dillerin grammatik görüntülerini tetkik eder iken,söz, söz gurubu (*segment*) ve cümle arasında onların yapı birimleri bakımından büyük farkların hiç de zorunlu olmadığına bilhassa dikkat edilmelidir; *ësöñük* olarak, birinci hecesi ünlenerek söylenen *ulular* (Mirşan 1996, s.32) “onlar ulu” [*sie sind gross*] (*predikat* olarak bir sıfat ile söylenen ifade) ve de üçüncü hecenin ünlenmesi ile “*die Grossen*” (bir *substantiv*!) demektir. Bundan başka, bir sözün *indikator*’larında leksikal ve grammatik anlamların üst-üste binmesi de olanak dışı değildir. *ësöñük* olarak, Türkçe “ulu” sözündeki *indikator* “-u” iyelik gelişi işareti olarak (karşılaştır, ÖDÜS UÇU [*der Führer des Staates*]), aynı zamanda, yöneliş gelişi olarak da (karşılaştır, ÖGÜZ AŞU ÈL [*das Volk hinter dem Meer; das Volk jenseits des Meeres*]) hizmet alır ve somutluluğun, *substantiv*’lere özgü olan, genişletilmiş grammatik anlamını (*der Grosse*) de içerir. Türk fiilinin aşağıdaki hallerinde de sayı ve şahıs anlamları tabakalanır: *alamın* [Tat. *ben alıyorum*]—tekil AMTI [*prezens*] halinin 1.şahsı; *ala-bız* [Tat. *biz alıyoruz*]—çoğul AMTI halinin 1.şahsı. İfadenin bu şekli SAB [*prädikat*] halindeki sıfatlarda da baki kalır: *ulu-min, ulu-bız*.

“-a/-e” *indikatoru* tasrif sisteminde 3. şahsın *sıfır göstergici* olarak önemli rol oynar ki, (1) bu araç ile, konuşma zinciri açısından, bu şeklin grammatik anlamları bağlanırlar (Mirşan,1996; s.33-34); *ësöñük* olarak, Tatarcada *ala-min, ala-sın, ala*, (2) ve bu göstergici sözün AMTI kökünün aktif haline biner: *ala* veya *ala-dı* [*er nimmt, präsens!*], *ala-idi* [*er nahm, imperfect* (Türkçede *alırdı*→ A-LA ÈRTİ)], *ala-çaq* [*er wird nehmen, Futurum I von Präsensstamm*], *ala-sı (yol)* [*bevorstehender (Weg), das Partizip Futur Aktiv*] ki, bu hal, şahıs işaretleri dışında,Latince ile de bağdaşmaktadır: *amā-t* [*er liebt*], *amā-ba-t* [*er liebte*], *amā-b-i-t* [*er wird lieben*], *amā-türus* [*im Begriff zu lieben, yani AMA TURUS*].

Eğer, söz, AYI [*phrase*] ve cümle arasında fark gözetmez i-sek, bütün dillerin ana becerisi aulam, ayırdetme ve fonksiyondur: ÈL / BU ÈL / BU ÈL A, veya ÈL / ÈLİ / ÈLİM. Erken Türkçede cümle, bu üç karşılıklı ilişki momenti ile, 4 söz cinsinden teşekkül eder:

1. *cāsus indefinitus* [bir ismin eksiz kökü], AT, ÈR, ÈL gibi.
2. *ā verbō* [emir halinde dinamik fiiller], AL,UQ,ÈD,AN,ON,UR gibi.
3. A.S. [konuşma aktının *kommunikativ* aitlik sözleri]: (1., 2. ve 3. dereceden en eski zamirler; nispet tesis etmenin *-dır-cümleleri* için statik fiiller), ÈM (1. şahıs), ÈÑ (2. şahıs), ON (3. şahıs) gibi.
4. E.E.P. [*emosional expressiv partikeller*], A ve AW.

Indefinita, nihayetsiz, bükümsüz olarak, vurgulu bir *mana* [*añlam*] sözü şeklinde kullanılır ve konuşmacıya—onun etraflı olarak dile getirmek istemediği, veya buna mecbur olmadığı, veya bunu yapamadığı—büyüklüklerin (Lat. *kuantların*) genel veya belirli olmuyan ifadeleri için hizmet eder; *ësöñük* olarak, bir *elliptik* ifade şeklinde *vokativus indefinitivus* halinde ifade olunmuş bulunan AN ÈL [halk tarafından hatırlanan (yani, resim aracılığı ile aflatılmış olan Atina)] (Mirşan 1973, s.56, pg 125).gibi ki, burda ifadenin *relasyonu* yalnızcana aulam sözlerinden ve resim halindeki tasfirten *identifike* edilebilmektedir; iyersiz [*subject, fail*] olarak, *vokativus indefinitivus* halinde dile getirilen UW ON [millî mukaddesat beyanı (çünkü konu yazılı halde durmaktadır)] (Mirşan 1970, s.79); *nominativus* [baş geliş] *indefinitivus* ODUZ [zafer] ile ifade olunan AL-TUÇUN ODUZ [kralın zaferi] (Mirşan 1970, s.88). Burda iyelik gelişi [*genetivus*] ALTUÇUN ifade elementine yakın bir münasebette duruyor, çünkü, iki *substantivi* bağlayan, iyelik gelişinin ifade ettiği şey sıfatlı veya “*ait olma*”lı bir ifade ile de açıklanabilir: *kralın zaferi* = *krallık zaferi* = *Krala ait olan zafer*.

Aynı *relasyon* bir *kompozitum* [bir araya getirilmiş söz] ile de ifade olunabilir: ODUZ ALTUÇ [*Königssieg*; vgl. *Vaterliebe, Vaterhaus*] ki, burda *mana*, dilcil bir belirgenlik olmadan, *implisit* olarak anlaşılabilir; karşılaştır, Yahudice *melach mizraim* [Mısır kralı].

Buna göre, eski zamanlarda söz manası her özel halde kendi kullanılış şekli ile belirlenmiş bulunuyor ki, anadil halinin *reksion*’unda, *subyekt* [cümle konusu] olarak başgelişin [*nominativ*] yerinin grammatik konstruksionlar ile tek anlamlı olarak belirlenmiş durumda olduğu, bilhassa göz önünde bulundurulmalıdır. Burda onun, yalnız *kazus identifikaşionlarına* ve *flexionlarına* gereksinimi ol-

maması ile kalınmaz, *vokativ* ifadelerde onun “*var olarak bulunmakta olduğu*”da kabul olunabilir: Athena = o Athena(dır). Burda Athena *predikat* halinde bir *substantiv*'dir ki, *ēsōñük* olarak, Al-mancada *substantiv* ve sığata, *kopula* denilen, *bin*, *bist*, *ist* vb da ilâve olunur.

Bu bakımdan *vokativ* [seslenme, çağırma ve hitabın *nominal* şekli], tesir etme *fenomeninin dominant* olduğu, *imperativ* ile akrabadır. Ancak, *predikat* olarak bulunabilen *imperativ*'e karşılık, *vokativ subyekt* olarak da bulunabilir: “*Sokrates!*”, —“*Sokrates, bana bak ve beni dinle!*”, demektir.

Subyekt ve *predikat* arasında bir AZ'lık [madunluk, *subordination*] *relasyonu*, veya “karşılıklı tertip” bulunan ve anadilinde *nominativ*'i *predikativ* olarak içine alma funksionu alışkanlığı bulunan ve, bu yol ile, anlaşılabilmeyi garanti eden Türkçede *nominativ predikat reksion*'unda kalabilir, *nominativ*'in *identifikasyon*'u *predikat*'a yapışmış olabilir (yani, *nominativ predikat* arkasında, onun bir parçası imiş gibi ifade olunabilir ve mustakil bir söz olarak bulunmaz): ONAY İLİTDİ [es wurde die Einberufung mitgeteilt]; BĒG ĒRTİM [ich war der Fürst] ki, bu aşında BĒG ĒRTİ BUN şeklinde olmalı idi ve, buna göre, *subyekt*'in *inharent* [yapışmış] şeklini göz önünde bulundurmaz isek, tekrar Türk anadilinin *vokativ* ifade şekline geri geliriz: *başlangıçta olan, sonda da benzer hal alır*. Mirşan 1973, *Dechiffrierung der Protogriechischen Inschriften*, s.34.

Subyekt ve *predikat*'ın karşılıklı halde yer almaları, yalnız “baş gelişin fiil aracılığı ile kavranması” şeklinde değil, aynı zamanda, “*nominal predikat*” şeklinde de tecelli edebilir: BU ATIMIZ OMA Y BĒG BİZ [bizim bu ismimiz OMA Y BĒG'dir] ki, buda BİZ [wir] “-dır” [ist] olarak tercüme edilmelidir. Baş geliş, eğer cümlede *subyekt* funksionunda bulunuyor ise, *finit* fiil şeklinde mecburî ilâve üst alır: AT-I-M [benim atım = at (subjekt) benimkidir; *das Pferd (Subjekt) ist meines*].

Türkçede fiil temeli *ā verbō*, *predikat* olarak, *imperativ* ifadeye dayanır ki, burda *imperativum* daima vurgulu bir anlam sözüdür, ve, *imperativ* dolayısı ile, cümle bir tesir aracı şeklini alır, *ēsōñük* olarak, ĒR-ĒRİM BU ĒSİD [benim şahsiyetimi bu şekilde duy],

ĒM AT ĒZİZ ĒT [takdis olunmuş ol (resimdeki bu arslan gibi!)] ki, bu hali, grammatik veriler bakımından, AN ĒL (s.79) ile kıyaslıyabiliriz

Buna göre, cümlelerin esas ifade hacminin yalnızca *cāsus indefinītus* ve *ā verbō*'dan (s.79) kaynaklandığını ve, sözlerin, ancak cümleler var oldukça, *substantiv*, fiil, ve sıfat olarak ayrıldıklarını görürüz. *Substantiv*, fiil, ve sıfatın birbirinden farklı *añlam* veya *his* ifade etmeleri, onların, konuşur iken var olan bir şeyin tasfirini, bir tesiri, veya bir hissi elde etmek için, türlü añlamlarda alet olduklarını ifade etmez. Onların funksionlarındaki bu fark daha çok cümlelerin tümünde, daha açık söyler isek, (*substantiv*, fiil, sıfat halindeki) *predikatta* yatmaktadır: cümle, *imperativ* ifade şekli ile bir tesir aracı haline gelir, *indikativ* ifade şekli ile öncelikli olarak bir tasfir aracı haline gelir ve, eğer ifade aracı bir *finitum* ise, bu hal bildiri temeli olur: *ola-yım* [Alm. *ich will (so) werden*], *gel-sin* [Alm. *er soll kommen*] gibi.

Eğer grammatik görünümün yapılarının yasallığına genel bir belirlilik verilmek istenir, ve o “*grammatik birimlerin alan yapısı*” olarak isimlendirilir ise, birçok söz sınıflarının (sıfatlar, *partisipler*, *aoristler* vb) *kualitatif* işaretlerinden uzaklaştıklarını ve başka grammatik alanlar çekirdeğine geçtiklerini görürüz (s.10). *Ēsōñük* olarak, (1) *partisipler* fiil ismi (çekimli *finit fil*) haline yaklaşırlar: karşılaştır, Kazantürkçesinde *nomina agentis alıwçı* [alıcı, *der Abnehmer*]; *partisip prezens aktiv alıwçı* (bala) [almakta olan (çocuk), *abnehmendes (Kind)*]; *verbum finitum alıwçı*, ve çekim fiili *alıwçı* [o alıcıdır, *er ist der Abnehmer*]. (2) Demonstrativ zamirler şahıs zamirleri haline yaklaşırlar: karşılaştır, BU ON [diğer añlamları içinde, her halde, *burda bulunan*; Alm. *dieses hier*] → BUN [-im, Alm. *bin*] → BİN / BIN [Alm. *bin*] → MĒN [ben]; ve BU → Bİ [Mançuryacada *ben*], vb. Bu bize, türlü alan yapılarının konuşma parçacıklarının birbirleri ile kesiştiklerini ve, bu şekilde, bir erken-dilin bir sözünden türlü grammatik görünümün okunabileceğini gösterir. Buna göre, aynı bir proto-dilden doğmuş olan, Grekçe, Latince, ve Türkçe grammatik görünümün bu dillerin, gramerin *paradigmatik* sisteminde, muhakkak surette bir identiklik gösterme zorunluluğunda oldukları beklenmemelidir.

Buna rağmen, ekseriyet ile, bir proto-dilin türlü grammatik görünüşlerinde egemen işaretler ortaya çıkar ve, *ēsōñük* olarak, tarihî Hellencede de Erken Türkçenin tanımlanabilir artıkları yer almaktadır. İlk önce, Protogrekçede (Erken Hellencede) ON [ov] *partisipinin* izi bulunuyor ki, bugünkü Hellencede bu *partisipin* terk olunmuş olduğunu görmekteyiz: *ate xaxourgos on* → *a di xaxourgos*.

Bu *partisipin* konstruksionu UW ON [mukaddes olarak kabul olunan (yazı veya ifade)] cümlesi ile verilmiş bulunuyor, çünkü burda, *substantiv* halindeki erken *partisip* ON ile, *cāsus indefinitus* halindeki aflagını (= BUDUN, millet) henüz kaybetmemiş olsa bile, gerçek, sarih, ve, halen önümüzde duran şey dile getirilir, ve OÑUN OY ERİS ON [ERİS ON = erişmekte olan, Alm. *erreichende*] cümlesinde ise, *cāsus indefinitus* ON çin [hakikî] *partisip* işareti haline dönüşür.

Bugünkü Türkçede kök söz ON'u aşağıdaki Kırgızca sözler-de görebilmekteyiz: *on nēmnēsi onun* [ona ne oluyor, *was ist mit ihm los!*] ki, bunun yerine "*ol nēmnēsi onun*" da denebilirdi; *onow-dan kētpēyt kēwlērin* [senin sözlerini unutmak olası değil] ki, burda *ono* "hatırlama", "düşünce", "hatıra" aflagındadır. Karşılaştır, Fin-ce *on* veya *hān on*, *se on* [odur]

Biz *potensial optativ* parçacığı *an*'i AN ile ve *xen*'i EKİN *an*, bazı hallerde, yerine göre; (yeni Grekçede) *ne zaman ki*; Alm. *unter Umst-änden, allenfalls*; im Neugrch. *wenn*.

Karşılaştır, Qırğızcada *an* için [bundan ötürü].

AN, *mukaddes olanı, mukaddes hale gelmiş olan gaziyi* (kahramanı) *anımsa, mukaddesatı hatırla*, vb.

Karşılaştır: (ANUM şeklinde yazılan) Sümer-Akat Gök-Tanrısı AN.

xen, Hellencede *an* ile *xen* arasındaki aflag farkı belirgin değildir.

EKİN, olmakta olan.

ile karşılaştırabiliriz ve, bu şekilde, bu model parçacıkların aflag farklarını kavrayabiliriz, ve, ayrıca, Homer'de *an*'ın neden negatif cümlelerde, ve, buna karşılık, *xen*'in neden relativ cümlelerde daha sık görüldüğünü açıklayabiliriz, çünkü EKİN bir pozitif ifade oklun durur.

Prototürkçede *potensial* parçacık AN geleceğe ve zamansıza

yönelir: İKİT EŞİTÜ AT EŞİN AN [onun karısı daima hatırda kalmalıdır veya onun (ölmüş olanın) anmakta olduğu karısı] (pg131).ve, buna karşılık, EKEN bir fiil içtelığının gerçekleşme olasılığını dile getirir; *ēsōñük* olarak, Kazantürkçesinde *ol awrıw iken* [onun hasta olduğu belli oluyor; o hasta]. Ayrıca, *otan* [ne zaman ki, als] AT AN ile, *os an* → *san* [gibi, wie] UQUS AN ile kıyaslanabilir, ve *mi / mu* negasionu Türkçe *me/ma* ile uyum gösteriyor. Dilek *optativi os*'ı Protogrekçe (yani, Erken Türkçe) US veya UQUS ile karşılaştırabiliriz, çünkü, evrensel kudret US'a [instans, vücut] veya UQUS'a [aklı selim] inanan kişinin dileklerinin gerçekleşmeyeceği genel olarak düşünülmez. Bunlar dışında, Kazantürkçesindeki "-esi,-ası"lı *optativi* ve "-se,-sa"lı *konyunktiv* de göz önünde bulundurulmalı.

Erken Türkçe *substantiv*'leri ve *ā verbō*'ları biz YAWALDIRĞU dillerden tanımaktayız. Sözü cümledeki yeri dışında, burada grammatik kategoriler arasındaki farklar çok azdır. İngilizce "*steam boat blows wistle*" cümlesi bu hususta *ēsōñük* [misal] olarak ele alınabilir. Burdaki her söz İngilizcede hem *substantiv*, hem de fiil olarak kullanılabilir. Bu cümlede, *subyekt*'in tekil 3. şahıs olması dolayısı ile, *blow*'a bir -s eklenmiş olması (bunu Çinliler ve de Erken Türkler yapmazlardı!) AS'in (s.79) (yani, var olma ifadesinin) gerekliliğine işaret eder.

Bir BOLTİ'nin [tahakkukun, vakıanın; Alm. *Geschehen*] veya BAR ERTİG'in [mevcutluğun; varlığın; Alm. *Sein*] bir cümle içinde şekillendirilmesi Erken Türkçede, aflaglı sözler (*substantivler* ve *ā verbō* 'lar), aracılığı ile lojik-grammatik yapıda ele alınmış bulunuyor ve A.S.'ler, bu aflag-sözlerine, konuşma aktı için gerekli aitlik semantiğini *kommunikativ-grammatik* karakterde vermiş ve cümlelerin bütün *kommunikasion prosessini* konuşanın ifade tarzına göre sağlamaştırmış bulunuyorlar: *ēsōñük* [misal] olarak, eğer biz BU EL OY A ÜYÜ EM EŞİS cümlesindeki EM'i BU EL'e [işbu halk] nispet eder isek, cümle "*bu halka ait olan hatıra*", ÜY'e nispet edilince ise "*halkın kendi evleri olması hakkındaki düşüncesi*" aflagını alır. Erken Türkçe zamirler ile zamirlerin bugünkü aflagları arasındaki farkın belire-bilmesi için, şu olkunuş göz önünde bulundurulmalıdır: ÖGÜ EÑ [haşmetliniz] → ÖGÜÑ [ben] → *egon* → *ego* [Yu-

nanca *ben*] ki, burada, aslında “hakkında konuşulanı” ifade eden, 2. teripten erken zamir ÊN’den (s.76,79), konuşma atkına göre, konuşanın kendisi ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık, ÖGÜ ÊM AT → *ego-met* [Latince *ben*] gramer yönünden doğru olarak olgunmuş bulunuyor.

-dır [Alm.-ist]-cümlelerinin kullanılışı, sözü geçen iki klasik dile ve de, Türkçeye kıyas ile, Almancada oldukça farklı bir afillam taşır; “*Sokrates bir bilgin idi*” cümlesi Almancada “*S. war ein Weiser*”, Yunancada “*S. sophòs en*” (*en* = o idi), Latince “*S. sapiens fuit*”, Erken Türkçede “*S. ÖG-ON ÊRTT*” (ÊRTT = o idi), Tatarcada “*S. oňğan kişi idi*”.

Almancanın bu dil tipinin ana çizgileri Erken Türkçeden kaynaklanmaktadır: ESİÇ AT ÖGÜNÛZ [ich **bin** die sinnliche Eigenschaft] (-ÛZ = **bin**); ÊSİN ÊSİTİNİM [er **ist**] (-İM = **ist**); karşılaştır: ÊSİ ÊM [ich **bin** → I **am**], ÊSİ **bin** [ich **bin**] (**bin** = *ist*); ÊP-PİN [er **ist**] ÊSÛY [es **ist**] UYULUGUTUŇUÇ UÇ-UÇU ÊD [o bir büyük devlettir] (ÊD = *es ist*), AT ÖGÛTÛM ÊSİN ÊR [şerefli olan **odur**], ÊSİN ÊSİTİNİM [**odur**], UP-ULİĞİ BUY ÊP-BİN [**ben** büyük bir derebeyiyim], ONUN ATIN-ITIS [başarı **senin (ATIN) dir (ITIS)**].

Bu *ësöñüklerden* anlıyoruz ki, zamirli ifadeler yalnız A.S.’lerden değil, *substantivlerden* (*ësöñük* olarak ÊD) ve *ä verbölerden* (*ësöñük* olarak ÊD) da yapılmaktadır, çünkü A.S.lerin kısıtlı miktarları, daha zengin ve daha incelmış ifade şekillerini teşkil etmeye yetmemektedir. Erken Türk A.S.’lerinin izlerini biz bugün Kırgızcada gözlemleyebiliyoruz: *aytqan sözü curtqa em* [söylediği sözü yurda faydalı], *on* [o; Alm. *dasjenige, jenes*], *em tabıw* [(hastalığa karşı) çare bulma], *on nëmnësi onun* [ona ne oluyor?!].

Çerçevemizden dışarı çıkmamak için, burada Sanskritçe *as-mi* [ÊSİ ÊM] sözüne değinmiyeceğiz.

Dördüncü söz cinsi, E.E.P. (manası bulunmuyan saf fonksiyon sözleri, s.79), Erken Türkçenin özel bir söz varlığı halindedir. Bunlar *vokativ*’lerdir ve, türlü fonksiyonlu olarak, *segment* belirleyici işlev görürler; *ësöñük* olarak, *participium presentis* şeklinde *A* ve, *paricipium preteriti* şeklinde, *AW*

Erken Türkçe E.E.P.lerin [hissî ifade kesekçelerinin] izine.

Latince fiillerin kök teşkil edici *suffixlarında* rastlamaktayız:

- AMTI [şimdiki zaman] kökü, *ësöñük* olarak, AM A → **am** [kök] + a- [kök teşkil edici *suffixs*] = **ama-** (yasalma söz).
- *perfekt* [tamamlanmış] kök; *ësöñük* olarak, AMA AW → **ama** + v- → **amav-** (yasalma söz);
- Part. Perf. Pass. [geçmiş zamanın tamamlanmış sıfat-fiili], *ësöñük* olarak, → **ama** (kök) + **-tus** = **amatus** (yasalma söz).

Aynı şekilleri Tatarcada da *verbum infinitum* [şahıs belirtmeyen fiiller] halinde görebilmekteyi:

- AMTI: *sü-ye-ge* [sevme, *zu lieben*], Latince karşılığı *ama-re*,
- *perfekt* [tamamlanmış hal], *sü-yüw* [sevmiş olma, *geliebt zu haben*], Latince karşılığı *amav-isse* [sevmiş olma],
- Part.Perf.Pass. *sü-y-mış* [sevmiş, *geliebt*]; karşılaştır: *ama-tus* [sevmiş].

Erken Türkçenin UB-dili [*Ursprache*] cümlelerin *substantivler* ile inşasını tanımaktadır. Cümle unsurları *reksiyonal subordınasyonlardan* olkunun ve *subordınasyon yapan* cümle unsurları (basit cümleler) birbirlerine daha sonra yapılan *subordınasyonlar* ile bağlanırlar. Üç türlü cümle unsuru ayırd edilebilir:

- Basit bir cümle şekli olarak, *attribütiv* cümle unsuru: UÇUŇ (*substantiv*) ONUŇ (*predikat*) = o ON liderindir, veya, *senin ON liderin*,
- Basit emir cümlesi halinde *predikativ* cümle unsuru: OQUŞ (*subyekt*) ÊS (zamir) [şerefi an]
- *Attibütiv* ve *predikativ* ifade şekilleri ile, *attibütiv* ve *predikativ* cümle azalarından olkunan, *kompleks* cümle unsuru: OQUŞ ÊS UÇUŇ ONUŇ (*subyekt*) ÊSİS ÊS (*predikat*) [şerefli ON liderini hatırla, veya, şerefli ON lideri hatırası].

Erken Türk dili cümle koordinasyonunu (cümle bağlantısı ve cümle sırası) tanımaz, ve cümlede *subordınasyon* unsuru ayrı bir kısım olkunduramaz, *ësöñük* olarak, İngilizcede *this is the book* (ana cümle kısmı) *that I want* (*subordine* cümle kısmı) cümlesinde olduğu gibi. Ayrıca, cümlelerde mana hareketliliği ve *cōnstrūctō ad sēnsūm* vardır; *ësöñük* olarak, cümleler, aynı bir yapı ile, hem cümle, hemde AYI [*phrase*] şeklinde anlaşılabilirler (UÇUŇ ONUŇ gibi).

1.0 Vokativ

Çağırma, seslenme ve hitap etmenin *nominal* [itibarî, söylenmiş olan] şekli.

1.1 Vokativus indefinitivus

Indefinita, eksiz, bükümsüz olarak, vurgulu bir aňlam sözü şeklinde kullanılır ve konuşmacıya—onun etrafı olarak dile getirmek istemediği, veya buna mecbur olmadığı, veya bunu yapamadığı—*kuantların* genel veya belirli olmuyan ifadeleri için hizmet eder; *ësöñük* olarak, *vokativus indefinitivus* ON ile dile getirilen, UW-ON [ON mukaddesatı, veya millî mukaddesat hakkında beyan] ki, bu kavramın daha etrafı olarak tanımlanmasına gerek yoktur ve, buna göre, bir aňlam sözü olarak tanımlanabilmektedir; UÇ ÊSİP BUY [bu ifadeyi lider yazdı]; ALTUÇUN ODUZ [kralın zaferi.]

Türkçede *vokativus indefinitivus* baş geliş [nominativus]: **ben** bir elma aldım; ve, genel ve—belirsiz ifade şekli için, *individual* belirsizlik halinde—düşüm geliş [accusativus]: **bir elma** aldım [ich habe **einen Apfel** genommen] ve, *kollektiv* belirsizlik halinde, *elma* aldım, ve de iyelik geliş [genetivus]: **bahçe** elması [der Apfel **des Gartens**] şekillerinde kullanılır.

Genel olarak bilinen ve, buna göre, semantik olarak belirli bir söz olan ON [Erken Türk Milleti] 'dan Türkçede “-n” şeklinde bir *obliquus* [temayül, BAĞ] olkunmuş bulunuyor: ONUL ÊT ÊSİN-ÇİN [ON ittifakı], BUQUQUN (veya BU OQ UQUN) [BUQ'un; veya, OQ beyinin]; UYUL BU ONUN [federe ON'un].

Aynı hal Türkçede de baki kalmış bulunuyor: *könülün* içre, veya, *gönlünde*. Latince “-n” ile biten sözler, tekil baş geliş halinde, n-ekini atarlar; *ësöñük* olarak, *natiön(is)*, tekil başgeliş halinde *natiö* ve, buna göre, yukarıdaki konuda Latince Türkçe ile ilişkilidir.

1.2 Vokativus praesentis

1.21 *artikel A* [-ya, Alm. *ist doch*] ile:

AP-ATIM QARA ÇUR A [namım Qara Çur **ya**]; TÜRÜK UÇ A KÜMÜSÜG ÊR [madalya taşıyan Türuk lideri **ya**].

Karşılaştır, Latince “-e” ile biten vokativ: *amice* [sevgili dostum], ve a-tasrifinin *vokativ* olark söylenen tekil baş geliş sözleri: *fäbulä* [tarih, Alm. *die Geschichte*].

Kazan Türkçesinde de—Latince AMA AT → *ama-t* [o seviyor] karşılığında—indikativ praesens *süye* [o seviyor]; ve, kök şekli 1.1'e göre, Kazan Türkçesindeki *süy* [sev] ile, kök şekli 1.21'e göre, Latincedeki imperativ şekil *ama* [sev] yakın bir ilişki halindedir.

1.22 *artikel -I A* ile

OĞLI ATI ÊS OĞUP OĞUR OTI A [bu defin ateşi halk-evlâdını methü-sena **etmek içindir**; Alm. *dieses Feuer der Beerdigung ist für die Gelobung des Volkssohnes **bestimmt***]; QARA AT ULI A QULUÑUB [yaptığı hizmetler ile valilik unvanını **ulu etti**; Alm. *mit seinen Diensten **ist er eine** Erhabenheit als Gouverneur **gewesen***]; İNİ ÊL ÊRİ A [o sulhsever halk askerî **ya**; veya (biraz değişik şekli ile), Alm. ***seine** Persönlichkeit **sichert** den Volksfriede*].

Karşılaştır, Yunanca çoğul baş geliş *corai* ve Latince çoğul baş geliş halinde erken dil sözcüğü *fabulai* [tarihler], *tenebrae* [karanlık, Alm. *die Finsterniss*].

1.23 *artikel ATIA* ile

ULI ATI A ON UWUÑ [ON kutsallığında ulu nam; veya, (biraz değişik olarak) Alm. ***seine** Erhabenheit **gehört** der ON'schen Heiligkeit*]

1.3 vokativus perfectus

1.31 *artikel AW* ile

ON ÖZÜ ÊSİD **AW** ÊL URUB [ON denen halk tarafından gömüldü; Almanca. *durch das ON **genannte** Volk begraben*]; İÇ **AW** [sahip bulunduğu] (ÜE yazıtı); (ALT) **AW** ÊS [(selâhiyet)lisi] (ON notası); O-NUZ UYUN **AW** [bizim ON devletimiz; Alm. *unsere ON'sche Vereinigung*].

1.32 *suffiks -w* ile

UÇ ÜEW [uçluk devesi **sidir**; Alm. *des Führers Kamelung*]; OĞIW OŞ ÊSİZ BU OŞ [öğülüşümüz şu şekilde olmuştur; Alm. *wir wurdwn wie folgt **gelobt***].

1.33 *suffiks -WI* ile

ES OĞIWI [anımsatış; Alm. *die Gelobung*]; ESİD ESÜ(W)Ü [anması].
1.34 *artikel AWA* ile
ALTMİŞ YASIM AWA [altmış yaşında].

2.0 Baş geliş [nominativus]

Gramer *subyektini* ifade eder..

2.1 nominativus indefinitivus (bak 1.1)

Türkçede baş gelişin cümle konusu [*subyekt*] olarak yeri tek afilli olarak yer almış durumdadır. O, cümle ifadesinde, *var* olarak kabul edilmiş durumdadır ve, buna göre, diğer *kazus-identifikasyonlarına* ve *flexionlarına* ihtiyaç göstermez. *Subjekt* ve *praedikat* arasında bir *subordinasyon relasyonu* veya *karşılıklı tertip* bulunduğundan, baş geliş *praedikat reksionu* altında kahr ve baş gelişin *identifikasyonu praedikata inhere* olur: *o bize geldi, ben evden geldim, o gelir, ONAY İLİTDİ* [celp iletildi], *QUTLUĞ İÇİĞİSİ BİN* [QUTLUĞ mensubuyum], *BU ATIMIZ OMA Y BĒG BİZ* [bizim bu namımız OMA Y BĒG'dir], Buna göre, bu *kazusa* "praedikativ olarak kapsanan baş geliş" demek daha da uygun olurdu; ancak, *praedikattaki identifikasyon affiks* ve *-suffikslerinin* indirgenmiş veya tamamen atılmış (*synkoplar*) olmaları hallerinde de, başgeliş kavramı, bunlara rağmen, *praedikata inhere* olmaktadır.

Baş gelişin *praedikativ* olarak kapsanması şeklindeki fonksiyon alışkanlığı, Türkçeye erken dilce verilmiş olduğu ve, bundan dolayı, anlaşma temin ettiği için, baş geliş de, *praedikat* arkasında, onun bir kısmı olarak, ifade olunabilmekte ve ayrı bir söz olarak bulunmuyabilmektedir: *BĒS QIRQ ĒR YAŞ ĒRTİM* [35^{inci} hayat yaşında idim], *Vok.ind.* (1.1) ve *nom.ind.*(2.1) arasındaki fark, birincisinin "vokativ" ve sonuncusunun "praedikativ" olarak kavranacağıdır.

2.2 kuvvetli ünlemler için, demonstrativ artikel BU ile

Praepozitiv orunlu [mevkili] *demonstrativ zamir* BU [burdaki, işbu], *postpozitiv orunlu artikel* BU'ya, kuvvetli ünlemler *demonstrativum* halinde gelişti: *ÖZÜ ESİS ĒD BUĞ BU ĒSİ ĒM* [kendisini anmakta olduğunuz bey benim; veya, (tercümesi biraz değişik olarak) Alm. *ich bin der Fürst, der sich erinnern liess*], BU ALTIŃ ON-UYUL UÇ

BU [bu yetkilin ON-Federal Milletinin lideridir; Alm. *dieser hier, der Bevollmächtigte, ist der Führer der ON'schen Föderation*].

2.3 Aktiv tasfirler için appozitiv artikel ATI AT ile:

Artikel seçimi anlatılan olayın veya şeyin tasfir şeklini belirler. *ATU AT substantivli* bir baş gelişin (*esönük* olarak, *kapula* "İ"li *ĒLİ*'nin) (*özgün cümle azası* halindeki) *praedikativ attributunda* cümle uzvu olay taşıyıcısının etkisi olarak ifade olunur, konu anlatıcının *manifestasyonu* olarak kavranır: BU, *ĒLİ ATI AT*, ON UÇ UYUN A [Beyi bulunduğu halk On-Federasyonuna dahil ya; Alm. *dieses hier, das Volk, ist doch die ON'sche Bundesführung*].

2.4 ALP [possessiv] tasfirler için, nispet-artikeli -I AT ile

Attribut -I AT ile cümle uzvu "iyelik nispeti" haline getirilir; uzaktan bakıldığında ise, tasfir uzaklaşmış ve perspektif haldedir: *OTI AT UR ASIŃ* [ateşte yakılma ziyafeti; Alm. *das verbrennend Begrabungsmahl*], *İTİ AT ĒSİTİT OQUŃ* [iti nam yaparak duyulan Oq milleti; (veya, diğer bir ifade şekli ile) Alm. *die volkische Instanz, "der impuls" benannt*], *ĒR AT BU OĞU AT ĒSİZ* [asker olarak şerefli bir nama sahibiz; veya (diğer bir tercüme şekli ile) Alm. *als die Persönlichkeit die Würde habend*],. Karşılaştır, Latince "ad" *praepozisyonu*: *Urbs ad Tiberim sita* [Tiberdeki şehir].

2.5 praedikativ tasfirler için kalite artikeli AT ile

Praedikativ attribut AT ile cümle uzvu bir durum taşıyıcısının esaslı bir kısmı olarak kavranır, konu *içdelik* [münderacat] olarak ifade olunur: *UP-UYULUNUW AT*, *ODUÇUZ AT*, *AP-ATIZ* (Etrüskler 1998, s. 41) [Millî ordu generalleriyiz; Alm. *wir sind die Generale der nationalen Vereinigung*], *ĒL AT OŃUNUT* [halk başarısı; Alm. *der Volkserfolg*], *ĒM AT ODUÇ ULU USUNUTUZ* [sahib-i generallik yüce makamı: veya, (diğer bir tercüme şekli ile) Alm. *der Besitzer ist die grosse Instanz der Siege*], *OĞ ON AT UW İT ĒD-ĒD* (Mirşan 2006, s. 20) [kişi kozmostaki kutsal impulsdur kreasyonun]; *ĒSİÇ AT ÖGÜ-NÜZ* (Mirşan 1973, s.20) [koku; Alm. *der Geruchsdasein*].

Karşılaştır, Latince *prepozisyon ad için*, Alm. *zu*: *ad agendum nati sumus* [biz faal olmak için doğmuş bulunuyoruz; Alm. *zur Tätigkeit sind wir geboren*].

2.6 “*cāsūs obliquū* [diğer cümle kısımlarına bağımlı kazus]” halinde, fiil *artikeli* ile

Diğer anlamları yanında, *praedikat* bir şeyin veya şahsın *subjekt*’e olan nispetini gösterir: OQUŞ ĖS UÇUŃ ONUŃ ĖSİS ĖS [şeref (*subjekt*) ON *liderine* (şahıs) *aittir* (*praedikat*) veya (diğer bir tercüme şekli ile) *öğüşlü lideri olan* (şahıs) ON *milletini* (*subjekt*) *hatırla* (*ptaedikat*);]. Buna göre, *praedikat*, belirli bir hacimde, *subjekt*’in sentaktik fonksiyon işaretini de taşır. Diğer taraftan, bir fiil *cāsūs obliquū* halindeki bir *substantiv* tarafından da belirlenebilir ve, bu şekilde, aksiyon şeklini açıklandırabilir: BUW-ONUNA ĖSİZ A [ON beyini (*substantiv*) yadederiz (fiil)].

Bunlara göre, *prepozitiv artikelli verbal-nominativin* teşekülü için gerekli bütün şartlar verilmiş durumdadır ve, cümlelerin fonksiyon ve şekline göre, kendisine sağlam bir yer ve sağlam bir imkân tahsis edilmiş bulunmaktadır: ĖS OĞUWI [yadettiren (bu anıt), veya (diğer bir tercüme şekli ile) Alm. *die Würdigung*], ĖS ĖSİS [hatırası; veya (diğer bir tercüme şekli ile) Alm. *die Anerkennung*].

2.7 elde etme *artikeli* ĖR ile,

ësönük olarak, KÜMÜSÜG ĖR [ferman verilen (er); Alm. *der Würdenträger*];

2.8 düşünme *artikeli* OY ile,

ësönük olarak, ĖB-ĖS OY [yazı; Alm. *die Schrift*]

3.0 Düşüm gelişi [akkusativ]

Akkusativ [*casus accusativus*, iddiaya mahsus hal] durumundaki bir *nomen* [ad, isim] ancak TUDMAQ [objekt, mef’ul] olabilir. Düşüm gelişi verbal olayın genliğini, doğrultusunu veya hacmini dile getirir, yapısını (baş geliş ise yapıp duranı, olup duranı), yönelmiş hareketi; *subjekt* cyleminin doğrudan-doğruya tesir alanında bulunan şahıs veya şeyi belirler, cümlede belirtilen eylem ile neye tesir edildiğini açıklar. Baş geliş TUDMAQ’ı, maddî veya ideal olan, gayret edilecek veya elde edilmiş olan anlamlarını verebilir.

3.1 kuvvetli ünlemler için, *demonstrativ artikel* BU ile

ĖL BU, ĖS BU, ĖS ĖD [(1) *halkımın* (iyelik gelişi) *isteklerini* (düşüm

gelişi) *kabul et* veya (2) *halkımın* (iyelik gelişi) *isteklerine* (yöneliş gelişi) *itaat et*]. Karşılaştır, Latince *ablative* *ablative*-*çokluk* hali: *pāstoribus* [çobanlar (düşüm gelişi); Alm. *die Hirten*] ve *separativ* halde *ablative* (çıkış gelişi) *ab* prepozisyonu: *pecuniam petere ab amico* [arkadaştan (çıkış gelişi) para isteme; Alm. *den Freund um Geld bitten*].

3.2 aktif tasfirler için, appozitiv artikel AP-AT ile.

BASINIŃ USUTUL AP-AT UQUSUT OY OLUÇUZ [baş kesme kararı (düşüm gelişi) onaylayanlar (yani, *jüri*); Alm. *die Geschworenen, die die Hinrichtung beglaubigen*]. Karşılaştır, Latince şahıs zamiri *ego*’nun [ben] eklenmiş olan *-met* ile kuvvetlendirilmesi: *proximus sum ego-met* (→ ÖGÜ ĖM AT) *mihī*, ve *indikativ imperfektum* halinde şimdiki zaman kökünün aktif tasfiri: *amabat* [Alm. *er liebte*] → AMA AP-AT.

3.3 ALP [possessiv] tasfirler için, nispet artikeli -IATI ile

OĞLI ATI QAR-ÇUR [QAR-ÇUR onun evlâdıdır (düşüm gelişi)]; karşılaştır, *obliquus* kök *-un* ile Türkçede: (OĞLI ATI yerine) *oğlumun* (iyelik gelişi) *adı* ve *o/a*-tasrifinin iyelik gelişi eki *-ı* ile Latince: *servi* [kölenin (iyelik gelişi)] ve *rogare pānem* [eski (anadil) aflagı, *ekmeğe uzanma*: Alm. *nach dem Brote hin langen* (Objektsakkusativ); modern aflagı, *ekmeği* (düşüm gelişi) *isteme*].

3.4 praedikativ tasfirler için kualitatif obliquū kök -Ń- ile

UÇ-UÇUŃUZ (düşüm gelişi) ANIZIZIŃ (SAB) [devletlini (düşüm gelişi) anışın]; ÖKÜÇ ÖKÜŃ (düşüm gelişi) TUTTUQ SIZİME AWRILIWIM [Al-lahın himayesine evrilir iken, bunun için gerekli keder merasimi yapıldı]. Karşılaştır, Latince: *Lūcius beātam vitam* (iç obje akkuza-tivi) *vixit* (SAB) [Lucius mes’ut bir hayat yaşadı].

3.5 bir zamirin bitaraf hali ile münderecat (işdelik) akkuzativi

OS-ODUYUNUTUZ [işbu (zamid) orduyuz (düşüm gelişi)]; Karşılaştır, Latince: *id gaudere* [bu (zamid) hususta sevinme; Alm. *sich über dieses freuen*].

4.0 İyelik gelişi [genetivus] (partitiv nispet ve aitlik gösterir)

4.1 kuvvetli ünlemler için demonstrativ artikel BU ile genetivus subiectivus

Attributive genetivus subiectivus fiile subjekt olan şeyin genetividir, ve bir şey olkundurana şahıs veya şeyi gösterir: ĒL BU, ĒS BU, ĒSİD [halkın (iyelik gelişi) oyunu işid].

4.2 aktif tasfirler için appozitiv artikel ATI-ĒS ile genetivus subiectivus

OĞLI ATI-ĒS OĞUP, OĞUR OTI A [bu defin (veya mezar) ateşi (halk) evlâdının (“ALP gelişi” de denilen, iyelik gelişi) met’hü-senasına tahsis edilmiştir; Alm. *dieses Feuer ist für die Gelobung des Volkssohnes bestimmt*]. Karşılaştır, Latince de i-tasri (OĞLI ATI-ĒS gibi): tekil iyelik gelişi *mari-* (kök)’den, *maris*. Ayrıca *pater familias* [familia ATI-ĒS], *mater familias*, ve *amatus* [ama ATI-ĒS].

4.3 pozessiv tasfirler için -IM (AT) ĒS nispet artikeli ile genetivus subiectivus

ATIM AT ĒS UB-UÇUZUS OTULUÇ OZUÇUÇUN [namının (iyelik gelişi) Yüce Tanrıya, ateşte yakılma sureti ile, geçişi]; ĒRİM ĒS UB-URUNUSUMUN [benim (nispet artikeli) gömülüştümün]. Karşılaştır, Latince: *amicus meus* [benim (iyelik zamiri, *meus*) arkadaşım].

4.4 praedikativ tasfirler için, kualitatif artikel ĒS ile genetivus subiectivus

ONUL ĒT ĒSİÇİN ĒS UÇ OQUŞ ĒL [ON milleti halinde teşekkül etme hatırası liderinin (iyelik gelişi) ögüştü halkı]; ĒSİBİZ-ĒS UÇULUSU [bize tabi krallık]; ALTUN OŞİĞİ UÇ ĒS BĒG ĒSİS [selâhiyet-i devletli liderlik tarafından *bey* olarak adanış]; BUQUQUN ONÇ ĒS ÜE, İÇ AW UÇ ÜEW [beyine bu şekilde hatıra edilmek üzere kayaya resmedilen deve onun sahip olduğu liderlik (iyelik gelişi) deveşidir].

4.5 aktif tasfirler için, appozitiv artikel ATI-ĒR→ATAR ile genetivus obiectivus

Attributiv *genetivus obiectivus* öyle bir şey genetiğidir ki, o, fiil yanında, *akkuzativ* halde durabilecek ve, kendisine bir muamele veya duyu yönelmiş olan, şahıs veya şeyi ifade edecektir: ĒSİNİTİLİT ATAR UQUQUNUTULUL [Alm. *das Schreiben des Erinnernlassens* (genetivus) = *er schreibt das Erinnernlassen* (akkuzativ)]; OYUNUS ĒL ATAR [halkın (genetivus) sesi]. Karşılaştır, Latince Akk.Sg. *fabulam*’a karşılık Gen.Pl. *fabularum*.

4.6 ALP [possessive] tasfirler için, nispet artikeli ĒRİ [-M, -N, A]

ile genetivus obiectivus.

İNİ ĒL-ĒRİ A, QARA BARS A [QARA BARS *des* (genetivus) *Volksfriedens* = *da* QARA BARS *das* *Volksfriede zugesichert hat*]; QIZ KĒLEN ĒL-ĒRİM BÜKMEDİM [*meiner* *Schwiegertochter* (genetivus) *bin ich ehrerbietig*]; ĒR-ĒRİMÇÜN [wegen *meiner* *Persönlichkeit*]; ÖKÜ ĒR-ĒRİN → ÖKÜRÜRÜN [*der* *Trauerernden*]. Karşılaştır, Latince: *mātris amorem* [*die Liebe zur Mutter*]; *poteram* [*ich konnte*]; ve *amarem* [*ich würde lieben*].

4.7 praedikativ tasfirler için ĒR artikeli ile genetivus obiectivus

BUQ OĞUS ĒR AT [sayın bey]; ÖKÜŞ ĒR BÜKMEDİM [yas tutanlara saygılıyım]; BİR-BİRTİĞİME SĒKİZ ĒR ĒRDİM [yalnız başıma 8 kişi değerinde *idim*]; TÜRÜK UC A KÜMÜSÜĞ ĒR [Türk lideri olduğundan, ölünce gümüş eşya ile gömülmüş bulunuyor]. Karşılaştır, Latince de → *amer* [*möge ich geliebt werden*], *amaor* [*ich werde geliebt*].

4.8 İzafet terkibi teşkil eden (yani, praedikat halinde ve bir attributiv nötrli) obliquus kök N ile genetivus possessivus

Genetivus possessivus iye gösterir: ONUL ĒT ĒSİNÇİN ĒS UÇUN OQUŞ ĒL [ON Federasyonunu gerçekleştirmiş olan liderin şerefli halkı]. Karşılaştır, Latince *hī agrī amnēs sunt Sabīnorum* [bu tarlaların hepsi Sabinlerin malıdır] ki, burada *esse*’li (Erken Türkçede ĒS) *genetiv* atributiv olarak bağımıdır. Ayrıca bak, Tatarcada *kışınıñ qolı* ĒL-ĒLİN [halk-halkın]; TÜRÜK BUDUNUN İLİN-TÖRÜSİN [Türk Halkının anayasasını]; UB-UÇULUN ĒSİNİT [Majestelerinin hatırlanması]; OP-OY ORUNUÇUSUN [rey makamı]; UP-UÇULUNUSUN [Majesten].

Karşılaştır, Latince → *Römānī agros* (akk.pl.) *Sabīnōrum* (gen.pl.) *vāstant* [Romalılar Sabinlerin tarlalarını harab ettiler].

5.0 Yöneliş Gelişi [dativ]

Casus dativus [aslında, vermiye yönelik hal], uzakta bulunan şeylerin hali, başvurma hali, hadisenin veya bulunulan durumun ait olduğu doğrultu olarak meydana çıkar, kendisine bir şey ilâve olunacak, verilecek veya alınacak şeyi ve de muamelenin hizmet ettiği gayeyi gösterir.

5.1 kuvvetli ünlemli tasfirler için, demonstrativ artikel BU ile
UB-OZ **BU** AŞA ĒKİNÇ [Tanrıya aşacaktır].

5.2 tranzitiv fiiller halinde dativ

5.21 Aktiv tasfirler için, appositiv artikel A ile, Dativus subjectivus
Dativus subjectivus, ifadeye subjekt olabilen, şey datividir: AT OSIN
A (subjekt) ON OSIN **A** (dativ), ULI ATI A ON UWUŃ [bu ON'**daki** bu
taltif, onu ON mukaddesatında yüceltti]; TÜRÜK UC **A** KÜMÜSÜĞ ĒR
[Türk liderliğine nişan ile taltif edilmiş bulunuyor = nişan ile taltif
edilmiş bulunması dolayısı ile Türk lideridir].

5.22 Possessiv tasfirler için, nispet artikeli -A ile Dativus subiectivus

5.221 kim? sorusuna cevap → SİZİME AWRILIWIM [Allaha evrilir i-
ken]; BUŃ **A** [buna]; Karşılaştır, Latince *quīn-e* → *quīn* [neden hayır?,
niçin hayır?] ve, Tatarcada *buñ mı?*

5.222 ne zaman? sorusuna cevap → BİR OTUZ YAŞAMAWA [21 ya-
şımda];

5.223 nereye? sorusuna cevap → ĒL-ĒSİS OT OZUĞUMA ĒRDİB [el
(halk) tarafından ateşte yakılma yerime eriştirilip]. Karşılaştır, La-
tince, **nereye?** Sorusuna cevap veren *doğru* *akkuzativi*: *Gāius Flōrentiam proficiscetur* [Gāius Floransaya seyahat edecek].

5.224 niçin? Sorusuna cevap → BUŃA, YAĞIOA KİRTİM [buna, ya-
kılmıya girdim]. Karşılaştır, Latince gösterici partikel **-ce**: *ecce*
[bak hele]; ve *huiusce*, *hısce* gibi teşekküller.

5.3 dattivus obiectivus şeklinde, intransitiv fiiller dativi

5.31 aktiv tasfirler için, appositiv artikel ĒSİ-ĒL ile

OSUQ ÖCÜM ÜN ĒSİTİL ÖKÜK İSİL (<ĒSİ-ĒL) [devletteki yetkilerim
ünlü olduğundan, şeref ile aşıyorum]. Karşılaştır, Latince *studere litteris*
[kendisini ilme gayretli olarak hasretmek].

5.32 possessiv tasfirler için nispet artikeli -I (-u) ĒL ile

ÖGÜZ AŞU ĒL [deniz ötesi (deniz aşu) halk]. Karşılaştır, Latince *par-
cere hosti* [duşmana koruma temin etme]; yani, dativin *attributiv*
nötri ve fiilin *praedikativ flexionı* **-I** ile *dativus cum a* verbo: ÖGÜZ
AŞU [deniz ötesi]

5.4 çift halde kwalitatif obliquuskök -Ń ile dativus possessivus
Dativus possessivus, kendisi için bir şey bulunan, bir şeyi olan, bir

şeye sahip olan şahıs veya şeyi ifade eder: OQUŞ ĒS, UÇUŃ ONIŃ Ē-
SİS-ĒS [şeref ON liderine aittir]; UB-UÇULUŃ USUNUTUŃ OY ĒRİ-
TİLT ĒT ĒRİTİLTİPİÇ [liderin Tanrıya geçme ümidinin tahakkuk et-
mesi için].

6.0 ĒSİS konstruksionu

"Anlamlı olarak algılama"yı ifade eden ĒSİS fiilinin—*praedikativ*
olarak kullanılmak sureti ile—bir substantiv (artikelli veya artikel-
siz) haline getirilmesi yolu ile, birçok fiiller ve objeler birbirleri ile
bağlantılı hale getirilebilir ve, buna göre, ĒSİS konstruksionlu aza
cümleye, üst cümle (esas cümle veya yüksek dereceden yan cümle)
ile, türlü funksional ve semantik uyum olanakları verilebilir:

SİZİM ĒSİS KİTEM ÖKÜB [Tanrıma gitmeyi (doğru) akku-
zativi) *arzuluyarak* veya *Tanrıma* (dativ) *gidebilmem için*]. Karşı-
laştır, Latince *accūsativus cum infinitivō* → *Tribūnus suōs fugere*
vidēbat ki, burda *suōs* [onun, onunkiler], funksional ve semantik o-
larak, ĒSİS ile akrabadır, ve *vidēbat*, (1) obje akkuzativi *suōs*; (2)
objekt mastarı olmak üzere, iki obje ile bağlantılıdır, ve ayrıca kar-
şılaştır, geçerli fiilin passive konması halinde, *a.c.i.* dan *nominativus*
cum infinitivō teşekkül edebilecektir.

ĒL ĒSİS OT OZUĞUMA ĒRDİB OĞLI BUN [halkımın, ateş ara-
cılığı ile öbür dünyaya geçeceğim yere götürdüğüm oğluyum]; ĒR-AT
BU, OĞU AT ĒSİS [er olarak şerefli bir nama *sahibiz* veya er oldu-
ğum için şeref ile *añılmaktayım*].

7.0 Sosiativ instrumentalis

7.1 Suffix -B ile esas sosiativus

Esas *sosiativus* refakat ifadesi için kullanılır: QARA AT ULI A QULU-
ŃUB [halka yaptığı hizmet ile valilik unvanını ulu etti]; ÖKÜB ĒZİSİ-
ŃİS [mersiye ile tevaf]. Karşılaştır, Latince: *imperātor omnibus cō-
piās hostēs secūtus est* [başkumandan bütün birlikleri ile düşmanı
takip etti].

ON ÖZÜ ĒSİD AW ĒL URUB [ON denen halk tarafından gö-
mülmüş bulunuyor]; ÖKÜC ĒZİŃİZ ÖKÜB, ÖKÜK AŃIDIŃ UDUQ [ke-

derli tevaf mersiyesi ile anılan mukaddes anıt].

7.2 LAÑ artikeli ile ablätivus modī

ablätivus modī, bir şeyin nasıl (ne ile) husule gelmiş olduğu, tarz ve usulü ifade eder: UZANTQIN ANTIZIN ARGUYIB OY LAÑ [yüce imanımın saflığı saiki ile].

7.3 ablätivus quälitätis

bir şahıs veya şeye bağımlı, ona beraberce refakat eden özelliği dile getirir.

7.31 AT artikeli ile

QARA AT ULI A QULUÑUB [halka yaptığı hizmet ile valilik unvanını ulu etti]; BUĞ AT ĒSİGİT ĒSİÑ [“bey” olarak anılan şahsiyet]; ĒR AT BU [şahsiyet olarak]. Karşılaştır, Latince: erat [o idi] (< ĒR-AT) ve genetivus quälitätis “*Dumnorix māgnae inter Gallös auctöritätis erat*” [Dumnorix, Galliler arasında büyük bir itibare sahipti]; *Clas-sis erat* [..dan teşekkür ediyordu, sayılıyordu] quingentarum navius.

7.32 ĒM AT artikeli ile

AT-ATA ĒMİT UB-UÇULUÑ ĒSİNİT ATAWUYUNUYUÑ [(1) ATA namına sahip yüce devletini hatırlamana matuf veya (2) liderin AT-ATA olarak atanması]→ AT-ATA ĒMİT [Koşma Devletler prezidenti].

XXI. Erken Türkçe söz ve cümleler için üdegiç

- ALTMİŞ YA'3İM AWA (Mirşan,1970, S.69} 88
ALTUÇUN ODUZ (Mirşan, 1970,S.88) 79,86
ALTUN OŞUĞI UÇ ĒS BĒĞ ĒSİS (Mirşan 1970,S.68} 77,92
AN EL (Mirşan, 1973,S.56,pg 125) 79.81
AP-ATIM QARA ÇUR A (Mirşan, 1970,S.67) 86
AT-ATA ĒMİT UB-UÇULUÑ ĒSİNİT ATAWUYUNU'UN (Mirşan 1970, S.92) 96 .
ATIM AT ĒS UB-UÇUUZUS OTULUÇ OZUÇUÇ (Mirşan, 1970,S.94) 92
AT ÖGÜTÜM ĒSİÑ ĒR (Mirşan 1973,S.62) 84
AT URUĞ (Mirşan 2008, s.20,29), 8
AW ES (Mirşan 1970, s.65), 87
BASINIÑ USUIUL AP-AT UQUSUD OY OLUÇUZ (Mirşan 1970,S.84), 91
BĒĞ ĒRTİM (Mirşan 1970,S.69) 80
BES QIRQ ER-YAŞ ĒRTİM (Mirşan 1970,S.69), 88
BİR-BİRTİĞİME SĒKİZ ER-ĒERDİM (Mirşan 1970,S.73), 93

- BU ALTIÑ ON-UYUL UÇ BU, ĒL BU, ĒS BU ĒSİD (Mirşan 1970, 65),77,89
BU, ĒLİ ATI-AT ON UÇ UYUN A (Mirşan 1970, s.67-68), 89
BU ALTIÑ ON UYUL UÇ BU, ĒL BU, ĒS BU ĒSİD (Mirş. 1970,s.65), 77, 88
BU ATIMIZ OMA Y BĒK BİZ (Mirşan 1970, s.72), 80,88
BU, ĒLİ ATI-AT, ON UÇ UYUN A (Mirşan 1970, s.67-68),
BU ĒL OY A ÜYÜ ĒM ĒSİS (Mirşan 1970, s.65), 76,83,
BUĞ AT ĒSİGİT ĒSİÑ (Mirşan 1970, s.75), 96
BUQ OĞUS ĒR AT (Mirşan 1970, s.65), 93
BUÑA, YAĞIQA KİRTİM (Mirşan 1970, s.59), 94
BU OQ-UQUN [BUQUQUN] ONÇ ĒS ÜE, İÇ AW UÇ ÜEW (Mirşan 1970, s.65), 22, 92
BUW ONUNA ĒSİZ A (Mirşan 1970, s.67), 90
ĒB-ĒS OY (Mirşan 1970, s.20), 90
ĒL AT ONUNUT (Mirşan 1970, s.86), 89
ĒL BU, ĒS BU ĒSİD (Mirşan 1970, s.65), 77,92
ĒL ĒSİS OT OZUĞUMA ĒRDİB OĞLI BUN (Mirşan 1970, s.75), 94,95
ĒLÜ ĒS AT (Mirşan 1994, s.37), 8
ĒM AT ĒZİZ ĒT (Mirşan 1970, s.53), 81
ĒM AT ODUÇ ULU USUNUTUZ (Mirşan 1970, s.81), 89
ĒPPİN (<ĒP-BİN) (Mirşan 1970, s.79), 84
ĒR AT BU, OĞU AT ĒSİZ, ĒR-ĒRİM BU ĒSİD (Mir.1970, s.68), 80,95, 96
ĒR-ĒRİM BU ĒSİD (Mirşan 1970, s.68), 80
ĒR-ĒRİMÇÜN (Mirşan 1970, s.72), 93
ĒRİM ĒS UB-URUNUSUMUÑ (Mirşan 1970, s.99), 92
ĒSİ BIN (Mirşan 1970, s.88),(Mirşan 1998, s.27), 8,84
ĒSİBİZ ĒS UÇULUSU (Mirşan 1970, s.90), 92
ĒSİÇ AT ÖGÜÑÜZ (Mirşan 1970, s.20), 84,89
ĒSİD ĒSİ(W)Ü (Mirşan 1970, s.67), 88
ĒSİ ĒM (Mirşan 1970, s.67), 84
ĒSİÑ ĒSİTİNİM (Mirşan 1973, s.62,70), 84
ĒSİNİTİLİT ATAR UQUQUNUTULUL (Mirşan 1970, s.90), 92
ĒSİS ĒS (Mirşan 1970, s.65), 77,90
ĒS OĞIWI (Mirşan 1970, s.67), 88,90
ĒSÜY (Mirşan 1970, s.25), 84
-I- (Mirşan 1970, s.90), 87,89,91,94
İÇ AW, UÇ ÜEW (Mirşan 1970, s.65), 76,92
İKİT ĒSİTÜ AT ĒSİÑ AN (Mirşan 1970, s.56), 83
İNİ ĒL-ĒRİ A, QARA BARS A (Mirşan 1970, s.67), 87,93
İTİ AT ĒSİTİT OQUÑ (Mirşan 1970, s.75), 89
QARA AT ULI A QULUÑUB (Mirşan 1970, s.67), 77,87,95,96
QIZ KĒLEN ĒL-ĒRİM BÜKMEDİM (Mirşan 1970, s.71), 93
QUTLUĞ İÇİĞİSİ BUN (veya BIN) (Mirşan 1970, s.72), 88

KÜMÜSÜĞ ER (Mirşan 1970, s.75), 90
 LAÑ (Mirşan 1970, s.99), 96
 OĞ, ON AT, UW İT, ED-ED (Mirşan 2006; s.20), 23,89
 OĞLI ATI ES OĞUP OĞUR OTI A (Mirşan 1970, s.68), 87,92
 OĞLI ATI QAR-ÇUR (Mirşan 1970, s.66), 91
 OĞUW OŞ ESİZ BU OŞ (Mirşan 1970, s.68), 87
 OQUŞ ES UÇUŃ-ONUŃ ESİS ES (Mirşan 1970, s.65), 76,85,90,95
 ONAY İLİTDİ (Mirşan 1970, s.71), 80,88
 ON ÖZÜ ESİD AW EL URUB (Mirşan 1970, s.67), 87,95
 ONUL ET ESİNÇİN ES UÇ OQUŞ EL (Mirşan 1970, s.65), 86,92,93
 OŃUN ATINİS (Mirşan 1970, s.23), 84
 OŃUN OY ERİS ON (Mirşan 1973, s.52), 82
 ONUZ UYUN AW (Mirşan 1970, s.65), 87
 OS ODUYUNUTUZ (Mirşan 1970, s.81), 91
 OSUQ ÖCÜM ÜN ESİTİL ÖKÜK ESİL (Mirşan 1970, s.69), 94
 OŞ-OŞUZ (Mirşan 1970, s.65),
 OTU AT UR ASIŃ (Mirşan 1970, s.88), 89
 OYUNUS EL ATAR (Mirşan 1970, s.88), 92
 ÖC UÇU ÖGÜZ AŞU EL, BU ALTIŃ ON UYUL UÇ BU, EL BU, ES BU,
 ESİD (Mirşan 1970, s.65), 23,76,90
 ÖDÜS UÇU (Mirşan 1970, s.65), 78
 ÖGÜ EM AT (Mirşan 1973, s.62), 84
 ÖGÜ EŃ > ÖGÜŃ (Mirşan 1973, s.40), 83
 ÖKÜB EZİSİNİZ (Mirşan 1970, s.81), 95
 ÖKÜÇ EZİNİZ ÖKÜB, ÖKÜÇ ANIDIŃ UDUQ (Mirşan 1970, s.94), 95
 ÖKÜÇ ÖKÜN TUTTUQ, SİZİME AWRILIWIM (Mirşan 1970, s.69), 91
 ÖKÜRÜRÜŃ (Mirşan 1970, s.67), 93
 ÖKÜŞ ER BÜKMEDİM (Mirşan 1970, s.71), 93
 ÖZÜ ESİS ED BUĞ BU ESİ EM (Mirşan 1970, s.67), 77,88
 SİZİM ESİS KİTEM ÖKÜB (Mirşan 1970, s.74-75), 95
 TÜRÜK UC A KÜMÜSÜĞ ER (Mirşan 1970, s.75), 86,93
 UB-UÇULUŃ USUNUTUŃ OY ERİTİLT ET ERİTİLTİPİÇ (Mirşan 1970,
 s.90), 95
 UÇ ISIP BUY (Mirşan 1970, s.65), 86
 UÇ-UÇUŃUZ ANİZİZİŃ (Mirşan 1970, s.94), 91
 ULİ ATİ A ON UWUŃ (Mirşan 1970, s.67), 87
 UP-ULİĞİ BUY EPPİN (Mirşan 1970, s.99), 84
 UW-ON (Mirşan 1970, s.79), 24,79,82,86
 UYUL BU ONUN (Mirşan 1970, s.65), 86
 UYULUĞUTUŃUÇ UÇ-UÇU ED (Mirşan 1970, s.79), 84
 UZANTQIN ANTİZİN ARGUYUB OY LAŃ (Mirşan 1970, s.99), 96

XXII. Türklerin Ataları

Bütün belgelerimizi ortaya koyduktan sonra, şimdi de sorumuza yeniden dönelim: Türklerin atalarına ne oldu?

İlk önce şunu belirtelim: Türkçe kökenli sözler Skotçada 49, Yunancada 48, Rusçada 44, İngilizcede 38, Latince 37, Sanskritcede 22, Arapçada 21, Farsçada 21, Retoromancada 19, Almancada 18, Fransızcada 17, Sırpçada 12 (s.53-74). Bu dillerin çoğunun gramer yöntemleri de Erken Türkçeye beñziyor; hatta, Yunanca ve Latincedeki şahıs zamirleri Türkçe asıllı (s.67).

Elbette, dillerdeki bu beñzerlik Erken Türkçeye (XIX, XX ye bakınız) dayanıyor ve ona mahsus. Fakat Erken Türkçede bulunan şeyler bugünkü dillerden bazılarında bir türlü, diğerlerinde ise başka türlü. Bu hal bugünkü Türk lehçeleri için de geçerli. *Esöñük* olarak, *Etrüskçe* UQUT [yazı, *Etr.*, s.27], USUÇUN USUZUÇ [kişi, *Etr.* s.50], OQUQPULT [alfabe, *Etr.* s.61] ve *Proto-Grekçe* İÇÜY UQUZUŃ [içki, *pg.1*], İKİÇÜW ETİLİNİZ [çiftleşme, *pg.2*], İKITÜS URUŃUZ [evlendirme hakimi, *pg.4*], AT ERİÇ [süvari, *pg.9*], OŃURUÇSİNİZ [öğretmen, *pg.11*], OŃUQSUNUZ [tedavi, *pg.20*]; *Erken Türkçe* ÜE [deve] (Mirşan 1994, s.38), OĞ [kişi] (Mirşan 1994, s.39), US [yüce kat] (Mirşan 1994, s.44), İT [impuls] (Mirşan 1994, s.46) gibi sözler bugünkü Türkçe ağızlarda yok.

Bu alanda önem ile durabileceğimiz husus, her dilin kendine özgü kaideler (söz ve cümle çeşitleri) geliştirmiş olmasıdır. Bunu biz, söz çeşitleri kadar, dillerin cümle yapılarında da müşahede edebilmekteyiz:

Cet.33. Dillerin cümle yapıları

Poz.	1	2	3	4	5
Türkçe	neden	siz	böyle	kılıyor-	sunuz
Tatarca	nige	siz	bulay	qıla-	sız
Rusça	poçemu	vi	tak	dela-	etc
	1	3	4	2	5
Uygurca	nimışsqı	mundaq	qılı-	si- [=siz]	le [=ler]
	1	2	4	3	
İngilizce	why	you	do	so	

	1	4	5	2	3
Almanca	warum	tu-	en	Sie	so
Poz.	1	2	3		
Türkçe	bil	mi	yorum		
Tatavca	bil	mī	min		
Uygurca	bil	mey	me		
	2	1	3		
Rusça	ne	zna	yu		
	3	2	1		
İngilizce	I	dont	know		
	3	1	2		
Almanca	ich	weiß	nict		

Böyle olmak'la beraber, ve pek çok dillerdeki sözlerin Türkçe kökenli olmalarına rağmen, bugünkü Avrupa dillerinde, içinde Türkçenin bulunmadığı, bir beraberlik de gözlemlenmektedir:

İngilizce **kitchen** [mutfak] → Almanca **Küche** [mutfak] → Rusça **Kuxnâ** [кухня, mutfak];

Latince **unus, duo, trēs** [tria] ve **decem** [bir, iki, üç ve on] → Rusça **odin, dva, tri** ve **desât** [bir,iki,üç ve on;], → İngilizce **one, two, three, ve ten** → Almanca **ein, zwei, drei ve zehn**..

Kitchen ile Küche'yi; ve de *unus* ile *odin* vs'yi telif edebilmek için, bir aracıya ihtiyaç var, = *Erken Türkçe*. Yani, bu Avrupa serileri Etrüsklerin (Erken Türklerin) İtalyaya yerleşmiş olmalarından kaynaklanmış olmalı. Nitekim, Erken Türkçe söz olkundurması yolu ile de, Avrupa dillerine mahsus seriler teşkil edebilmektedir;

EB ET → Rusça **bit** [olmak] → İngilizce **to be** [olmak] → Almanca **be-** [fiil ön eki] (**bewässern** = sulamak).

SÜT EM-ATIN → SÜT EMİTİN [süt özü, süt benliği] → Rusça **smet- tan(a)** [krema].

Bu gibi ön kabullere gerek kalmadan da, *esönükler* vermemiz mümkün olabiliyor:

UR AT, URUS [savaş, *Mirşan2008, III/s.9; II/15*] → İtalyanca **guerra** [Latince *bellum*, savaş]; Almanca **Krieg** [savaş]; İngilizce

war [savaş] → Rusça **война** [voyna, "savaş"];

ATI-AT (s 58,89,97) → İngilizce **that** [ordaki] → Rusça **tot** [orda] → Latince **id** [o] ve Latince **idem** [söz konusu olan şey].

Beş → Yunanca **πέντε** [beş] → Farsça **penç** [beş] → Rusça **namь** [pât, beş] → Almanca **fünf** [beş] → İngilizce **five** [beş].

Bu seriler, Erken Türkçenin tesir alanının genişliğine de işaret ediyor.

Cet.33 ile dillerin cümle yapılarını karşılaştırmış bulunuyoruz. Bu karşılaştırmamızı söz yapıları alanına da teşmil etmek ister isek, evveleminde, şunu görürüz:

C et.34. Söz sesleri..

1. Türkçede **o,u,ë,i** ünlerinin karşıtı **ö,ü,ı,i** şeklindedir. Ayrıca, **ñ,ğ,ç,c** var, **h** yok; **j,v,f** Erken Türkçede yok (cet.2).
2. Rusçada **ı,i,x,u** var, fakat **ö,ü,i,ñ,w,h,ğ,c** yok.
3. İngilizcede, kısaca, **ë** [yani, **a**], **i,y,w,h,z** var, **ö,ü,ı,i,ñ,x,ğ,q** yok.
4. Almandada, **ö,ü,i,h** var, fakat **ë,i,i,y,ñ,w,x,j,ğ,q,c** yok ve **z** Rusça **u** [ts] gibi.

Bu dillerdeki bir çok diğer özellikleri kitabımızın pek çok yerinde belirtmiş bulunmaktayız (*ündegiçe* bakınız).

Türkçenin ana seslerinden olan **ı** sesini biz ancak Rusçada (bir Slav dilinde) görebilmekteyiz. Bu ses Türkçede *mekân* gösterir: **ı** = *mekân, bir şeyin içinde bulunduğu bütün; genel*.

Esönük olarak, I-BAR AQIN USUDİMİZ [akın hücumu (genel akın) ile egemenlik kurduk] (BOLBOLLAR II, s.2). Rusça **vi** [siz] sözünde de böyle bir "genellik" anlamı var.

-im ekindeki **-ı** = "o" ve **-m** = "EM" anlamındadır. Buna göre, **geldim** [gelen kişi benim] sözündeki vurgulu **-im**'de "ben" anlamı gizlidir. Bu anlamı ayrı olarak vurgulamak ister isek "**ben** geldim" dememiz gerekir.

Aynı şekilde, **atalarımız** sözünde **biz** anlamı da vardır.Bundan dolayı, ilk önce, grammatik bir vurgu ile söylenen bu anlam üzerinde duralım.

Bizim atalarımız, der isek, cümledeki **-mız** eki, bir sentaks

kaidesi olarak, yerini korur, ve anlamını, kuvvetli bir vurgu ile söylenmek üzere, “*bizim*” prepozitivine aktarır. Cümle başındaki bu kuvvetli vurguyu biz, “*Türkçenin temel yapısı*” olarak, *Türkçe* sözlerde de görmekteyiz: TÜR-ÖK [Rab Türü, Rabbanî Türk] → Türk.

Bu sözde TÜR *prepozitiv* olarak yer almakta ve kuvvetli bir vurgu ile söylenmektedir. Bu deymi biz, TÜRÜK anlamında kullanılmış olan, aşağıdaki cümlede de görmekteyiz:

TÜRĞİ AYIRĞUN KÖL [*Türk türlerini* ayıran göl (yani, Hazar Denizi)] (BOLBOLLAR I, s.30).

Dillerin oluşumunda şu yöntemler sözkonusudur:

Cet.35. Dillerin oluşum yöntemleri (Mirşan 1966; Türk Metriği)

1. **Bitişik söz oluşturma:** QARA ÇUR (Mirşan 1970;s.67) → QARÇUR; güzel İdi → güzeldi (Mirşan 1966; s.32-33).
2. **Birleşik söz oluşturma:** QIZ KĒLEN ĒL-ĒRİM [kız olarak gelen yabancılarım] (Mirşan 1970, s.71) → Qız *kēlinlerim* → *kēlinlerim* [gelinlerim]. Yani, ĒL-ĒR → -ler. *Almanca*da ÖG-AT sözü *Gott* [Allah] ve ĒL-ANT sözü *Land* [memleket, arazi] (s.8), şeklini almış olmalı (Mirşan 1966; s.32-33).
3. **Vokal yutma:** KÖKMEKİG → *Tatarca* kiyik [geyik]; QATIN ATAM → *Tatarca*, qayın atam → qaynatam (Mirşan 1970, s.45,47); ĒLÜ ĒS AT [ehlî at] (Mirşan 1994;s.37) → *Rusça* loşat [at]. *Türkçede* çok nadir olan bu olkunuşu *Rusçada* sık-sık görebilmekteyiz (s.51-54)
4. **Vokal değiştirme:** ÖGŪN → *Yunanca* egon [ben] (s.67); ĒSĪ ĒM → eimī [*Yunanca*, benim] (s.66).
5. **Konsonant yutma:** LANĪ [ile] (Mirşan 1994, s.73) → la [ile]. SUB → su. *Türkçede* seyrek olan bu hali, *Rusçada* daha sık görebiliyoruz (s.52’ye bakınız).
6. **Konsonant değiştirme:** SUB → suw [su]; ĒRTĪ → idi; AWRILTİM → AYRILDİM; YAŞ → YAŞ; KŪMŪŞ → gümüş; QANQA → *Tatarca* xanğa [hana]; ĒLTĪ → elçi (Mirşan 1970, s.45,46,47); *Tatarca* yılğa [nehir] → *Rusça* Volga [İdil Nehri] (s.8); İYİN [-ün] (Mirşan 1993, s.11) → *Tatarca* iken [imiş], *Tümenlikçe* iyin [imiş]; *Tatarca* waq [ufak] → ufak
7. **Uzak urma:** *vinum* (*Latince*) sözü *Almanca*ya *Wein* şeklinde

geçmiş bulunuyor. ĒSĪ ĒM [benim] → *Sanskritçe* āsmi [benim]; KŌNĪ [konvensiyonel] → *Farsça* kōhne; BUUMIN QAĞAN [neslimin hakani] aflagına gelen, *Latince* atavus sözü, AT-ATA US veya ATAW US sözünden okunmuş olabilir.

8. **Söz başına konsonant ekleme:** IRAQ [ıraq] → *Tatarca* yıraq; ÖK [Rab] → KŌK [gök] (Mirşan 2000, s.25); *Rusça* Bog [Allah]; AD [adım, yol] → *Rusça* xod [yürüyüş, varma].

9. **Postpozitiv gelişim** (arkadan gelen çekirdeği atma veya alma): ALQU [kâinat] → *Almanca* All [kâinat] (s.8); *Rusça* xod (No.8’e bkz) → xodatay [bir kimsenin işini halletmiye çalışan kişi;avukat]

10. **Prepozitiv gelişim** (*Türkçede* yok): *Rusçada* “xod”dan (No.8) → vıxod [çıkma, çıkış] = *Almanca* “gang”dan *ausgang* [çıkış].

11. **Avrupa dillerinde yad illerden alınan sözler tanınmayacak hale gelirler.** *Esöñük* olarak, “*Cebel-ü Tarık*” sözünü “*Gibraltar*” şeklinde görürüz. *Rusçada*, *Almanca* Halstuch [boyunbağı] sözü galstuk [kravat] ve *Türkçe* *batır* sözü *bogatır* şekline çevrilmiştir

İrkların *en açık* göstergesi olan, diller konusunda bu yöntemlerin uygulanması alanında, *Türkçede* çok az *esöñük* verilebilmesi, veya, bazı haller için, hiçbir örnek verilememesi (cet.35, no.10), *Türkçenin* *stabil* bir dil olduğunu gösterir. Buna karşılık *Rusça* çok *labil* [oynak] bir dildir. “*İngilizce, Türkçeye karşılık, stabil bir dildir*” der isek, *Almanca* *Rusçaya* karşılık *stabil*dir.

Türkçenin çok eski bir dil olduğu, birçok halk ve coğrafya isimlerinin Erken *Türkçeye* dayandığından da aflagılıyor: AT-ATA AR [devlet başkanının öbüdünyaya geçmek üzere uzaklaşması] (Mirşan 1999, 9) → TATAR [savaşan Türklerin kendileri için kullandıkları isim], OĞUZ [kişi transformasyonu = öbüdünyaya geçmek için gerekli şartları gerçekleştirmiş olan kişi] (Mirşan 1999, s.16) → Oğuz (kabile adı); QIROIZ [(devletin) kenar kısmı tutumunu oluşturan halk] (Mirşan 1999, s.18) → Qırğız; UÇ ĒSİG ĒL AT [lider halk] (Mirşan 1999, s.18) → Skolat [*royal*] (Herodotus IV/6) → İskit (Yunanlılara göre *Sküt*) (Mirşan 2008, s.9); OY URUM AT (Bolbollar III, s.14) → Rum; ÖG ĒRİG [krallık sahibi] (Mirşan 1978, s.74; 1993, s.11) → GRİQ (Mirşan 1999, s.21) →

Greek; BUY-URUQ [hukuka dayanarak şart belirliyen kişi = hüküm ve karar yetkilisi] (Mirşan 1999, s.19) → BUY-UYULĞAR [bey milleti] (Mirşan 1970,s.97) → BUYULĞAR [Bulğar] (Mirşan1970, s.97) → BUWULĞAR (Mirşan 1999, s.21) → **Bulğar**; EZÜS (Mirşan 1970, s.97,99) → **İsa**; OQAS (Mirşan 1970; s.99) → **haç**; İSKE ÖGİS (Bolbollar I, s.15; III, s.15) → **İstros, İster** [Tuna]; İSi YİR (Bolbollar III, s.15) → **İstros Havzası**; UYUR ÖGÜZ [Araxes] (Mirşan 2008, I/s.11, III/s.9); TÜPÜT (BOLBOLLAR I/s.7,24,30,34) → **Tibet**; ATAB-UR (Mirşan 2007, s.80) → **Ulan Batur**; BUQARAQ (Bolbollar I/s.34; II/s.3) → **Buhara**; QAPAĞAN [Samarkant] (Bolbollar I/s.36,38;V, s.4) → **Çince (Ta) Po-huan**; OQA (Bolbollar II/s.12) → **Ofa** (Başqırtstanın başkenti); OMUĞI QURĞAN (Bolbollar I/s.8,33) → **Omsk kenti**; ÜR APA (Bolbollar I/s.14; III/s.16,17) → **Yunanca Oaros** (Orienburg); UYUŞUL ÖGÜZ [Federasyon Nehri; Huangho Nehri] (BOLBOLLAR I/s.7,9,20); TALUY [Kore Denizi; Liao-Denizi] (BOLBOLLAR I/s.7,24,37); TALUY ÖGÜZ [TALUY Nehri] (BOLBOLLAR II/s.11); **Tatarca Sibir** [süpür] → **Sibirya**; ORAYU YİR [etrafi çevrili yer = şehitler abidesi] (AT-OY Tarihi 2007, s.38) ki, *Oral Dağları* ismi böyle bir temele dayanmış olmalı.

UÇIĞANIĞ BAY QILTI, AZIĞ ÜKÜS QILTI [liderleri zengin kıldı, **subordineleri** kesif kıldı] (Bolbollar I, s.9 ve de s.12,25) ifadesine dayanarak, şöyle bir tefsirde de bulunabiliriz: **Qazaq** → Oq Azaq [Oq Yönetimi; azaq = yönetim]; **Oq azan** [Oqları yöneten] → **Qazan** [yöneten];

Rusçaya bilhassa Tatarcadan, pek çok soz geçtiği aşılaşıyor; yani. Rusça: genç bir nesildir: *posilka* [gönderme vani, paket] → **Tatarca sıylaw** [ikram etme]; **krenit** [yan yatma] → **Tatarca qırın** [yan]; **oçevıdnı** → **Türkçe ve Tatarca açık**; **Rusça maıçık** [çocuk] → **Tatarca balacıq** [çocuk], **Rusça ıdtı** [gitme] → **Tatarca kıtti** [gitti]; **Rusça kuşit** [yemek] → **Tatarca aşıq** [yiyelim]. **Rusça kudrâ** [kıvırcık saç] → **Tatarca büdre** (bürmek sözünden); **Rusça grâz** [kir] → **Türkçe ve Tatarca kir** (İnglizce dirt); **Rusça saxranıt** [muhafaza etmek] → **Tatarca saq** [mahfuz] **qorınıw** [ağ, korunma] (yani, SAQ QORUNUT); **Rusça tavar** [mal] → **TABAR** [Bolbollar III, s. 17, ganimet] (Tatarca tapmaq = bulmak); **Rusça pervıy** → **Tatarca**

birinci; *Proto-Grekçe EDİS OÑ* [Tanrı, pg.76] → **Slavca edın, edna**, **Rusça odna** [bir],

Elbette, bu gibi beñzerlikler diğerk bazı Avrupa dilleri için de sözkonusudur. *Esöñk* olarak, İngilizcede şu örnekler verilebilir:

ANANTIMADI → **antiquity**; İDİŞ → **induction**; TARIQUW → **contract**; ÖTRÜ → **transitive**; ASRA AT → **surname**; ASQAN → **sky**; TAĞ → **attach** (theses); BARIQ → **reality**.ANT → **engagement**; SOLA → **circle**; BİRİLE [ait] (Mirşan 1978; s.97) → **belonging**.

Türkçenin tarihî kapsamını sergilemek üzere, şu tarihî isimleri de belirtmeliyiz:

Türkler Massaget Krallığına ÖK ERİGÜN UŞ-OQ UŞUN [Özerk Krallığın Hakim Asker Hakimiyeti]; Kyros'a OÑUR AT OÑUM [Tanrıya Mahsus Becerilerin Temsilcisi Olan Başarılı Nam], Dareios I'e ÖKÜ OL İLİK US UŞ OĞI [Krallık Halkları Majesteleri], Kraliçe Tomyris'e ÖKİ OY ALT OYILIQI AT ALIĞ AT-UTDIM QATUN [Kral Selâhiyeti Namına Sahip Olma Hakkını Kazanan Kadın], ve Tomyris'in oğluna BÊGİLİK URI OĞUL [Lord Omluya Namzet Erkek Orunbasar] demiş bulunuyorlar Bolbollar (I/s.10,11,15,23;III/s.9,12).

Burda, Rusçanın, genel olarak Tatarcaya dayanmasına karşılık, İngilizcenin Erken Türkçe sözlere dayandığını görmekteyiz; yani, Rusça *labil* [oynak], İngilizce *stabil* (çok eski) bir dildir.

Labil demek, *oynak*, *genç*;ve de, *geçmiş karanlık* demektir. Nitekim, şimdiye kadar ele aldığımız dillerin en labili olarak sergilediğimiz Rusçanın [*Oruçanın*] ve Rusların tarihi bilinmiyor.

Slavlar, 6. yüzyıl başında, Orta-, Doğu- ve Kuzey-Avrupada göçkürler. David M.Wilson'a göre (1980, *The Northern World*, London), Slavların anavatanı Vıstül [Wisla,Weichsel] ağzından Kiel Körfezine (aşağı Danimarka) kadar olan alanda aranmalıdır (5.-6. yüzyıllar). Burdaki **Rügen** Adasındaki Ralswiek'de 2270 adet 9. yüzyıla ait Ortaasya veya Arabistan parası bulunmuş olması Slavların Dnyeper Nehri üzerinden yaptıkları ticareti kanıtıyor.

Dnyeper'e kadar ulaşabilmiş olan Doğu Slavlarının, 8-9'uncu yüzyıllarda, Fin Körfezi güneyindeki Fin-Oğur kavimlerini assimile etmesi sonucunda, **İlmen Gölü** Slavları teşekkül eder ve **Novgorod** [Yeni Şehir] bu Slavların çıkış yeri olarak yerini alır.

Oğur sözü Türk tarihinde şu şekillerde geçiyor:

- (1) **OĞUR** UÇULUĞIN YAĞI OTUQDA [**Oğur** Liderliği tarafındaki otlakta] (bu cümlelerin yazarı, d.ö.522 yılında, 80 yaşında, şehit düşmüş olan, ISUB-URA BİLGE ÖKÜLİ ÇUR!dur);
- (2) KÜL-TİĞİN BUY-URIQUNİN QUD-OĞURUĞ BİNİP UP-ULUYU TÊG-Dİ [Kül-Tiğın Buy-Uruqların **Qud-Oğurlarına** hücum ederek, haşmet ile değdi] (d.s.559) (Bolbollar IV/s.5; I/s.30).
- (3) Moğulstanda, *Buğut* 'ta, bulunmuş olan Soğdaq yazıtında şöyle deniliyor: **OĞURUĞ** APA-İNT ÊSİNKÜNT AT-ODUNT ĞAĞAN [Oğur Allahı zaferinin sahibi Qağan] (d.s.6. yüzyıl) (Mirşan 1999, s.8).

Birinci metnimize göre, d.ö.6'ncı yüzyıldan beri Finlandiya körfezi güneyinde yaşamakta olan ve 9'uncu yüzyılda Slavlar tarafından assimile edilen Oğurlar (yani, Buy-Uruqlar) Türk boylarından biridir. Kemçik-Cırğağ yazıtı (Mirşan 2007, s.106) ve, yukarıda geçen, Türkçe **İlmen** ismi bunu kanıtıyor. Ancak, bu kavim, bugünkü Bulgaristana, Slavlar tarafından assimile edildikten sonra, OZU ÖGÜZ [Dnyeper nehri] (Mirşan 1994,s.8) üzerinden gelerek yerleşmiş olmalı, çünkü bugünkü Bulgarca bir Slav dilidir.

İkinci metnimizde söz konusu olan ve, Qırqız boyuna (Oral Dağlarına) mensup Kutigurlar olarak bilinen, Qut-Oğurlar ise, d.s.6'ncı yüzyılda, Bulgaristana *Türkçe konuşarak* gelmiş olmalı. Nariş Köyü ve Çatalar yazıtları bunu gösteriyor (Mirşan 2007, s.107).

Üçüncü metnimizin Soğdaqlara [Soğutlara] ait olması Oğur sözünün kullanılış alanının genişliğine işaret ediyor.Bu söz, **OĞUZ** (s.103) meyanında, çok kullanılmış olan bir isimdir. **Oğur** sözünün metinlere göre incelenme olasılığı şöyle:

- (1) **ÖG-AT OĞURU** UŞUNÇTIM [**İlonları** hakimiyet altına aldım] (Bolbollar III/s.17).
- (2) **OT-URU** ÖKİ OYILIĞ [(ölyü) **ataşe vurma** Rabbine inanan] (Bolbollar, Oq.Söz, s.8).
- (3) ÜÇ OQ **URIQIN** [üç Oq **ırkından**] (Bolbollar, Oq.Söz, s.3).
- (4) UB-URUĞUDA [başkentinde] (Bolbollar III, s.13).
- (5) **AT-URIP**,YİRİN TAPA BARDI [(Dareios) **duruma hakim olduktan sonra**, memleketine doğru gittiği zaman] (Bol-bollar III/s.17).

(6) UB-OZULINDA İYİME ÖKÜP, **OĞ-URULUNİN** İYİME, İÇ ETÜR ÖLÜĞ OMUN, UÇUQUÑ, ATA-OĞA **URİN** ERDE-EBİ [Tanrıda olmama yönelik olarak, **fizikal unsurumun** (oğumun) **gömülmüş olması** dolayısı ile, Tanrıya içerilmek üzere edilen ölü duası, lider Ata-Oğun **gömülme** erdemidir] (Bolbollar I/s.16).

(7) OZİĞİN OZ ER, **OĞ-UR** EB-EDİSMİS [ozacağı yere (yani, cennete) ozmuş olduğu için, **lâhtında** ifade olunmuş] (Bolbollar I, s.21).

(8) OL YIL, İTİZ BAŞI ANTA, OQ-UŞURİĞ **URDU**, ÜR-ÖĞİN ANTA İTİ-TİDİM, UÇI AT ANTA AT-UQİTDİM [o yıl, İtiz (Qama) Başında iken, Oq egemenliği dolayısı ile **vurulmuş olanlar**; yani, şehitler] için, meçhul asker abidesini orda (yani, İtiz Başında) yaptırdım, Allahı orda haberdar ettim (Bolbollar III/s.14).

(9) OS-UR [Tanrı Bili **yargıcı**] (Mirşan 1998, s.82).

(10) UR [karar] (Mirşan 1998, s.82).

Bu verilenre göre, **OĞUR** sözünün ana anlamını "**kişi yazmış**"(yani, *alın yazısı*) olarak kabul edebiliriz ki, bu anlam **OĞUZ** sözü (s.103) anlamının hemen-hemen aynıdır.Bunların her ikisi, tıpkı **TÜRÜK** [Tür-Ök, *Rab türü*] kavramı gibi, dinî kavramlardır.

"*Müstefadil-exbar fi exvali Kazan ve Bulğar*" tarihinin yazarı Şihabetdin Mercanî (doğumu 1818) bu alanda şöyle diyor:

"*Şemsitdin ed-Dimeşqıy hem başkalarının beyan ettiklerine göre, Ruslar, esas itibarı ile, bir otrauda [adada] yaşamışlardır (herhalde s.105'de geçen Rügen Adası dile getirilmek isteniyor). Tarlaları yoktur, ekincilik bilmezler; kiş [samur], tiyin [sincap], susar [ağaçsansarı] gibi hayvanları avlıyarak ve onların derilerini satarak geçinirler.Seqalibelere [Oqlara; yani, Sakalara] karşı savaşarak, (Saqalibeler) onlardan esir alıp, Bulğarlara, Xezerlere [Hazarlara] satmışlar.*

Rus halkı, aslında, üç topluluktan oluşmuş bulunuyor: biri Slavıya; yani, Slavyanlar, ikincisi Barmaniya, üçüncüsü, Babarım. Bakınız: "Şihabetdin Mercanî, "Müstefadil-Exbar fi Exvali Qazan ve Bulğar" kitabının, Kazan Tatarstan Kitap Neşriyatı tarafından 1989 yılında yapılan kısaltılmış yayımı, s.102 (ISBN 5-298-0009-6).

"*Barman*" [(hizmet etmek üzere) varıcı] ve "*Babarım*" [*babarım*, (hizmet etmek üzere) bir *babasıra* (yöneticiye, başkana)

varma] deyimleri Rusların sivil ve askerî alanlarda hizmet etmek üzere kullanıldıklarını ifşa ediyor. Nitekim Mercaninin ve İbni Fazlanın şu sözleri de bunu teyit ediyor:

“*Ruslar hem Sekalibaler—padişahın (yani, At-İl hükümdarının) kulları hem askerleri— Xezzer [Hazar] memleketinde tacirler. Yüzdürdükleri kayık hem gemileri ile Burtas nehrinde seyrisufer etmekte. O nehir civarında ve Xezzer memleketi içinde Türik [Türk] halkları var. Onların (yani, Xezzerlerin) Şehri-Bulğara vararak birleşen, imaretleri her zaman tüccarlar ile dolu oluyor*”.

Bakınız: Yukarıda adı geçen eser, s.121.

“*İbni Fazlan: Ruslar—ayrı bir halk. Onların illeri Sekalibe hem Türik illeri ile sınırdır. Onların kendi dilleri var. Onlar Sekalibe ile savaşıyorlar. Bulğar ve Xezere satmak için, (Sakalibe) onları esir edip alıyor ve onlardan esir satın alıyor, diye yazıyor*”.

Bakınız: Yukarıda adı geçen eser, s.63.

Mercaninin ilginç olan aflatlarından biri de şöyle (s.103):

“*Rusya hükümdarı Ozın Qol Georgy denen kişi 1147 yılında Mes-kew [Moskova] Yılğası [Nehri] boyunda, Köçkey [Göçmüşler] Awılı [köyü] bulunan yerde, bir şehir inşa etmiş. Bu şehir bir müddet “Köçkey Qalğası [şehri]” ismini taşımış; sonra, kıyısında bulunduğu nehir ismine göre, “Meskew” [Moskova] denerek adanmış.*”

Oğur kabilelerinin (s.105,106), Slavların gelmelerinden çok önce, Fin Körfezine yerleşmiş olmalarını göz önünde bulundurursak; yörede Slavca isim bulunmayacağı aşılanacaktır. Nitekim, Mercanî Moskovanın **Köçkey Awılı** üzerine kurulduğunu söylüyor. Buna göre, Neva ismi, Türkçe olarak **INA** şeklinde ve, Mercaninin sözkonusu ettiği, **Burtas** ismi, **esönük** olarak, **UB-URTAS** şeklinde olmuş olabilir.

IN sözü Erken Türkçede (1) *subjeksion, boyunduruk altına alma*; (2) *bende aflatlarına gelmektedir.*Buna göre, **INA** ismi, “*Fin Körfezindeki büyük dalgaları boyunduruk altına alan (nehir)*” anlamında kullanılmış olabilir.

Neva Nehrinden Lodoga Gölüne çıkılır. Ona dökülen, Wolchow Nehri ağzının kuzey tarafında Eski Ladoga şehri bulunur. Daha içerilere doğru gidilince, **İlmen Gölü** kenarında **Nowgorod** şeh-

rine gelinir (s.105). Bu gölden güneye doğru giden Loval Nehrin-den Dnyep, Duna ve Volga nehirleri kaynaklarına ulaşılabilir

UB-URTAS sözünü—s.106-107’de verilen *esönüklere* göre ve **UB** sözünün “*yüce*” (Mirşan 1994, s.181) anlamına da gelmesi dolayısı ile—“*yüce lahit taşı*” şeklinde yorumluyabiliriz ki, Mercanî bu ismi bir nehir adı olarak kullanıyor.

Herhalde bir nehir kenarında bulunmuş olması gereken bu yer, Herodotus’un *Kral Mezarları* dediği yer olabilir (Herodotus IV/71):

*Kral Mezarları Gerrhos [7. ırmak] (İdil) topraklarında; yani, Borysthenes [5. ırmak] (Dnyep) üzerinde gemilerin gidebildikleri son bölgedir. Kralları öldüğü zaman, o bölgede, eni-boyu bir dörtgen, büyük bir mezar kazılar ve, hazır olduğu zaman, ölüyü getirirler. Gövde mum ile kaplanmıştır. Önceden karnı yarılmış, içi boşaltılmış ve maydanoz tohumu, anason ve dövülmüş saparna ve kokulu maddeler ile doldurulmuş, sonra dikilmiştir. Ölü bir arabaya konur ve başka bir halk topluluğuna götürülür. Teslim alanlar **Şahane İskitlerin** geleneklerini uyguluyorlar: bir kulağının memesini keserler, başını çepe-çevre traş ederler, kollarının etini çizerler, alınını ve burnunu yırtarlar, sol eline ok saplarlar.Sonra, arabanın içindeki **kral** ölüsü, gene kendi yürüğünde olan bir başka halk topluluğuna götürülür. İlk olarak, götürüldüğü yerin ahalisi de peşinden gelir. Bütün halk toplulukları dolaştırdıktan sonra, ölü, **imparatorluğun en uzak ülkesi olan, Gerrhos** ülkesine götürülür.*

Bu tasfere göre, Gerrhos’un **İTİZ BAŞI** [Kama ırmağının çok geniş olan subasar alanı] olmuş olması çok muhtemeldir; çünkü burası Türklerin *Anayurt* olarak belledikleri yerlerden biridir. Şahane İskitler ise, ancak **AT-İL** halkı [bugünkü Tatarstan halkı] olabilir.

İTİZ, “*iteklenen alan*” demektir. Qama Irmağının çok geniş olan *subasar* alanında kum tepelikleri oluşmakta ve bunlara **İTİZ** [yerinden oynuyan kum yığını] denmektedir. **İTİZ BAŞI** bu **İTİZ** alanının yukarısında kalan Qama Biltiri olabileceği gibi, bu biltirde [havzada] bulunan bir kent de olabilir.

Öfre Biña Başı d.o. 517 yılında **İTİZ BAŞI**nda bulunur iken, d.ö. 1517’de **AT-OY BİL**’i kurmuş olan **QAĞAN** ve **QATUN QAĞAN**’-

Şek.34. 1962 yılında Ananinde (İTİZ BAŞINDA) bulunmuş eserler (1-7,10-11,14-23,25-27 → bronz, 8,9,12→taş, 13→demir,24→demir ve bronz, 10-27→kuvars)
V.S.Patruşev ve A.X.Xal'kov 1982, *Volga Ananinluları*, Moskova

larının abidelerini diktiriyor ve tarihlerini yazdırıyor.

Bütün bunlara göre, Gerrhos'u ÖG-URUS [kral kararı] diye yorumlayabiliriz; çünkü Etrüskçede UP-URUY "meslek hakimi" demektir. Ayrıca, URUS da "gömülme, ölüyü ateşe vurma, (Tanrı) kararı" afillarında kullanılmış bulunuyor (Mirşan 1998, s.46, 50):

AT-ATA olan yüce devletlini hatırlamana matuf düşünce ile, onun (Tanrıya) uçuşu hakkında verdiği URUS [halk kararı] ile, Allahını hatırlamak üzere yaptığın toplantı, ateş aracılığı ile (Tanrıya) uçuş dolayısı ile toplanmadır.

Burda geçen AT-ATA yerine, yukarıda ÖG [kral] deniliyor ki, ikisi de aynı şey.

Bu alanda İngiltereden de örnekler verebilmekteyiz:

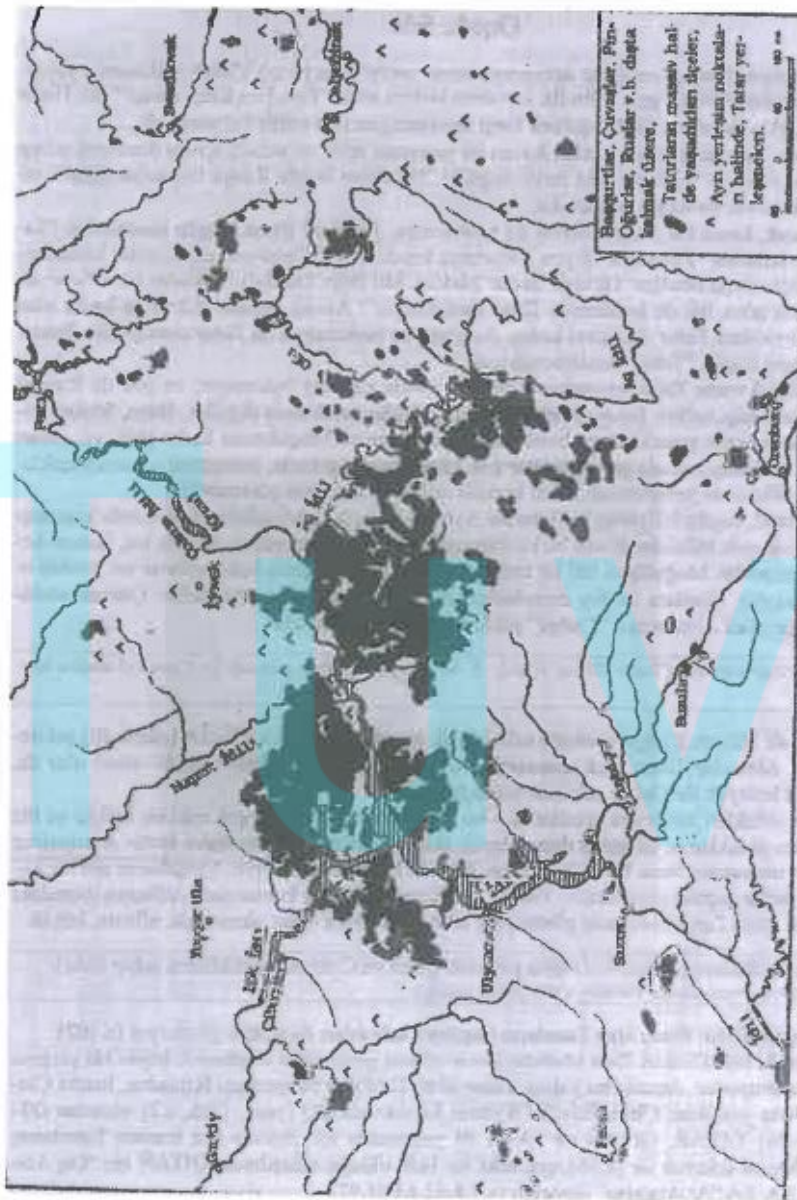

Şek.35. Bakewell (Derbyshire, İngiltere) bitigtası (Sheffield City Museum)

ONIS ÖT ONIS Ü Kozmosa geçerek kozmoslaşan
ËL ALT AT ËSİD. kişi olarak duyulan AT.
Page, R.I. 1999; *An Introduction to English Runes*, p. 30.

AT'ların vatani hakkında *Iraq Bitig* şöyle diyor:

AT-UQUZ ORALI AT-denenlerin Oral (Dağları)
UŞİĞÜN KİYİKMİN. Majesteliği iyeyiyim.
ËB-ËDİZ İTİZ ÖZE ÖNÜPEN Başarılarımı İTİZ üzerinde geliştirerek,
MÜNREYÜR MİN. pekitmekteyim.

Şek.36. Bugünkü Tatarların İdil-Oraldaki yerleşim yerleri
Mirşan,K.2007; At-Oy Tarihi, s.103.

İşte Türklerin (AT'ların) anayurdunu bulduk: İTİZ başı. Nitekim, Öñre Bıña Başı da, kendisinden bin yıl önce yaşamış olan, TEÑRİDE BOLMIŞ İL İTMİŞ BİLGE QAĞAN [Kreasionda meydana gelmiş halkı kalkındırmış olan Regnum Hakanı]'nın anıdını İTİZ BAŞINTA yaptırmış bulunuyor (MÖ 517).

Sibirde bulunmuş olan (yani, Hunlara ait) öz yazıtında, İTİZ'li bir BÜ OYUĞ ULUÑ şöyle diyor (şek.37):

ÖZ CİRİM, IDUQ CİRİM, SİZE ÖGÜZ UÇ İLİM QANIM İL ÖN-OY İTİZ İL.
Kendi yerim, feyizli yerim, Allah Irmağının (yani, Aq-İdil, Qama, İdil Irmaklarının) lider halkının başarılı halka olan İTİZ halkı.

İTİZ (Qama) Irmağının Atabay, Balım vb gibi qalalarında bronz çağına ait (MÖ 2.000-1.000) anıtlar bulunmuştur. Qama Irmağının subasar alanındaki (yani, İTİZ kısmındaki) kum tepeliklerinde bulunmuş olan ve Ananin köyü yakınlarındaki mezarlığa nispet edilen *Ananin Kültürü* (şek.34) ise, erken demir çağına (MÖ 700-300) aittir. Bu kültüre ait 20'den fazla köy ve 10 mezarlık bulunmuş bulunuyor. Mezarlarda bulunan cesetlerin antropolojik özelliklerine göre, *Ananin Kültürü* halkının Türklere ait olduğu anlaşılabilir. Nitekim, Ananin Kültürünün İskit dünyası, Sibir ve tünortası Kafkasya ile bağlantısı da saptanabilmektedir.

D.M.Wilson (2003 baskısı, s.170) şöyle diyor: *Letonyadaki (Letland, Latvya) Gorbin'de yapılan kazılar, 800 yıl önce burada bir nevi İsveç kolonisi bulunduğunu göstermiş bulunuyor. Ladoga Gölü mintakasındaki kurğanlarda ise, Skandinavya halkına veya Skandinavya tesiri altında kalmış olan bir halka işaret eden pek çok belge bulunmuş bulunuyor. Kurğan sınırları tipik İsveç karakteri gösteriyor.*

No.	3,16	7	8,31	9	10	11	12	14,25	17	19	30	34	36
Kyl.	⌈	⌈	⌈, <	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈
Aç.	⌈	⌈	>	>	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈	⌈
oku.	ALT	UÇ	O,U	BU	AQIN	OŞ	AP	ON	AW	NÇ	ED	ANT	OG

Şek.37. Gotland/Kylver ve Açıktaş yazıtlarının birbirlerine beñziyen tamğaları

Bürda şunu belirtmeliyiz ki, Letonya karşısındaki Gotland

adasındaki *Kylver*'de Avrupadaki en eski Türk yazıtını görmekteyiz (Mirşan 2004, s.25). Bu yazıtın *tamğaları* Ortaasyadaki Açıktaş yazıtındaki (şek.14, s.23) hemen-hemen aynısı (şek.37).

Buna göre, yukarıda söz konusu edilen karakterler genel olarak Türklere aittir; yani, bunlar, İsveçlilere ait olduğu kadar, **Oğurlara** da ait olmuş olabilirler.

D.M.Wilson, diğer b,r yerde (2003 baskısı, s.201), şöyle diyor: *Arap ve Baltık illeri tüccarlarının buluşma yerlerinden biri, Volga ve Kama nehirlerinin birleştiği yerdeki, Volga Bulgarlarının başkenti Bulğar idi. Bu kentte Baltık Denizi doğusundan ve Arabistandan mal getiren tüccarlar buluşurlardı.*

Bir Arap coğrafyacısı olan, Muhammed Muğaddesî getirilen mallar meyânında "*Slav esirleri*"ni de zikrediyor (985 yılı)..Şihabettin Mercanî de aynı şeyi söylüyor (s.107 ve 108).

VII/7'ye (s.53) ilâve

Prof.Dr. Mirfatih Zekiöğlü Zekiyevev 1995, *Tatar Halkının lîngvîstîk-etnik Tarihi* (Kazan) isimli kitabında, F.Ş.Fattaxov Rusçada bulunan Türkçe söz örnekleri veriyor (s.86):

Cet.36.. F.Ş.Fattaxova göre Rusçadaki Türkçe kökenli sözler

Rusça	Türkçe	Rusça	Türkçe
вьюк	yük	высь	üs
верига	örüg [вигый]	вязать	(yün) yazı
вымя	emü [сосать]	ворота	arata
ватага	otağ	вилы, вилка	elü, ilü
внук	onuq	вурдалак	urdalıq
волость	ulus	вор	uru
верх	ür	слово (s.92)	süylewi (Tat.)

Türkçe **ĒR / İR** kökünün diğer bazı dillerdeki söz şekilleri ise şöyle gösteriliyor (adı geçen eser, s.88):

Macarca *feri* [koca], Latince *vir* [koca, erkek], Yunanca (*h)eros* [kahraman], Rusça *geroy* [kahraman] vb.

Metinlerimizde geçen Rusça sözler için gerekli Rus alfabesi şöyle:

Cet.37. Rus ve Tatar Alfabeleri

Türk	Rus	Tatar	Türk	Rus	Tatar	Türk	Rus	Tatar
A	А	А	І	Ы	Ы	Р	П	П
B	Б	Б	İ		Э,Е	Р	Р	Р
С		Ж	İ	И	И	С	С	С
Ç	Ч	Ч	Ј	Ж	Ж	Ş	Ш	Ш
D	Д	Д	К	К	К	Т	Т	Т
Ē	Э		Q		К	U	У	О
E	(E)	Ә	L	Л	L	Ü		Ө
F	Ф	Ф	M	М	М	V	В	В
G	Г	Г	N	Н	N	W		
Ğ		Г	Ñ		Ң	Y	Й	Й
H		Һ	O	О	У	Z	З	З
X	X	X	Ö		Y		Ь	

Not: Rusçada *iotasyon* [harflerin y'li olarak söylenmesi] hali bulunuyor. *Ēsönük* olarak, *ECTB* [var] sözündeki **E** harfi "ye" gibi okunur. **B** harfi ise *yumşak söyleniş* belirtir. Rus alfabesinde, cetvelimizde gösterilmeyen, Ц [ts], Ш [şş], Э [ie], Ю [yu], ve Я [ya] harfleri de bulunuyor.

Cetvelimizdeki Tatar alfabesinde **Q** harfinin **U**, **U** harfinin **O**, **İ** harfinin **E** şeklinde gösterildiğini görmekteyiz. Bu hal, Tatarstan, Başkırtstan, Çuvaşstan gibi, Rusya Federasyonuna dahil devletlere mahsus bir uygulamadır, Qazaqstan, Qırğızstan, Özbekstanda uygulanmaz ki, bu yüzden Tatarca yayınların diğer ülkelerde takibi imkânsız hale gelmektedir. *Ēsönük* olarak, Tatarstan devlet başkanının Türkiyeyi ziyaretinde, Türk gazeteleri başkanın ismindeki **Tîmir** [Demîr] sözünü *Tîmer* şeklinde yazdılar.

Türkler Ruslara **Orus** demektedirler: **OR-US** [(etrafi Türkler ile) oralmış (yani, çevrilmiş) yer] → **Orus** → **Rus**.

Şek.38 Rusları *oramış* [çevirmiş] olan Bulğarlardan Anadoluya gelmiş olanlarının bir mezar taşını gösteriyor ki, Rusların bol bol kullandıkları Türkçe sözler de (s.53,114) "*Orus* → *Rus*" gelişi-

minin diğer bir kanıtı.

Şek.38. Sivas yakınındaki Karlı Köyünde bir mezar taşı.
(Lemverder köyünden Sayın Baki Pek tarafından çektilen resim)

ON-OQ [On-Oqlar]

AÑIS ESÜ
ESİN-ON ES
BUY UŞ
wafat eyledi
ÖD-İS 1217

Hatıra .
Buy-Uş [Lord] (3. satır)
olarak anılanın (2. satır)
vefat eylediği
tarih: 1217.

Yazıtın en üstündeki tamğayı biz Nagy-Szent-Miklos (Mirşan 1970, s.98), Çilgiri Köyü yazıtında (Mirşan 2008, I/s.4), Ermenek yazıtında (Mirşan2006, s.102) da görmekteyiz. Şek.39 ise bize bu tamğanın en güzel izahını veriyor :

Şek.39. Pazırıkda 5 No.lu kurğanda bulunmuş olan bir yün halı (MÖ 5. yüzyıl).

Altayda bulunmuş olan bu halıda, arka planda ON ve önde OQ yazısı görmekteyiz. OQ tamğası kollarının 4 olması dört buluña [dört bucağa] işaret ediyor. Yani, OQ'ların dört bucağa yayılmış olduklarını söylüyor. Buna göre, yazımızı "dört bucağa yayılmış olan ON asılı OQ'lar" şeklinde değerlendirmemiz gerekecektir.

Diğer taraftan, OQ'un başka bir manası daha var: kozmik kuantum ve, OQ kollarının her birinde gördüğümüz 4 çizgi öbür-dunyaya (Mirşan 1998,s.10,14-1719,2178,82) işaret eder ki, bundan dolayı da, OQ tamğası mezar taşları üzerine yazılmaktadır.

Şek.40. Sivas yakınındaki Karlı Köyü mezalığında diğer bir taş.

ON tamğası \perp şeklinde yazılır. Bu simetrik olmuyan yazı şeklini mezar taşları için simetrik hale getirmek ister isek, onu ya \sqcup veya \leq şekline çevirmemiz gerekecektir. Ancak, şek.40 başka bir yöntem kullanıyor. Sol tarafa 10 dörtgen ve sağ tarafa da 10 dörtgen koyuyor.

Bu mezar taşında OQ tamğası için de yeni bir yöntem kullanılmış bulunuluyor: \perp tamğasının 4 doğrultu işaretlerini VV tamğası şekline getirmek. Aslında bu tamğanın okunuş şekli UW [kut-sal]'dır; fakat onun Σ [oz] şeklinde aşılanmış olması da olasıdır.

Yani, mezar taşımız kavramları kendine göre aşılatmaya çalı-

şıyor ki, bu usulün yaygın bir hal almış olduğu şek.41'den de anlaşılıyor.

Şek.41. Sivas yakınındaki Karlı Köyü mezalığındaki diğer bir taş.

Gelelim atalarımızın kaybolmasının son basamağı olan Rus hakimiyetine.

Her şey (labil dilli; yani, genç) (s.105) barbarların—büyük tarihçimiz Öñre Bıña Başıya göre, OY TOĞŞIQDIQI BUDUN'un [yeni-yeni akıllanmış başlıyan milletlerin]—Türkleşmesi (Türkler ile karışması) sonucu olarak başlamış bulunuyor. Volga üzerindeki TÜ-RÜK pazarlarına gelmiye başlamaları ve esir olarak satılmaları (s. 107,108,114) ayrıca, At-İl yönetiminin askere alınmaları (erken yeni-çeriler!) bu başlangıcın ilk basamakları.

UÇUĞANIĞ BAY QILTI, AZIĞ ÜKÜS QILTI (s.104) zihniyeti ile, 8-9. yüzyıllarda Fin Körfezinin güneyine kadar ulaşmış bulunan, Slavları kuşatan Türkler (s.106), buralarda kurdukları devleti yöneteceğim der iken, kendileri Slavlaşırlar ve bu yönetimden Novgorod menşeli bugünkü Ruslar doğar..

Aşağıdaki kişi isimleri de konumuzu çok iyi kanıtıyor.

Alfred Xasanoviç Xalikovun, 1992 yılında Kazanda yayınladığı (ISBN 5-85840-260-7), “Bulğar-Tatar çıkışlı 500 Rus Ailesi” isimli kitabında saydığı isimlerden bazıları şunlar:

1. **Abaşevlar**, 1615 yılından beri soylular sınıfında.
2. **Abdulovlar**, *Abdullah* [Allah kulu] isminden yapılmış soyadı.
3. **Avdulovlar**, XVIII'inci yüzyıldan *alpawıtlar* [toprak beyleri]
4. **Agdewletovlar**, XVII'inci yüzyıldan soylular. Altın Ordadan. Aqdewlet [ak zenginlik; yani, *aq kemik*] sözünden.
5. **Agışivlar**, XII'inci yüzyıldan soylular.
6. **Adaşevlar**, XVI'inci yüzyıldan soylular.
7. **Azañevivlar**, XVIII'inci yüzyıldan soylular. Soyadları *azañçı* [ezancı] denen Tatar-müslüman sözünden yapılmış bulunuyor.
8. **Azañevivskıylar**, XVIII'inci yüzyıl soyluları.
9. **Aypovlar**, 1557 yılında asilzadelik verilen Kazanlı İsmail Aypovdan.
10. **Aydarovlar**, görevli Aydarov Uraz 1578 yıldan soylu.
11. **Aytımirovlar**, XVII'inci yüzyıldan.
12. **Akişevlar** [Agışevlar].
13. **Aqsakovlar**.
14. **Aqçurınlr**, XV'inci yüzyıldan *murzalar* ve soylular, *Aq-Çura* [Aq Batır] sözünden.
15. **Alabirdiyivlar**, *Allah verdi* sözünden.
16. **Alabınlar**, 1636 yıldan soylular, *alaba* [hediyelenmiş] sözünden.
17. **Alabişyevlar**, 1428 yılında Yaroslavl kenti prensi Fedor F. Alabiş anılmaktadır. Bu soyadı *ala baş* [akılsız baş] sözünden türetilmiş olabilir.
18. **Alayivlar**.
19. **Alahkınlar**.
20. **Alaçyevlar**, 1640 yılından beri Moskova soyluları. Soyatları “alaça” sözünden.
21. **Alaşyeyivlar**, XVI'inci yüzyıl ortalarından soylular. Soyatları *alaşa* [hadım edilmiş erkek at] sözünden.
22. **Aleyivlar**, XVI'inci yüzyıl sonundan soylular
23. **Almazovlar**, *Duma* sekreteri Almaz İvanoviçdan başlar.
24. **Alparovlar**, *alp er-at* sözünden.

- 25. Altıqulaçeviler**, 1371 yılında Rus [Râzan] hizmetine geçmiş ve Hıristiyanlaştırılmış.
- 26. Altışevler**, XVIII'inci yüzyıl asilzadeleri.
- 27. Alımovlar**, 1623'üncü yıldan soylular.
- 28. Alyabyevler**, XVI'ıncı yüzyılda Rus hizmetine giren Aleksandr Alyablevdan. *Alı Bey* [Ulu Bey] sözünden.
- 29. Amınyivler**, XVI-XVII'inci yüzyıldan soylular.
- 30. Amirovlar** [Emirevler], XVI'ıncı yüzyıldan soylular. Arapça *Amir* [Emir] sözünden.
- 31. Anıçkovlar**, XIV'üncü yüzyılda Orda devletinden çıkan kişiler oldukları tahmin edilmekte. İNİÇ veya ANIÇ sözünden.
- 32. Appakovlar**, 1519 yılında Qırım-Qazan *murzası* [soylusu] Appaq Ruslara hizmete geçer.
- 33. Apraksınlar**, 1371 yılında Altın Ordadan Oleg Ryazanskıya geçen Suluxmır [Sulh Emir] torunu Andrey İvanoviç Apraksdan gelme.
- 34. Apseitovlar**, Arapça *Ebu Seit* [başkanın atası] sözünden gelme.
- 35. Arahçeyivler**, XV'inci yıl ortasında Rus hizmetine geçmişler.
- 36. Arapovlar**, 1628 yılında soylular sınıfına alınmışlar.
- 37. Ardaşevler**, XVII'inci yüzyıldan soylular.
- 224. Korsakovlar**, *qursaq* [karın] sözünden. Meşhur kompozitör *Rımskîy Korsakov* nesli.
- 300. Musınlar-Puşkinler**, Rus şairi A. Puşkin bu soydan.
- 347. Raxmanınovlar**, Arapça *rahman* sözünden. S.V. Raxmanınov büyük Rus kompozitörü.
- 427. Turgienievler**, Rus yazarı İ.V. Turgieniev bu nesilden.
- 499. Yanmusınlar**, 1564 yılında Kırım'da elçi olmuş olan görevli Tatar Yanmusadan.
- 500. Yavışivler**, 1568 yılında Kazan varoşunda yaşamış olan görevli Tatar Qadış Tavışivdan.

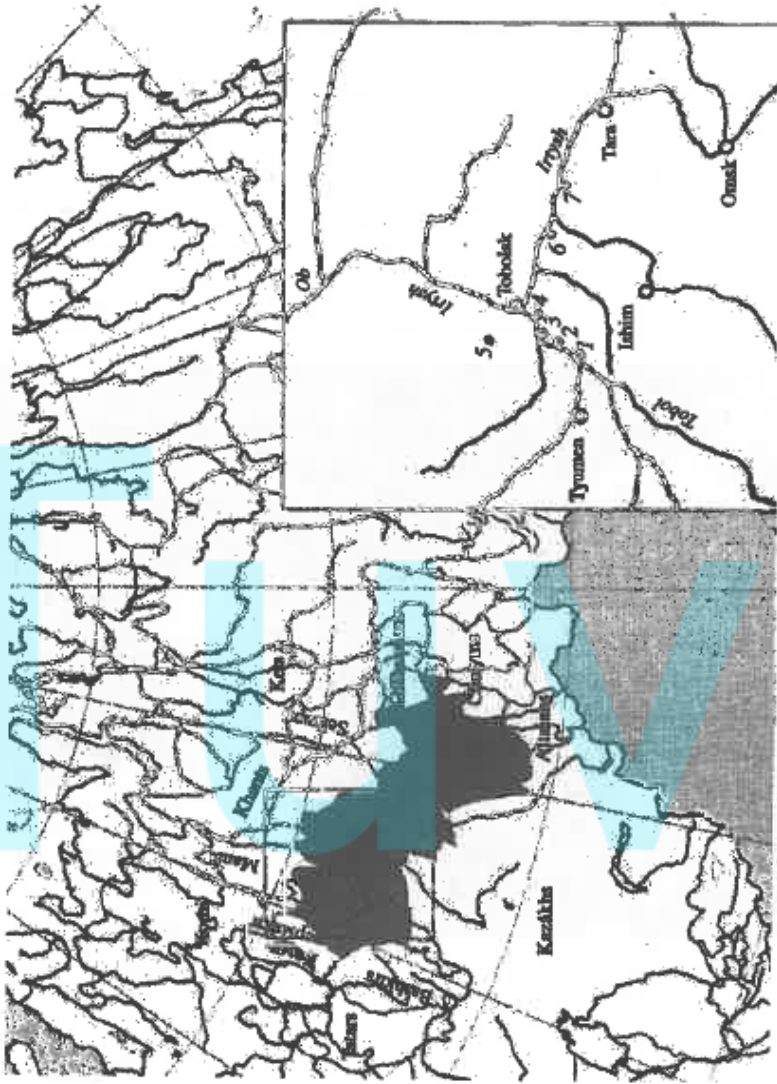
Bu cetvel bize, Rusların kurduğu devleti yönetenlerin Türkler olduğunu, bugünkü Rusyanın Tatarlar sayesinde bakî kalabildiğini kanıtıyor. Bunun sebebi, elbette, Türklerde bulunan devlet kurma ve yönetme yeteneğinin Ruslarda bulunmadığıdır. Ruslarda

bulunan şey ise, onların medeniyeti değil, onların *çok ve barbar* olmaları: (1) Kazakistan televizyonu 7 [Orta Asya] yayınından öğrendiğime göre, Kazakstandaki *SİMİ Polat poligonunda* yapılan atom çekirdeği tecrübeleri, bu felâketten kurtularak sağ kalabilmiş olanlarda bile, dehşet verici izler bırakmış bulunuyor. Amerikanın Japonlara uyguladıklarının diğer bir şeklini, Ruslar Altay Türklerine uygulamış durumdadır. SİMİ'de benim yakın akrabalarım yaşıyordu, şimdi onların hiçbirinden haber yok. (2) İkinci dünya savaşından sonra, Kırım Türklerinin hepsi Özbekstana sürgün edilmiş bu-

Şek.42. 100 ya ündeki Tümenli dedem Mirkasım Hacı Mir Ğan ve ben 1934 yılında (Kulca)

lunuyorlar. Onlardan çoğunun yolculuk esnasında telef olduğu söyleniyor, çünkü geri dönebilmiş olanların sayısı çok az. (3) Rus yayını RTG sık-sık Tümeni gösterir, fakat Türkçe konuşan bir *Tümenlik* [Tümenli] göstermedi, halbuki orası benim anayurdum! Tümenin tarihî ahşap süslemelerini yapan kişiyi de Rus olarak gösterdi,

Şek.43 Ethnic range of Siberian Tatars (ST), surrounded by the ranges of the other populations of Eurasia. In the inset localization of Tatar populations of Tobol-Irtysch bassin is demonstrated; settlements: 1, Yurtobor and 2, Varvara (Tymen Tatars); 3, Kutarbitka and 4, Toboltura (Tobolsk Tatars); 5, Achiry (Zabolotny Tatars); 6, Saurgachi and 7, Utuzy (Tevriz Tatars).

(Russian Journal of Genetics, 2009; Vol.45, No.9, pp. 1107-1116)

Bir Tatar şairi şöyle diyor:

*MİN kiñ xayat tilep ilge çıqtım,
—albastılar kisti yolımnı;
mİN "azatlıq!", dİdim, —alar küçlep,
beylep qoydı iki qolımnı.*

Ben gen hayat dileyip ile çıktım,
—kötü ruhlar kesti yolumu;
ben "hürriyet!", dedim,
—onlar zorlayıp bağlayıp koydu iki kolumu.

Sibirya demiryolu treninde doğan, Kazanda az maaş verdiklerinden Moskovada çalışmaya başlıyan, Ahmet Sımay'ın *isyanını* dile getiren bu güzel şiirinin ahenk ve ahlamını devam ettirebilmek için, ben de şöyle bir şiir kaleme aldım:

Yazdığım kitapların özeti

*Ben söyleyip ile çıktım,
—kalem kırdı parmaklarımı!
Ben haykırdım, "olmaz", dedim,
—onlar ezip geçti beni!*

*Ben söyleyip yola çıktım,
—yolu kesilmiş, dediler!
Ben at sürdüm, süngüleştim,
—"ganimet bizim", dediler.*

*Dedim, beri gel, huzura çık!
—malı yağmalanmış, dediler.
Dedim, ok atar, kılıç sallarım!
—mecali çoktan tükenmiş, dediler.*

*Dedim, sana eydürem!
—sözü yoxtur, dediler.
Dedim, ben size ne eyledim?
—bak, yalvarıyor, dediler.*

*Dağlı ilim, sulu ilim,
ben seni çok severim!
Eller neyi dese desin,
sen benim kalbimdesin.*

Şiirde takt metrik-ritmik ana prensiptir ve vezin taktlanmış konuşma olmalıdır.

İşte, bu özelliği kale alabilmek için, zaman ölçüleri ile toniko-temporal vezin teşkil edilir ki, bu usule göre, yukarıdaki şiirimizin vezni şöyle olur:

(1) (9)

(2) (10)

(3) (11)

(4) (12)

(5) (13)

(6) (14)

(7) (15)

(8) (16)

(17) (18)

(19) (20)

Mirşan K. 1966; *Türk Metriği*, s.57

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: Avrasya Türklerinin çoğunluğu barbarların tahakkümü altında yok olup gittiler.

XXIII. Ulus Genetiği

Kişilerin kan sınıfı doğumlarından ölümlerine kadar aynı kalmaktadır. Bu alanda

Mirşan, K. 1978; *Altı Yarıq Tigin*, Baylan Matbaası, Ankara kitabında geniş bilgi verilmiş bulunmaktadır (s.160-170). Bu eserden alınan Cet.39'a göre, uluslar *gorilla gd* 'den *gorilla go*'ya kadar belirli bir vasa göre sıralanmış, ve kişi ulusları *spider* maymunundan *baboon* ve *Gibbon hl*'den *gelades* kadar olmak üzere, 2 gruba ayrılmış bulunmaktadır.

Cet.39. Ulusların ABO, M,N ve Ph sistemlerinin genleri

Ulus	A	B	M	R ₀	R ₁	R ₂	r	$\frac{1}{2}(i-3A)$	R ₁ -A
Gorilla gd	1	0	0,75					-1	
Orangutan	0,9038	0,0962	0,50					-0,6558	
Şimpanze	0,8801	0	1					-0,835	
Squirrel	0,75	0						-0,625	
Spider	0,6666	0,2667						-0,500	
Andaman	0,540	0,080	0,610	0	0,920	0	0	-0,310	+0,380
Finlandia	0,4823	0,2061	0,6425	0,01435	0,4385	0,1844	0,3809	-0,2235	-0,0665
İsviçre	0,4810	0,1110	0,5355	0,0040	0,4290	0,1395	0,3905	-0,2215	-0,052
Nemçe	0,470	0,180	0,552	0,026	0,439	0,137	0,378	-0,205	-0,031
Türkiye	1,4073	0,6073	3,4076	0,1079	3,8079	1/6	3,5079	-0,200	-0,479
İngiltere	0,455	0,085	0,546	0,028	0,431	0,136	0,389	-0,1825	-0,024
Franso	0,445	0,125	0,559	0,039	0,410	0,131	0,408	-0,1675	-0,035
Baboon	0,3889	0,3067						-0,0833	
Gibbon hl	0,375	0,625	0,4038					-0,0625	
Eskimo	0,333	0,027	0,913	0,021	0,725	0,220	0	0,0005	+0,392
Tibet	0,283	0,343	0,609	0,009	0,643	0,348	0	0,0755	+0,360
Av.Ver.ay	0,211	0,023	0,176	0,085	0,564	0,201	0	0,1335	+0,353
Kongo bbc	0,198	0,249	0,468	0,630	0,074	0,194	0,101	0,2030	-0,124
Afrika bay	0,157	0,150	0,533	0,599	0,069	0,068	0,211	0,2545	-0,088
Papua p	0,075	0,139	0,102	0,030	0,850	0,119	0	0,3875	+0,775
Navajo r	0,013	0	0,917	0,069	0,328	0,356	0	0,4805	+0,313
Gelades	0	0						0,500	
Rhesus	0	1						0,500	
Gorilla go	0	1						0,500	

Bu cetvelde Avrupadaki en önemli uluslar yer almış olmakla beraber, Türkler bakımından çok önemli olan Ruslar bulunmuyor.İşte, biz burda bu noksanı gidermek istiyoruz.

Konumuz olan Ruslar Novgorod menşeli (s.105,118) olduklarından, Erken Rus genini buralarda aramalıyız ki, 9.-12. yüzyıllardaki Slav dünyasının (s.105, 118) kuzey-batı ucunu temsil eden **Pskov** mıntakasının yerli Ruslarının etnogenetiği bu bakımdan çok önemlidir. Pskov mıntakasının Rus halkının gen havuzunu şu esere göre dile getireceğiz:

Russian Journal of Genetics, Vol.38, No.11.2002, pp.1322-1326.

Teste tabi tutulan kişi sayısı = 116

A= 40,5/116 = 0,3491379 (cet.39'a göre *Eskimo üstü*),

B= 32,5/116 = 0,2801724

O= 43/116 = 0,3706897

$\Sigma = 1,0000000$

M = 69,5/ 116 = 0,5991379

N = 46,5/ 116 = 0,4008621

$\Sigma = 1,0000000$

Rhesus geni $R_1 = -R_2 = CcD(E-) + Ccdd(E-)$

= -38/116-6/116 = -44/116 = -0,3793103

$4R_0 = 2xCcD(E+) + ccD((E+) = 2x8/116 + 7/116 = 23/116$

A geni Cet.39'da verilen **Eskimo** geninin üstünde kalmaktadır (0,3491 > 0,3333). Bu ise Rus matrisinin Eskimo matrisini tahkik etmesi gerekeceği anlamındadır. Mirşan 1978, s.165'e göre:

$$(B\ddot{U}-\ddot{O}K)_{Eskimo} = \begin{Bmatrix} O-A & -R_2 \\ A & A+B+R_2 \end{Bmatrix} = \begin{matrix} N \\ M \end{matrix} = \frac{N}{O+A+B} = 1$$

Eskimo için $N = (O-A) - R_2 = 0,307 - 0,220 = 0,087$

$M = 0,333 + 0,580 = 0,913$, $N+M = O+A+B = 1$

Rus matrisi için (A+B+R₂) yerine (A+B+R₁) yazmamız gerekiyor:

$N_{Rus} = (0,3706897-0,3491379)+0,3793103 = 0,400862$

$M_{Rus} = 0,349138 + (0,349138+0,2801723-0,3793103) = 0,599138$;

$M_{Rus} + N_{Rus} = 0,599138+0,400862 = 1$

Burda Eskimo genlerinin şu özelliği üzerinde duralım:

$$B\ddot{A} = (N+A+R_2)-O = (2A+B+R_2)-M = 0$$

Eskimo için: $(B\ddot{A})_{Eskimo} = (0,087+0,333+0,220)-0,640$

= $(2x0,333+0,027+0,220)-0,913 = 0$

Rus geni için ise, Eskimo denklemindeki R₂ yerine R₁ genini almalıyız:

Rus genleri için: $(B\ddot{A})_{Rus} = (0,4008621+0,3491379+R_1)-0,3706897$
= $0,3793103+R_1 = 0$

Buradan R₁ = -0,3793103 bulunur ve buna göre, bir *Rhesus* genini *ana genler* cinsinden elde etmiş bulunuyoruz.

Konu bununla da kapanmıyor, Rus genlerinin **Batı Afrika** **yerlileri** [bay] matrisini de tahkik ettiğini görmekteyiz:

$$\phi_{Bay} = \begin{Bmatrix} 2A & (R_1+B) \\ N+(R_1+B) & -(R_1+B) \end{Bmatrix} = \begin{matrix} M_{Bay} \\ N_{Bay} \end{matrix} = \frac{M_{Bay}}{N_{Bay}} = M_{Bay} + N_{Bay} = 1$$

• **Batı Afrika yerlileri için:**

$2A+N+(R_1+B) = 2x0,157+0,467+(0,069+0,150) = 1$

$M_{Bay} = 2A+(R_1+B) = 2x0,157+(0,069+0,150) = 0,533$

• **Rus genleri için:**

$2A+N+(R_1+B) =$

$2x0,3491379+0,4008621-0,3793103+0,2801724 = 1$

$M_{Rus} = 2xA+(R_1+B) =$

$2x0,3491379-0,3793103+0,2801724 = 0,5991379$

Rus genlerini yerleştirirken, Eskimo matrisinde bir *rhesus* geninin işaretini değiştirmek (+'den -'e geçmek) zorunda kalmış olmamıza karşılık, Batı Afrika matrisinde böyle bir değişikliğe gerek kalmamış olduğundan, Rusların anavatanının Batı Afrika olduğunu rahatlıkla iddia edebiliriz; yani, $\phi_{Bay} = \phi_{Rus}$.

Köz'den [gözden] **glaz** [глаз] sözüntü, **kir**'den **gráz** [грязь], **ON BU**'dan[kozmos] **nebo** [gök] sözünü teşkil edebilmek için Batı Afrikalı olmak gerekeceği anlaşılıyor. Bundan dolayıdır ki, büyük Türk askeri, bilgini ve edibi Öfne Bıña Başı, Avrupa kavimleri için, OY TOÇŞIQDIQI BUDUN [düşünce doğurmaya başlayan milletler] deyimini kullanıyor (Mirşan 2010, III/sah.5). Yani, Avrup kavimleri o çağlarda (MÖ 517'ler civarı) henüz barbardırlar ve, aşağıdaki cümlemiz onların Türkçe öğrenerek medenileşmeye başladıklarına işaret ediyor: (Buumın Qağan) SÜ SÜLEPEN, TÖRT BULUŃDAQI BUDU-

NUĞ ,QOP, ALMIŞ, QOP. “BİZ” QILMIŞ [ordu sevkederek, dört bucak-taki kavimleri, evet, almış, evet, “biz” kılmış] (Mirşan 2008, I/3).

Ancak, zamanımız Ruslarının dil bakımından Türkçeden uzaklaşmış olmalarına karşılık, fizikal yapı bakımından onlar büyük çapta Tatarlara beñzemiye başlamış bulunuyorlar.

“BİZ” kılınılan halklar içinde yalnız Ruslar bulunmuyor ve bunlar içinde Afrika çıkışlı—buna göre, matrisleri Rus genleri ile tahkik edilebilen—(Batı Afrika ve Andaman Adaları yerlileri ile ilişkilili) İngiliz ve (Batı Afrika,Belçika Kongosu cüceleri ve Türklerle ilişkili) Almanlar da bulunuyor:

$$\diamond_{Ing} = \begin{vmatrix} 1/2 & -R_2+(1-2A) \\ 0 & (R_1+A)-4B \end{vmatrix} \begin{matrix} N_{Ing} \\ M_{Ing} \end{matrix} = \frac{N_{Ing}}{M_{Ing}} = M_{Ing} + N_{Ing} = 1$$

• **İngiliz genleri için** (Mirşan 1978; s.168):

$$N_{Ing} = 1/2 - 0,136 + (1-2 \times 0,455) = 0,454$$

$$M_{Ing} = (0,431 + 0,455) - 4 \times 0,085 = \frac{0,546}{1,00}$$

$$\text{ve } 0,454 - 1/2 + 0,546 = 1/2$$

• **Rus genleri için:**

$$R_1 = 1+O = 159/116 \text{ ve } R_2 = N \text{ olmak üzere}$$

$$N_{Rus} = 1/2 - 46,5/116 + (1 - 2 \times 40,5/116) = 46,5/116$$

$$M_{Rus} = 159/116 + 40,5/116 - 4 \times 32,4/116 = \frac{69,6/116}{1,00}$$

$$\diamond_{Alm} = \begin{vmatrix} 1/2 & -2 R_0 \\ 0 & 1/2+2 R_0 \end{vmatrix} \begin{matrix} N_{Alm} \\ M_{Alm} \end{matrix} = \frac{N_{Alm}}{M_{Alm}}$$

• **Alman genleri için** (Mirşan 1978; s.170):

$$N_{Alm} = 1/2 - 2 \times 0,026 = 0,448$$

$$M_{Alm} = 1/2 + 2 \times 0,026 = 0,552$$

• **Rus genleri için**

$$N_{Rus} = 1/2 - 11,5/116 = 46,5/116;$$

$$M_{Rus} = 1/2 + 11,5/116 = 69,5/116$$

XXIV. Çince

Çinde, kemik üzerine yazılmış 100.000’lerce yazıdaki (MÖ 1.900’ler civarı) , bir milyondan fazla işaretin çoğu devamlı olarak tekrarlanmaktadır. Bunların birbirlerinden farklı işaretleri ise 2-3.000 civarındadır ve bunların tahminen yarısı *zor-belâ* manalandırılabilmiş bulunuyor.

Üzerinde TAMĞALAR bulunan kemiklere Çinliler “*ejderha kemikleri*” demiş ve bunları *orakel* [fal, bulmaca] yazıları olarak kabul etmişler ve kemikleri *ilâç* olarak kullanmışlardır.

Bunlara göre, bu yazıların Çinliler tarafından yazılmış olduğunu kabul etmemiz mümkün değildir. Tarihte buna beñzer hallerin pek çok örneği var. *Ësöñük* olarak, Ugaritliler ve Sümerler Ortadoğuya gelince Erken Türk alfabesini *kama yazısı* şekline çevirdiler.

Mirşan, K.2005; *Erken Türklerin Anadolu Yazıtları*; s.69-78

Mirşan, K.2008; *İskitler, Sümerler, Yemenliler* s.5-7, 34-48.

Çinliler iç kısımdaki dağlık arazide yaşamaktadırlar ve bugünkü Çinin Büyük Okyanus kıyıları tamamı ile Türkler ile (OQ’lar ile) meskundur.

Mirşan, K. 2007; *AT-OY Tarihi*; s.60.

OQ’lar, kullanmakta oldukları Türk alfabesini yerli halkın da añlıyabileceği bir yazı haline çevirme gayreti içindedir. Bunların bazıları *piktogramlardır* [resim yazıları] ve çoğunluğu Türk alfabesinin tefsir edilmiş şekilleridir. *Ësöñük* olarak, 人 damgası “UÇ” [lider] demektir. Böyle bir kavram Çinlilerde henüz teşekkül etmemiş olduğundan, OQ’lar bu damgayı 人 [jñ, “kişi”] diye lanse etmişler ve belbağı bağlamış olan kişiye 大 [da, “büyük”] demişler.

Çince yazı işaretleri sesler ile ilişkili değildir ve, buna göre, türlü diller için aynı bir yazı tipi kullanılabilir:Çindeki halklar yazı sayesinde Çinleşmişlerdir. *Ësöñük* olarak, *kaplanın* en eski yazılış şekli şöyle, 𐰽, ve bunun, kaplana Çinlilerin ne dedikleri ile hiçbir ilişkisi yok. Ayrıca Çince söyleniş *ton’a* bağlıdır ve ton değiştikçe sözün manası da değişir. Bu bakımlardan şu örneği de gözden geçirmeliyiz.

Erken Türkçede □ [OŞ] “konfigurasyon, tecelli” demektir. Bu

damğadan türemiş olan diğer bir söz şekli de III [AŞ; kinetik enerji, aşmak, yemek]'dir. Konumuz ile ilgili diğer bir söz de IN'dır. *Yönetim sistemine* INANÇU deniliyordu (Mirşan 2008, III/s.5) INÇA [subjek-sion; boyunduruk altına alma] demektir (Mirşan 2008;I/s.8).

AŞ-INA (Mirşan 2007; s.66) AT-İL'den gelerek, Çinin Büyük Okyanus kıyısına yerleşmiş olan OQ'lara [kuantumlara, enerji paketlerine; yani, Erken Türklere] verilen isimdir. Bu sözdeki AŞ, OT-OZ sözündeki OZ [geçerek yer alma] sözü ile yakından ilişkilidir ve, buna göre, OT-OZ TATAR (Büyük Okyanus kıyılarına) gelip yerleşenlerin adıdır: UÇ OQ URIQIN OT-OZ TATAR, QITAÑ, TATABI [Üç Oq ırkından Ot-Oz Tatar, Qıtañ, Tatabı].

İşte bu Oqlar kendi tarihlerini ifade eden AŞ sözünü 𐰇 şeklinde yazarak Çinlilere öğretmek istemişler. Fakat Çinliler bir yerleri *aşarak* gelmiş değiller.

Işınları uzaktan gelerek yeryüzünde yer almakta olan bir şey var, *güneş*! İşte, bundan dolayı, OQ'lar yukarıdaki damganın "güneş" (Çince "rī") demek olduğunu ileri sürmüşler. Nitekim, Tatarca "quyaş" [uzaktan gelerek yeryüzüne dökülen şey], Türkçe "güneş" [uzaktan gelen ışınlar] sözlerinde de aynı bir AŞ sözüne rastlamaktayız.

OQ'lar, aynı bir mantık ile, "sabah güneşi" sözünü (Çincesi "loñ") 𐰇 (yeni) veya 𐰇 (eski) şeklinde ve "yıldız" (Çince "xīn") sözünü 𐰇 şeklinde yazmışlar.

Çince 𐰇 "ma" [at] damgasının, Erken Türkçe 𐰇 [AT = öldükten sonra canı vucudundan *atılarak* cennete gidecek olan başkan] damgasından esinlenilerek şekillendirilmiş olduğu aşılanmaktadır ki, bu damgayı 𐰇, "ma" [anne; baştaki damğa "kadın"], 𐰇, "achat" [bir nevi süs taşı], sözlerinde de görmekteyiz.

Bu alanda etraflı bilgi edinmek için, şu kitaplara bakınız:

Mirşan, K. 2007; *Iraq Bitig*, s.60-71 ve 72-78.

Mirşan, K. 2002; *Makaleler*, s.47-51; 53-55.

Mirşan, K. 2008; *BOLBOLLAR*, s.7, 19,34-38

Mirşan, K. 1999; *Türk Takvimi*, s.43-44, 50-53..

Mirşan, K. 1999; *Erken Türk Devletleri ve Türik Bil*; s.46,58-59.

XXV. Türkçe Sayıların Yazılışı

İçki Türkistanın Hoten Vilâyetinin Lob Nahiyesinde, Taklamakan Çölünün kumlarına gömülü, ve halen, ancak 4 m yüksekliğe kadar görülebilen, bir *Sipil* [sēpil, sur] bulunuyor, **Aq Sipil**.

Mavuriye Hanlığı (MÖ 312-185) devrine ait olarak kabul edilen, bu surun yapı *kiseklerinde* [keseklerinde, taşlarında], ilk defa olarak, Türkçe sayıların yazılış şekillerini görebilmekteyiz. Bilinen diğer Türkçe yazıtlarda ise, rakkamlar harfler aracılığı ile yazılmakta idi.

Türklerden kalan en eski yazı örneklerinden aşılandığı kadarı ile, "**ilk yazı**" şeklinin "*sayı benzeri sözler*" ile başladığı; yani, sözlere nokta adedi ile telmih edildiği aşılanmaktadır (ësöñük olarak, UÇ sözü yerine "*üç nokta*" konması gibi). Türkçe sayı ve rakkamları araştırır iken, dikkat edilmesi gereken diğer bir husus, bir sayının *erişeceği* (yani, kendisinden sonra gelecek olan) sayı cinsinden ifade edilmesidir. Esöñük olarak, Türkler *yirmibir*'i 𐰇 [bir otuz] şeklinde ifade etmiş bulunuyorlar ve bu ifade şeklinde "*birin otuza erişmesi*"; yani, "*yirmibir*" sözkonusudur. Pra-Mısırdaki da, esöñük olarak, "2" sayısı 𐰇 [AS AR] (yani, *üç namzedi*) şeklinde ifade edilmektedir ki, bu sayıya 𐰇 [ER] (yani, *erişilen hal*) de denmektedir. Aynı kaidenin Tenoxa dili için de geçerli olduğunu görmekteyiz 𐰇 | 𐰇 [sağda 1, solda 2] (Mirşan 1978, s.119). Pra-Mısır yazıtlarında ise bu kavramı 𐰇 [EB = 1] şeklinde görmekteyiz. Burda üstteki daire ("*tertip*" aşılamında olmak üzere) "*askeri karargâh*" (yani, hakanı) ve, oradan çıkan iki kol, "*bir ordunun sağ- ve sol cenahları*"nı ifade eder.. Bu daireyi biz 𐰇 [ANT] damgasında da görmekteyiz. Bu dairenin ortasındaki **3 nokta** UÇ'u [ölen lideri] ve onun etrafına çizilen daire, **ant** içmek üzere, onun mezarı etrafında toplanan halkı ifade ediyor (Mirşan 1970, s.74, Tör-Apa yazıtı).

Pra-Mısırcada biz "1" rakkamını 𐰇 ve 𐰇 [OÑ] şekillerinde de görmekteyiz ve bütün bunlara göre Türkçedeki 𐰇 [bir] sözünün erken halini "EB-ER" şeklinde yorumlayabiliriz. Nitekim Çince "yi (yani, EB) er" "bir, iki" demektir.

Aq Sİpil kİseklerindeki (duvar taşlarındaki) damğalarda, maalesef, ancak şu rakamları tefrik edebilmekteyiz:

• – [bir] = 𐰃𐰄𐰅. Eğer Pra-Mısırcadaki 𐰃 damgasını ve Tenoxadaki 𐰃 damgasını = 𐰃 [İKİ ĒS] şeklinde değerlendirir isek, 1 rakkamının “*ikiden SİNAR*” [iki olan şeyin teki] manasında olması gerekir, çünki mutlak olarak tek olan şey tabiatta mevcut değildir. Sanskritçedeki *ekas* [1] sözü de *İK İS*’den türemiş olabilir.

• = [iki, 𐰃]. ALTI YARIQ TİĞİN “*ÜÇ-ON*”ları (yani, uzaydan gelmiş olan 3 OT-OZ’u) “*iki ağaç*” ile temsil ettiriyor (Mirşan 1978; s.2,42, 58,112,115); yani, burada da “*erişme kaidesi*” sözkonusudur (yukarıya bkz.). İnsanın 2 gözünün 3 göz olarak resmediliş de böyle bir felsefeye dayansa gerek (Mirşan 1968; s.2,9,13). Pra-Mısırcada da bu hali görmekteyiz, 𐰃𐰄 = 2 (yukarıya bkz.).

• 𐰃 [yani, 𐰃 = üç] ki, “*ÜÇ*” damgasının bir tek TAMĞA haline getirilerek kısaltılmış şeklinde ibaret olduğu görülmüyor.

Erken Türkçede *üç* sayısı *UÇ* [öbür dünyaya uçma ve lider] ağıllarında kullanılmış bulunuyor (Mirşan 1970; *etr* 1,2,3,43,87; 1973,pg 14,45,46,47,58,60,61,67,69,70). “*Uçmaq*” sözünün diğer bir ağılları da *ARMAQ*’dır. Buna göre, Pra-Mısırlılar “*üç çizgi*” veya “*üç nokta*” ile gösterdikleri damgaya “*AR*” demiş bulunuyorlar (Mirşan 1978; s.119,121,131). “*Öbür dünyada yer alma*” ağıllarında olan *OZ* sözünü ise, Pra-Mısırlıların “*bir masa etrafında* (yani, OS’da) *yer alan 3 sandalye*” ile gösterdiklerini görmekteyiz (Mirşan 1978, s.132)..

• x [𐰃𐰄𐰅, dört]. Bu rakam “*doğum*” (Mirşan 1978; s.11,17) ve *TÖRT BULUŃ* [madde dünyasının teşekkülünü mümkün kılan *dört KİRTGÜNÇ*; yani, H,He,Ne,Ar asil gazları] ağıllarında kullanılmış bulunuyor.

BULUŃ “*element*” ağıllarındadır ve, *TÖRT BULUŃ*, halk ağıllarında, “*dört bucağ*” demektir. Bu arada, *TÖRT TOĞMAQ*, *TÖRT İÇERMEK*, *TÖRT İLİK TEŃRİLER*, *TÖRT ULUĞ TUŞ*, *TÖRT QORQINÇSIZ EŃREYÜK* gibi, terminuslar da kullanılmakta ve bunlardan ağıllarılması gereken ağıllar, tabiatın “*dört esas şey*” üzerine kurulmuş olduğudur. Ēsöñük olarak, canlılık dünyasının esasını teşkil eden DNA’da řu

dört baz bulunur: G,C,A,T ve U. Bundan dolayı, Türkler *TÖRT TOĞMAQ*, *BİŞ YOL* [yaradılışın beş safhası] deyimini kullanıyorlar.

• *BİŞ*. Bu sayı karşılığındaki rakkam Aq Sİpil harabelerinde henüz bulunamamış bulunuyor. Belki daha sonraki araştırmalarda medyana çıkar.

Bu sayı 𐰃𐰄𐰅 [BĒS] şeklinde yazılmaktadır (Mirşan 1970, s. 69) ve, buna göre, sözün *ĒB-ĒS*’den [tabiiyet] türemiş olması olasıdır. Nitekim, Toxarcada da bu sayı *pİs* (yani, İP-İS) şeklinde ve bu sözü Sanskritçede *pañca*, Farsçada *penç*, Yunancada *pente* şeklinde görmekteyiz.

ĒB-ĒS sözünün pratikte kullanılan ağılları, “*daha yüksek bir otoriteye* (Qağana) *tabi*” şeklinde olmalı. Diğer yandan, Türkler *5 ACUN* [hilkat, malzeme ailesi] bulunduğunu söylemekte ve bu hilkatlar *5 adet kafatası* ile gösterilmektedir (Mirşan 1978, s.2). Türklerin *MAXA çAR-WAQLAR*’ına göre, hakikaten, 5 çeşit *ACUN* tefrik etmemiz mümkün olabilmektedir (Mirşan 1990, s.8). *ACUN* sözünün ağılları “*tabiat modası*” şeklinde olduğundan; yani, bir moda günün birinde diğer bir modaya “*tabi*” olacağından, *ĒB-ĒS* sözü *ACUN* sözü ile bir analogi teşkil edecektir.

Şek.44. Çin mekteplerinde öğretilen Türkçe

ÜÇ ON ÖCÜP İKİTİ, *ON Milletinin Üç (yani, lider) ’liğine sahip,*
TÖRTİŃ İNİZ ALT ĒR, *dört krallığın temsilcisi*
BİŞ IQ OY. *Beş halk.* (Mirşan 1993, s.39)

Mirşan,K. 1999; *Erken-Türk Devletler ve Türük Bili*; s.32-42.

● biraq, Türüktür Eüraziyanıñ (Qıtaynıñ Okëan jağalawrı mën Anadolu aymağın qosa alğanda; biraq, Qıtaydıñ ofütüstigi mën Ündıstandı qospağanda) barlıq jërinë jayılgandıqın; jenë, *jërlës xalıqqa qızmet körsëtü tilëgi* tasıgandıqtarından, tildërin assimiliyatsiyadan joğaltqanın;

● munı, Eüraziya xalqınıñ tildë-rindë Türükşë sözdërdiñ köp bolğandıqınıñ körsëtkëndigin, jenë Mirşan,K. *Die Spuren des Prototürkischen in verschiedenen Sprachen*;MMB Yayını.

● Proto-Türüktür Eüraziyanıñ barlıq cërinde ömir sürgen bolğandıqından, bütin alfavıttıq jazbalardıñ Türükşë tamırlı bolğanın körsëttim.

Mirşan,K.1993; *Alfabetik Yazı Başlangıcı ve Glozel Yazıtları*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 2004; *Erken Türklerin Ana-dolu Yazıtları*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 1970; *Proto-Türkçe Yazıtlar*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 1996; *Pre-Portekiz Bitiktaşları*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 2003; *Erken Türklerin Skandinavıya Yazıtları*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 1998; *Etrüskler, Tarihleri, Yazıları ve Dilleri*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 2000; *Hieroglifler*; Bodrum.

4. Türk medeniyeti 35.000 jil burın Aşısız Özeni boyında, Tañbalı Sayında bastalğan. Munda biz sörët, piktogramm jenë pëtroglyf-tür körip turmız.

Mirşan,K. 1999; *Erken-Türk Devletler ve Türük Bili*; s.32-42.

● fakat, Türkler Avrasyanın (Çinin B.Okyanus kıyısı ve Anadolu dahil, ancak güneyi ve Hindistan hariç) tümüne yayılmış halde yaşadıklarından, ve *yerli halklara hizmet verme* amacı taşıdıklarından, assimile olarak dillerini kaybet-tiklerini;

● bu halin Avrasya halkları-nın dillerinde bulunan çok sayıda Türkçe sözler ile orta-ya çıktığını ve, Mirşan,K. *Die Spuren des Prototürkischen in verschiedenen Sprachen*;MMB Yay.

● Erken Türkler Avrasyaya yayılmış halde yaşamış olduk-larından, bütin alfabetik yazıtların Türkçe kökenli oldu-ğünü gösterdim.

Mirşan,K.1993; *Alfabetik Yazı Başlangıcı ve Glozel Yazıtları*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 2004; *Erken Türklerin Ana-dolu Yazıtları*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 1970; *Proto-Türkçe Yazıtlar*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 1996; *Pre-Portekiz Bitiktaşları*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 2003; *Erken Türklerin Skandinavıya Yazıtları*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 1998; *Etrüskler, Tarihleri, Yazıları ve Dilleri*; MMB Yayını.

Mirşan,K. 2000; *Hieroglifler*; Bodrum.

4. Türk Medeniyeti, 35.000 yıl önce, Acısız Özeni, Tamğalı Sayında başlamış bulunuyor. Burda biz resim, piktogramm ve petroglyphler görmekteyiz.

Mirşan,K.2000; *Pra-Mısır Hieroglifleri*; 9; Mirşan,K. 1970; *Prototürkçe Yazıtlar*; s.14,18,21.

5. Türükşeniñ YAWALDIRĞU tilini, Ulı Këm, Sülyek awılı aymağındağı jazbalı tasta körip turamız (ÜE jazbası, jobalap aytqanda 9.000 jil burın jazılğan).

Mirşan,K. 1970; *Prototürkçe Yazıtlar*;s.66. Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.35,36,37,38.

Mirşan,K. 2003; *Erken Türk Qalaları, Qurğanları ve Bohqları*; *Makaleler*, s.91 Mirşan,K. 2002; *Erken Türk Tarihi*; *Makaleler*, s.64.

6. Türüktürdiñ BODIN tilini Talas Özeni boyında, Qırğız Tiz-mesindëgi Aşıqtas jaqındaında bastalğanın körip turamız.

Mirşan,K. 2002; *Erken Türk Tarihi*; *Makaleler*, s.64,65.

7.000 jil burınğı Aşıqtas jazbasında bılay jazılğan:

Mirşan,K.2003; *Erken Türklerin Skandinavıya Yazıtları*; s.22,18-21.

Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*;s s.115 s.115.

ÖC UÇU ÖGÜZ AŞU İL,
BU ALTIÑ ON-UYUL UÇ BU,
İL BU, ÈS BU, ÈSİD !
ÖGÜ AP-AQIN UÇ ISIP BUY,
İP-İNİNÇİP,
İNİNÇİN AP-ATI BU ÖGÜÇ.
BU ÖP-ÖSÜ AQIN ALT AW ÈS,
ÖG(ÜÇ BU ÈSİD) ÈKİ
ÖDÜS UÇU.

Basşılığı Tëngiz aryağındağı

ël,

mundağı xuquqlıñ ON-Fëdëratsi-

yası başsısı,

xalqınıñ tilëginë qurmët körsët!

Mirşan,K.2000; *Pra-Mısır Hieroglifleri*; 9; Mirşan,K. 1970; *Prototürkçe Yazıtlar*; s.14,18,21.

5. Türükçenin YAWALDIRĞU dil safhasını ise, Ulukem, Sülyek Köyü yakınındaki *Yazılı Kaya* yazıtında görmekteyiz (ÜE Yazıtı; yakl. olarak 9.000 yıl önce). Mirşan,K. 1970; *Prototürkçe Yazıtlar*;s.66. Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.35,36,37,38.

Mirşan,K. 2003; *Erken Türk Qalaları, Qurğanları ve Bohqları*; *Makaleler*, s.91 Mirşan,K. 2002; *Erken Türk Tarihi*; *Makaleler*, s.64.

6. Türklerin BODIN dil safhasına Talas Özeni, Qırğız Silsilesi, Aşıqtas mevkiinde başladıkları anlaşılıyor.

Mirşan,K. 2002; *Erken Türk Tarihi*; *Makaleler*, s.64,65.

7.000 yıl öncesine ait olduğu kesinlik kazanmış olan Aşıqtas yazıtında şöyle deniliyor:

Mirşan,K.2003; *Erken Türklerin Skandinavıya Yazıtları*; s.22,18-21.

Mirşan,K.1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*;s s.115 s.115.

ÖC UÇU ÖGÜZ AŞU İL,
BU ALTIÑ ON-UYUL UÇ BU,
İL BU, ÈS BU, ÈSİD !
ÖGÜ AP-AQIN UÇ ISIP BUY,
İP-İNİNÇİP,
İNİNÇİN AP-ATI BU ÖGÜÇ.
BU ÖP-ÖSÜ AQIN ALT AW ÈS,
ÖG(ÜÇ BU ÈSİD) ÈKİ
ÖDÜS UÇU.

Liderlik sahipliği deniz aşu

halk,

işbu yetkilin ON-Federasionu

lideridir,

halkımın isteklerine itaat et!

Ataqlılığın aqındardan al-
ğan jolbaşsı jazdı, bul ja-
zuwnı, barışsıl bolıp,
bul barıs şartları üşin
joğarı antım isanaştır !

Bul (jazuwdı jazğan) armıya
aqını xuquqlısnıñ
maqtaw bilën işitilgën ataqlı-
lığı, "Dewlēt Jolbaşsısı" dır.

7. Mundan këyin bir qarañ-
ğılıq şağı bastağan ("SOBIQ
ÖD", suwıq ėra). Bıraq, jo-
balap aytqanda, ĖSIS UQUS'-
dan burın 3.500 jıldarında
Türük medēniyēti jañadan janıq
ētip şığa kēldi: Issıq Qurğanı me-
dēniyēti.

Kāzım Mirşan, 1993: *Prototürkçe Yazıtlar
Hakkında Konferans*; s.9,10.

Mirşan, K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*;
s.115.

ÖGÜN AN,
ONUY A, ÖCÜ OQ.
UB-OZ UÇ ĖSİTİS OZ ÖTÜ,
ONUY OY ĖKİÇ ĖKİL,
ALIZ AT.

Mirşan, K. 1999; *Erken Türk Devletleri ve
Türük BİL*; s.27,28.

Körkēmdigin ėskē alğanıñ
kisi

kozmoslaşıp, OQ [kuantum]
xalinē kēlgēn.

Ol, UB-OZ [Teñri] bassılığına
ozıp ötip,
kozmoslaştıw üşin,
alınğan AT'dır [tēnindēn atılğan
jan]

Namı akınlarda şöhet bu-
lan lider yazdı, bu yazıyı,
barışsever olarak,
bu barıs şartları için yüce
andım teminattır !

Bu (yazıyı yazan) ordu akını
yetkilisinin

öğüç ile duyulan namı
"Devlet Lideri" dir.

7. Bundan sonra ise, bir ka-
ranlık çağ geliyor (SOBIQ
ÖD, "soğuk era"). Ancak,
tahminen ISIS UQUS'dan ön-
ce (İÖ) 3.500 yıllarında,
Türk medeyeti yeniden
Parlıyor: "Issıq Qurğanı"
medeniyeti.

Kāzım Mirşan, 1993: *Prototürkçe Yazıtlar
Hakkında Konferans*; s.9-10.

Mirşan, K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangı-
cı*; s.115.

ÖGÜN AN,
ONUY A, ÖCÜ OQ.
UB-OZ UÇ ĖSİTİS OZ ÖTÜ,
ONUY OY ĖKİÇ ĖKİL,
ALIZ AT

Mirşan, K. 1999; *Erken Türk Devletleri ve
Türük BİL*; s.27,28.

Haşmetmeaplığını anmakta
olduğun kişi

kozmoslaşarak, OQ [kuantum]
haline gelmiş bulunuyor.

O, UB-OZ [Tanrı] liderliğine oza-
rak geçmek sureti ile,
kozmoslaşmak üzere,
alınmış olan AT'dır [vucundan
atılmış olan candır].

Bul ėndi, Türük tiliniñ TÜÜ-EVİ-
Nİ [holomorphic] tiline ėşik aşıł-
ğan kēzi.

Mirşan, K. 2002; *Erken Türk Tarihi*; *Maka-
aleler*, s.65,66.

Ulı Türük tarixşısı ÖÑRE BI-
ÑA BAŞI'dıñ aytuwına qarağanda,
ĖSİS UQUS'dan alda 1517jılın-
da Ėdil-Oral Aymağında AT-
İL [AT OY BİL, AT UQUŞ BİL, AT
OY ÖGE, AT OY İL] attı bir Tü-
rik dewlētı qurılğan. Ėndi,
osı alañdağı bēlgilērgē qaralıq.

8. Orta Anadoludağı 6x5 mētrliq
UCUZ (Kişi Jazultas) ėskērtiwi
jazbası:

İL ĖP-ĖSİÇ Xalqımız
ÖC AT-İL öz AT-İL'ine
ÖT ĖMİNÜ ÖÑ. ötti.

(Yağñı, biz özibizdiñ toprağı-
mızğa ornalastıq).

9. Rumunyadağı (Buzeu, Walla-
chia) altın şēñbēr jazbası:

ĖDİKİP ĖSİK AN
İyēlēnip bul sıylıqtı an,
ĖSİR BU ĖS-ĖSİK
ēsir qılıp bul sıylıq
AT İL ĖD.
AT-İL'diñ barlığın.

10. Angliyaadağı Thames bronz
talismanı (AT-İL sēmvollü jılan)
jazbası:

OÑ AN Rabbanı aqın
ÖKİK AQIN ėskērtmēsi bolğan,
ĖKİL ARILT "adamğa bexut bēre"
OÑ dēnilē turğan

Burda artık, Türük dilinin
TÜÜ-EVINİ [holomorphic] dil
Safhasına adım atmasının
kapıları açılmış durumdadır.
Mirşan, K. 2002; *Erken Türk Tarihi*; *Maka-
aleler*, s.65,66.

Büyük Türk tarihçisi ÖÑRE
BIÑA BAŞI'ya göre, İÖ 1517 yı-
lında İdil-Oralda AT-İL [AT OY
BİL, AT UQUŞ BİL, AT OY ÖGE,
AT OY İL] isimli bir Türk devle-
ti kurulmuş bulunuyor. Şim-
di, bu alandaki şu haberlere
bakalım:

8. Orta Anadoludaki 6x5 m
'lik UCUZ [Küçük Yazılıka-
ya] anıtı yazıtı :

İL ĖP-ĖSİÇ Halkımız
ÖC AT İL kendi AT-İL'ine
ÖT ĖMİNÜ ÖÑ geçmiş bulun-
yor (yani. "biz kendi AT-İL'i-
mize ait topraklara yerleştik).

9. Romanyada (Buzeu, Wal-
lachia) altın halka yazıtı

ĖDİKİP ĖSİK AN,
Sahiplenerek bu hediye an :
ĖSİR BU ĖS-ĖSİK
esine getirerek bu hediye
AT İL ĖD.
AT İL varlığını

10. İngilteredeki Thames
bronz muskası (AT-İL sem-
bolü olan "yılan") yazıtı :

OÑ AN Rabbanı akın
ÖKİK AQIN anıtı olan ve
ĖKİL ARILT "talih getirici"
OÑ denen,

OÑ ĖSİK ÖK AT-İL (alttağı jol!)
A AT-İL tılsımı
AQIN İK aqındarğa
ARILT ÖKİN. jol aşıq ərər

Bulardıñ barlığı bizgə Türktər-
diñ adamdıq işində qurmətti jəri
bolğandığın körsəttedi. Olar, bütün
tarixteri boyınşa osınday bir mī-
rastıñ qorğawşıları bolğan. Mısal-
ğa, Kirostıñ Massagət [ÜÇ AT O-
ĞILIĞ TÜRÜK BUDUN, "üş atağ
descendant'tı Türük milleti"] jol
joni turalı ayıp, YOLUĞ TİĞİN
[vak'anüvis] bilay deydi:

QANIÑ SUBÇA YÜĞİRTİ,
SÖNİKİN TAĞÇA YATDI,
BƏGİLİK URI OĞLIÑ
QUL BOLTI,
ĖSİLİK QIZ OĞLIÑ
KÜN BOLTI,
BİLİM ĖDÜK ÜÇÜN,
UYUBLIQIÑ ÜÇÜN,
ĖÇİM QAĞAN BAŞLAYU,
QIRQIZ QAĞANIĞ
BOLBOL TIKDİM.

Qanıñ suşa jügirgəndə,
süyeğün tawşa yatqanda,
Spargpises'diñ
qul ətigəndiği üşin,
prinsəsiñ
qayğığa tuskəndə,
(Türük) Bıldı öz biliniz bilgəndi-
giñizdən,
bizgə baylanış körsətkən bolğan-
lığıñızdan

OÑ ĖSİKÖK AT-İL (alttaki satır!)
A AT İL muskası
AQIN İK akınlara
ARILT ÖKİN. talih getiren
muskadır.

Bütün bunlar bize Türüklerin
insanlık içinde saygın bir yeri
olduğunu gösteriyor. Onlar,
bütün tarihleri boyunca, böy-
le bir asaletin koruyucuları
olmuşlardır. Meselâ, Kyros'un
Massaget [ÜÇ AT OĞILIĞ TÜR-
RÜK BUDUN, "üç nam des-
cendantlı Türk Milleti] seferi-
rini kastederek, YOLUĞ TİĞİN
[Vak'anüvis] şöyle diyor :

QANIÑ SUBÇA YÜĞİRTİ
SÖNİKİN TAĞÇA YATDI,
BƏGİLİK URI OĞLIÑ
QUL BOLTI,
ĖSİLİK QIZ OĞLIÑ
KÜN BOLTI,
BİLİM ĖDÜK ÜÇÜN,
UYUBLIQIÑ ÜÇÜN,
ĖÇİM QAĞAN BAŞLAYU,
QIRQIZ QAĞANIĞ
BOLBOL TIKDİM.

Kanın suculayın boşanırken,
kemiğın dağcılayın yatarken,
prensini (yani, Spargepi-
ses'in)
esir edilmesi dolayısı ile,
prensini
kedere boğulur iken,
(Türük) Bili kendi biliniz ola-
rak kabul etmek sureti ile,
bize bağlılık göstermiş olma-
nız dolayısı ile,

ĖÇİM QAĞAN'dan bastap
QIRQIZ qağandarı üşin
BOLBOL tiktim.

Mirşan, K. 1991; Bolbollar; s.30.

Bul jərdə, ĖÇİM QAĞAN :

"Sizdiñ sağırıwıñız boyınşa,
mən siz üşin soğıstım, jenə
sizgə bos-tañdıq bərdim" deydi.
Şınımən ulı tarixşımız ÖNRE
BIÑA BAŞI osı soğısta OÑUR AT
OÑUM'dıñ [Kirostıñ] ölgənin
[UYUQ BOLTI] aytağı (ĖSİS
UQUS'dan alda 529).

Tarixdə, joğarıdağıday, başka bir
xalıqtıñ bostandığı üşin soğısqan
bir xalıqtı tabıw mümkün bə ?

11. Türiktərdiñ bulay itiwderi o-
lardıñ kontitusiyasınıñ kərəgi ėdi.

(1) ÖZE KÖK TEÑRİ
YARLIQADUQ ÜÇÜN, (2) AŞRA
YAĞIZ YİR İGTÜK ÜÇÜN, (3) İL-
MİZ-TÖRİMİZ TİZTİ.

(1) Qadir Kök Qudayınıñ bər-
gən qararı boyınşa, (2) xükmi
astındağı kinetik jərdi terbiye-
ləwimiz üşin, (3) konstitusiyamız
xajət qıldı.

Mirşan, K. 1985; Anadolu Prototürkleri; 52.

12. Muña qarşı, Türiktər Kiroş'-
qa TİĞİN QAN [agressiv Qan] da
dəgənder, we Qıtaylar turalı mı-
nanı aytağı: BƏGLERİ-BUDINI
TÜZSİZ ÜÇÜN, TABIĞAÇ BU-
DUN ...

Milletiniñ biydəri zatlı bol-
mağandığınnan, Qıtay ...

ĖÇİM QAĞAN'dan başlamak
üzere, QIRQIZ hakanları için
tarih taşı diktim.

Mirşan, K. 1991; Bolbollar; s.30.

Burda ĖÇİM QAĞAN : "Daveti-
niz üzerine, ben sizin için sa-
vaştım ve size özgürlüğünü-
zü iade ettim" demek istiyor
ki, hakikaten büyük tarihçi-
miz ÖNRE BIÑA BAŞI bu sa-
vaşta OÑUR AT OÑUM'un [Ky-
ros'un] "ölü düştüğünü" [U-
YUQ BOLTI] söylüyor (İÖ 529).
Tarihte, başka bir halkın öz-
gürlüğü için savaşmış olan,
diğer bir halk göstermemiz
mümkün mü?

11. Türüklerin bu davranışları
onların anayasaları gereği idi:

(1) ÖZE KÖK TEÑRİ YARLIQA-
DUQ ÜÇÜN, (2) AŞRA YAĞIZ YİR
İGTÜK ÜÇÜN, (3) İLİMİZ-TÖRİ-
MİZ TİZTİ.

(1) Kadir Gök Tanrısının verdi-
ği karar gereğince. (2) hükümü
altındaki kinetik yeri eğitme-
miz için, (3) anayasamız tez-
miş bulunuyor.

Mirşan, K. 1985; Anadolu Prototürkleri;
s.52.

12. Bunlara karşılık, Türükler
Kyrosa TİĞİN QAN [Mütecaviz
Han] da demekte ve Çinliler
hakkında şunları söylemek-
teler : BƏGLERİ-BUDINI TÜZSİZ
ÜÇÜN, TABIĞAÇ BUDUN ...

Milletinin beyleri asil olma-
dıkları için, Çin ...

xalqı ...

Mirşan,K. 1991; *Bolbollar*; s.21.

(1) ALTUN-KÜMİS İSIGTİ QUTUY, (2) BUŃISIZ, ANÇA BİRÜR TABIĞAÇ BUDUN (3) SABİ SÜÇİĞ, AĞISI YIMIŞAQ ĞERMİŞ. (4) SÜÇİĞ SABIN, YIMIŞAQ AĞIN ARIP, (5) İRAQ BUDUNIĞ ANÇA YAĞITUR ĞERMİŞ. (6) YAĞRU QONTUQDA KİSRE, (7) ANIĞ BİLİĞ, ANTA OYUR ĞERMİŞ: (8) ĞDGÜ BİLGE KİSİĞ, ĞDGÜ ALP KİSİĞ YORITMAZ ĞERMİŞ. (9) BİR KİSİ YAŃILSAR, OĞIŞI-BUDUNI, BİSÜKİNE TĒĞİ, QIDMAZ ĞERMİŞ.

(1) Altın-kümis üstelikti rütbelerni (2) qorqısızşa, şonşalıq bİrgen Qıtay milletiniñ (3) nesixattarı ağıwşan, bölekleri jumşaq [jipektĕn] Ğkĕn. (4) ağıwşı nesixat, jumşaq bölektĕr jİberip, (5) uzaqtağı millĕttĕrdi özinĕ yaqınlaştırırını bilĕ Ğkĕn. (6) Jaqınğa qonğandan kĕyin, (7) özdĕrinşĕ oylanadı Ğkĕn. (8) Oñışlı il kişisine, jaqşı kişidĕrgĕ xarĕkĕt mümkinşiligi qaldırmaz Ğkĕn. (9) Bir kisi yalğısşa, bĕşiktĕgi balağa dĕyin, aralarında jasatmaz Ğkĕn.

Mirşan,K. 1991; *Bolbollar*; s.64.

Jazbamız, Qıtaylardıñ bulay nasixattarına aldanıp, "ÜKÜŞ TÜRÜK BUDUN ÖLTİĞ" [Türük millĕti massĕdar xalindĕ

milleti ...

Mirşan,K. 1991; *Bolbollar*; s.21.

(1) ALTUN-KÜMİS İSIGTİ QUTUY, (2) BUŃISIZ, ANÇA BİRÜR TABIĞAÇ BUDUN (3) SABİ SÜÇİĞ, AĞISI YIMIŞAQ ĞERMİŞ. (4) SÜÇİĞ SABIN, YIMIŞAQ AĞIN ARIP, (5) İRAQ BUDUNIĞ ANÇA YAĞITUR ĞERMİŞ. (6) YAĞRU QONTUQDA KİSRE, (7) ANIĞ BİLİĞ, ANTA OYUR ĞERMİŞ: (8) ĞDGÜ BİLGE KİSİĞ, ĞDGÜ ALP KİSİĞ YORITMAZ ĞERMİŞ. (9) BİR KİSİ YAŃILSAR, OĞIŞI-BUDUNI, BİSÜKİNE TĒĞİ, QIDMAZ ĞERMİŞ.

(1) Altın-gümüş hatıralı rütbeleri, (2) pervasızca, onca veren Çin Milletinin (3) nasihatları akıcı, hediyeleri yumşak [ipekten] imiş. (4) Akıcı nasihat ve yumşak hediyeler göndererek, (5) uzak milletleri kendisine yakınlaştırmasını bilir imiş. (6) Yakına konduktan sonra ise, (7) kendi bildiklerince düşünürler imiş: (8) Başarılı belde kişisine, iyi vasıflara sahip kişilere, hareket imkânı bırakmaz imiş. (9) Bir kişi yanılır ise, onun mensup olduğı millet, beşiktekilere kadar, barındırmaz imiş.

Mirşan,K. 1991; *Bolbollar*; s.64.

Metnimiz, Çinlilerin böyle nasihatlarına kanarak, "ÜKÜŞ TÜRÜK BUDUN ÖLTİĞ" [Türük milleti kütleler halinde

öldi] dĕydi.

13. Türiktĕrdiñ osılay tañdawlı bir xalıq bolwınıñ sĕbĕbi osında jatrı: (1) (ĞÇİM QAĞAN), OYURIQLIĞ QANTAN KĒLİP, (2) OYIŃA İL ĞTDİ; (3) ĞS-ÖŃÜGLİĞ QANTAN KĒLİPİN, (4) ĞSÜ-ĒRE İL ĞTDİ.

(1) (ĞÇİM QAĞAN) ülgĕrgĕn bir qandan kĕlip, sıltw bir xalıq jarattı; (2) örnĕk bir qandan kĕlip idĕal bir xalıq jarattı.

Mirşan,K. 1991; *Bolbollar*, s.30..

14. Türiktĕr özdĕrinĕ, Türik atamastan burın, ON, OQ, TATAR, OĞIZ, İDİZ dĕpti. Bulardıñ ON sözindĕ toqtap kĕtĕyik: "ON" sözün Orta Aziya, İdil-Oral, Pressburg, Skanınaviya, Erzurum, Fransiya, Attika (Grĕtsiya) ve İstanbul jazbalarında körip turamız.

ON UYUL [ON Fĕdĕratsiyası] → A-şıqtas jazbası (Qırğızstan).

ON İL ĞT [ON xalıq xelindĕ] we ONUZ UYUN [ON Fĕdĕratsiyası] → Minusinsk Müzesi jazbası, ĕnvĕntar No.2164.

ON UYUĞUR [ON UYUL işindĕgi federatsiyalıq mĕmlĕkĕ] → AT-İL jazbası (ÖŃRE BİŃA BAŞI tarixi). ON ĒRİĞ AT OŃA [oñğan ON eskĕrlĕri] → AT İL turalı Yoluğ Tigin tarixi..

ON OQ [ON'lar içindĕgi OQ'tar] → Yoluğ Tigin tarixi.

ON BİLTİRİ [ON'lar mĕmlĕkĕti] → BİLGE ATUŃ UQUQ tarixi.

öldü] diyor.

13. Türklerin bu şekilde seçkin bir halk oluşlarının sebebi şurda yatıyor: (1) ĞÇİM QAĞAN, OYURIQLIĞ QANTAN KĒLİP, (2) OYIŃA İL ĞTDİ; (3) ĞS-ÖŃÜGLİĞ QANTAN KĒLİPİN, (4) ĞSÜ-ĒRE İL ĞTDİ.

/1) (ĞÇİM QAĞAN) kâmil bir kandan gelerek, (2) mükemmel bir halk yarattı; (3) örnĕk bir kandan gelerek, (4) ideal bir halk yarattı.

Mirşan,K. 1991; *Bolbollar*, s.90.

14. Türkler, TÜRÜK demeden önce, ON, OQ, TATAR, OĞUZ, İDİZ demiş bulunuyorlar. Bunlardan ON sözü üzerinde duralım: ON sözünü biz Orta Asya, İdil-Oral, Pressburg, Skanınaviya, Erzurum, Fransa, Attika (Yunanistan) ve İstanbul yazıtlarında görmekteyiz:

ON-UYUL [ON Federasionu] → Açıktas yazıtı (Qırğızstan).

ON İL ĞT [ON halkı halinde] ve ONUZ UYUN [ON Federasionu]

→ Minusinsk Müzesi yazıtı, ĕnvĕntar No.2164;

ON UYUĞUR [ON-UYUL'a dahil federe devlet] → AT-İL yazıtı (ÖŃRE BİŃA BAŞI tarixi);

ON-ĒRİĞ AT-OŃA [başarılı ON askerleri] → AT İL hakkında Yoluğ Tigin tarixi;

ON-OQ [ON'lara mensup OQ'lar] → Yoluğ Tigin tarixi.

ON BİLTİRİ [ON'lar beldesi] → BİLGE ATUŃ UQUQ tarixi.

OO ONIS ĒD [OQ'lardıñ "ON" (dewlėti) xalindė birlėskėn kėzi] → Bratislava jazbası (Slovakiya).
AP-AO ON-İS ALT AW [ON-canı xelindė Qudayğa qaray aqqan] → Kylvėr jazbası (Skandınavya).
ON İSİLİS [ON atdılar] → Cunnı ũngiri jazbası (Türkiye).
ON İL [ON xalqı] → Glozėl jazbası (Fransiya).

ON OY [mıllı] → Attika (Grėtsiya)

UW-ON [izgi ON] → Erenköy Sözdėrimdi ayaqtamastan burın, sizgė—bulkũnki Türki tildės xalıqtarınıñ tilinė uqsağan wė satqan aşqışınıñ propagandasın qılğan—Etruskşė bir ölen oqıp bėrėsim kėlėdı:

(1) ĒLİTİP ĒSÜZİÇ ALTUÇ ĒLİG, (2) ULQP AÇILUÇ ĒTÜY (3) UYUP-PI-ÜYÜPPI ĒDİSİTİP, (4) UB-UQ APPARUYA ALTITIL, (5) ALİRİTİP APPARUY ĒDİTİLSİT (6) UQ ĒSİKİÇÜY YATASIZ. (7) ÖZÜK ÜY ĒSİTİD (8) APPARTUCUÇ, (9) ULUDUTUB YATAALIZ ÜY.

(1) Jėbėrip ėskė tũsirgėn Patşa xalqı, (2)—kėnėttėn aşılw ėtın:

(3) "Üyimė tura kėlė mė ėkėn?" dėp

(4) ratsional oylap alıp kėtkėn bolganıñızda, (5) alıp kėtkėn bolganıñızda,

(6) mağinėsin añlayaşaqsıñız: (7) bir eviñizgė üygė ėgė bolıw ũşin (8) kőtiriwiñizgė sėbėb bolğan, (9) ulu bir xıs bilėñ jatabilėşėginiñ bir üyigiz bolaşaq.

Mirşan, K. 1998; Etruskler, Tarihleri, Yazıları ve Dilleri, s.44.

Mėñi sabır minėn tıñdağanıñız ũşin rexmėt.

OO ONIS ĒD [OQ'ların "ON" (devleti) halinde birleşmeleri] → Bratislava yazıtı (Slovakya).
AP-AO ON-İS ALT AW [ON-canı halinde Allaha doğru akmış bulunuyor] → Kylvėr yazıtı (Skandinavya);

ON İSİLİS ["ON" isimliler] → Cunnı Mağarası yazıtı (Doğu Anadolu);
ON İL [ON halkı] → Glozel yazıtı (Fransa);

ON OY [milli] → Attika (Yunanistan) yazıtı.

UW ON [Mukaddes ON] → Erenköy (Istanbul) yazıtı.

Sözlerime son verir iken, size—bugũnkũ Türk lehçelerinden biri imiş gibi algılanabilen ve sattığı anahtarların propagandasını yapan—bir Etruskçė siir okumak istiyorum (ana metin için sağ sũtuna bakınız !):

(1). Gũndererek hatırlatan Krallık halkı, (2). ki o (yani, anahtar) birdenbire açılmayı mũmkũn kıla:

(3). "Uyacakmı evime?", diyerek:

(4) ratsional bir dũřũnce ile gũtũrmũř olmanıza rağmen, (5) alıp gũtũrmũř olmanın (6) manasını kavrayacaksınız: (7). Bir eve sahip olmak ũzere, (8) gũtũrmenize sebep olan, (9) ulu bir his ile yatabileceğiniz bir eviniz olacak.

Mirşan, K. 1998; Etruskler, s.44.

Beni sabır ile dinlemiş olmanızdan dolayı teřekkũrler

XXVII. Erken Tũrkler ve Yazı

Yakın ũdlere (zamanlara) kadar en eski yazının d.ö. 3.200 yıllarından beri yazılmaya başlanan Sũmer yazısı olduğu ũyũliuyordu [zan-nolunuyordu]. Bugũn İse, yep-yeni keşifler ortaya çıkmış ve yazının—gũndođsukta Ulu-Kem ve Lena ũzenlerinden başlıyarak, gũn-ortasında İssıq Kŕl, Anadolu ve Mısıra, gũnbatsıkta gũnortası Fransa ve Portekize kadar dayanan geniş alanlarda—son buzul çağının sonundan başlıyarak kullanılmaya başlandığı añlařılmıř bulunuyor. Esŕnũk olarak, :

1. Fransadaki Lascaux (Dordogne) Mağarası yazıtı, 17.070 y.ö.
2. Başkurtstandaki řŕlgentař Mağarası yazıtı, 16.000 y.ö.
3. Tũnortası İspanyadaki Altamira Mağarası yazıtı, 14.330 y.ö.
4. İgnatėvka Mağarası (Oral Dağı) yazıtı, 14.000 y.ö.
5. Gũnortası Fransadaki Marsoulas Mağarası yazıtı, 14.000 y.ö.
6. Fransadaki Trois Freres Mağarası yazıtı, 14.000 y.ö.
7. Tũnortası İspanyadaki La Pasėga Mağarası yazıtı, 14.000 y.ö.
8. Fransadaki Rochebertier ve Gourdan Mağaraları y., 14.000 y.ö.
9. Fransadaki Nėaux Mağarası yazıtı, 13.850 y.ö.
10. Gũnortası Fransadaki Mas d'Azil'deki boyanmış çakıl yazıtları, 12.000-7.000 y.ö.
11. Gũndođsuk-Gũnortası Anadoludaki Kahn-ı Melikan ve Taht-ı Melikdeki kayaũstũ petroglifleri- 17.000-9.000 y.ö.
12. Sırbıstandaki Vinça-Tartaria yazıtları, 7.300-5.500 y.ö.
13. Reinach'a gŕre Glozel (Orta Fransa) yazıtları, 6.000-5.000 y.ö.

Kâzım Mirşan bize bu alanda şu añtuyusları veriyor :

I. Resim yapılmaya 35.000 yıl ŕnce başlanmıştır (s.15),

II. piktogramlara 20 .000 yıl ŕnce başlanmıştır (s.15),

III. petrogliflere 18.000 yıl ŕnce başlanmıştır (s.16),

IV. çm (gerçek) añlamda yazı-yazılmaya 14.000 yıl ŕnce başlanmıştır (s.17).

Bu añtuyusları verir iken Mirşan Erken-Tũrkleri řŕyle sınıflandırıyor:

A. ON'ların, OQ'ların, Erken-Etrusklerin, OT -OĞ'ların [Pra-

Mısırlıların] dili olan eski anadil.

B. TÜRÜK'lerin (yani,Eski Türklerin), Erken-Greklerin [bunlar bugünkü Hellenler değiller!], Erken Bulgarların dili olan Orta Türkçe;

C. TÜÜ-EVİNİ [holomorphic] dil üyüründen (ailesinden] olan Gec-Türkçe.

Mirşan,K. 2000; *Avrupa, Sibir ve Orta Asyadaki En Eski Yazıtlara Dayanılarak Deşifre Edilen PRAMISIR HİEROGLİFLERİ*, s.9.

MİRŞAN,K.2001; *Türkoloji Alanında Bazı Sorular ve Cevaplar*, s.1,3.

Şimdi de yazı-yazmanın uzun *bolbollarının* belgelerini resimler ile gözden geçirelim.

1. Avrasyanın OY-TOĞSIQ (homo sapiens] haritası.

2. Anadoludaki Erken Türk yazıtlarının bulunduğu yerler.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.8-9 ve 12-13.

3. Güney Fransadaki Lascaux [Lasko] Mağarasının “avcı trajedisi” isimli çokrenkli olarak yapılmış kaya resmi (s.19-20).

4. Lascaux Mağarasındaki yazı: UÇ ĖSİ EL [kişi canının uçması] ve

5. Mas d'Azil [Mas Dazil] Mağarasında bulunmuş olan çakıl taşları yazıtı (s.21):

Soldaki: UÇ / ÜÇ [Lider / üç].

Ortadaki : BU UÇ-UÇUS [beyin lider olması].

Sağdaki : UÇ ALTI [liderlik yetkisi].

6. Almatının 160 km kuzey-batı doğrultusundaki Acısu Özeninin Tamğah Sayı galerisindeki bine yakın resim, piktogram ve petrogliflerden biri. Bu resim bize *tamğaların* gelişimi hakkında oldukça açık bir fikir veriyor (s.19).

7. Tamğaları doğuran davranış şekilleri:

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.20.

8. Hora tepen insanlar ile (s.19) ifade olunan *tamğa* şekilleri.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.20.

9. Tamğalı Sayı galerisinde (Qazaqstan) Ñ *tamğasının*—AÑ ve OÑ şekillerinde olmak üzere—nasıl yazılacağını öğreten bir resim:

Mirşan,K. 1970; *Proto-Türkçe Yazıtlar*, s.21.

10. Tamğalı Sayında felsefi bir eser (s.20, şek.6).

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.21.

11. Qazaqstanda, Tamğalı Taşda felsefi bir kompozisyon (şek.3).

12. Tamğalı Sayı galerisinde bir UB-AÑ [pra-intelligens] tasfiri (s.20, şek.7).

13. No.11 ve 12'de gösterilen UB-AÑ'ımızın Tamğalı Sayındaki diğer bir tasfiri (şek.2).Bu tasfirdeki diğer mahlûk, 7 (yani, 7 *kat gök*) ve 9 (yani, *güneşin 9 planeti*) sayılarını taşıdığına .ve spiral kolları bulunduğuna göre, "*galaksi*" manasında çizilmiş olmalı. Yani, "*galaksimizdeki preintelligens*".

14 .Qazaqstanda bulunmuş olan bir yartaş resmi. Bu tasfir ED [eylem] durumunda olan, yani, "*ehlileştirme*" işlemi yapan; bir kişiyi ve onun yularından çektiği bir atı .gösteriyor .

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.22.

Bu resim köpeğin, devenin (Sülyek yazıtı!) ehilileştirildiği ve ÜY [ev, külube] inşaatının yapıldığı (Sülyek yazıtı!) *mezolithikum* çağına ait olacaktır (herhalde devenin ehilileştirilmesinden sonra, d.ö.7.000'lerde).

15. Qazaqstanda Acı-Su'da bir tamğalıtaş.No.14'deki ED'imizi [eylemimizi] burda artık atın üstünde görmekteyiz.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.23.

16. Tamğalı Sayıdan bir kompozisyon. Bu resimde biz Tamğalı Sayı insanının ruhlar dünyası hakkında da geniş tasavvurları bulunduğunu görüyoruz.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.24 (soldaki resim).

17. Ulu-Kem alanında, Aq-Yüs Irmağında, beyaz granitten imal olunan bir SIN-TAŞ [şekil venne, yazı yazma ve resim yapma , heykel yapma yolları ile, bir anlam ifade edecek hale getirilmiş olan taş].

Yunancası "*plastik*". SIN = *mana ifade eden görünüş, şekil; heykelcilik san'atı*.

Burda verilen TAMGALAR listesinde OT-OZLAR çağında TAMĞA sayısının çok az olduğu anlaşılacaktır.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.24 (sağdaki resim).

18.Biri Nehri stelesi.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*, s.25.

19.Bica Irmağından bir SINTAŞ (Xaqasstan), üstte koyun başı, altta kişi başı..

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.26 (üstteki resim).

20. Bir Ulu-Kem SINTAS'ı.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.26 (alttaki resim).

Üç gözlü kişi tasfiri. Bunlardan KÖGÜZ-ĖĞİN denen ikisi hakiki gözlerimizin bulunduğu yerde gösterilmekte ve proton ile neu-

tronu temsil etmektedir .AÑ ĖSİLİS [akıl duygusu] denen 3. göz ise, elektronu temsil ediyor, çünkü elektron serbest bir parçacıktır; protonun tesir alanında kalabildiği gibi (yani, atom içinde bulunabildiği gibi). ondan ayrılarak atomundan uzaklaşabilmektedir
Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.26 (alttaki resim).

Bu resimde biz, ayrıca, kulak yanında çizilmiş olan

[UQ; kavrama, kulak] TAMGA'sını da görüyoruz. Ü TAMAGA' sı ise, ASA AS: "asan kuvvet", yani, "gravitation" şeklinde okunabiliyor.

21. Uybatta bulunmuş olan TÜRÜK QAN BOL-BOLI yazıtı.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.27.

No.17'deki Aq-Yüs stelesinde verilen *tamğalar* listesinden, OT-OZ sintaşları çağında TAMGA sayısının çok az olduğu anlaşılmalıdır. Buna göre ,TÜRÜK QAN BOL-BOLI yazısının, "yazılmıya hazır" durumdaki OT-OZ sintaşı üzerine daha sonraki çağda yazılmış olması gerekir .

22. Uybatta bulunmuş olan YALBAÇ yazıtı.

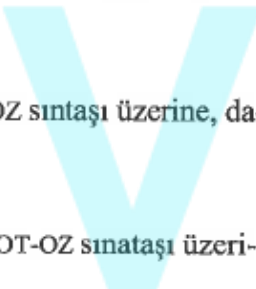
Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.27.

Tipki No.21 gibi, bu yazıtın da bir OT-OZ sintaşı üzerine, daha sonraki çağlarda yazıldığı anlaşılıyor.

23. Uyuq-Arxanda bulunmuş olan AQIN yazıtı.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.27.

Tipki No.21 ve 22 gibi, bu yazıt da bir OT-OZ sintaşı üzerine daha sonraki çağlarda yazılmış olmalı.

24. Biri / Tasmin sintaşı ve yazıtı. Yazıtın altındaki saçayak üstünde şu yazı var: [ESİÑ ÖD ĖSİÑ] [onun (ölenin) ruh erası].

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.30.

25. Güneydoğu Anadoludaki Kahn-ı Melikân ve Taht-ı Melikdeki kayaüstü resimleri. Ortadaki AT UÇ OÑ [Muvaffak Hükümdar Lider] deyimini, Istanbul-Erenköy yazısındaki AT-ATA UÇ'u [Lider At-Ata] 'yı çağrıştırıyor.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.32 (Taht-ı Melik)..

26. Kahn-ı Melikândan ve Taht-ı Melikden yazı şekilleri. .

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.33..

27. Ulu-Kem, Sülyek Köyünde bulunan bir yazılı kayadaki yazıtlardan biri, ÜE yazıtı. Bu yazıt çağında ÜY'lerde [klübelerde] yaşanılmakta ve deve ehlileştirilmiş bulunmaktadır (10.000 yıl önce) (s.21, şek.11).

28. Sülyek Köyündeki yazılı kaya ve Sülyek yazılı kayasındaki yazı örnekleri.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.36,37..

29. Antalya yakınındaki Beldibi Mağarasındaki TAMGALAR ve cümle şekilleri..

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.38, 39. .

30. Güneydoğu Anadoluda Put Köyü yakınındaki Kızların Mağarasında petroglifler (s.20, şek.8).

31. Orta Anadoludaki Çatalhöyük yazıtı: OĞ ON AT UW İT ĖD-ĖD [insan kozmostaki kutsal impulsudur kreasionun] (s.23, şek.11)

32. Doğu Anadoludaki Başet Dağı (3.720 m) yazıtları.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.40..

33. Erzurumun Karayazı İlçesinin Salyamaç Köyü yakınlarındaki Cunnî Mağarası petroglifleri.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.41..

34. Vinça-Tartaria yazıtları (Sırbistan).

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.42, 43..

35. Val-Camonica yazıtları (İtalya Alpleri).

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.44-47. .

36. Açıktaş Alfabeti (s.35, cet.6).

37. Doğu Anadoluda, Vanın güneyindeki Tirşin alanındaki Çilgiri Köyü yazıtı.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.54.

38. Etrüsk alfabeti (s.38, cet.12)..

39. Marsiliana yazı tahtası (Etrüsk alfabeti) (s.28, şek.22).

40. İlk Sümer yazıtı.

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.59.

41. ODUQ ĖL [muzaffer halk] yazıtı (Glozel, Fransa).

Mirşan,K. 1994; *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; s.61

42. Phryg yazıtları.

Mirşan,K.2005; *Erken Türklerin Anadolu Yazıtları*, s.27

43. İzmir çevresi yazıtları.

Mirşan,K.2005; *Erken Türklerin Anadolu Yazıtları*, s.47

44. Yemen yazıtları.

Mirşan,K.2008; *İskitler, Sümerler, Yemenliler*; s.49.

45. Ugarit yazıtları.

Mirşan,K.2005; *Erken Türklerin Anadolu Yazıtları*, s.69.

46. Girit Yazıtları

Mirşan,K.2005; *Erken Türklerin Anadolu Yazıtları*, s. 105.

Şek.46, (sağdan sola okunacak):

Satır 1

:UDIS ÊKİT:

OD ÊTİSÜ:

OQ ÊSİŃİS İKİCİNİS

ATIS OD

USIS ÊT

Satır 2

AÑ ÖD

ÖK ÊDİS ÊD

ÖKİS ÖC:

URIS USU AÑ

UDIS-OD USU:

AÑİSİŃ: ÊRİB U:

Satır 3

:UÇ ATIS

ONIS ÊT

OD ÊT ÊSİS

ONIS ONİSİS:

OÑİSİSİŃ:

UR-USU OD:

ÖC ONIS USU

Satır 4

OQİS ÖC

UDU OD ÊT:

OÑİS:

URİB OQ:

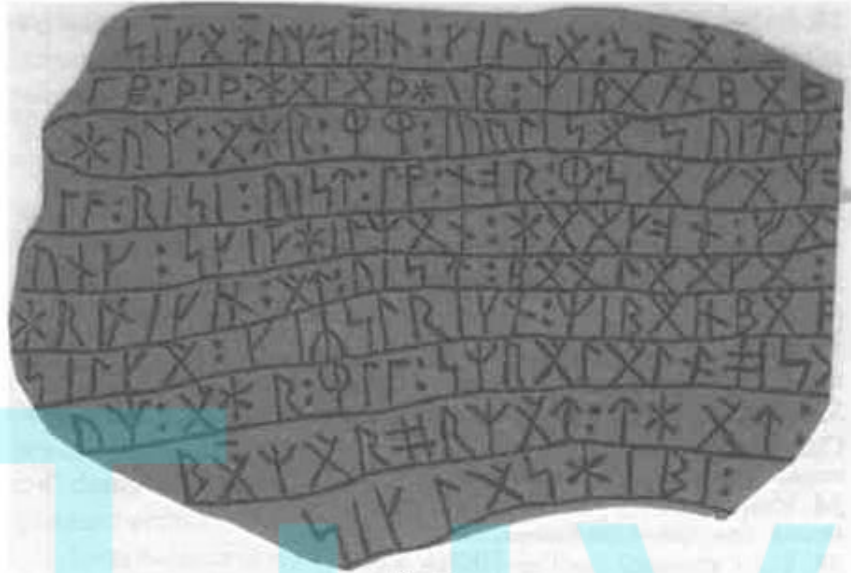
İKİP:

AT ÊTİS ONİS:

ÊSİTİS UR: İKİP

Satır 5

: OQ UD ÖG:

*Stratejik sefer**“zafer” haline gelince,**Oqlara**zafer atılımı yaptıran kişi**başkan oldu.**Bu zaferi anarak**Tanrıya**dua et ki,**girişimin**“stratejik zafer” ola,**senin onu anman kendisine erişerek.**Liderini**kozmosa lâyük olarak kabul et,**—“onun elde ettiği zafer”, dolayısı ile:**Kozmosta kozmoslaşma**başarısının**“mücadele edilerek elde olunan zafer”**oluşunu**kozmosun mümkün kılmış olması hesabı ile.**Oqların**stratejik zafer elde etmelerindeki**başarı,**Oqların bu alanda mücadele etmiş olmaları**sonucudur;**yani,**kozmik nam kazanma**mücadelesinin sonucudur bu.**Oqların strateji bilinci*

Ön yüz

Arka yüz

Şek.46. Maine'de (ABD) bulunmuş olan,3 No.lu “Spirit Pond” BİTİGTAŞ'ının ön ve arka yüzü yazıtları

Not:

Yazıtların alfabetesi için şu kitaba bakınız:

Miršan,K.2004; *Erken Türklerin Skandinavya Yazıtları*, s.39.

OQ İBÜ
OD UDİSU:
OQ OD ÖCİSİS USU
USİSU ÊT: UQ ODIS

Satır 6

: UDU OD UDİS
UDUD ÖK:
AT ÊTİS ONİS:
AT OD:
ÊDİS US
ÊDİS UR USU

Satır 7

USU AÑ
OD ÖK ÊDİS
OD ÖKİS ÖC:
UQU ÊS
URİS ÊT
UÇİSU:
OD USİS ÊT

Satır 8

: OD ÊT İL
OQ ÊS
UDİS OD
ONİS ÖC ÊT:
ÊPİP OÑİS:
USU OD:
ÖC ONİS

Satır 9

AT OD USU AT:
AT ODUÇ UR İL
UR ODUC
ODİS ÖK

Satır 10

: ÊS ÖKİS USU ÊT
ODİS US ÊT

*Oqları organize edince,
zafer stratejisi
Oq zaferine nasip oldu,
—egemenlik stratejisi.*

*Stratejik zafer stratejisinin
strateji Tanrısı,
kozmetik nam kazanma (→ str 4)
zaferi adımını atan
başkana
mücadele nasip etmiştir.*

*Başkanı anma,
Zafer Tanrısının
zafer duasını
kabulü için
bir girişimdir;
liderin
zafer elde etmesi içindir.*

*Zafer halkı
Oqlardır.
Stratejik zafer
kozmetik tesahüp
sayesinde başarıdır.
Lider zaferinin
sahibi kozmostur.*

*Zafer denilen tesahüp
halkın zafer mücadelesi sonucudur.
Zafer için mücadele
Zafer Tanrısı içindir.*

*Aklında Tanrımı tut ve
zaferi baş tacı et.*

Satır 11

ÊS UR.

Satır 12

ODUD ÖK:
UB ATU OD
OQ USUD UÇ

Satır 13

: USU AÑİS ONİS:
ÖKİS USU ÊT:
OD OQİS ONİS:
ÖKİS ÖC

Satır 14

: OD ONİS USİS
İB USU
UD USU AÑ USU
İSİB ÖK:
ÊRİB U:
USUS OD

Satır 15

URUS USU AÑ
UDİS OD USU:
UDİS UQİS OQ
UDİS ÖK:
UQ UDU OD
ÊTİSİS İBÜ

Satır 16

:ÊPİP ÖC:
UR USU OD
ÖC ONİS USU
AÑ ODIS ÖK
OQ USUD ÖKİS ÖC

Mücadelenin devamı.

*Zafer stratejisi Tanrısı
yüce zaferi
Oqlara nasip etmiştir.*

*Kozmosu idrak hakkında
Tanrıyı yetkili gör;
kozmostaki Oq zaferini
Tanrıdan bil.*

*Kozmik zafer
tertibi
strateji idraki ile temin olunur
ve o Tanrıyı anarak
erişilen
yüce zaferdir.*

*Mücadele etme bilinci
stratejik zafer temin eder.
Oq denenlerin stratejisi
Tanrı stratejisidir,
—stratejik zafer denen şey için
organize olmuş olmak şartı ile.*

*Sahip çık,
girişim zaferine,
kozmos yüceliğinin
Zafer Tanrısını anma yolu ile,
Oqların Tanrısının (zaferine)..*

X I R M D F 1

Şek.47. Oklahoma'daki "Heavener Rune Stone"

AP-ÖK
AQIN ALT
:ERİR BIÑ ĒD

Götürülen (ölen) kral
Akmiş bulunuyor,
(Tanrıya) erişebilmek üzere.

X:18IMF1D

Şek.48. Poteau bitigtaşı (ABD)

OS AP
ÖK ALT
ĒS BIÑ ĒD

İşbu götürülüş
krala mahsustur,
akılda tutmak üzere.

WVAK

Şek.49. Shawnee Runestone (ABD)

UB AQIN
İLİ ĒRİR

Yüce akın
halkı.

1. ƆY0TIR:HI:FE:HRRY4T:B4:
2. Ɔ | :4BƆX9T4T ƆXRƆ:ƆR4:
3. ƆY1T1X1D:1Ɔ:ƆT4T:ƆY1:
4. ƆXRƆ:1X9TR:ƆY1Ɔ:F:4TƆXR:4T:
5. ƆX94:R14T:4RR:ƆR4:ƆH:4TƆ
6. ƆY1.ƆXR4:4T:ƆY14T:4T:ƆX94ƆXRƆTIR:
7. ƆY1:4TƆ:4TƆ:ƆX94T:ƆX94T:R04T:
8. XƆ:ƆR4 Ɔ:4Y: ƆT Ɔ:AVM
9. ƆRX4T4T: XƆ:1T4:
10. ƆXR:Ɔ:ƆX94T:ƆY1:4TƆ4T:XT:4T:

11. XBTIR:ƆY1R:4T:1B:FE:ƆX94T:R14T:
12. ƆR4Y:ƆT4:0T:X9T:ƆTR4:

Şek.50. Kensington Yazıtı (ABD)

Satır 1 (şek.50)

İB-ÖK:

OQUQ ÖC

URUR

İB-UÇ:

ĒKİK:

USU İB:

URIS AT:

AÑISU: ĒRİB

Satır 2

ĒS-UR ÖG:

AÑ UR

OD ÖG

ĒSİTİS

OQ UD

AÑ ÖKİB:

ĒS OÑIS

Satır 3

:ĒS ÖC:

AT ĒT

OQ ÖC:

ÖGİS

AÑIQ

ODIS

UQİSIC

Satır 4

:UQUQ:URİDIS

USU ĒT:

İK:

AÑİSIC:

URUS

Tanrı

Oqların

mücadelesinin

lideri

olması dolayısı ile

yücelik ifade ettiğinden,

(ölen liderin) mücadelesi

anıt olmaya erişmiş bulunuyor.

(Bu bitigtaş ile) hatırlanan kral

mücadele edilen

savaşın (savaş mücadelesinin) kralıdır.

(Bu yazı ile) hatıra edilen şey

Oq stratejisine

dayanan

akılın başarısıdır.

Bu hatıranın

konusu

Oqlar

kralının

açık

zaferini

izah eder.

Sözü geçen mücadeleyi

temin eden

“tahakkuk”

denen

girişim

UDIS:
OQIN OD USU
Satır 5

:UB ONIS ÊT:
ÊS UÇUS AÑ:
İB UR ÖG:
URUR İBİS:
ÊSİTİS UR: ÊT
OD ANT

Satır 6

: URIS AT ÖK
OD USU
UD AÑ: UÇUQ:
OQ USU ÊTİS ÖG:
USU İB:
UR OD ÖC:
ÊS ÖC

Satır 7

OQ ANT OÑİS UR:
UQU OD ÖC: AÑİS:
UQU OD ÖC:
ÖC OQ USU:
ÖC İB USU:
ÊS ÖC

Satır 8

: ALT OY İL: ANT
OQ ANT UB
ANTİBİS ÖK:
ÖG OD

Satır 9

: ÖG ÊSİSİS:
ÖG OD:
UQ ÊTİS
OQ OD UR ÖG

Satır 10

stratejisi
Oq zaferidir.

Yüce kozmostaki
lider canı dolayısı ile,
kralın mücadelesini
dile getiren
mücadele için
zafer andı içilmiştir.

Girişim Tanrısının
zafer konusundaki
stratejik liderliği altında,
Oq kralının
organize ettiği
zafer girişimini
yadedemiz.

Oq antının başarısı
—zaferi anmadır.
Bu zaferin
Oqlara mahsus
sahibini (yani, kralı)
yadedemiz.

Halktan teminat alan ant
Oqların ulu antıdır;
Tanrıya ant içerek,
kral zaferi için.

Kralın
krallık zaferini
dile getiren yazı,
“Oq zaferi kralı” hakkındadır.

OQ ÊTİS UR:
USU OD ANT:
İKİKİP:
ÖK ÊS USU ÊT:
OQ UR ÊS ÖC:
AT ÖK OD UR ÊS

Satır 11

OQ ETİS UR:
USU OD ANT:
İKİKİP:
ÖK ÊS USU ÊT:
OQ UR ÊS ÖC:
UR ÊS AT ÖK OD

Satır 12

: UB-UR ATİP:
UR USU OD:
USU OÑİS:
İB UÇU OQ ANT:
ÖC İB UR ÖG

Oqların mücadelesi
sonucunda içilen “zafer andı”
dolayısı ile,
Tanrıya saygı duruşu edilen
Oq mücadelesi,
aslında, Tanrı zaferidir.

Oqların mücadelesi
sonucunda edilen “zafer anıdı”
dolayısı ile,
Tanrıya saygı duruşu edilen
Oq mücadelesi,
aslında, Tanrı zaferidir.

Lâhit (mezar) başına
—zafer mücadelesinden
başarı elde olunur ise—
Oq antını yazma
kral talimatıdır.

XXIX. Amerika Bitigtaşları için
Glossar [söz açıklamaları]

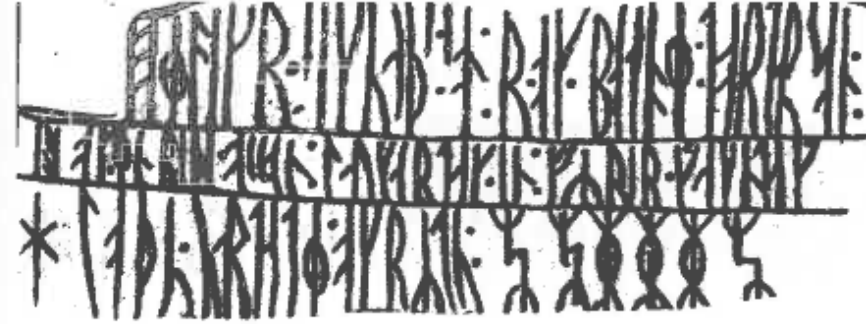
AQIN, *akınış* (şek.47); *akın* (şek.49)
ALT, *bulunuyor* (şek.47); *mah-sustur* (şek.48)
ANT, *yemin* (şek.50, str 5,7,8,10,11,12).AÑ ile (yarı dairesel) ANT (üç-genli) sözleri bir-biri ile karıştırılabilmektedir (Mirşan 2004, s.39).
AÑ, *anarak; bilinç, ant, açıklık, denme, dolayısı ile* (şek.46, str 2,4, 14; şek.50, str.1,3,4,5,6,7)

AÑİS, *İdrak, olma, anma* (şek.46, str. 13; şek.50, str1,7)
AP-ÖK, götürülen (ölen) kral (şek.47)
AT, *nam, konu* (şek.46, str 4,6,9); (şek.50, str 1,3,6,10,11)
ATİS, *atılım*, (şek.46, str 1)
ÊD, *et*, (şek.46, str 2)
ÊDİS ÊD, *ediş et*, (şek.46, str 2)
ÊRİM BİÑ ÊD, *eriştirilmek üzere* (şek.47)
ÊS, *akıl, hatıra* (şek.48) (şek.50,

str 2,3,5,6,7,10,11)
ĒS BİN ĒD, *akılda tutmak üzere* (şek.48)
İB, *tertip* (şek.50, str 1,5,6,7,12)
İB UÇU, *yazma* (şek.50, str12)
İBÜ, *organize olma*, (şek.46, str 5,15)
İL, *halk* (şek.49) (şek.50, str 8)
OD, *zafer*, (şek.46, str 1,2,3,4,5; şek.50, str 2-12)
ODIS, *zafer*, (şek.46, str 10). Etrüskçede ODUZ [zafer], Bilge A-tuñ Uquq tarihinde ODUZ [maraşallık] ve ODUZTTIM [nizamî or-du gönderdim] şekillerinde.
ODIS ÖK, *Zafer Tanrısı*, str 9
ODUD ÖK, *zafer stratejisi Tanrısı*, (şek.46, str 12)
ÖK, *kral* (şek.48) (şek.50, str 1,6, 8,10,11)
OQ, *Oqlar*, (şek.46, str 4,5,8,13, 15; şek.50, str 1-4,6-12)
OQ ĒS, *Oqlardır*, (şek.46, str 8)
OQIS, *Oqlar*, (şek.46, str4)
OQ ĒSİNİS, *Oqlar*, (şek.46, str 1)
ONIS, *kozmetik, kozmos, kozmosu, kozmostaki*, (şek.46, str 3,4,13)
OÑIS, *başarı*, (şek.46, str 3,4) (şek.50, str 2)
AP, *götürülüş* (şek.48)
OS, *işbu* (şek.48)
ÖC, *sahip, mümkün kılma*, (şek. 46, str 2,3,8,13) (şek.50, str 1,6, 7,10, 11,12)
ÖK, *Tanrı*, (şek.46, str 2,9,15;

şek.50, str 1,6,8,10,11)
ÖKİS, *Tanrını, Tanrıdan, Tanrı-yı*, (şek.46, str. 10,13)
ÖKİS ÖC, *dua*, (şek.46, str 2)
UB, *yüce* (şek.49) (şek.50, str 5, 12)
UB-UR, *lâhit* (şek.50, str 12). Mirşan, K. 2008; *Bolbollar*, I/s.21'de bu kavram OĞ-UR şek-linde geçiyor.
UÇ [𐌸], *lider*, (şek.46, str 3; şek 50, str.1,5,6,12). Prototürkçe ve Çincedeki kullanış şekli için s.129'a bakınız.
UD, *strateji* (şek.46, str 1,2,4,5, 6,8,14,15, şek.50, str 4,6)
UDIS, (1) *stratejik sefer, strateji*, (şek.46, str. 1,2,5,15. Öfire Bıña Başı tarihinde UDI YORIDIM [stratejik sefer ettim] şeklinde..
UQ, *idrak, denen şey*, (şek.46, str 5;15) (şek.50, str 3,4,7,9)
UR, (1) *mücadele, girişim* (şek. 46, str. 2-4,9,15) (şek.50, str 1, 4-7,9-12). Bu sözün türlü ağıllam-ları için bakınız: Mirşan 1994, s.191.
URIS USU AN, *girişim*, (şek.46/2)
US, *baş tacı* [en yüce], *komu* (şek. 46, str 10;şek.50, str 1,4,6,10-12)
USIS ĒT, *başkan oldu*, (şek.46/1)
USU, *ola, hakkında, yetkili, temin eder*, (şek.46, str 2,13); *yücelik, konu, sonuç, elde olunma* (şek. 50, str 1,4,6,10,11,12).

XXX. Greonland Bitigtaşları

Şek.51. Kuzey-Batı Greonlandda bulunmuş olan Kingigtorsuaq bitigtaşı

Satır 1

:UÇ USU
 URIS UR İLİS:
 ÖÑİS ĒKİÑİTİN ÖK•
 UB •UR: ATİÑİS:İS
 AÑİÑ [-ANTİÑ] UÇUSİS:
 URU ĒSİK AÑİS İL

Satır 2

USİS UÇU AÑU•
 URİS-UR
 ÖC-ÖG:
 UÇİS•USİS
 URİÑU ONİSİS:
 UÇİÑİSİS
 ĒKİS
 AÑİS-UR UÇİÑİS:
 UB ĒBİBİS (veya, ĒKİBİS).

Satır 3

ÖCİTİÇ
 ÖCİÑİSİÇ ÖCİÑİSİÇ
 ÖCİÑİSİÇ
 ÖCİTİS-ÖCİTİS:

Lider komutasında girişim yapan halkız. Başarı temin eden Rab, "başarı yüceliği" denen anının [= antın] lideridir, başarı elde eden halkın.

Komutan lider girişim yapan kraldır. Lider, girişim kozmosunun lideridir. Aslında, söz konusu lider Tanrının kendisidir.

Sahiplik, sahiplenme sahipliliğidir; sahiplenme ise, sahiplik sahipliliğidir.

UÇIS-UÇ URIB•
AÑIS (=ANTIS) ĖSİT
URİÇ• ĖTİÑİSİB ĖS
USU

—lidere liderlik vererek
hatırlanan (= ant içilen)
girişimci olan
Yüce Kat (= Tanrı).

MIPIIYIB IRER

Şek.52. Brottahlö bitigtaşı (Greenland)

:UR İL
URİÑIS
ÖK ĖSİLİSİS
AÑİSİÑIS

Başarı namzedi halkın
başarısı için
Rabbi
anması.

NIY 111: YI): *
NIMR: *IR: VT
11: YN: 111*
IR

Şek.53. Gardar bitigtaşı (Greenland)

Satır 1

USU :
ONIS ÖC :
Ėsisis
US ONIS

Konu,
kozmoslaşmanın
ifadesi yolu ile
Yüce Katı kozmoslaştırmadır.

Satır 2

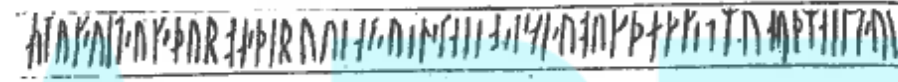
ATU :
URIS USU :
URIS ĖSİS
ONIS

Canın vucuttan atılması
bir başarıdır,
başarılar
kozmosunda.

Satır 3

İS USU ĖS-ĖSİS:
ANT ONISU :
İS ONIS UR ĖSİÑ

Canın hatırlanması,
kozmetik ant yolu ile,
canın kozmik başarısıdır.

1777777

Şek.54. (Kaybolmuş olan) Hönen bitigtaşı yazıtı (Greenland)

ĖSİNİSİÑ ALT
ĖSİÑ ÖC
ANT (= AÑ) ONİSİÑ
ONIS ÖC
AP (şek.47) ĖS
UQUQ AÑU
ONIS UB ONİSİÑ
ĖSİT ĖSİSİB ĖSİSİÑ
AP-ĖS
US ONİSİS
ĖSİÑ ĖSİNİS
ONIS URİS AÑ
UB-URUNİS
AÑİÑ İL
ONİSİÑ ĖSİS
ONİSİÑ İL
ONIS ĖSİT
URİÑİP ONİS
OQ ĖSİS OQ US

Yazılan işbu
yazı
kozmetik ant (= anı) 'dır,
Kozmosta bulunan hakkındaki.
bu, (Tanrıya) götürülene
matuf, anış
kozmetik yüce kozmosa matufdur.
İnancımıza göre,
(Tanrıya) götürülme,
kozmetik başkan (yani, Tanrı)
nezdinde
kozmetik başarıdır.
Bu yüce başarı
halkı,
kozmoslaşmış olan
kozmos halkı,
kozmosta bulunmak üzere,
kozmoslaşmayı başaran
Oq 'ların Oq halkıdır.

XXXI. Tatarstan Fenler Akademisi Prezidenti Sayın Akademik
M. Hasanov tarafından yapılan 22.05.1998 gün ve AN-32 ve
sayılı davetiye dolayısı ile,

K.Mirşan tarafından 16.6.1998 günü Kazanda verilen konferans

Sayın Başkan,
Sayın Misafirler,
Bayanlar, Baylar:

Size çok önemli haberlerim var. Bu haberlerim, bilhassa, Tatarları çok yakından ilgilendiriyor ve şu alanları kapsıyor:

- Tatarların en eski tarihi,
- Tatarların en eski dili,
- Eski Tatarların yaşadığı mıntıkanın coğrafyası.

Tatarlar hakkında vereceğim bütün bu bilgilerin kaynağı okuduğum yazıtlar; yani, bu bilgilerin hiçbiri teorik veya yorumcu değil.

“Tatar” sözü “Türk” sözünün teşekkülünden çok öncelerine ait bir söz. Bu sözün kaynağı şu deyimlere dayanıyor:

AT-OY [“AT” denen halk] (Mirşan 1991, s.60; 1985, s.50,54,57).

AT-İL-BUD [“AT” halkı milleti] (Mirşan 1991, s.48).

AT-İR [icraat, atılım sahibi, nam] (Mirşan 1991, s.46).

AT-OĞ [hanedan, dinasti] (Mirşan 1991, s.72,82,84,98).

ATA QAN [hükümler han (Proto-Bulgar yazıtı)] (Mirşan 1970, s.97).

AT-OY ÖGE [icraat (vede anavatan) sahibi: “İdil-Oral Devletinin hakim” demektir] (Mirşan 1978, s.114).

AT-OĞILA ÖGÜZ [Dinasti Irmağı (yani, İdil)] (Mirşan 1991, s.49).

Erken-Türkçede “A” interjeksiyonu ile fiillerden teşekkül eden ve “lider” anlamı veren isimler bulunuyor: AP [götürmek]’den APA [Tanrı]: AT [atılım yapmak, icra etmek, girişimde bulunmak]’dan ATA [devlet başkanı, babalar ruhu, baba], gibi. Bu söz çıkışını biz Yunancada da görebilmekteyiz: Theos [Allah]’dan Thea [Tanrıça]; basileüs [kral, Qazaqçası bolus]’dan basileig [kraliçe]; kreas [et parçası]’dan kreg [et]; Latincece locus [mahal, mıntıka, mevki] ve loca [mıntıkalar].

Yukarıda izah olunduğu şekilde teşekkül eden ATA sözü, AT

meyanında, Tatar sözünün teşekkülünde önemli bir rol oynamış bulunuyor. Bu sözün “çifte t’li” şekline şu örnekler verilebilir:

ATUN-ATIM OĞ [atalarım dinastisi] (Mirşan 1991, s.58).

ATAN-AT [ata namı] (Mirşan 1973, s. 49; 1998, s.39).

AT-ATA [devlet başkanı] (Mirşan 1978, s.104; 1994, s.53).

Bu şekilde, “Tatar” isminin üçte ikisini belgeliyebildik. Geri kalan üçte biri için ise, şu örnekler gösterilebilir:

UÇUQUN ATA-OĞA URİN ERDE-EBİ [Lider ATA-OĞ hakimi-yetinin erdemi dolayısı ile] (Mirşan 1991, s.45).

ATUŃ-URA EDİ [hakimi olarak] (Mirşan 1985, s.56).

AT-URUĞ İT [tabi] (Mirşan 1985, s.56).

Buna göre, bu çok eski deyimlerden, modern “Tatar” sözünü AT-ATA UR [AT-ATA hakimiyeti; AT-ATA’ya tabi] veya AT-ATA AR [öldükten sonra canın atalarımıza doğru uzaklaşması] şekillerinde yorumlayabiliriz; çünkü, metinler Tatarların çok köklü bir İL olduğunu gösteriyor, ve de Erken Türkçede böyle bir kökü AT-ATA sözü temsil etmektedir, şüphesiz. Bu deyimlerden birincisi bu dünya, ikincisi ise öbür dünya ile ilgilidir. Buna göre, Tatar sözünün yorumunda AT-ATA AR daha ağırlıklı olarak yer almakatadır. Niterim, bu ağırlığı Türk sözü etimolojisinde de görmekteyiz.

Ben Türk isminin “TÜR-ÖK” [Rabbanî Tür, Rab Milleti] sözünden türediği varsayımını benimsemekteyim, çünkü, Türkler gökten gelmiş olduklarına inanmış bululuyorlar (Mirşan 1998, s. 36), bu bir. İkinciden, kreasıonda yaratılmış olduklarını, buna göre, üstün bir ırk teşkil ettiklerini söylüyorlar (Mirşan 1998, s.37) ve, üçüncüden, Türklerin İT-ÖKÜ [Rabbanî İmpuls] diye bir dinleri olmuş.

ALTI YARIQ TİĞİN: “İT-ÖKÜ”yü erdem yapan namdar OT-OZ ‘a ON OĞIN ÇUR [kozmetik kişi modalitesinin mustahkem mevkiyi] nuru ile ırk başarısı zaferler lideri peygamberliğine vahiy oldu” diyerek başlıyor. ÖNRE BİNA BAŞI tarihine göre, bu zaferler “dağ ile ırmak arasından” (yani, İdil-Oraldan) doğuya doğru başlamıştır ve bu zaferler ile İT-ÖKÜ bugünkü Çine kadar ulaştırılmış bulunuyor. Yalnız bu değil, Türklerin kendileri de bu dinlerinin impulsu ile Seleşeyi Türgislerden almış ve oraya yerleşmiş bulunuyorlar. Ancak, peygamberimiz İÇÜÜM APAM BUUMIN QAĞAN İSTEMİ [Allahimin

neslimin hanlar-hanı istemi] TÜRÜK BİL'İ [Türk Regnumunu], başlangıçta İdil-Oralda kurmuş ve, sonra, ona Selefiyi ilhak etmiştir. O öldükten sonra ise, TÜRÜK BİL —Urqun Kenti başkent olmak üzere—İL-ËTİRİŞ QAĞAN tarafından Urqun-Selefi'de yeniden kurular ve, YOLUĞ TİĞİN tarihine göre, d.s.580'lere kadar devam eder.

Bütün bunlar bize İT-ÖK sözünden, dinî bir kavram olarak eş anlamlı, TÜR-ÖK; yani, TÜRÜK sözüne ulaşmamız gerekeceğini gösterse gerek. Fakat, konumuz olan "Tatar" sözü bu vak'alardan çok öncelerine aittir.

D.ö. 521 TABIŞĞAN yılında ÖNRE BİNA BAŞI İskitleri [Oqları] tedip ettikten sonra, d.ö. 522 BARS yılında—İskitleri Türklere karşı kıskırtmış olan—ÇİK'lere [Perslere] karşı sefere çıkar. Ancak, Türklerin ÖKÜ-OL İLİG US UŞ OĞI [Krallık Halkları Majesteleri] (Mirşan 1985, s.78) dedikleri, Dareüsus I'in tahta geçişi dolayısı ile, d.ö.14.2.522'de AT-UQU'r [sulh akteder].İTİZ BAŞI'na (Qamanın İdile döküldüğü yere) gelerek meçhul asker abidesi diktirir ve Tanrıya dua eder. Bundan sonra o, Tatar Devletinin kuruluş yıldönümü olan, AT-BAŞIĞIN YIL'ında (d.ö.521), daha güneye inerek, UB-UŞ AT-UQUŞ BİLTİRİNTE [Yüce Majestelerinin anavatan havzasında] yaylar, meçhul asker abidesi diktirir ve Tanrısına dua eder.

Şimdi sıkı durun, Tatar devletinin kuruluş tarihini ÖNRE BİNA BAŞI şu şekilde veriyor: "AT-UQUŞ BİL'inin 1.000 yıllık geçmişi-ne ait tarih kitabımı, memorandum yazısı taşına yazdırarak tamamladım". Yani, d.ö.1571'deki AT-BAŞIĞIN YIL'ından d.ö. 521'deki AT-BAŞIĞIN YIL'ına kadar 996 yıl ve d.ö.521'den, memorandum yazısını yazdırıp bitirdiği, d.ö.517 QOÑ YIL'ına (hariç!) kadar, 4 yıl olmak üzere, 994 + 4 = 1.000 yıl (Mirşan 1992, s.50).

Şimdi şunu söyleyebiliriz: Tatar devleti 3515 yıl önce İdil-Oralda kurulmuş bulunuyor. Bu devletin azametini göz önüne sermek için, QAÑIM TÜRÜK BİLGE QAĞAN'ın d.ö.27.5.489'da yapılan YUĞ merasimi [ölüm seremonisi] dolayısı ile, AT-OY generalları prezidentlerinden 500 müdafî gelmiş olduğunu söylememiz yeterli olacaktır.

Şimdi ise, Türklerin bu muazzam tarihleri hakkında, dialar halinde, müspet deliller sunacağız.

XXXII. Şekiller Göstergici

- Şek.1.** Şölgentaş mağarasında bir at resmi, 16.000 yıl önce (IV-3), 18
- Şek.2.** Tamğalı Sayı pitogramı (IV-2), s.18
- Şek.3.** Tamğalı Sayı, yaradılış tas-firi (IV-2), s.18
- Şek.4.** Tamğalı Sayı piktogramı (IV-2), s.19
- Şek.5.** Lascaux mağarasında (Dordogne, Güney Fransa) bir kaya resmi (IV-2), S.19
- Şek.6.** ON-OĞ [kozmetik kişi] ve OQ [kuantum], Tamğalı Sayı (IV-3), s.20
- Şek.7.** ♀ [UB-AÑ, Pre-zekâ], Tamğalı Sayı (IV-3), s.20
- Şek.8.** Kızların Mağarası (Doğu Anadolu), s.20
- Şek.9.** Şölgentaş yazıtı, 16.000 yıl önce (IV-3 ve şek.1), s.21
- Şek.10.** Mas d'Azil mağarasında bulunmuş olan iri çakıtaşları yazıtı (IV-3), s.21
- Şek.11.** Ulu-Kem, Sülyek, Yazılı Ka-ya yazıtı (IV-4), s.21
- Şek.12.** Doğu Anadolu'da, Vanın güneyinde, Tirşin alanındaki Çilgiri Köyü yazıtı, s.22
- Şek.13.** Çatal Hüyük yazıtı (Anado-lu), 8 bin yıl önce (IV-4), s.23
- Şek.14.** On Notası, Açıktaş yazıtı (IV-4), 23
- Şek.15.** British Museum'da bulu-nan bir Sümer tabletinin 7. sütunu yazıtı (IV-5), s.23
- Şek.16.** "Altın elbiseli adam" da denilen, Eşik Qurğamı yazıtı (Qa-zaqstan), s.24
- Şek.17.** Erenköy sarayı mermer ya-zıtı (IV-5), s.24
- Şek.18.** Eskişehir İli, Çifteler İlçesi, Yazıhkaya Köyündeki mezar yazıtı, S.25
- Şek.19.** Troya yazıtı, s.27
- Şek.20.** Etrüsklerin tıp alanındaki bir yazıtı (soldan sağa), s.27
- Şek.21.** Ayna çerçevesine yazılan bir psula yazıtı (sağ-dan sola), s.28
- Şek.22.** Bir yazıtı tahtası üzere yazılmış olan Etrüsk al-fabesi, s.28
- Şek.23.** Side yazıtlarından ÖĞİS [havari] yazıtı, s.28
- Şek.24.** Bir Yemen yazıtı, s. 29
- Şek.25.** Sinuhe 3 yazıtı (Pr-Mısır), s.29
- Şek.26.** Gallehus altın boynuz bitigi (Küzey Jutland, Danimarka), s.29
- Şek.27.** Northumbria sınıbitigi, İngiltere (yazıtı sağdan 2. adanın üstünde), s.30

Şek.28. Altın halka bitigi (Buzeu, Wallachia, Romanya), s.30
Şek.29. Thera'dan bir kaya resmi, d.-ö.7. yüzyıl (özel bir yazı) (IV-5), s.30
Şek.30. Aq İdil ve Sim ıramaklarının birleştiği yerdeki Aqtaş Köyü bitişigindeki mezarlıkta bulunmuş olan kemik iğne, d.ö.400-d.s.300, s.31
Şek.31. Başkırtstanda, Sapay Köyünden 2 km uzaklıkta, büyük bir dağın ayağında, massiv ve kompakt bir dağ burnu uzanır, "Taş-murun" [Taş-burun]. Üstü düz olan bu kayanın yan kısmında yukarıdaki yazıtımız yer almaktadır, s.31
Şek.32. Oqların Meryem Anası (Trakyada bulunmuş olan bir madalyon), s.32
Şek.33. Bulgaristanda, Preslav bölgesindeki Bjal-Brjak klisesi yazıtı, s.33
Şek.34. 1962 yılında Ananinde (İTİZ BAŞINDA) bulunmuş eserler, s.110
Şek.35. Bakewell bitigtaşı (İngiltre), s.111
Şek.36. Bugünkü Tatarların İdil-Oraldaki yerleşim yerleri, s.112
Şek.37. Gottland/Kylver ve Açıktaş yazıtlarının birbirlerine beñ-ziyen tamğaları, s.113
Şek.38. Sivas yakınındaki Karlı

Köyünde bir mezar taşı, s.116
Şek.39. Pazırıkta 5 No.lu kurğanda bulunmuş olan, bir yün halı (MÖ 5. yüzyıl, Altaylar), s.116
Şek.40. Sivas yakınındaki Karlı Köyü mezarlığındaki diğer bir taş, s.117
Şek.41. Sivas yakınındaki Karlı Köyü mezarlığında diğer bir taş, s.118
Şek.42. 100 yaşındaki Tümenli dedem Mirkasım Hacı Mirşan ve ben 1934 yılında (Kulca), s.121
Şek.43. Sibir Tatarlarının yaşadığı etnik bölge, s.122.
Şek.44. Çin mekteplerinde okutulan Türkçe, s.133.
Şek.45. Bir Qazaq evi, s.135
Şek.46. "Spirit Pond" bitigtaşı (ABD), s.152.
Şek.47. "Heavener Rune Stone (ABD), s.155.
Şek.48. Poteau Bitigtaşı, s.156
Şek.49. Shawnee Bigtaşı, s.156
Şek.50. Kensington bitigtaşı, s.157
Şek.51. Kingigtorsuaq bitigtaşı (Greenland), s.161
Şek.52. Brottahliö bitigtaşı (Greenland), s.162
Şek.53. Gardar bitigtaşı (Greenland), s.162
Şek.54. Hönen bitigtaşı yazıtı (Greenland), s.163

XXXIII. Ündegiç

[İYİĞ BİLGÜ]

A [radiasion erası], 13*,14,94 88, 90
A 79,84,85,86,87,94, A.S. [aitlik sözleri], 79*,83,84
A, AW, OM, SWA, XA, ŞI, SI, 14 assosiativ, 76
ablätivus quälitätis, 96 AT [der Name, als], 76,77,79,87,
ablätivus modī, 96 89, 96,111,164
Açıqtaş[On AT-ATA, 111,164,165
notası],17,23,35,113,114, 139 AT-ATA AR, 165
Açıktaş alfabeti,35 AT AN, 82
aitlik sözleri, 79 ATI A 87
ablativ, ablativus, 90 ATI AT 89,97,101
adverb [reviş, zarf] ATI-ËR → ATAR, 92
Afrika, 127,128 ATI ËS,92
akkusativ, 90* ATIM 80
AQQAŞ [flux],13 AT-İL, 109,118,164
Aqtaş Köyü Yazıtı,31 AT-OĞILA ÖGÜZ [İdil], 164
AL 79, AT-OY,50,109,112,164,166
Alfabe, 35 atribut [bir substantivin
Almanca, Almanya, 59,84,116,128 praedikatta bulunmuyan yüklemi],
almaşlık [zahir,pronomen] 89
Altay, 117 Attributiv [ayrıntı belirten], 85
Altın Elbiseli Adam Yazıtı,24 autosemantika [kavram sözleri],77
Amerika,121,153,159 ATU [canın vücuttan atılması], 163
AMTI [prezens], 78 ä verbö, 79*,81,83,84
AN, 79,82*,83 Avrupa, 41,124,125,127
Ananin,110113 AW [conversion],14
ANT (= AÑ), 161,162,163 AW, 76,79,84,87
AÑ (= ANT), 161,162 AWA; 17
ATU [canın vücuttan atılması], 163 AYI [phrase], bir añlam elde etmek
AP [göttürülme], 163,164 ü-zere 'lan [ifade edilen]—ancak,
AP-AT,77 (Etrüskler, s.46),91 içinde fiil bulunmuyan—sözlerin
appositiv [ayrıntı belirten ilâve], her hangi biri (sırası, sequence'i),
appozitiv artikel, 91 78,85
aorist, 81 AZ'hk, 87*
Arapça, 71 -B, 95
artikel, ËD [kazusları (söz sınıfını) baş geliş [nominativ], 79,86,88,
belirliyen ilgi parçacıkları] 76*,77, Başkırt,7,31,49

beş, 101
BİN 81
Birleşik söz, 102
BİRTEM SAN [tekil]
BİTİG, *clause, clausula, yazı*
Bitişik söz, 102
BİZ, 80
Bİ 81
BİRİLE, 104
Bizans alfabesi, 49
Bog (*Rusça*), 103
BODIN [*fuzional*], 12, 139
BOLTI, 83*
BU, 76*, 77, 81, 88, 89, 90, 91, 94
BU ALTIŃ, 77
BU ĒL, 76, 83
BU, ĒLİ ATI-AT, 89, 978
BUQUQUN <BU OQ UQUN, 86
Bulgar, 33, 49, 104, 108, 114, 115
BUN <BU ON, 81
Burtas, 108
BUY-URUQ, 104
bükülme [*flexion, Beugung*], 76
cāsus [tasrif hali, *die syntaktische Fink-tionen der Nennwör-ter*], 76*, 77*, 79
casus akkusativus, 90*
cāsus indefinitus, 79*, 81, 82
cāsus rectus, 76*
cāsus obliqui, 90*
Cermence, 8
cümle [BİTİG-BİTİGME], 79
cümle çeşitleri, 99
Çatal Hüyük, 17, 23
Çilgiri Köyü Yazıtı, 17, 22, 116
Çinliler, 12, 26, 51, 104, 129, 136
Çin Seddi, 137
çoğul [KÖPİ SAN]

Danimarka yazıtı, 29
Dareios I, 105
dativ, 93*, 94
dativus obiectivus, 94
dativus possessivus, 94
dativus subjectivus, 94*
demonstrativ artikel, 90
demonstrativ zamir, 76, 88,
dirkegiç [connector],
Dnyeper, 105
düşüm gelişi [accusativus], 77,
86, 90,
ĒD, 79, 84
E.E.P. [*emotional expressiv partikeller*], 63, 79*, 84, 94*
ĒKEN, 82, 83
ĒKİN, 82*
ĒL, 76, 79
ĒL BU, 76, 77
ĒL BU ĒL, BU ĒL A, 78
ĒL ĒDİL, 76
ĒL/ĒLİ/ĒLİM, 78
ĒLTİ, 102
ĒLÜ ĒS AT, 102
ĒM, 76, 79, 83, 101
ĒM AT, 96
ĒMİT, 96
ĒŃ, 76, 79, 83, 84
ĒR, 76, 79, 90, 93
Erenköy Yazıtı, 23
ĒRİM, ĒRİŃ, ĒRİ A, 92
Erken Türkçe, Erken
Türkler, 7, 8, 74,
75, 83, 86, 129, 134, 138
Ermenek, 116
ĒS, 76, 77, 92
ĒS BU, 77
ĒS-ĒSİS, 90, 163

ĒSİ ĒL, 94
ĒSİ ĒM, 84, 97, 102, 103
ĒSİŃ-ÖC [yazı], 163
ĒSİS, 77, 90, 94, 95
ĒSİS Konstruksionu, 95
Eski anadil, 148
Eskimo, 126, 127
Etrüsk alfabesi, 38
Etrüsk Yazıtı, 27, 28
Farsça, 72
FİL, 78
finitum, 81
flexion, 79, 88,
formal, 76
Fransızca, 61
Geç-Türkçe, 148
Gaelic (Skotça), 69
Gen, 125
Genç Türkçe, 148
Genetik, 125
genetivus [iyelik gelişi], 91*, 92, 93
genetivus obiectivus, 93
genetivus possessivus, 93
genetivus subjectivus, 92*
Gerrhos, 109
Glozel, 40
Gotland, 113
grammatik alan, 81
grammatik görünüm, 81
grammatik veriler, 81
Grekçe, 81, 104
Greenland, 161, 162, 163
haber [SAB, *praedicate*],
Hazar, 108
Hellence, 82
hissî ifade kesekçereri, bak E.E.P.
Homer, 82
I, 101

-I A, 87; -I AT, 89; I ATI, 91;
-I ĒL, 94
-ım, -m, 101
-IM (AT) ĒS, 92
IN, 108
INA [INIWA], 108
İsub-Ög ve Hieroglifler, 36
ilişki [münasebet] belirten
yardımcı sözcükler [refakat sözcükleri],
76, 77
İTİZ, 109*, 113*
İTİZ BAŞI, 109*, 110, 113, 166
İT-ÖKÜ, 165
İdentifiklik, 81
İdentifikasyon [tanımlama], 70,
77, 79, 88
İL [halk], 163
İlmen Gölü, 105, 106, 108
imperativ [emreden], 80*, 81
İmperfekt [tamamlanmış
muamele], 78
İndefinîta, 79*, 86*,
İndifferent, 51
İndikativ [hakikî, çın], 81
İndikator [gösterici], 78
İngilizce, 57, 83, 103, 105, 128
İngiltere yazıtı, 30
İnhere [yapışık, içinde], 88
İS [can], 163
İskit, 103
İye [*subject, fail*], 79
İyelik gelişi [*genetivus*], 79, 86, 91
kazus, 77*, 86, 88,
Kırım, 121
Kızların Mağarası, 20
kommunikasyon prosesi, 83
kompleks cümle, 85
kompozitum [bir araya getirilmiş

söz], 79*
konuşma sesleri, 9
konyugasıon [çekim, tasrif],
konyunktiv [düşünülen, mümkün
olan, istenen]
kopula, 80*
Köçkey Avılı, 108
Köypeñ Üy alfabeti,49
KÖPİ SAN [çoğul]
Kral Mezarları, 109
kualitatif işaret, 81
kuant, 79*
kulak, 150
Kül-Tigin, 106
Küros, 105
Kürt,7,8
QAĞAN, 109
QAPAĞAN, 104
QATUN QAĞAN, 109
Qazaq, 7,104,135
Qazan, 104
QILINÇ [fiil, verb]
QIRQIZ, 7*,103,106
labil, 51,105
LAÑ artikeli, 96
Labil, 103,105
Lascaux Mağarası,16,19
Latince, 62,81
-ler, 102
Massaget Kralığı, 105
Mercanî, 107,108
Meryem Ana yazıtı,32
117,118
mezolithikum, 149
-miz, -miz,101
modi [ifade tarzı]
Moğulstan,Moğulca, 7*
Moskova, 108

münderecat akkuzativi, 91
Nagy-Szent-Miklos,116
nispet artikeli,91
nomen [isim],81,90*
nomina agentis, 81
nominativ [baş geliş], 79,80,86, 88,
nominal predikat, 80*
nominativus indefinitivus,79,
86,88
-Ñ-, 91,93,94
Nowgorod,108,118
objekt [TUDMAQ, meful], 90*
obliqui [bağımlı], 90*,91,
ODUZ, 79
OĞUZ, 103
OĞUR,105,106,108,114
OQ,116,117,129,134,146,163
ON, 76,82,86,117,134,145,146
On Notası→Açıktas Yazıtı
ON-OQ, 116
ON, 76,79,148
Oral Dağı,7,6
Oris [Rus],7
Orta Türkçe, 148
Orus, Oruçsa, 105,115
OY, 90
OZ, 117,132
ÖC [sahip],161
ÖG, 111*,161
ÖG AT, 102
OG-URUS, 111
ÖGÜN, 67,102
ÖGÜN [saygıdeğer] (pg 31-33,61,
63)
ÖGÜZ AŞU EL, 23,78,94
ÖK [Rab], 161,162
paradigmatik, 81
participium [partisip] [sıfat-fiil],

partisip ile kılma kılının ö-zelliği
olarak (vaya, *passiv partisip* ile,
kılınan kişi veya şey) ifade olunur,
78, 81,82
participium presentis, 84
participium preteriti, 84
partisip prezens aktiv, 81
Part. Perf. Pass. [geçmiş zamanın
tamamlanmış sıfat fiili], 85
Pazırık,116
perfectum [tamamlanmış eylem],
s.85
petrogiyph, 16, 20
phonolojik, 77
phrase [AYI], 78,85
piktogramm, 15, 18
postpozitiv [isim sonu], 76*,88
potensial optativ, 82
praedikat [SAB,haber;bir cümlede
iye hakkında söylenen şey], 78,
80,81,85, 88,90,91
Pra-Mısır Yazıtı,29,36
prepozisyon, 90*,
prepozitiv [isim önü], 76*,90
Protogrekçe, 82*,83
Proto-Portekiz alfabeti, 42
Proto-Sami alfabeti,41
Prototürkçe,8,75
Pryg alfabeti,49
refakat sözleri [yardımcı sözler], 76
reksional, 77*,79,85
relasyon, 79
resim, 15, 18
Retoromanca, 67
reviş [zarf, adverb],
rhesus, 126,127
Romanya yazıtı,30
Rum, 103

Rus alfabeti,115
Ruslar, Rusya,7,8,51,103-105,107,
108, 114,115,118-121, 125-128
SAB [predikat], 78,91
Sakalar, 106
Sanskritçe, 73,84
sayılar, 131
segment, 77*, 78,84
Seqalibe [Saka], 107,108
semantik, 76
sentaks, 76,77
sıfat [adjective],
sıfır göstergici, 78
SIN-TAŞ, 149
Sırpça, 68
Side,28,49
Simi Polat poligonu,121
Slavlar, 105,106,108,118,126
Soğut, Soğdaq, 106
sosiativ instrumentalis, 95
söz (Erken Türkçe), 76
söz çekirdeği,10
stabil, 51,103,105
SUB, 102
subjekt [cümle konusu], 79*,80,83,
88, 90,91
subordinasyon [AZ'lık], 80,85,88,
substantiv, varlık hali gösteren i-
sim, 76*, 78,79, 81,82,83, 84, 85,90
substantiv bükülmesi, 76
suffiksler, 76*,85
Sümer alfabeti,37,38
synsemantika [şekil sözleri], 77
Şihabetdin Mercanî, 106
Şahane İskitler, 109
Şölgentaş Mağarası,16,18,21
Sülyek Köyü,17,21
Sümer, 147

Şekiller Göstergici, 161
TABAR, 104
Takvim, 136
Tamğalı
Sayı, 15, 16, 18, 19, 20, 138, 148
tarih, 51
tasrif [geliş, declination]
Tatar, Tatarca, 2, 8, 103-105, 115,
119-121, 123, 128, 164, 164, 165, 166
Tatar alfabesi, 115
tekil [BİRTEM SAN]
Thera yazıtı, 17, 30
Tomyris, 105
Toniko-temporal vezin, 124
Troia Yazıtı, 27
TUDMAQ [mef'ul, object], 90*
Tümen [Tymen],
Tümenlik 121, 122
türeme, 51*, 76
TÜR, 102, 165, 166
TÜRGİ AYIRĞUN KÖL, 102
Türk, 102, 108, 124, 125, 127, 128,
136, 138, 142, 164, 165, 166
Türk anayasası, 143
Türkçe, 74, 103, 139
Türk medeniyeti, 138
Türklerin ataları, 99
TÜÜ-EVİNİ [holomorphik] 12, 13
UB [yüce], 163, [Tanrı] 161
UB-URTAS, 109
UÇ [lider], 161, 162
UÇ A, 76
UÇUŃ ONUŃ, 76, 85
UÇ ÜEW, 87
Ugarit alfabesi, 39
UQ, 76, 79
UQUQ [matuf], 163
UQUS, 83

UQUS AN, 83
Ulukem alfabesi, 35
UP-URUY, 111
UR [başarı] 161, 162, 163
UR AT, 100
URIŃU [girişim], 161
URU, 161
URUS, 100, 111*
US [yardımcı söz] 76, [komutan]
161, [yüce kat] 162, [başkan] 163
UW [kutsal], 117
UW ON, 82*, 86, 146
Uygur alfabesi, 50
ÜE [deve], 22
ÜWE AW → ÜWEW, 76, 87
ÜY, 83
verbum finitum [şahıs belirten söz
şekli], 81, 85
verbal-nominativ, 90
verbum infinitum [şahıs
belirtmeyen söz şekli]
vokativ, 80*, 84, 86*
vokativus indefinitivus, 79, 86*
vokativus praesentis, 86
-W, 87
-WI, 87
Volga, 8, 54, 102, 118
YAWALDIRĞU [izole edici], 12,
13, 83, 139
Yazı, 17, 21, 126, 147
Yazılı Kaya Yazıtı, 25
Yemen, 29, 40
Yeni Çağ, 17
yöneliş gelişi, 93*
Yunanca, 65
zamir [almaşlık, pronomen], 79, 91

Kitap Dükkanı 2011

Kâzım Mirşan tarafından
yazılan kitaplar
The Books written by Kâzım
Mirşan, Ms.C.E.
(Tel. 0-252-377.51.31)

İngilizce

- 1986, *Is the Universe a Statical System Like a Frame? (Univerzum bir Çerçeve gibi Statik bir Sistem midir?)* (46); **10,00 US-\$**
- 1992, *Pictogramms, Petroglyphs, ISUB-ÖG and UW-ON Inscriptions from Anatolia (Anadoludan Piktogrammlar, Petroglifler, ISUB-ÖG ve UW-ON yazıtları)*; (29);
- 1992, *The Manipulation of Cosmic Invariances Accord-ing to Proto-Turkic Scholars (Proto-Türk Bilginlerine göre, Kozmik İnvaryansların Manipulasyonu)*; (29);
- 1996, *Traces of Etruscan in European Languages, in the Field of Nouns, Infinitives, Participles and Gerunds (Summery!) (Füllerin İsim ve Mastar Halleri ile Sfat-Fiil ve Zarf-Fiil alanlarında BUGÜNKÜ AVRUPA DİLLERİNDE ETRÜSKÇE İZLERİ)*; (kitap özeti!) (13)
Σ= **10,00 US-\$** (77)
- 2000, *Egyptian Hieroglyphs, Dechiffert According to the Oldest Inscriptions of Europe, Siberia and Central Asia (Avrupa, Sibir ve Orta Asyadaki En Eski Yazıtlara Dayanarak Deşifre Edilen PRA-MİSİR HİEROGLİFLERİ)*; (27); **22,00 US-\$**
- 2002, *The Science of Physics and Astrophysics Accord-ing to Old Turkish*

Scholars (Eski Türk Bilginlerine göre, Fizik ve Astrofizik Bilimi); **25,00 US-\$**
7. 2003; *Scandinavian Inscriptions of Proto-Turks (Erken Türklerin Scandinavya Yazıtları)* **60,00 US-\$**
8. *Anatolian Inscriptions of Proto-Turks (in preparation)*

Almanca

- 1968, *Berechnung der statisch unbestimmten Tragwerke mit Ersatzlasten (Hiperstatik Sistemlerin Eşdeğer Yükler le Hasabı)*; (65), **15,00 US-\$**
- 1973, *Dechiffrierung der Protogriechischen Inschriften (Proto-Grekçe Yazıtların Deşifre Edilmesi)*; (74), **17,00 S**
- 1993, *Der Anfang des alphabetischen Schreibens und die Inschriften von Glozel (Alfabetik Yazı Başlangıcı ve Glozel Yazıtları)*; (24),
- 1993, *Prototürkische Grammatik (Prototürkçe Gramer)*.
- 1996, *Preportugiesische Inschriften (Pra-Portekiz Yazıtları)*, (21)
- 1996, *Die Spuren des Prototürkischen in verschiedenen Sprachen (Türlü Dillerde Proto-Türkçe İzleri)*, (24)
- 1997, *Etruskische Inschriften (Etrusk Yazıtları)*; (27)
Σ= **16,00 US-\$**
- Türkçe**
- 1996, *Türk Metriği*, (94); **7,00 US-\$**
- 1970; *Proto-Türkçe Yazıtlar*; (108). **16,00 US-\$**
- 1978, *ALTI YARIQ TİĞİN*, (182). **22,00 US-\$**
- 1985, *Anadolu Prototürkleri*; (198), **16,00 S.**

TUVART

20. 1990, *Prototürk Bilginlerine göre Astrofizik*; (336), **25,00 US-\$**
21. 1991, *BOLBOLLAR 2010* (127), **25,00 US-\$**
22. 1993, *Yazı İşaretleri*; (60), **6,00 US-\$**
23. 1994, *Alfabetik Yazı Başlangıcı*; (203), **17,00 US-\$**
24. 1992, *Tatarcanın Türk Alfabesi ile Yazılması*; (12)
25. 1995, *Side Bitigtaşları*; (7)
26. 1995, *Öztürkçe "-sal" Eki*; (4)
27. 1996, *Pra-Portekiz Bitigtaşları*; (22)
28. 1996, *Barış Yolunda Eğitim*; (8)
29. 1997, *Bugünkü Av. Dillerinde Prototürkçe İzler* (14);
Σ = 6,00 US-\$
30. 1996, *Füllerin isim ve Mastar Halleri ile Sıfat-Fiil ve Zarf-Fiil Alanlarında BUGÜNKÜ AVRUPA DİLLERİNDE ETRÜSKÇE İZLERİ*; (61).
31. 1983, *Prototürkçeden Bugünkü Kürtçeye*, (50),
32. 1993, *Alfabetik Yazı Başlangıcı ve Glozel Yazıtları*; (31)
33. 1983, *Urqun-Seleñe Yazıtları için Kabul Olunan Tarih Tespitlerinin Yeniden Gözden Geçirilmesi*, (28).
Σ = 11,00 US-\$
34. 1999, *Türk Takvimi*; (62), **9,00 US-\$**
35. 1993, *Prototürkçe Yazıtlar Hakkında Konferans*, (92) **5,00 US-\$**
36. 1998; *DİNLERİN GELİŞİMİ, Erken-Türk Dininden Doğan Dinler, Side, Pra-Portekiz, Glozel, Pra-Mısır, Etrüsk, Protogrek ve Hinduizm, Tevrat, İncil, İslam*; (140), **10,00 US-\$**
37. 1998, *Etrüskler, Tarihleri, Yazıları ve Dilleri*; (101), **12,00 US-\$**
38. 1999, *Erken-Türk Devletleri ve Türk Bil*; (83 s. A4), **18,00 US-\$**
39. 2000, *Şölgentaş Mağarası*; (35), **30,00 US-\$**
40. 2000; *Hieroglifler*; (107), **9,00 US-\$**
41. 2000; *Avrupa, Sibir ve Orta Asyadaki En Eski Yazıtlara Dayanılarak Deşifre Edilen PRA-MISIR HİEROGLİFLERİ*; (27), **14,00 US-\$**.
42. 2001; *Makaleler*; **US-\$ 14,00**
43. 2003; *Erken Türklerin Skandinavya Yazıtları*; (78) **US-\$ 30,00**
44. 2005, *Erken-Türklerin Anadolu Yazıtları*; **US-\$ 45,00**
45. 2003, *Hiperstatik Sistemlerin Eşdeğer Yükler ile statik Hesabı*; (Almancadan tercüme), **US-\$ 9,00**
46. 2007, *At-Oy Tarihi (114)*, **US-\$ 30,00**
47. *İskit Yazıtları, Sümer Yazıtları, Yemen Yazıtları (60)*, **US-\$ 30,00**
48. *Kayıbolan İrk.—Türklerin Ataları (Yazılıyor)*

TOPLAMI; İng. 127,00; Alm. 48,00;
Türk. 416,00;
Σ = 591,00 US-\$

Not: Fiyatlarımıza posta ücreti dahil değildir.
Başvuru, Tel. 0-252-377.51.31

TuvART